

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΒ'	ΤΕΥΧ. Α'	ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308	1-15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1995	ΑΡΙΘ. 1
----------	----------	---	----------------------	---------

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

Ἀριθμ. Διεκ. 280
Πρωτ. 1544

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΤΕΧΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ συλλειτουργοὶ καὶ τέκνα εὐσεβῆ καὶ φιλόθεα τῆς Ἐκκλησίας!

«Τούτο ἐστὶν ἡμῖν ἡ πανήγυρις, τοῦτο ἐορτάζομεν σήμερον ἐπιδημίαν Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους». Ἐορτάζομεν τὸ ἄρρητον μυστήριον τῆς θείας εὐδοκίας καὶ τῆς συγκαταβάσεως, τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς εἰρήνης, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδος. Πανηγυρίζομεν διὰ τὸ θαῦμα τῆς κοινωρίας τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, τῆς ἐνώσεως τοῦ ἀκτίστου καὶ τοῦ κτιστοῦ. Ἐορτάζομεν εὐφραϊνόμενοι, διότι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πραγματοποιεῖ τὴν φιλεὺσπλαγχνον αὐτοῦ παρέμβασιν καὶ ἀναλαμβάνει τὴν πτωχείαν τῆς ζωῆς ἡμῶν, προκειμένου νὰ τὴν ἐμπλουτίσῃ μὲ τὰ δωρήματα τῆς ἰδικῆς Του θείας ζωῆς.

«Ὁ ὢν γίνεται,
καὶ ὁ ἄκτιστος κτίζεται
καὶ ὁ ἀχώρητος χωρεῖται...
Καὶ ὁ πλουτίζων πτωχεύει,
πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν σάρκα,
ἵν' ἐγὼ πλουτήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα
καὶ ὁ πλήρης κενουταί
κενουταί γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρόν,
ἵν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως»
(Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος).

Τὸ «ξένον» καὶ «παράδοξον» μυστήριον τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εὐρίσκεται, ἀσφαλῶς, ἐκτὸς τῶν μέτρων καὶ τῶν ὁρίων τῆς

ἀνθρωπίνης συλλήψεως. Εἶναι μυστήριον ἀνενόητον, τὸ ὁποῖον «διαφεύγει νοῦ τάχος καὶ ὕψους». Ἐνῶ ὁμως «οὐ φέρει τὸ μυστήριον ἐρευναν», ἡ Ἁγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία βιώνει θεοπρεπῶς τὸ γεγονός τῆς θείας Γεννήσεως, ἀκαταπαύστως «ὁμολογοῦσα τὴν χάριν, κηρύττουσα τὸν ἔλεον, οὐ κρύπτουσα τὴν εὐεργεσίαν». Ἐδῶ πράγματι εὐρίσκεται τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὁρθόδοξου ἡμῶν ζωῆς, ἡ ὁποία ἡμπορεῖ νὰ ζωογονῇ τὴν οἰαυδῆποτε ἱστορικὴν στιγμήν καὶ νὰ τὴν ὑψώνῃ εἰς εὐκαιρίαν θείας μεθέξεως.

Τοιοῦτοτρόπως, τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δὲν ἀποτελεῖ μίαν ἀνενεργὸν καὶ ξένην πρὸς τὸ παρὸν ἱστορίαν, ἀλλὰ πραγματικότητα καὶ δυνατότητα ζωῆς καὶ κοινωρίας, ἡ ὁποία εἶναι ἐφικτὴ εἰς ὅλην τὴν ἱστορικὴν διαδρομήν. Ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζουσα τὴν, «ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως» (Ματθ. 2,1), Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, καλεῖ τοὺς πιστοὺς τῆς νὰ γίνουσι καὶ σήμερον αὐτόπται μάρτυρες καὶ κοινωνοί, ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν ὑπάρξει, τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας. «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν ἐνθα ὁδεύει ὁ ἀσπῆρ...». Πράγματι διὰ τοὺς πιστεύοντας «σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου ὁ δρακὶ τὴν πᾶσαν ἔχων κτίσιν». Τὸ ἱστορικὸν δηλαδὴ γεγονός τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ δὲν ἐξαφανίζεται εἰς τὸ ἀπομεμακρυσμένον καὶ ἀνεπανάληπτον παρελθόν, ἀλλὰ διαφυλάσσεται εἰς

την Ἐκκλησίαν ὡς πάντοτε παρούσα χάρις καὶ ἀναβιούται εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ πιστοῦ, καθιστάμενον ζωτικὸν γεγονός, τὸ ὁποῖον σφραγίζεται καὶ μορφώνει τὴν ὅλην αὐτοῦ ζωὴν.

Ἐντὸς τοῦ θεολογικοῦ τούτου πλαισίου ἠμποροῦμεν νὰ κατανοήσωμεν τόσον τὴν σημασίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅσον καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιφυλάσσεται, ἐκ μέρους τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ ἢ δυνατότης νὰ γίνῃ θεοφόρος καὶ νὰ αἰσθανθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ θεῖα «σκιστήματα, βρεφοπρεπῆ». Ἡ ὑψίστη τιμὴ καὶ ἡ ὑψίστη χάρις, ἡ ὁποία ἔχει δοθῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἀκριβῶς ὅτι ἔχει οὗτος τὸ προνόμιον νὰ ἀνανεώσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸ ὑπερφυεῖς μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, νὰ προσφέρῃ δηλαδὴ τὴν φθαρτὴν αὐτοῦ φύσιν διὰ νὰ γίνῃ αὕτη φάτνη, χωρίον καὶ χώρα τοῦ ἀχωρήτου.

Ἐνῶ ὁμως εἰς τοιοῦτον ὕψος ἀναβιβάζει τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ἡ εὐαγγελικὴ ἀλήθεια, ὁ σύγχρονος τρόπος καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς οὐχὶ σπανίως παραλύουν τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν ἀνθρώπων. Αἱ συμβατικαὶ καὶ διασπαστικαὶ μέρμιναι τοῦ κόσμου δὲν ἀφήνουν εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον πολλὰ περιθώρια διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν του. Ἡ μᾶλλον ἡ σύγχρονος ζωὴ, ἀγνοοῦσα ἐν πολλοῖς τὸν Θεόν, ἀγνοεῖ, κατὰ συνέπειαν, καὶ τὸν ἄνθρωπον. Τελικῶς ὁ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ἄνθρωπος παρὰ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τὴν πρόδοδόν του, εἶναι πτωχὸς εἰς τὰ πλούτη του, ἄσφοπος εἰς τὴν σοφίαν του, ἀδύναμος εἰς τὴν δυνάμιν του, μικρὸς καὶ ἀσήμαντος εἰς τὴν δόξαν καὶ εἰς τὰ μεγαλεῖά του.

Τὴν πνευματικὴν ἀδυναμίαν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν αὐτοῦ νὰ δώσῃ νόημα εἰς τὴν ζωὴν του, ἐκμεταλλευόμενοι αὐτόκλητοι σωτήρες, «ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι», προωθοῦν τοὺς ἰδίους αὐτῶν ἀνθρωπισμούς, ἐπαγγελλόμενοι εἰς τὸν κεκοπιακὸτα σύγχρονον ἄνθρωπον μίαν νέαν ἐποχὴν, ἕνα νέον, ἄνευ Χριστοῦ, παράδεισον. Κατ' οὐσίαν οἱ καινότεροι οὗτοι ἀνθρωπισμοὶ συνθέτουν θλιβερὰν εἰκόνα ὑπαρξιακῆς συγχύσεως, ἀπουσίας τοῦ Θεοῦ, καὶ θανάτου, ἕνα φαῦλον κύκλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου διασπᾶται καὶ ἡ αἴσθησις καὶ ἡ συνειδησις τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ κόσμος τῶν ναρκωτικῶν, τὰ παντὸς εἶδους παραθρησκευτικὰ καὶ παγανιστικὰ κινήματα, ἡ ὠργανωμένη ἀμφισβήτησις τῶν ἀξιών τῆς ζωῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος, ἡ ἀναρχία, ἡ βία καὶ

ἡ τρομοκρατία, ἡ δαιμονολατρεία καὶ ἡ σαρκολατρεία, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς εὐσεβείας θρησκευτικὴ αὐθάδεια, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται ὡς ἀνυπακοὴ εἰς τοὺς θεῖους τῆς Ἐκκλησίας θεσμούς, εἶναι φαινόμενα τῶν καιρῶν, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον ἐπηρεάζουν τὴν σύγχρονον ζωὴν καὶ δημιουργοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον φοβίαν καὶ ἀγωνίαν, συνθήκας ὑπάρξεως, τὰς ὁποίας προσδιορίζει ἡ ἔλλειψις ἐλπίδος, ὁ πόνος καὶ ἡ θλίψις.

Ἡ Ἁγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία δὲν παρακολουθεῖ ὡς θεατῆς τὰ δρώμενα εἰς τὴν σύγχρονον σκηνὴν, οὔτε ἀποστρέφεται τὸν ταλαίπωρον ἄνθρωπον τοῦ τέλους τῆς δευτέρας μ.Χ. χιλιετίας. Ἡ ἀνύστακτος μέριμνα αὐτῆς εἶναι νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς, τὴν ἀφθαρτον αἰσιοδοξίαν τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν παντοδύναμον αἴσθησιν τῆς θείας ἀγάπης καὶ παρουσίας. Ἀδιάκοπος φροντὶς αὐτῆς εἶναι νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν «κοπιῶντα καὶ πεφορτισμένον» ἄνθρωπον τὸν Θεάνθρωπον Χριστόν, «τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως», «τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης».

Φίλοι Ποιμένες καὶ Συμποιμένες, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά!

Εἶναι προφανὲς ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν ἡμῶν, περισσότερο ἴσως πάσης ἄλλης ἱστορικῆς περιόδου, ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ζωὴν του. Ὁ ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ λυτρωθῇ ἐκ τῶν δεινῶν, τὰ ὁποῖα συνθλίβουν τὸ εἶναί του, μόνον ἐὰν θελήσῃ νὰ ἐπικεντρῶσῃ εἰς τὸν Θεάνθρωπον Κύριον τῆς ζωῆς τὴν διεσπασμένην ὑπαρξίν του.

Ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς κατέλιπεν εἰς ἡμᾶς θησαυρὸν ἀδαπάνητον εἰς τοὺς αἰῶνας τοὺς λόγους καὶ τὸν νόμον τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως ἐν τῇ Παλαιᾷ καὶ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Κορυφῶσιν εἰς τὴν καθόλου Θεῖαν Ἀποκάλυψιν ἀποτελεῖ, ὡς γνωστόν, τὸ Βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, τὸ συγγραφέν ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, πρὸ 1900 ἀκριβῶς ἐτῶν. Κηρύσσοντες ὅθεν τὸ ἐπὶ θύραις νέον ἔτος 1995 ὡς Ἔτος Ἀποκαλύψεως, καλοῦμεν πάντας τοὺς τιμῶντας τὸν τε ἀποκαλυπτόμενον Θεὸν καὶ τὰς ἀποκαλυφθείσας ἀληθείας Του, ἀλλὰ καὶ τὰ σκευὴ ἐκλογῆς δι' ὧν οὗτος ἐλάλησεν ἡμῖν «πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως», ὅπως συνορτάσωμεν κατὰ δύναμιν ἕκαστος τὴν μεγάλην καὶ σεπτὴν ταύτην ἱερὰν ἐπέτειον τῆς

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθμ. Πρωτ. 3475

Παναγιώτατε καὶ θειότατε 'Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκου-
μενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητῆ
καὶ περιπόθητε ἀδελφῆ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡ-
μῶν Μετριότητος, κύριε Βαρθολομαίε, τὴν Ὑμε-
τέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι,
ὑπερήδιστα προσαγορευόμεν.

Χριστῷ ἐρχομένῳ εἰς ἀνάπλασιν τοῦ βρο-
τείου φυράματος ὑπαντήσαι σπεύδοντες καὶ τὸ
ἀπόρητον τῆς θείας συγκαταβάσεως ἀδυνα-
τοῦντες ἐρημεύσαι, εὐλαβῶς ἱστάμεθα πρὸ τοῦ
ἀπερινοήτου καὶ ὑπερφυοῦς τοιοῦτου φρικτοῦ
μυστηρίου, μετὰ τοῦ ἱεροῦ ὕμνωδοῦ ὁμολογούν-
τες:

Θεὸς τὸ τεχθέν, ἡ δὲ Μήτηρ Παρθένος.

Τί μείζον ἄλλο καινὸν εἶδεν ἡ κτίσις;

Φιλαδέλφως δ' ἐνθυμούμενοι κατ' αὐτὰς τὴν
λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴν καὶ φίλην Παναγιότητα καὶ

* Ὅμοια Γράμματα ἐστάλησαν καὶ πρὸς τοὺς 'Αρχηγοὺς
τῶν ἄλλων ὁμοδόξων Πατριαρχείων καὶ Ἐκκλησιῶν.

καθόλου ὑπὸ τὸν οὐρανὸν Χριστιανικῆς Ἐκκλη-
σίας.

Ἡ κοινωνία μετὰ τοῦ σαρκὶ φανέντος φιλευ-
σπλάγγνου Κυρίου, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
ἀληθινοῦ ἀνθρώπου, ἡμπορεῖ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν
ἄνομον αὐτονομίαν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου,
νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ κα-
κοῦ καὶ νὰ δώσῃ νέαν προοπτικὴν καὶ νέον πε-
ριεχόμενον εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα του. Οἱ εἰς
Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα πιστεύοντες, δὲν ἀναμέ-
νομεν μίαν «νέαν ἐποχὴν», οὔτε ταρασσόμεθα
ἀπὸ τὴν θρυλουμένην «νέαν τάξιν πραγμάτων»,
διότι καλῶς ἐπιστάμεθα ὅτι ὁ ἐξ ἀπειροῦ ἀγά-
πης σαρκωθεὶς Χριστὸς εἶναι ὁ μόνος γεννήτωρ
τῆς νέας ἀνθρωπότητος. «Εἴ τις ἐν Χριστῷ, και-
νὴ κτίσις» τὰ ἀρχαῖα παρήλθεν, ἰδοὺ γέγονε και-
νὰ τὰ πάντα... ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος
ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. 5,
17-18).

Οὐδέν, ὅθεν, ἀπομένει εἰς πάντας ἡμᾶς τοὺς
καταξιωθέντας τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, παρὰ
νὰ προσεγγίσωμεν τὸ «παράδοξον θαῦμα» τῆς
Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, «τὸ πάντων θαυμάτων

τὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καταβαλλόμενον ἐπαινετὸν
κόπον Αὐτῆς, δεόμεθα τοῦ σαρκωθέντος Κυ-
ρίου, ὅπως ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν ἑαυτῆς φιλότιμον
καὶ θεοφιλεῖ προσπάθειαν, ἐπευλογῆ δαυδῶς τὸ
πιστευθὲν Αὐτῇ γεώργιον καὶ αὐξάνη τὴν καρ-
ποφορίαν αὐτοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τῆς Ἁ-
γιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ
Χριστεπωνύμου λαοῦ.

Πρὸς τοῦτοις, γηθοσύνως ἐπευχόμεθα, ὅπως
ὁ τῆς εἰρήνης ἄρχων Κύριος ἀξιῶσῃ τὴν ὑμετέ-
ραν Παναγιότητα ἐορτάσαι φαιδρῶς καὶ πανη-
γυρίσαι ἐν μεθέξει ψυχῆς τὰς ἀγίας τοῦ Δωδε-
καήμερου ἡμέρας, εὐλογῆσῃ δὲ καὶ τὰς εἰσό-
δους τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ, ὃν καὶ παράσχοι Αὐτῇ
αἴσιον, εὐοδὸν καὶ χαριτόδωρον ἐν πάσι.

Ἐπὶ πάσι δὲ τοῦτοις τὴν Ὑμετέραν Θειοτά-
την Παναγιότητα κατασπαζόμενοι ἐορτίως, δια-
τελοῦμεν μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐπιφανέντι φιλα-
δελφίας καὶ εὐχετικῶν προσορήσεων.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
Χριστοῦγεννα 1994

ὑπέρτερον», ἐν μετανοίᾳ, κατανύξει καὶ συντρι-
βῇ καρδίας, ἐορτάζοντες οὕτω θεοπρεπῶς τὴν
ἐορτὴν τῶν τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων.

«Δέξαι τὴν κήσιν καὶ προσκίρτησον... Καὶ
τὴν ἀπογραφὴν αἰδέσθητι, δι' ἣν εἰς οὐρανούς
ἐγράφησ' καὶ τὴν γέννησιν σεβάσθητι, δι' ἣν ἐ-
λύθησ' τῶν δεσμῶν τῆς γεννήσεως» καὶ τὴν Βη-
θλεὲμ τίμησον τὴν μικρὰν, ἢ σε πρὸς παράδει-
σον ἐπανήγαγε' καὶ τὴν φάτιν προσκύνησον,
δι' ἧς ἄλογος ὦν, ἐτράφησ' ὑπὸ τοῦ Λόγου» ('Α-
γιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος).

Δοξολογοῦντες, λοιπόν, ἅς βοήσωμεν εἰς τὸν
σαρκὶ γεννηθέντα Κύριον ἡμῶν: «Δόξα ἐν ὑψί-
στοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἦν ἡμῖν ἐβράβευ-
σεν ἡ παρουσία σου, Σωτῆρ ἡμῶν, δόξα σοι».

Χριστῷ τῷ ἐν Βηθλεὲμ τεχθέντι Κυρίῳ ἡ-
μῶν, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰῶνων. Ἀμήν.

Χριστοῦγεννα 1994

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ,
διάπυρος πρὸς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Σωτῆρα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ*

19. *Άφιξις και πρώτες έντυπώσεις στην Μελβούρνη.*

Ήταν τόσον γεμάτες οί ήμέρες του γράφοντος στην Βοισβάνη, ώστε δέν υπήρχε καιρός να γνωρίσωμε τὰ θαυμάσια σέ φυσικές καλλονές ύποτροπικά και τροπικά τοπία, που βρίσκονται στα βορειότερα μέρη τής Κουηνσλάνδης. Έξ άκοής και από έντυπα μάθαμε για τον καταπληκτικό πλούτο τής πανίδος και τής χλωρίδος τών

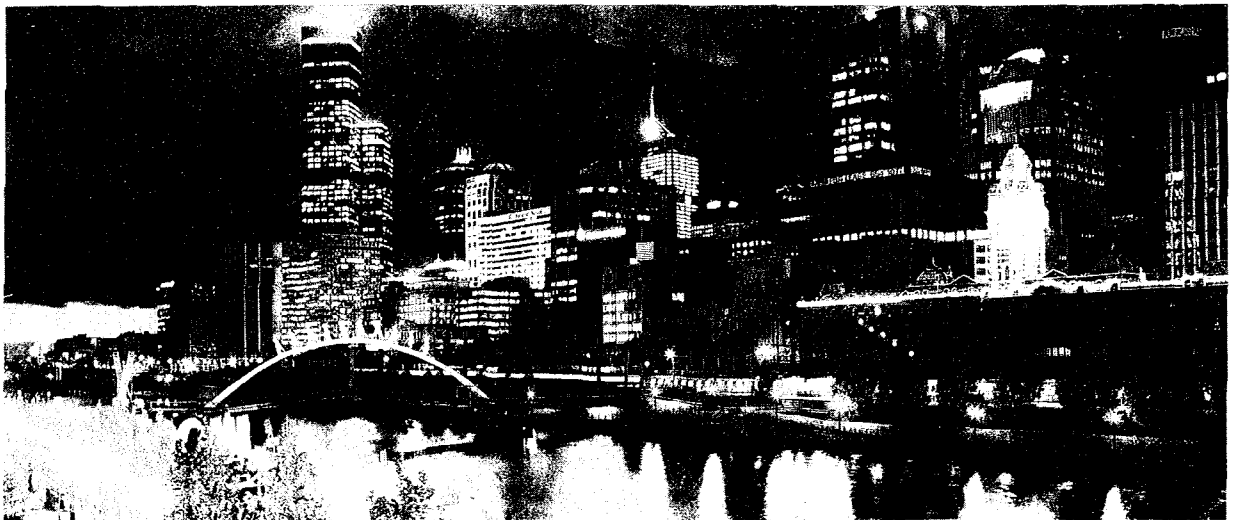
λάνδης και Νέας Γουίνεας, αναχωρούντες για την Μελβούρνη. Έτσι τις μεσημβρινές ώρες, με άεροπλάνο τής κατ' έξαιρετον τρόπον ώργανωμένης άυστραλιανής άεροπορικής έταιρείας Qantas είχαμε ένα ευχάριστο ταξίδι περίπου δύο ώρών. Από μεγάλο ύψος είδαμε ένα μεγάλο τμήμα τής γής τής 5ης ήπειρου και, αφήνοντας άριστερά και πίσω μας τις πόλεις Sydney και Canberra, φθάσαμε στην καταπράσινη Μελβούρνη, πρωτεύουσα τής πολιτείας τής Βικτωρίας. Στο έντυπωσιακό και καλαίσθητο άεροδρόμιο μās παρέλαβε με τó αυτοκίνητό του ó Ίερατικώς Προϊστάμενος του Ί. Ναού του — και στην Αύστραλία πολύ τιμωμένου — Άγίου Νεκταρίου, αιδεσιμολογιώτατος Οικονόμος πατήρ Σπυρίδων Βανδώρος, που είναι άρχηγός πολυμελούς οικογενείας (με 7 παιδιά), και μās μετέφερε στο ανακαινισμένο καλαίσθητο κτίριο τής Ίεράς Άρχιεπισκοπής, που βρίσκεται στη Νότια Μελβούρνη και είναι έδρα του Θεοφιλοστάτου Έπισκόπου Δέρβης κ. Ίεζεκιήλ. Ο Θεοφιλέστατος, που γεννήθηκε στον Άκριτα Κιλκίς τής Μακεδονίας, είναι άπόφοιτος τής Θεολογικής Σχολής τής Χάλκης, χειροτονήθηκε διάκονος στην Κωνσταντινούπολι, έγινε ιερέυς στο Sydney, υπηρέτησε τó Έλληνορθόδοξο Ποί-

Του κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Όμοτ. Καθηγητού του Παν/μίου Άθηνών

τοπίων αυτών, για την πολύμορφη τροπική βλάστησι, για τὰ ιδιόμορφα και άγνωστα στους Ευρωπαίους δένδρα, για τὰ πολυειδή λουλούδια, όπως και για τὰ θαυμάσια χρώματα άπεράντου ποικιλίας ψαριών και έξαισίων κοραλιών, τὰ όποία ό έπισκέπτης θαυμάζει σέ ύποβρύχια ένυδρεια ή και πλοία με τοιχώματα από γυαλί.

Ο άγαπητός πατήρ Γρηγόριος Σακελλαρίου μās μετέφερεν, όπως είπαμε στο ώραίο άεροδρόμιο τής Βοισβάνης, για να άποχαιρετήσωμε την 4η Άρχιεπισκοπική Περιφέρεια Κουηνο-

* Συνέχεια εκ τής σελ. 726 του ύπ' άρ. 18/1994 τεύχους.

Τό κέντρο τής Μελβούρνης με τόν ποταμό Yarra.

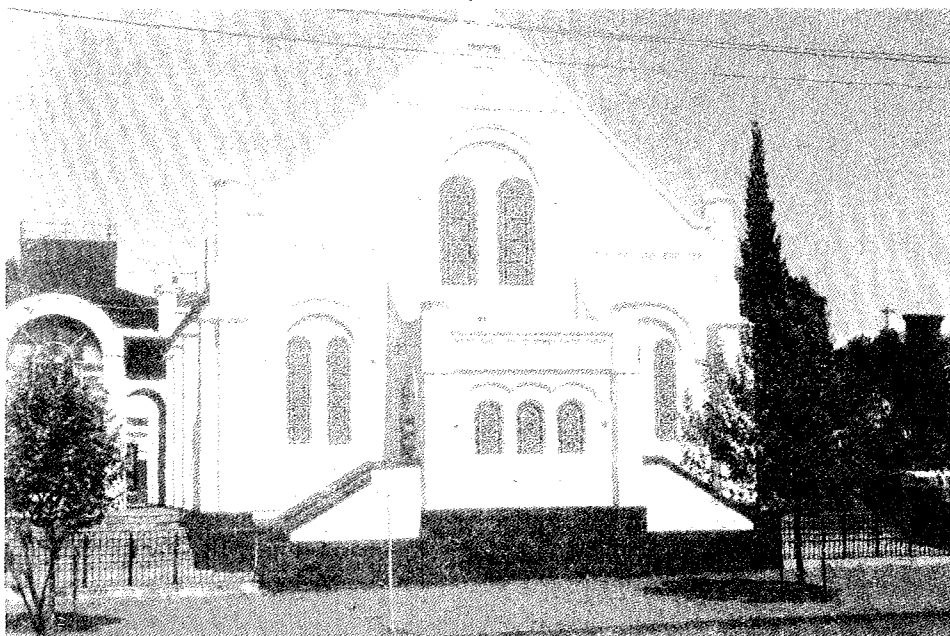

Ό Θεοφ. Επίσκοπος Δέρβης κ. Τεζεκιήλ.

μνιο στο Dubbo (New South Wales) και στη συνέχεια επί 15 έτη διετέλεσε Γερατικός Προϊστάμενος στον Ι. Ν. Αγίων Πάντων Belmore

(Sydney). Το 1977 εξελέγη επίσκοπος με τον φιλότιπο Δέρβης και ως βοηθός του Αρχιεπισκόπου υπηρέτησε τρία χρόνια στην Πέρθη (Perth), πέντε στην Άδελαΐδα (Adelaide) και από το 1984 έως σήμερα στην 2α Αρχιεπισκοπική Περιφέρεια Βικτωρίας και Τασμανίας, έχοντας ως έδρα την Μελβούρνη. Σε κάθε βήμα στην μεγάλη αυτή πόλη συναντάς και κάποιον Έλληνα. Ζούν εκεί πια πολλοί από 140.000 Όμογενείς.

Ό Θεοφιλέστατος μās ξενάγησε στους χώρους του ωραίου ανακαινισμένου αρχιεπισκοπικού κτιρίου, στο οποίο γνωρίσαμε τους γραμματείς κ. Δημήτριο Μπάτζιο και δ/δα Έλένη Δρούγκα, και μās κατετόπισε για την συνεχώς κατευθυνόμενη και έμψυχουμένη από τον ίδιο ανακαινιστική πνευματική εργασία, ή οποία, με τις εύλογίες του Σεβ. Αρχιεπισκόπου, συντελείται ανάμεσα στις τάξεις των Όμογενών της Βικτωρίας και Τασμανίας. Ό Θεοφιλέστατος ιδιαιτέρως μās ανέφερε την προσφορά των Ι. Μονών της περιφέρειας, της Ένώσεως Ένοριών και Κοινοτήτων, της Κεντρικής Φιλοπτώχου, του Έλληνικού Κέντρου Διακονικής Προνοίας, του Όργανισμού Γηροκομείων, της Θρησκευτικής Υπηρεσίας Έλληνικής Νεολαίας και Φοιτητών, της Θρησκευτικής Υπηρεσίας Φυλακών, της εβδομαδιαίας ραδιοφωνικής έκπομπής

Ό ιερός
Αρχιεπισκοπικός
Ναός αγίου
Έσταθίου
(Νότια
Μελβούρνη).

Ὁ ἱερός
Ναός
τῶν Τριῶν
Ἱεραρχῶν
(Clayton
Μελβούρνης).

«Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας», τοῦ τοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Βιβλιοπωλείου, τῶν ἐνοριακῶν πνευματικῶν καὶ πολιτιστικῶν κέντρων καὶ τοῦ πλήθους τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κατηχητικῶν καὶ λοιπῶν Ἐκπαιδευτηρίων καὶ Σχολείων ὄλων τῶν κατηγοριῶν.

Στὴ συνέχεια ὁ ἴδιος ὁ Θεοφιλέστατος μᾶς ὠδήγησε μὲ τὸ αὐτοκίνητό του στὸ γεμάτο ἀπὸ κήπους ὠραῖο προάστειο Fairfield, ὅπου βρίσκεται τὸ θαυμάσιο ξενοδοχεῖο Jika International, στὸ ὁποῖο μείναμε λίγες ἡμέρες σὲ ὠραία –κυριολεκτικῶς οἰκογενειακὴ– ἀτμόσφαιρα, τὴν ὁποία μᾶς δημιούργησαν οἱ στοργικὲς φροντίδες τῶν ἐξαιρετῶν Ἑλλήνων (ἐκ Κύπρου) ἰδιοκτητῶν, ποὺ εἶναι τὰ τρία συνεργαζόμενα ἀδελφία Κώστας, Πέτρος καὶ Μισέλ. Ἀγαποῦν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο καὶ μὲ προθυμία καὶ αὐτοθυσίᾳ προσφέρουν ὑπηρεσίες καὶ στὴν Ἑλληνορθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Αὐστραλίας.

Κατὰ τὴ διαδρομὴ τόσοσιν ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου στὸ ἀρχιεπισκοπικὸ κτίριο, ὅσον καὶ ἐξ αὐτοῦ στὴν περιοχὴ τοῦ ξενοδοχείου (στὸ Fairfield), εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀντικρύσωμε ὠραία παλαιὰ καὶ μοντέρνα οἰκοδομήματα, σύρρανοξύστες καὶ μερικὰ χαρακτηριστικὰ τμήματα τῆς Μελβούρνης, ἡ ὁποία διασχίζεται ἀπὸ τὸν

ποταμὸ Yarra· νὰ θαυμάσωμε τὴν γραφικὴ κατὰφυτὴ κοιλάδα του· νὰ χαροῦμε τὴ θέα ἐκτεταμένων δενδροστοιχιῶν καὶ κήπων καὶ νὰ κατανοήσωμε γιατί ἡ θαυμασία πρωτεύουσα τῆς Βικτωρίας χαρακτηρίζεται στὴν Αὐστραλία ὡς «ἡ κηπούπολις τοῦ νότου» (The garden city of the south) καὶ ἔχει ἀνακηρυχθῆ ὡς «ἡ πλέον ζωντανὴ πόλις τοῦ κόσμου» (the world's most liveable city).

Τὸ πρωτὶ τῆς 29ης Ἰανουαρίου 1994 ὁ ἐκ τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ ξενοδοχείου κ. Πέτρος μᾶς μετέφερε καὶ μᾶς ἄφησε στὸ κέντρο τῆς πόλεως. Ἐκεῖ –ἐλεύθεροι ἀπὸ ὑποχρεώσεις γιὰ μερικὲς ὥρες– γνωρίσαμε τὴν κεντρικὴ ἐμπορικὴ περιοχὴ τῆς Μελβούρνης· τὸ Βικτωριανὸ Καλλιτεχνικὸ Κέντρο (ὀνομαστὸ γιὰ τὰ κοντσέρτα καὶ τὶς παραστάσεις ἔργων ὄπερας, δράματος καὶ μπαλέτου)· τὴν Ἐθνικὴ Πινακοθήκη τῆς Βικτωρίας (National Gallery of Victoria), ποὺ προβάλλει θαυμασίους καλλιτεχνικοὺς θησαυροὺς τῆς Αὐστραλίας, τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀσίας καὶ βρεθήκαμε στοὺς «Βασιλικούς Ζωολογικούς Κήπους τῆς Μελβούρνης» (Royal Melbourne Zoological Gardens). Οἱ κήποι αὐτοὶ εἶναι ἐντυπωσιακοὶ γιὰ τὰ δένδρα καὶ λουλούδια τους, γιὰ τὴν ποικιλία

τῶν ζώων, στὰ ὁποῖα ἔχει δημιουργηθῆ κατὰ τὸ δυνατόν τὸ φυσικό τους περιβάλλον, καὶ ἰδίως γιὰ τὸ εἰδικὸ τμήμα μὲ εἶδη τῆς αὐστραλιανῆς πανίδος. Ἐκεῖ ὁ ἐπισκέπτης βλέπει λ.χ. καγκουρώ, κοάλας, φίδια, wombats (εἶδος μαρσιποφόρων), θαυμάσιες χρωματιστὲς πεταλοῦδες ποὺ ζοῦν μὲ τεχνητὴν τροπικὴ θερμοκρασία μέσα στὸ ἐντυπωσιακὸ «σπίτι τῆς πεταλούδας» (Butterfly House).

20. Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Τὴν βῆ ἀπογευματινὴ ἢ ἀφωσιωμένη στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας δὲς Ἑλένη Δρούγκα μᾶς παρέλαβεν ἐκ τοῦ ξενοδοχείου, στὸ ὁποῖο πρὸ ὀλίγου εἶχαμε ἐπιστρέψει μὲ ταξί, καὶ μᾶς μετέφερε στὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς (στὴ νότια Μεμβούρνη), ὅπου συναντήσαμε τὸν ἐλθόντα ἀπὸ τὸ Sydney Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Στυλιανὸ καὶ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο κ. Ἰεζεκιήλ. Ὅλοι μαζί κατευθυνθήκαμε πρὸς τὴν περιοχὴ Clayton τῆς Μεμβούρνης, ὅπου πανηγύριζε ὁ Ἱ. Ναὸς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, στὸν ὁποῖο Προϊστάμενος εἶναι ὁ πανοσ. ἀρχιμανδρῆτης π. Χριστόδουλος Καπέτας. Ἐκεῖ ἐτελέσθη ὁ πανηγυρικὸς ἑσπερινὸς πρὸς τιμὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, στὸν ὁποῖο ἐχοροστάτησε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Στυλιανός, συμπαραστατούμενος ἀπὸ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Δέρβης κ. Ἰεζεκιήλ. Φθάνοντας στὸν Ἱ. Ναὸ μείναμε κατάπληκτοι ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν Ἑλλήνων, ποὺ εἶχαν συρρεύσει γιὰ νὰ τιμήσουν τὴν ἑορτὴ καὶ γιὰ νὰ δεχθοῦν τὶς εὐλογίες τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας των. Πολλοὶ συνωθοῦντο καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἱ. Ναοῦ, διότι ὁ ἐσωτερικὸς χώρος ἦταν ἀσφυκτικῶς γεμάτος. Γιὰ νὰ φθάσωμε στὴ θέσι τοῦ ἀριστεροῦ Ψαλτηρίου, ὅπου μᾶς εἶχαν φυλάξει καθίσματα, ἰδρωκοπήσαμε. Μὲ μεγάλη δυσκολία παραμέριζαν οἱ ἰστάμενοι καὶ συνωθούμενοι πιστοί. Χρειάσθηκε ἀρκετὴ ὥρα, γιὰ νὰ διασχίσωμε τὸ πλῆθος καὶ νὰ φθάσωμε στὶς θέσεις μας. Ἐντυπωσιασθήκαμε ἀπὸ τὴν κατάνυξι καὶ τὴν ἐκδηλῆ συγκίνησι καὶ ἐνεργὸ συμμετοχὴ τοῦ ἐκκλησιασματος, τὸ ὁποῖο συχνὰ ὑποψάλλοντας ἢ καὶ ψάλλοντας συνώδευε τοὺς ψάλτες. Δίπλα μας, στὶς κρατημένους τιμητικὰς θέσεις, βρισκόνταν καὶ ὁ ἐξαίρετος Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος

στὴν Μεμβούρνη καὶ ἡ σύζυγός του κ.κ. Νικόλαος καὶ Αἰκατερίνη Μάτση.

Στὸ κήρυγμά του ὁ χοροστατῶν στὸν Ἑσπερινὸ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Στυλιανός, —ἀφ’οὗ ἐξύμνησε γιὰ λίγο τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες, γιὰ τοὺς ὁποίους, ὅπως προανήγγειλε θὰ γινόταν εὐρύτερος λόγος στὸ κήρυγμα τῆς ἐπομένης κατὰ τὴν θεία Λειτουργία, τὸ ὁποῖο εἶχεν ἀνατεθῆ στὸν γράφοντα—, ἐξεδήλωσε τὴ συγκίνησί του γιὰ τὴν εὐλάβεια τοῦ πικνοτάτου ἐκκλησιασματος καὶ τὴν ἀφοσίωσί του στὴν Μητέρα Ἐκκλησία καὶ κάλεσε τοὺς εὐσεβεῖς Ὀμογενεῖς νὰ συνεχίσουν νὰ εἶναι ἐνωμένοι ὑπὸ τὶς πτέρυγες τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ἢ ὁποῖα ἐπαγρυπνεῖ καὶ ἐργάζεται ἐντατικῶς πρὸς χάριν των, καὶ νὰ ἀποκρούουν ὁποιαδήποτε σατανικὴ διασπαστικὴ ἐνέργεια.

Μετὰ τὴ λήξι τῆς κατασκευτικῆς ἑσπερινῆς συνάξεως, κατευθυνθήκαμε στὶς αἴθουσες τοῦ Ἑνοριακοῦ - Κοινοτικοῦ Κέντρου, ὅπου τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο καὶ οἱ Κυρίες τῆς Φιλοπτώχου, πρὸς τιμὴν τῶν παρευρισκομένων ἐκκλησιαστικῶν Ἡγετῶν, τοῦ Γενικοῦ Προξένου καὶ τῆς συζύγου του καὶ ἡμῶν τῶν ἐξ Ἑλλάδος προσκεκλημένων, παρέθεσαν πλουσιώτατο δείπνο μὲ ποικιλία φαγητῶν, ποὺ εἶχαν ἐτοιμασθῆ ἀπὸ τὶς εὐσεβεῖς αὐτὲς κυρίες. Κατὰ τὴ διάρκειά τοῦ δείπνου ἐγίνε ὠραία ἀνταλλαγὴ σκέψεων καὶ εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρίσωμε ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Γενικοῦ Προξένου κ. Μάτση γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Αὐστραλίας.

(Συνεχίζεται)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΜΗΝΑΙΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Ἀθήνα, Δεκέμβριος 1991, σχῆμα 17X24 ἐκατ., σσ. 600.

Μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Μηναίου αὐτοῦ ἐγκαινιάσθηκε νέα ἐποχὴ στὰ Λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ ἀπόφασιν τοῦ Κεντρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τοῦ ἱεραποστολικοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁλοκληρώθηκε ἡ ἔκδοσιν τῶν Μηναίων, σὲ μικρότερο, εὐχρηστο σχῆμα, μὲ εὐανάνγνωστα στοιχεῖα, σὲ δίχρωμη ἐκτύπωση OFFSET καὶ σὲ χαρτὶ ποιότητος.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ*

«Τετρωμένος αγάπης είμι»
(Άσμ. Άσμ. 5,8).

Γι' αυτό άν και τούτος ό λόγος μου άφορα γενικά στο θέμα τής συνήθους τελειότητας, σαν άποτελέσματος άπ' την άφετηρία τής άπειρης Άγαθότητας και τής Εύσπλαχνίας του Θεού, που ενεργοούν για έμας και που μάς παρέχουν την ίκανοποιητική και ύπεροχη βάση για την άγάπη μας προ τόν Θεό, παρ' όλα και επάνω

Του Σεβ. Μητροπολίτου Κορίνθου
κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

άπο αυτά, προσβλέποντας στην ύψηλή κορυφή τής τελειότητας, για την όποία σου γράφω και τό παρόν μου Δοκίμιο, ό κάθε σκοπευτής τής τέλειας Άγάπης για τό Θεό, λόγω φόβου έμποδίων για την πρόσβαση σ' αυτήν την τελειότητα, έπιζητεί με έπιμέλεια τόν πυρήνα για την τελειότητα εκείνη. Τό κεντρικό σημείο αυτής τής τελειότητας είναι ή Άγάπη για τόν Θεό, για μόνον τόν Θεό, γιαυτό που είναι ό λόγος για τόν όποιο έτόνισα κι έμίλησα, ότι ή άγνή, καθαρή και τέλεια άγάπη είναι, να αγαπάμε Έκεινον και μόνον Αυτόν, γι' Αυτόν που είναι και όχι για όποιοδήποτε άλλο, ό,τι κι άν είναι εκείνο.

«Τίς ήμάς χωρίζει άπο τής αγάπης του Χριστού; θλίψις ή στενοχωρία... άλλ' έν τούτοις πάσιν ύπερνικώμεν διά του αγαπήσαντος ήμάς»
(Ρωμ. 8,35.37).

Λοιπόν, επανερχόμενος στην προηγούμενη παρομοίωσή μου, του καρποφόρου δένδρου, προπαρασκευάσου να δρέψης τόν τέλεια ώριμασμένο καρπόν άπ' αυτό, για να τό προσφέρης στον Βασιλέα τών Ουρανών γι' Αυτόν και μόνον, και ή άγάπη σου εκείνη, θα είναι ή γυμνή, άγνή και καθαρή άγάπη. Επίσης μην ξεχνάς, ότι κάθε τυχόν προσφορά σου προς τόν Θεόν, καρπού άνώριμου, που κόβεται εύκολα άπο τό δένδρο λόγω τής άνωριμότητάς του μοιάζει με την γυναίκα που αγαπάει τόν άνδρα της, μόνον για τά αγαθά, για τις άνέσεις και για την κοινωνική θέση που τής παρέχει και όχι γιαυτόν

τόν ίδιο, τό σύζυγό της, όπως του αξίζει. Ό σκοπόδς που σου κάνω αυτήν τη παρομοίωση, είναι γιατί νομίζω πως ό φόβος σου για τό θάνατο, ή βραχύτητα του ύπόλοιπου τής ζωής σου, αλλά κι ή έλπίδα σου ότι θα συγχωρηθούν οι άμαρτίες σου, οι παραλείψεις κι οι άτέλειές σου, σε κάνουν, οι δύο αυτές σκέψεις σου, να στέκεσαι σ' αυτήν την αγαπητική σου επικοινωνία με τόν Θεό, σταθερά και σοβαρά, όπως πρέπει να είναι και που στην πραγματικότητα είναι. Έφ' όσον τά πράγματα έχουν έτσι, ό καρπόδς του νοητού δένδρου σου, περιέχει άκόμη άπ' την όσμη του δένδρου. Αυτή ή πνευματική κατάστασή σου, άν και κατά κάποιο ποσοστό εύχαριστεί τόν Θεό, δέν τόν εύαρεστεί, δέν τόν ίκανοποιεί σφαιρικά, δηλαδή τέλεια. Γιατί ή άγάπη γι' Αυτόν, δέν είναι άκόμη γυμνή, άγνή και καθαρή. Η άγάπη για τό Θεό είναι γυμνή, άγνή και καθαρή, όταν δέν παρακαλείς προσευχόμενος προς Αυτόν για να σε λυτρώση άπο βάσανα και παθήματα, ούτε για να σου δώση ή να σου αύξήση τις χαρές, ούτε για να σου χαρίση την γλυκύτητα τής αγάπης Του εδώ, σ' έτούτον τόν κόσμο, εκτός εάν έχης μεγάλη ανάγκη τής γλυκύτητάς Του για να ανακαμφθούν και να ανανεωθούν οι πνευματικές σου δυνάμεις, για να μη τυχόν κινδυνεύσουν να υποκύψουν και να συντριβούν — αλλά όταν προσευχόμενος παρακαλείς τόν Θεό άποκλειστικά γι' Αυτόν μόνον. Τότε θα συμβαίνει ώστε ούτε να σε νοιάζει εάν βρίσκεσαι κάτω άπο πόνο ή κάτω άπο εύφροσύνη σ' όλο τό χρονικό διάστημα που έχεις και επικοινωνείς βαθύτατα μ' Αυτόν που αγαπάς. Αυτή είναι ή άγνή άγάπη, ή τέλεια άγάπη. Κατά συνέπεια προπαρασκευάσου να δρέψης, να κόψης τόν καρπό άπο τό δένδρο, δηλαδή να προσφέρης στο Θεό την αγαπητική λαχτάρα σου και τις προηγούμενες που αναφέρθηκαν σκέψεις σου, που έπήγασαν άπο τό Φόβο του Θεού και άπ' την Έλπίδα σ' Έκεινον. Πρόσφερε την λοιπόν, ώριμη και καθαρή στον Θεό, χωρίς να την προξενήση κάτι κάτω άπ' τό Θεό ή κάτι άναμειγμένο με Αυτόν (άν και κάτι τέτοιο είναι πέραν άπο έξαιρέτο, γιατί ή μακαριότητα του άνθρώπινου πλάσματος είναι ό ίδιος ό Θεός), παρ' ό μόνη, να έχη μόνον προξενηθή άπ' τόν Θεό και άποκλειστικά άπο Έκεινον.

* Συνέχεια εκ τής σελ. 727 του ύπ' αρ. 18/1994 τεύχους.

«Τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν»
(Ἰωάνν. 16,22)

Αὐτὸ εἶναι ἡ ἀνταπόδοση, καὶ στὸ βεβαιώ-
νω, γιατί εἶναι κι ἀπλᾶ κι ἀναμφίβολα χαρισμέ-
νη καὶ γνωστὴ σ' ὄλους ἐκείνους ποὺ ἔχουν ἐ-
ξασκηθῆ στὴν πνευματικὴ γύρω ἀπὸ τὸν Θεὸ
γνώση, καὶ στὴν ἀγάπη γιὰ Ἐκείνον. Ἡ ἀγάπη
αὐτὴ συχνὰ ἀνάβει ἀπὸ μόνη τῆς καὶ φλέγει αὐ-
τὸν ποὺ ἀγαπάει, σὰν φωτιὰ χωρὶς τίποτε νὰ
τὴν προξενήσῃ ἢ νὰ τὴν ὑποδαυλίσῃ, οὔτε κά-
ποιος πνευματικὸς ἀγγελιοφόρος, οὔτε κάποια
σπινθηροβόλα πνευματικὴ σκέψη, κι αὐτὰ ὅλα,
γιατί μετὰ τὸ ὑψηλὸ αὐτὸ σκαλοπάτι, ἀνεβαίνει
κανεὶς στὴν σφαῖρα τῆς αἰώνιας ζωῆς. Κι ἀξίζει
νὰ πάρῃ κανεὶς τέτοια βράβευση γιὰ τὴν τόση
πνευματικὴ του ἀνοδο.

Ἦ, ἐὰν ἡ ψυχὴ ἰκανωθῆ, καὶ ἀξιωθῆ νὰ
προσφέρῃ στὸν ἀγαπημένο Κύριό τῆς τὸν καρ-
πὸ κομμένο τέλεια ὄριμο ἀπὸ τὸ δέντρο γιὰ τὸ
ὁποῖο τόσες φορὲς μιλήσαμε! Ἦ! τότε εἶναι ἐφι-
κτὸ γιαντὸν ἀμέτρητες φορὲς ἀκόμα καὶ σὲ διά-
στημα μιᾶς μόνῃς ὥρας, νὰ ἀναχθῆ πρὸς τὸν
Θεὸ χωρὶς προπαρασκευῆ, χωρὶς κανένα προη-
γούμενο αἰτιασμό, τόσο, ποὺ ἀδυνατῶ νὰ τὸ πε-
ριγράψω, καθὼς καὶ τὸ πόσο πραγματικὰ ἀξίζει
αὐτὴ ἡ ἀνώτερη πνευματικὴ πραγματικότητα
ποὺ εἶναι εὐσπλαχνικὸ δῶρημα τοῦ Παναγάρχου
Θεοῦ, ἡ παροχὴ νὰ ἀνεβῆ ὁ ἄνθρωπος σὲ τέ-
τοια ὕψη πνευματικῆς χαρᾶς κι ἀγαλλίασης.

Ἐτοίμαζε λοιπὸν τὸν ἑαυτὸν σου νὰ προσ-
φέρῃς στὴν Ἀγάπη σου, στὸν Κύριο καὶ Θεὸ
σου, τὸν καρπὸ, μυρωδάτο, γλυκύτατο, καὶ ὄρι-
μο, κομμένο κατάλληλα καὶ τὴν κατάλληλη στιγ-
μὴ ἀπὸ τὸ ἤδη εἰπωμένο δέντρο.

«Τελείων δέ ἐστι στερεὰ τροφή»
(Ἑβρ. 5,1)

Εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ καρποὶ ποὺ καρποφο-
ροῦνται στὸ δένδρο συνεχῶς προσφέρονται
στὸν Θεό, σὰν ἐξίλασμος γιὰ τὶς ἀνθρώπινες ἀ-
δυναμίες κι ἀτέλειες καὶ ἰκανώνουν τὸ θάρρος
τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἰκετεύσῃ τὸν Κύριο γιὰ τὴ
σωτηρία του. Ἄλλὰ αὐτὸς ποὺ τὸ ὀνοματίσαμε
καὶ ποὺ εἶναι ὄριμος καρπὸς ὁ κομμένος στὴν
κατάλληλη καὶ ἐπίσης ὄριμη στιγμή ἀπὸ τὸ δέν-
δρο καὶ δοσμένος στὸ Θεό, χωρὶς καμμιά πα-
ρόρρηση, χωρὶς κανένα ἔναυσμα, καὶ ἐρεθισμό,
αὐτὸ εἶναι ἡ Τελειότητα.

Αὐτὰ θὰ σοῦ εἶναι ἐνδεικτικά, ὅτι τὸ δένδρο

εἶναι καλὸ καὶ καρποφόρο καὶ θὰ σοῦ συνι-
στοῦσα νὰ βρίσκεις συνεχῶς καρποὺς τῶν ὀ-
ποιῶν τὴν εἰδικὴ ὄριμότητα σοῦ ἔχω ἤδη περισ-
σότερη κι ὄλο περισσότερη τελειότητα. Γιὰ τοῦ-
το ἐχρησιμοποίησα τὴν παρομοίωση τοῦ κήπου
γιὰ νὰ καταλάβῃς ἀπὸ τὴν φυσικὴ, τὴν πνευμα-
τικὴ καρποφορία. Σύλλεγε λοιπὸν, μάζευε συ-
χνὰ κατάλληλα ὄριμασμένον ἐκλεκτὸ καρπὸ
πρόσφερε τὸν στὸν Κύριό σου. Ἐδῶ θὰ ἐπιθυ-
μοῦσα νὰ πῶ, ὅτι θὰ ἦταν ἀναγκαῖο νὰ μάθῃς
μὲ ποιὸ τρόπο γίνεται τὸ ἔργο τῆς συνύφανσης
τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς μετὰ τὸ Θεό, καὶ τῆς Ἐνω-
σης μαζί Του μέσα σὲ ἀγάπη καὶ σὲ συνοδοιπο-
ρία τῆς θέλησῃς.

«Ζῶ σὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστὸς»
(Γαλ. 2,20)

Ὁ Οὐρανοβάμων Ἄπ. Παῦλος, στὴν Πρώτη
Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους, στὸ Κεφάλαιο 6,
στίχο 17 γράφει: «ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν
πνεύμα ἔστι». Εἶναι ἡ ἔννοια αὐτὴ καὶ τὸ γεγο-
νὸς ποὺ διαπραγματεύτηκα πάρα πάνω, ὅπως
πετυχαίνεται μετὰ τὴν πανσέβαστη αὐτὴν ἀγαπητι-
κὴ πραγματικότητα μετὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
Θεοῦ. Ἄν καὶ ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι
δύο διαφορετικὰ ὄντα κι ἀπὸ τὴν φύση τους
διακεκομμένες ὑπάρξεις, ὅμως διὰ μέσου τῆς
Χάρης, γίνονται τόσον ἐνωμένα, ὥστε ἀποβαί-
νουν στὸ νὰ ἀποτελοῦν ἓνα πνεῦμα. Αὐτὸ εἶναι
τὸ ἀποτελεσμά τῆς ἐνοποίησης στὴν ἀγάπη καὶ
στὴν ἀρμονικὴ συμφωνία τῆς θέλησῃς. Μετὰ αὐτὴ
τὴν ἐνοποίησιν πραγματοποιεῖται ὁ νοητὸς πνευ-
ματικὸς γάμος μετὰ τῆς Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς,
ποὺ δὲν διαλύεται οὔτε σπάζει, μόνον ποὺ εἶναι
δυνατὸν νὰ πάψῃ νὰ ὑπάρχῃ γιὰ κάποιο χρονι-
κὸ διάστημα ἢ θεομότητα καὶ ἡ ζωτικότητα αὐ-
τοῦ τοῦ ἔργου, ἀλλὰ ποὺ δυστυχῶς εἶναι δυνα-
τὸν νὰ σπάσῃ τελικὰ καὶ νὰ διαλυθῆ, λόγω θα-
νάσιμου ἁμαρτήματος.

Ὅταν ἡ ἀγαπῶσα τὸν Κύριο ψυχὴ αἰσθάνε-
ται ὅτι βρίσκεται μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἐνοποίησιν,
μπορεῖ νὰ ἀπαγγεῖλῃ ἢ νὰ ψάλῃ ἀπὸ τὸ βιβλικὸ
Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων: «ὁ ἀγαπημένος μου εἶναι
σὲ μένα καὶ ἐγὼ σὲ ἐκείνον» (2,16). Μέσα ἀπὸ
αὐτὰ τὰ λόγια τῆς Ἀγ. Γραφῆς καταλαβαίνεις
σὰν ἀφοσιωμένη στὸ ἔργο ἐτοῦτο ψυχὴ, ὅτι: Θὰ
ἐνοποιηθῆς πνευματικὰ μετὰ τὸν Θεὸ καὶ θὰ βε-
βαιωθῆς σὲ ἐτοῦτο ἀπὸ τὴν Θεία Χάρη, ἐνῶ ἀπὸ
μέρους σου θὰ προσφερθῆ ἡ ἀγαπητικὴ συγκα-
τάθεσή σου, μέσα στὴν ἀγαλλίασιν τοῦ πνεύμα-
τος καὶ τῆς ψυχῆς σου. (Συνεχίζεται)

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ»

Ἀξιότιμε Κύριε Διευθυντά,

Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν Ἡμερήσιον Τύπον περιεργος καταγγελία τοῦ ἀγνώστου εἰς ἡμᾶς Ἑλληνικοῦ Παρατηρητηρίου τῶν Συμφωνιῶν τοῦ Ἑλσίνκι περὶ τῆς δῆθεν ἀρνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους «νὰ παραχωρήσει εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τὸν Καθολικὸν Ναὸν τῆς πρώην Ἀμερικανικῆς Βάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἐπειδὴ ἠρνήθη ὁ Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης Ἀγαθάγγελος καὶ ὅτι ὁ Ναὸς ἀνήκει εἰς τὴν Πολεμικὴν Ἀεροπορίαν καὶ τῶρα ἐγινε ἀποθήκη» (sic).

Ἡ διατύπωσις καταγγελίας περὶ παραβιάσεως ἢ παρακωλύσεως τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐν Ἑλλάδι τυγχάνει δι' ἡμᾶς θέμα πρωταρχικῆς σημασίας καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς παραχωρήσετε τὰς φιλοξένους στήλας Σας διὰ τὴν ἀνακασκευὴν τῶν ὄσων ἀπαραδέκτων κατηγγέλθησαν. Οὕτω:

α) Ὅτε ὑφίστατο ἡ Ἀμερικανικὴ Βάσις τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ὑπηρετούντων εἰς αὐτὴν Ἀμερικανῶν εἶχε παραχωρηθῆ ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τῆς Βάσεως ἐστεγασμένος χώρος, καὶ οὐχὶ Ναός, διὰ τὴν τέλει ἐκ περιτροπῆς θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων ὅλων τῶν Θρησκειῶν καὶ Δογμάτων. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὁ ἐστεγασμένος οὗτος χώρος εἰς σὺδεμίαν Θρησκείαν ἢ Δόγμα ἀνήκειν, ἄρα οὔτε εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὅτι δὲν ἦτο ἱερὸς Ναὸς ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ Νόμου.

Σημειωθῆτω ὅτι εἰς τὸν ἐν λόγῳ χώρον καὶ ἡμέτεροι Ὁρθόδοξοι ἀγγλομαθεῖς Ἱερεῖς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης ἐτέλουν τὰ τῶν Ὁρθόδοξων. Ἀκόμη οὐδεὶς κάτοικος τῶν ὁμόρων περιοχῶν τῆς Βάσεως εἶχε δικαίωμα νὰ παρακολουθήσῃ τὰς θρησκευτικὰς ἐκδηλώσεις, πλὴν τῶν ἐν αὐτῇ ὑπηρετούντων.

β) Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς Ἀμερικανικῆς Βάσεως ὁ χώρος ἐπανήλθεν εἰς τὴν εὐθύνην καὶ πάλιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ οὐδένα κάτοικον ἔχει οὔτε ὀρθόδοξον οὔτε ἑτεροδόξον ἢ ἀλλόδοξον, πλὴν ἐνίων ὑπαλλήλων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, οἵτινες ἔχουν ἀλλαχοῦ τὴν κατοικίαν των.

γ) Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δῆθεν ὁ ἐστεγασμένος οὗτος χώρος ἀνήκειν ἢ ἐχρησιμοποιεῖτο ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τυγχάνει ἀβάσιμος καὶ ἀπολύτως ἀνακριβής.

δ) Οἱ Καθολικοὶ κάτοικοι τῶν ὁμόρων περιοχῶν ἔχουν, τῇ ἀδείᾳ ἡμῶν, Ἱερὸν Ναὸν ἐπὶ τῆς κεντρικῆς παραλιακῆς λεωφόρου τῆς Βούλας καὶ τελοῦν ἀκωλύτως τὰς θρησκευτικὰς των ἐκδηλώσεις. Ἡ ἴδρυσις ὑπὸ τῶν Καθολικῶν καὶ ἑτέρου Ναοῦ εἶναι θέμα ἰδικόν των καὶ οὐδεὶς ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ τοὺς παραχωρήσῃ χώρον, πολλοῦ γε καὶ δεῖ ὅτε ὁ χώρος τὸν ὁποῖον ζητοῦν οὐδέποτε τοὺς ἀνήκε.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται, ὅτι ἡ καταγγελία εἶναι καθ' ὅλοκληρίαν ἀσύστατος ἀφ' ἐνόος, καὶ ἀφ' ἑτέρου προδήλως ἀδικος, ἀφοῦ κατοικοῖ, ὡς μὴ ἔδει, τὴν ἀλήθειαν καὶ διασύρει εἰς διεθνῆς FORUM τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν. Οὐδέποτε ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἡ Πολιτεία περιώρισαν ἢ παρενέβαλλον οἰασθήποτε μορφῆς ἐμπόδια εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν οἰουδήποτε ἀνθρώπου. Καὶ ἐρωτᾶται, ποῖον σκοπὸν ἔχει, πρὶν ἢ διακριβῶσῃ τὴν βασιμότητα τῆς καταγγελίας, ἡ ἀξίωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρατηρητηρίου τῶν Συμφωνιῶν τοῦ Ἑλσίνκι νὰ μεταβληθῇ τὸ ὑφιστάμενον νομικὸν πλαίσιον; Ἀντιθέτως ἀποδεικνύεται, ὅτι οὐδὲν παρημποδίσθη ἢ ἄσκησις τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῶν Καθολικῶν παρ' ἡμῶν καὶ ἐντύπωσιν προκαλεῖ, ὅτι ἐὰν ἦσαν οἱ καταγγέλλοντες ἀδικούμενοι, εἶχον τὴν δυνατότητα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ζητήσουν τὴν προστασίαν τῆς Δικαιοσύνης, πράγμα ὃπερ δὲν ἐπραξάν. Δὲν πρέπει νὰ διαφεύγῃ τὴν προσοχὴν οὐδενός, ὅτι διὰ τὴν ἄσκησιν οἰουδήποτε δικαιώματος καὶ ὡς εἰκὸς καὶ τὴν ἄσκησιν τοῦ δικαιώματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἰς πᾶσαν εὐνομούμενην Πολιτείαν ἀπαιτεῖται ἡ τήρησις τῆς νομίμου διαδικασίας.

Μετ' εὐχῶν καὶ εὐχαριστιῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Νέας Σμύρνης Ἀγαθάγγελος

ΜΟΝΑΧΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΙΚΡΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ (†) ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

«Νεκρώσατε σὺν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (Κολ. 3,5)

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
Εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ διάκονοι,
Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,
χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας,

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὸ σημερινό του ἀ-
νάγνωσμα ἀπευθύνει σὲ ὄλους μας αὐτὸ τὸ σύν-
θημα τῆς νεκραναστάσεως. Προηγείται ἡ νέ-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρών καὶ Νιγρίτης
κ. ΜΑΞΙΜΟΥ

κρῶση καὶ ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάσταση. Ἄν θέλετε,
λέει, νὰ γίνεται νέοι ἄνθρωποι, πνευματικὲς ὑ-
πάξεις, καὶ νὰ ζήσετε τὴ μυρωμένη ἐν Χριστῷ
ζωὴ ἐδῶ στὴ γῆ καὶ τὴ μακαρία ζωὴ ἐπάνω ἐ-
κεῖ, στὴ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν, πρέπει ἀπαραι-
τήτως νὰ περάσετε μέσα ἀπὸ τὴν κακοπάθεια
καὶ τὴ νέκρωση τῶν παθῶν σας. Αὐτὸ σημαίνει
τί; Νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν ἁμαρτία, γιὰ τὸν κό-
σμο, γιὰ τὴ σάρκα, γιὰ τὶς ἡδονές. Νὰ πεθάνει
μέσα μας ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος. Νὰ σβήσουν οἱ
ἀδυναμίες μας, νὰ φθάσουμε στὴν εὐλογημένη
ἀπάθεια. Σὰν τὸ νεκρό, ποὺ εἶναι σωματικὰ ἀ-
ναίσθητος μέσα στὸ κιβούρι καὶ δὲν ἐκδικεῖται,
δὲ συκοφαντεῖ, δὲν κλέβει, δὲ θυμώνει, δὲν ἀ-
σχημονεῖ, δὲν αἰσχρολογεῖ, δὲν μπορεῖ νὰ ἁμαρ-
τήσει, ἔτσι κι ἐμεῖς πρέπει νὰ ἐπιδιώκουμε μιὰ
τέτοια κατάσταση ὡς πρὸς τὰ πάθη μας.

Μὰ εἶναι δυνατόν; Ἀφοῦ ζοῦμε στὸν κόσμο
αὐτὸν καὶ δεχόμαστε τόσες προκλήσεις καὶ τό-
σους πειρασμούς, πῶς μπορούμε νὰ εἶμαστε ἀ-
παθεῖς; Τί θὰ τὶς κάνουμε τὶς αἰσθήσεις μας,
ποὺ δὲ συμμαζεύονται; Ἀπαντῶ, μὲ τὴ χάρη τοῦ
Θεοῦ ὅλα εἶναι κατορθωτά. «Πάντα δυνατὰ τῷ
πιστεύοντι» (Μάρκ. 9,23). Τὰ 99 θὰ τὰ κάνει ἡ
χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἓνα ἐμεῖς. Ποιὸ εἶναι τὸ
ἓνα; Ἡ μετάνοια, ὁ ἀγώνας, ἡ προσπάθεια, ἡ
ἐπαγρύπνηση. Ἐπεσε; Σήκω. Μὴν ἀπογοητεύ-
σαι. Ἐχει ὁ Θεός. Κάθε μέρα, λένε οἱ Πατέρες,

νὰ βάζεις καινούρια ἀρχὴ καὶ νὰ ζητᾷς τὸ ἔ-
λεος καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἄν τὸ κάνεις
αὐτὸ μὲ αὐτογνωσία καὶ ταπεινωση, νὰ ἔχεις
τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀπολαύσεις τὸ δεύτερο, ποὺ
μᾶς εἶπε σήμερα τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα:
«Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε
καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε» (Κολ. 3,4).
Τὸ θάνατο ἐν τῇ ἁμαρτία τὸν ἀκολουθεῖ ἡ ἐν
Χριστῷ ἀνάσταση. Ὅπως εἶναι γραμμένο στὸ
διάδρομο κάποιου ἀγιορείτικου μοναστηριοῦ:
«Ἄν πεθάνεις πρὶν πεθάνεις, δὲ θὰ πεθάνεις ὅ-
ταν θὰ πεθάνεις».

Τὸ γράφουν οἱ μοναχοί, γιατί μὲ ὅσα κά-
νουν, αὐτὴ τὴ νέκρωση καὶ αὐτὴ τὴν ἀνάσταση
ἐπιδιώκουν. Αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος στόχος τῆς ὁ-
λης προσπάθειάς τους. Ζοῦν στὴ γῆ καὶ πολι-
τεύονται στὸν οὐρανό. «Ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν
οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. 3,20). Αὐτὸ εἶναι καὶ
γιὰ ὄλους μας στόχος.

Καὶ τί εὐλογημένη συγκυρία, ἀδελφοί μου,
ὅτι αὐτὴν τὴν προσπάθεια καὶ αὐτὸ τὸ στόχο
ἐνσαρκώνει ἐκεῖνος ὁ αἰόδιμος μοναχὸς καὶ ὑ-
μνογράφος, ποὺ τιμήσαμε καὶ τιμοῦμε μὲ ποικί-
λες ἐκδηλώσεις αὐτὸ τὸ διήμερο.

Ἄλλὰ πρὶν ἀναφερθῶ στὸ σεπτὸ πρόσωπο
καὶ στὴν πολύτιμη προσφορά τοῦ ἀειμνήστου
Γέροντα Γερασίμου Μικραγιαννανίτη, τοῦ Ὑ-
μνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλη-
σίας, ἄς μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ εὐχαριστήσω πρῶτα
καὶ ἐκ βαθέων τὸν ἐκλεκτὸ Ποιμενάρχη σας, τὸ
Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βεροῖας, Ναούσης
καὶ Καμπανίας κ. Παντελεήμονα, ὁ ὁποῖος εἶχε
τὴν εὐγενὴ καλοσύνη νὰ καλέσει τὴν ταπεινότη-
τά μου στὶς τιμητικὲς αὐτὲς ἐκδηλώσεις καὶ νὰ
μοῦ προσφέρει τὴ χαρὰ νὰ ἐπικοινωνήσω μαζί
σας διὰ τοῦ λόγου. Καὶ ὄχι μόνο τὸν εὐχαριστῶ
γιὰ τὴν ιδιαίτερη αὐτὴ τιμὴ, ἀλλὰ καὶ τὸν συγ-
χαίρω ἐγκαρδῶς γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ αὐτὴ πρω-
τοβουλία καὶ ἐκδήλωση εὐγνωμοσύνης του πρὸς
τὸ φωτισμένο αἰόδιμο Γέροντά του, τὸν ὅσιο καὶ
χαρισματοῦχο Γεράσιμο.

Γιατὶ ἓνα γνώρισμα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἀξι-
ζει νὰ ὀνομάζεται ἄνθρωπος, εἶναι καὶ αὐτό· νὰ

* Ἐπιμνημόσυνος λόγος, ποὺ ἐκφωνήθηκε τὴν Κυριακὴ
11 Δεκεμβρίου 1994 στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Μηνᾶ Ναούσης κα-
τὰ τὴν πολυαρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία μὲ τὴ λήξη τῶν
ἐκδηλώσεων γιὰ τὸν ἀειμνήστο Ὑμνογράφο.

εἶναι εὐγνώμων πρὸς τοὺς εὐεργέτες του. Νὰ θυμᾶται τὸ καλὸ ποῦ τοῦ πρόσφεραν καὶ νὰ τοὺς τιμᾷ παντοιοτρόπως καὶ ἰδίως «μιμούμενος αὐτῶν τὰς ἀρετὰς». Καὶ ἀπὸ ὅσα μπορῶ νὰ γνωρίζω, ὁ ἅγιος Βεροίας ὑπῆρξε ἀντάξιος μαθητῆς σοφοῦ διδασκάλου καὶ ὁδηγητῆ, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον τὸν γαλούχησε καὶ τοῦ πρόσφερε πλουσιοπάροχα τὰ πνευματικὰ ἐφόδια γιὰ τὸν κατὰ Χριστὸν καταρτισμὸν του, ἀλλὰ τοῦ πρόσφερε καὶ τὸ Ἀγγελικὸ Σχῆμα. Ὑπῆρξε μὲ ἄλλα λόγια ὁ νυμφαγωγὸς του εἰς Χριστόν, ὁ στοργικὸς πατέρας, ὁ πλούσιος ἐν ἀγάπῃ εὐεργέτης του. Δεσμοὶ οὐράνιοι, ἀκατάλυτοι, μοναδικοί!

Αὐτὸ τὸ ἱερὸ προνόμιο ἔχει ὁ ἅγιος Βεροίας, νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴ Συναγωγὴ τοῦ ἀείμνηστο Γερασίμου Μικραγιαννανίτη. Εἶναι προνόμιο καὶ χρέος τὸ νὰ ἔχει κανεὶς τέτοιες πνευματικὲς ρίζες, τέτοια καταγωγή. Καὶ γιὰ νὰ μὴ νομισθεῖ ὅτι τὰ λόγια αὐτὰ ἀποτελοῦν ἐπαίνους τῆς στιγμῆς, ὀφείλω νὰ σᾶς διαβεβαιώσω, ὅτι εἶναι λόγια τῆς καρδιάς γνήσια, ποὺ στηρίζονται στὴν προσωπικὴ μου πολυετὴ γνωριμία καὶ ἐπαφή μὲ τὸν ἀείμνηστο, τὸν ὁποῖο πάντα ἀγαποῦσα καὶ θαύμαζα, γιὰτὶ ἦταν ὄντως ἄξιος ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ.

Ἦμουν ἀκόμη φοιτητῆς στὴ γεραρὰ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ὅταν ἦρθε ἐκεῖνος τὸ ἔτος 1963 στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τὴν ἐπίσημη ἀνακήρυξη καὶ χειροθέτησή του σὲ Ὑμνογράφο τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ μαζί μὲ τὸν τωρινὸ διάδοχό του Γέροντα Διονύσιο ἐπισκέφθηκαν τὴ Θεολογικὴ Σχολή. Μὲ βαθιὰ συγκίνηση θυμᾶμαι αὐτὴ τὴ στιγμή. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Κωνσταντινούπολη, μὲ ἐντολὴ τοῦ Σχολάρχου μου, τοὺς συνώδευσα καὶ τοὺς συντρόφευσα καὶ συμπνευματίστηκα μαζί τους. Μὲ ἐντυπωσίασε τόσο πολὺ τὸ φωτεινὸ πρόσωπο καὶ ὁ «ἄλατι ἠρτυμένος» λόγος τοῦ ἀείμνηστου, ὥστε δὲν ἤθελα νὰ τὸν ἀποχωρισθῶ. Αὐτὴ τὴ γνωριμία καὶ ἐπικοινωνία τὴ συνέχισα καὶ ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ὡς Ἐπίσκοπος, γιὰ νὰ τροφοδοτῶ τὴν ψυχὴ μου καὶ νὰ τὴν ξεκουράζω.

Τί νὰ πῶ γιὰ τὸ φιλόξενο κελλί του στὴ Μικρὰ Ἀγία Ἄννα; Εἶναι ὑπεράνω πάσης περιγραφῆς ἡ πνευματικὴ καὶ φυσικὴ του δομῆ. Ἐκεῖ, στὴν ἡσυχαστικὴ αὐτὴ γωνιά τοῦ θεοφρουρητοῦ Περιβολιοῦ τῆς Παναγίας, ὅπου τὸ πνεῦμα γαληνεύει καθὼς τὰ μάτια ἀπολαμβάνουν

τὴν ἀσύγκριτη φυσικὴ ὁμορφιά καὶ τὰ αὐτιὰ τῆ μουσικῆ τῶν ἀηδονιῶν καὶ τῶν καλλικέλαδων μοναχῶν συνάμα, ὁ ταλαντοῦχος φίλος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν φίλων τοῦ Θεοῦ βρῆκε τὸ κατάλληλο περιβάλλον γιὰ νὰ πολλαπλασιάσει τὸ δοθὲν σ' αὐτὸν τάλαντο τῆς ὑμνογραφίας. Περισσότερες ἀπὸ δύο χιλιάδες ἀσματικὲς Ἀκολουθίες συνέγραψε. Ἀναλύθηκε κυριολεκτικὰ στὸ διακόνημα αὐτό, τὸ ὑπέροχο καὶ θεάρεστο. Ἀθόρυβα καὶ ταπεινὰ παρουσίαζε τοὺς ὕμνους του, ποὺ ὄχι μόνον καλύπτουν τὶς λατρευτικὲς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιδέξια περνοῦν οὐράνια μηνύματα στοὺς πιστοὺς, ποὺ τονώνουν τὸ φρόνημά τους. Μὲ γλώσσα γλυκόλαλη καὶ πειστικὴ, μιμούμενος τοὺς παλιοὺς ὑμνογράφους τῆς Ἐκκλησίας μας, συνέχιζε τὸ ἔργο καὶ τὸ παράδειγμά τους. Μὲ τὸν ἴδιο λυρισμὸ καὶ τὴν ἴδια δύναμη πρόβαλε τὴ ζωὴ, τὰ θαύματα, τὶς ἀρετὲς, τὸ μεγαλεῖο τῶν ἁγίων.

Ὑπῆρξε μιὰ ἐξαιρετὴ φυσιογνωμία, ἓνα μεγάλο ταλέντο μὲ ἀδιαμφισβήτητὴ ἀξία καὶ κύρος. Ὑπῆρξε ὁ νέος Ρωμανὸς χωρὶς ὑπερβολή. Ἐξήντα ὀλόκληρα χρόνια ἔγραφε ὕμνους, ποὺ ἦταν ἡ μεγάλη του ἀγάπη. Προσευχόταν καὶ ἔγραφε, καὶ παράλληλα μὲ τὰ ποιήματά του, ποὺ συγκροτοῦν μιὰ μεγάλη βιβλιοθήκη πολύτιμων χειρογράφων του, δὲν παρέλειπε νὰ ἀσχολεῖται καὶ μὲ ἄλλες μελέτες καὶ ἐργασίες ἀγιορειτικοῦ ἢ γενικότερου ἐκκλησιαστικοῦ ἐνδιαφέροντος. Καὶ κοντὰ σ' αὐτὴ τὴν τεράστια συγγραφικὴ του παραγωγή, δὲν παραμελοῦσε καὶ τὴν φιλοξενία τῶν προσκυνητῶν, ποὺ ἔρχονταν νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ συνεργασθοῦν μαζί του γιὰ κάποια Ἀκολουθία τοπικοῦ ἁγίου.

Ἔτσι καὶ ἡ ταπεινότητά μου συνεργάστηκα μαζί του καὶ τὸν παρεκάλεσα γιὰ τὴν σύνταξη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ. Ἀνταποκρίθηκε πρόθυμα στὴν παράκλησή μου καὶ πρόσφερε αὐτὸν τὸ θησαυρὸ ἀπὸ τὸ περισσεύμα τῆς ἀγαπώσης καρδιάς του. Μὰ ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία τῶν Σερρών κατέχει ἄλλο θησαυρὸ του, τὴν Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Νικήτα τοῦ Νέου, ποὺ μαρτύρησε στὴν πόλη τῶν Σερρών, καὶ γι' αὐτὸ τοῦ ὀφείλει παντοτινὴ εὐγνωμοσύνη καὶ ἔχει τὸ χρέος νὰ τὸν μνημονεύει καὶ νὰ τὸν εὐχαριστεῖ διηνεκῶς.

Ὁ ἀείμνηστος ὑμνογράφος Γεράσιμος, ἀγαπητοί μου, ἦταν μὲ δυὸ λόγια ἓνα πνευματικὸ διαμάντι. Μιὰ καρδιὰ χρυσή, ποὺ ἀγάπησε τὸν Κύριο μὲ ὄλο τὸν παλμό της. Ἦταν μιὰ ψυχὴ

στολισμένη με πολλές ἀρετές. Τίμησε τὸ μοναχικό ιδεώδες σὰν εἶδος ζωῆς. Τίμησε τὸ Ἅγιο Ὅρος ὅπου ἄφησε ὄνομα λαμπρὸ καὶ μνήμη καλή. Ὑπηρετήσε τὴν Ἐκκλησία με πλήρη ἀφοσίωση, ἀποβλέποντας στὴ δόξα τῆς καὶ στὴ δόξα τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ποὺ τὸν προίκισε με σπάνια χαρίσματα. Ἐφήσε πίσω του ρίζες καλές, ποὺ ἐκεῖ στὴν αὐχμηρὴ καὶ ἄγρονη γῆ τῆς Μικρῆς Ἁγίας Ἄννης συνεχίζονται ἀθόρυβα καὶ κατὰ τὸ παράδειγμά του νὰ σκορπίζουν τὰ εὐωδιαστὰ ἄνθη τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς προσευχῆς.

Δὲν εἶναι σχῆμα λόγου νὰ πῶ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ὀφείλουν πολλὰ στὸν ἀείμνηστο Γέροντα. Ἦταν τὸ καλλικέλαδο ἀηδόνι τῆς, ποὺ ὅσο ἀνέπνεε δὲν ἔπαυσε νὰ προσφέρει καὶ νὰ προσφέρεται. Ὅλη ἡ ζωὴ του ὑπῆρξε μιὰ προσφορὰ καὶ μιὰ δημιουργία. Καὶ τώρα, ποὺ μετοίκισε στὶς αἰώνιες σκηνές, πάλι τὰ κείμενά του καὶ οἱ ὕμνοι του εὐφραίνουν καὶ εὐαρεστοῦν Θεό, ἀγίους καὶ ἀνθρώπους. Δὲν μπορῶ νὰ φαντασθῶ ἄλλιώς τὸν π. Γεράσιμο, παρὰ νὰ γράφει ἀσταμάτητα καὶ νὰ παράγει ἄφθονο μέλι σὰν τὴν ἐργατικὴ μέλισσα. Καὶ ἐκεῖ στοὺς οὐρανούς, ὅπου βρίσκεται, τὸ ἴδιο κάνει. Μαζὶ με τοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς ἀγίους ὕμνεῖ ἀνάσως καὶ δοξάζει τὸν Κύριο. Συνεχίζει τὸ διακόνιμά του, γιατί οἱ μοναχοί, ποὺ ζοῦνε ἐπάξια καὶ με ἀκρίβεια τὴν ἀγγελικὴ πολιτεία ἐδῶ κάτω στὴ γῆ, ἀξιώνονται νὰ προστίθενται στὰ Ἀγγελικὰ Τάγματα καὶ νὰ συνεχίζουν τὴ δοξολογία τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ἐπάνω. Ἐπιλεκτοὶ στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ ἐδῶ, δίνουν με ζωντάνια τὴ μαρτυρία Του. Εἶναι τὸ φῶς γιὰ τοὺς κοσμικοὺς με τὴν ἁγία ζωὴ τους καὶ εἶναι τὸ στήριγμά τους με τὶς δεήσεις τους. Καὶ ὅταν με τὶς φτεροῦγες τῶν ἀρετῶν τους πετοῦνε στὸν οὐρανό, δὲν παύουν ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω νὰ νοιάζονται γιὰ τὸν κόσμο.

Ἔτσι, ὁ μακαριστὸς Γέροντας Γεράσιμος συνεχίζει νὰ εἶναι ὁ ὕμνογράφος. Συνεχίζει νὰ εἶναι ἀνάμεσα στὴν Ἀδελφότητά του στὴ Μικρὴ Ἁγία Ἄννα. Συνεχίζει νὰ εἶναι μέσα στὴν Ἐκκλησία μας σὰν ὁδοδείκτης γιὰ τὸν οὐρανό. Συνεχίζει νὰ διδάσκει μ' ἐκείνη τὴν παντοτινὴ ἀπλότητα ποὺ τὸν διέκρινε. Ὅσο ζοῦσε στὴ γῆ ἦταν ἓνας πνευματικὸς μαγνήτης, ποὺ σὲ τραβοῦσε κοντά του. Αἰσθανόσουν μιὰ ἄνεση ὅταν συνομιλοῦσες μαζί του. Ἐνωθεες ἓνα ἄγγιγμα τῆς ἀγάπης του. Σὲ ἔφερνε ἐγγύτερα πρὸς τὸ

Θεὸ με τὴν ταπεινώσή του καὶ με τὴν εὐλάβειά του.

Ἀδελφοί μου,

Ἐλάχιστος φόρος τιμῆς εἶναι ὅλα αὐτὰ τὰ λόγια ποὺ ἀκούστηκαν ἀπὸ ἐκλεκτοὺς ἐπιστήμονες καὶ φίλους του πνευματικοὺς ἀνθρώπους, σὲ ὅλες τὶς διήμερες ἐκδηλώσεις ποὺ ὀργάνωσε εὐγνωμόνως ὁ φιλόπρονος καὶ πλούσιος σὲ αἰσθήματα Μητροπολίτης Βεροῖας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων σὲ συνεργασία με τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Θ.Π. Εἶπα κι ἐγὼ καθιρόντως τὰ λίγα καὶ φτωχὰ αὐτὰ λόγια ποὺ μποροῦσα νὰ πῶ, καὶ ἄφησα τὰ ἄλλα νὰ τὰ ἀποκαλύψει ὁ Θεός.

Αἰσθάνομαι ὅτι ἔζησα κοντά του ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες καὶ ὅτι πῆρα τὴν πολύτιμη εὐχή του, ποὺ εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ μένα τὸν ἐλάχιστο Ἐπίσκοπο. Τὸ ἴδιο νομίζω ὅτι αἰσθάνεσθε κι ἐσεῖς.

Ἡ Ἐκκλησία τίμησε τὸ ἔργο του, ποὺ ἀποτελεῖ ἀληθινὸ ἄθλο. Ἐνα ἔργο, ποὺ διακρίνεται γιὰ τὴν ἔμπνευση καὶ τὴν ἀγάπη, ποὺ τὸ διαποτίζει. Τὸν τίμησε ἡ Κυρία Θεοτόκος, γιατί ἀνταποκρίθηκε στὸ αἴτημά του καὶ τοῦ ἔδωσε διαύγεια νοῦ μέχρι τὴν τελευταία στιγμή τῆς ἐπίγειας ζωῆς του, ὥστε νὰ ἀναχωρήσει γιὰ τὸν οὐρανὸ γράφοντας κάποια Ἀκολουθία. Τὸν τιμήσαμε κι ἐμεῖς ὅσο μποροῦσαμε. Ἐνα μένει νὰ τὸν ἔχουμε διαρκῶς μπροστά μας στὴν πορεία μας πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ νὰ τὸν ἀκολουθοῦμε ταπεινὰ καὶ ἀθόρυβα. Νὰ τὸν μιμηθοῦμε στὴ νέκρωση καὶ τὴν ἀνάσταση, ὅπως μᾶς τὴν παρουσίασε σήμερα ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὅπως εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν κατώρθωσε ἐκεῖνος, με τὴν προσδοκία νὰ τὸν συναντήσουμε καὶ στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὅπου μετὰ ἀγίων καὶ δικαίων θὰ ψάλλουμε τὸ Ἀλληλουῖα, Ἀλληλουῖα, Ἀλληλουῖα, Δόξα Σοι ὁ Θεός.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ: Θρησκεία ἢ Ἐπιστήμη;

Δύο Ἐπίκ. Καθηγητὲς τῆς Ἀστροφυσικῆς, οἱ κύριοι Μάνος Δανέλης καὶ Στράτος Θεοδοσίου ἀπευθύνονται «σ' ἐκείνους ποὺ ἀναζητοῦν στὴν Ἀστρολογία τὴ γαλήνη καὶ ἀσφάλεια ποὺ τοὺς ἀρνεῖται ἡ κλονισμένη κοινότητά μας», γιὰ νὰ τοὺς πείσουν ἐπιστημονικὰ «πόσο εὐκολο εἶναι νὰ ἐξαπατηθοῦν ἢ νὰ χάσουν τὴν ψυχικὴ καὶ συναισθηματικὴ ἰσορροπία ποὺ τοὺς ἔχει ἀπομείνει» δίνοντας πίστη στοὺς ἀστρολόγους. Στὸν Πρόλογο τῆς μελέτης ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία δίνει τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας στὸ θέμα τῆς Ἀστρολογίας.

ΔΗΛΩΣΙΣ - ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ ΤΟΥ ΟΤΖΕΝΧΑΟΥΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Άξιότιμοι κύριοι, Μέλη του Συνεδρίου,

Συμμετέχω εις τὸ Συνέδριο αὐτὸ ὡς Ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ μεταφέρω τὸν χαριεπισμὸν τῆς Ἐκκλησίας μου καὶ τὰ θεομὰ συγχαρητήρια γιὰ τὴν πρωτοβουλία πὸν εἶχατε νὰ διοργανώσετε τὸ παρὸν Συνέδριο μὲ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἀξιόλογο θέμα «Human Rights and Fundamental Freedoms under the European Human Rights Convention».

Ἡ ἐπιλογή αὐτοῦ τοῦ θέματος μαρτυρεῖ τὴν εὐαισθησία πὸν ἔχετε γιὰ τὴν ἐφαρμογή τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ Θρησκευτικῶν Ἐλευθεριῶν εις τὴν Εὐρώπη καὶ τὰ Κράτη αὐτῆς. Διὰ τοῦτο θεομὰ σὰς συγχαίρω.

Ὡς Μητροπολίτης-Ἐπίσκοπος τῆς Κέρκυρας ἔξισα ἀπὸ κοντὰ κατὰ τὸν περασμένο Ἰούνιο στὴν Κέρκυρα τὴν Σύνοδο Κορυφῆς τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Κρατῶν-Μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ ἐχάρηκα γιὰ τὴν προσπάθεια πὸν γίνεται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Εὐρώπης, ὡστε οἱ Λαοὶ τῆς νὰ ζοῦν σὲ στενὴ κοινωνία, συνεργασία καὶ κατανόηση, ἀπολαμβάνοντες τὶς ἐλευθερίες τους, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὴν δυνατότητα νὰ ζοῦν καὶ νὰ σκέπτονται ἐλεύθεροι.

Σὰς πληροφορῶ, ὅμως, ὅτι σὲ δύο Κράτη τῆς Εὐρώπης σήμερα δὲν λειτουργοῦν τὰ ἀνωτέρω δικαιώματα καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐντροπή γιὰ τὸν πολιτισμὸ τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκτροπή ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα.

I. Ἡ Βόρειος Κύπρος γιὰ πολλὰ χρόνια εἶναι ἀκόμη κατεχόμενη ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰσβολεῖς. Οἱ Ἕλληνες Κύπριοι ἔχουν ἐκδιωχθεῖ ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Οἱ ναοὶ τους, ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰσβολεῖς, ἔχουν μετατραπεί σὲ σταύλους καὶ ἀποθήκες. Οἱ εἰκόνας καὶ τὰ κειμήλιά τους πωλοῦνται στὶς ἀγορῆς τῆς Εὐρώπης καὶ δὲν ἐφαρμόζονται οἱ ἀποφάσεις τοῦ Ο.Η.Ε.

II. Ἐπίσης στὴν Ἀλβανία τὸ καθεστῶς τοῦ Μπερίσα, χρησιμοποιεῖ μεθόδους τοῦ Στάλιν, καταδιώκει τοὺς Ἕλληνες Ὀρθόδοξους τῆς Ἀλβανίας, φυλακίζει καὶ ἐξευτελίζει τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, ἐπειδὴ εἶναι Ἕλληνες πὸν ἔχουν γεννηθεῖ σ' αὐτὸ τὸν τόπο καὶ ἐπειδὴ εἶναι ὀρθόδοξοι χριστιανοί.

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ὑφίσταται

μεγάλη περιφρόνηση, καταπίεση καὶ καταδιώκεται ἀπὸ τὸ καθεστῶς τοῦ Μπερίσα.

Ἡ πρόσφατη δίκη τῶν Τυράνων ἐναντίον πέντε στελεχῶν τῆς Ἑλληνορθόδοξης νόμιμης Ὀργάνωσης «ΟΜΟΝΟΙΑ» εἶναι μία μαρτυρία, ὅτι στὸν χῶρο αὐτὸ δὲν λειτουργοῦν οἱ ἀνθρώπινες ἐλευθερίες καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Ἡ δίκη αὐτὴ ἀποτελεῖ ἐντροπή γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια.

Αὐτὴ τὴν περίοδο ὁ Πρόεδρος τοῦ καθεστώτος τῆς Ἀλβανίας Σαλί Μπερίσα κυριολεκτικὰ ἐκβιάζει καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἐκδιώξει ἀπὸ τὴν Ἀλβανία τὸν διακεκριμένο Ὀρθόδοξο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας Ἀναστάσιο, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ ἐπανορθώσει καὶ νὰ στηρίξει τὴν μαρτυρικὴ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, ἢ ὁποῖα γιὰ πολλὰ χρόνια ὑφίστατο διωγμοὺς καὶ μαρτύρια. Δημιουργεῖ ὁ Μπερίσα ἕνα νέο Σύνταγμα μὲ ἕνα ἄρθρο γιὰ νὰ διώξει τὸν Ὀρθόδοξο Ἀρχιεπίσκοπο καὶ νὰ διαλυθεῖ ἔτσι ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας.

Κάνουμε ἔκκληση στὸ Συνέδριο αὐτὸ, γιὰ νὰ ἀποτανθεῖ στοὺς διεθνεῖς Ὀργανισμοὺς, καὶ νὰ βοηθήσουν γιὰ νὰ σταματήσει ὁ διωγμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας.

Άγαπητοὶ Σύεδροι, ἐπειδὴ σεῖς ἔχετε ἰδιαίτερη εὐαισθησία γιὰ τὴν ἐφαρμογή τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν λειτουργία τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν (Fundamental Freedoms), διὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνω, κάνω θεομὴ ἔκκληση, τὸ Συνέδριό μας νὰ ἀποστείλει ἐντονη διαμαρτυρία πρὸς ὅλους τοὺς ἀρμόδιους Διεθνεῖς Ὀργανισμοὺς, νὰ καταγγεῖλει τὴν περιφρόνηση καὶ τὴν καταπίεση τῶν Λαῶν εις τὶς δύο ἀνωτέρω περιοχῆς, ἀλλὰ καὶ ὅπου ἄλλοῦ ἐπικρατεῖ ἡ ἰδία κατάσταση, καὶ νὰ ζητήσει, τὸ Συνέδριο, νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὡστε οἱ Λαοὶ στὶς ἀνωτέρω περιοχῆς νὰ μποροῦν νὰ ἀπολαμβάνουν τὶς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς τους ἐλευθερίες, νὰ διασφαλισθεῖ ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ προστασία τῶν οἰκογενειῶν τους καὶ νὰ μποροῦν νὰ ζοῦν στὰ σπίτια τους ἐλεύθεροι, ἀπολαμβάνοντες τὶς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς τους ἐλευθερίες, ὅπως τοῦτο συμβαίνει στὰ ἐλεύθερα δημοκρατικὰ Κράτη.

21-11-1994

Εὐχαριστῶ θεομὰ γιὰ τὴν κατανόηση
† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΤΙΜΟΘΕΟΣ
Ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡΡΩΣΤΟ:

**'Εξάρτηση - 'Αποπροσωποποίηση - Κώδικες ιατρικής ήθικης -
Πρέπει ό ασθενής να γνωρίζει τήν αλήθεια; - 'Ιατρικό απόρρητο:
Μία απόπειρα προσεγγίσεως από όρθοδόξου πλευράς.**

Προλεγόμενα

'Από τὰ τέλη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ή 'Ιατρική 'Επιστήμη, ή 'Ιατρική Τεχνολογία, ή Γενετική και γενικότερα οί Βιολογικές 'Επιστήμες, έχουν κάμει δραματική και άλματώδη πρόοδο. Αυτό σημαίνει, ότι οί Βιολογικές 'Επιστήμες γενικά, και ειδικότερα στην περίπτωσή μας ή 'Ιατρική 'Επιστήμη, κρατούν στα χέρια τους μιὰ άνευ προηγουμένου και πρωτοφανή δύναμη.

'Η σύγχρονη 'Ιατρική με την άπεριορίστη αυτή δύναμη όχι μόνον καταπολεμά, προλαμβάνει

Του Σεβ. Μητροπολίτου Φωκίδος
κ. **ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ**

και θεραπεύει τις περισσότερες σωματικές και ψυχικές ασθένειες, αλλά και άνησυχητικά παρεμβαίνει στο Γενετικό κώδικα, στην ανθρώπινη φύση και κατά συνέπεια στην έξελικτική πορεία του ανθρώπινου Γένους.

Καίτοι ή τεράστια αυτή δύναμη και οί θαυμαστές εφαρμογές της προξενούν αισθήματα χαράς, άνακούφισης και έλπίδας, έν τούτοις μερικές από τις εφαρμογές της έμπνέουν δέος, άνησυχίες και φόβους, έγκυμονούν κινδύνους και μάς βάζουν μπροστά σε πολλά έρωτήματα και ήθικα διλήμματα.

Τὰ θέματα τής ιατρικής ήθικης και γενικότερα τής Βιοηθικής είναι πολλά, ποικίλα, ένδιαφέροντα, φλέγοντα και επίκαιρα. Μερικά από αυτά είναι τὰ έξής: 'Υγεία - άρρώστια, ζωή - θάνατος, πειραματισμός στον άνθρωπο, σχέση ιατρού - άρρώστου, τεχνητή γονιμοποίηση: ΑΙΗ, ΑΙΔ, (test - tube babies), αναπληρώτρια μητέρα (surrogate mother), κλωνοποίηση (cloning - asexual reproduction, recombinant DNA, ectogenesis), προσδιορισμός και έπιλογή φύλου, gene and fetal therapy, genesurgery - εύθανασία, ΑΙ-DS, άμβλώσεις, μεταμοσχεύσεις, έλεγχος συμπεριφοράς (behaviour control), ψυχοχειρουργική

(psychosurgery), 'Ιατρική και Θρησκεία, καταμερισμός και καλύτερη άξιοποίηση των οικονομικών πόρων κ.λπ.²⁻⁵.

'Από τὰ παραπάνω θέματα θα άσχοληθώ με τή σχέση του ιατρού με τον ασθενή.

Το θέμα τουτο άπλώς θα το άγγιξω, θα έπιχειρήσω κάποιο σχολιασμό του από όρθοδόξου πλευράς και θα καταλήξω, έλπίζω, σε κάποια συμπεράσματα.

Για την καλύτερη κατανόηση του όλου θέματος το διαιρώ και το έξετάζω στα έξής μέρη:

1. 'Εξάρτηση - άποπροσωποποίηση (depersonalization).

2. Κώδικες ιατρικής ήθικης.

3. Πρέπει ό γιατρός να λέγει την αλήθεια στον ασθενή;

4. 'Ιατρικό απόρρητο.

1. 'Εξάρτηση - άποπροσωποποίηση.

Στή μεταβιομηχανική έτούτη κοινωνία μας, στην έποχή των computers και τής πληροφορικής, που όντως είναι σπουδαία και άπαραίτητα δώρα του Θεού στον άνθρωπο, οί τεχνοκράτες και τὰ διάφορα «elitist professions» μαζί και με άλλους φορείς και παράγοντες, χάρη στη δύναμη και την έπιρροή που έξασκούν, μπορεί να συντελέσουν είτε σε μεγαλύτερο κοινωνικό κοινφορμισμό και έξάρτηση των πολιτών από τὰ διάφορα επαγγέλματα, είτε στη βελτίωση καλύτερων διαπροσωπικών σχέσεων και στην δημιουργία ένός γνησίου, αύθεντικού και δημοκρατικού συστήματος, όπου ό κάθε πολίτης, σαν έλεύθερη, αυτόνομη και υπεύθυνη προσωπικότητα, θα συμμετάσχει στα κοινά.

Πολύς λόγος όμως γίνεται τελευταία για το πόσο καταστρεπτικές είναι οί σχέσεις τής έξάρτησης. Το φαινόμενο αυτό τής έξάρτησης, ισχυρίζονται άρκετοί προβληματισμένοι, παρατηρείται και στη σχέση γιατρού - άρρώστου. Οί περισσότεροι γιατροί μας, λέγουν, είναι όπως και κατά το παρελθόν, έπιστημονικά καταρτισμένοι, ήθικα και κοινωνικά ευαίσθητοι, δραστήριοι,

καὶ κάνουν τὸ καλύτερο γιὰ τὴ θεραπεία καὶ τὴν ὑγεία τοῦ ἀσθενοῦς τους. Οἱ ἄρρωστοι ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, καίτοι ἐμπιστεύονται τοὺς γιατροὺς τους, ἐν τούτοις βλέπουν, ὅτι ἡ σχέση γιατροῦ - ἀσθενῆ ὀλοένα καὶ περισσότερο καταλήγει σὲ ἐξάρτηση. Ἀνησυχοῦν γιὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σχέση αὐτὴ «of the good old days» ἐξαφανίζεται σταδιακὰ καὶ ὅτι ἡ Ἱατρικὴ Ἐπιστῆμη γίνεται ὄλο καὶ πιὸ ἀπρόσωπη.

Οἱ λόγοι καὶ οἱ παράγοντες ποὺ συντελοῦν στὴν «depersonalization» (ἀπροσωποποίηση) εἶναι οἱ παρακάτω:

α. Ἡ ἱατρικὴ τεχνολογία. Ἄν δὲν χρησιμοποιηθεῖ καταλλήλως, ὁ ἀσθενῆς εἶναι κατὰ τὴν ἐξέταση καὶ τὴν θεραπεία, ἓνα περιστατικό, «a case», μία περίπτωση, καὶ ὄχι πρόσωπο.

β. Ἡ ραγδαία ἀνάπτυξη τῆς ἱατρικῆς γνώσης καὶ τεχνολογίας. Αὐτὴ ἔχει κάμει τὴν Ἱατρικὴ Ἐπιστῆμη πολυσύνθετη καὶ περίπλοκη. Ἡ μεγάλη αὐτὴ ἀνάπτυξη εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὐξηση διαφόρων ειδικοτήτων καὶ τὴν ἴδρωση μεγάλων, πολλὰς φορὲς χωρὶς πρόσωπο, χωρὶς ψυχὴ καὶ καρδιά, ἀνωνύμων, ψυχρῶν καὶ ξένων πρὸς τὸν ἄνθρωπο μεγάλων Ἱατρικῶν Κέντρων καὶ Ἰνστιτούτων.

γ. Ἡ ἐμφάνιση τῶν ἱατρογενῶν ἀσθενειῶν (Iatrogenic illnesses). Αὐτὲς προέρχονται ἀπὸ τὶς διάφορες χειρουργικὲς, μὴ ἀναγκαῖες καὶ ἀτυχεῖς, ἐπεμβάσεις, ποὺ ἐγείρουν ἀμφιβολίες σχετικὰ μὲ τὴν κατάρτιση, πείρα καὶ ἰκανότητα τῶν γιατρῶν. Ὀφείλεται ἐπίσης στὴ δημοσιότητα ποὺ δίδεται μὲ ἔμφαση μονομερῶς σὲ τυχόν ἱατρικὰ λάθη, στὴν εὐχέρεια χορήγησης πολλῶν καὶ ποικίλων φαρμάκων (πολυφαρμακία), σὲ ἀμφισβητήσιμες ἱατρικὲς πρακτικὲς κ.ἄ. Ὅλα αὐτὰ κλονίζουν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀρρώστου στὸ γιατρό.

δ. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ νέα ἱατρικὴ τεχνολογία δίδει τὴ δύναμη στὸ γιατρό, ὄχι μόνον νὰ κάμει τὴ διάγνωση καὶ νὰ θεραπεύει τὸν ἄρρωστο, ἀλλὰ συγχρόνως τοῦ παρέχει καὶ τὴ δυνατότητα, νὰ ἐλέγχει τὸν ἀσθενῆ καὶ τὴ συμπεριφορὰ του, κατὰ τὴν ἀποψη πολλῶν^{17,18,19}.

Σκοπός, λοιπόν, τῆς πρωτόγνωρης καὶ ἀνεξέλεγκτης αὐτῆς δυνάμεις τῆς ἱατρικῆς τεχνολογίας, τοῦ εὐχρηστοῦ καὶ σπουδαίου αὐτοῦ ἐργαλείου καὶ ὅσων τὸ χρησιμοποιοῦν, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ βελτίωση καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῆς ὑγείας του, καὶ ὄχι ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ἐξάρτησή του ἀπὸ αὐτό.

2. Κώδικες ἱατρικῆς ἠθικῆς.

Κώδικες ἱατρικῆς ἠθικῆς ποὺ ἀσχολοῦνται ἄλλοι περιληπτικὰ καὶ ἄλλοι διεξοδικώτερα μὲ τὴν σχέση ἱατροῦ - ἀσθενῆ ὑπάρχουν ἀρκετοί. Ὁ ἀρχαιότερος ὄλων (4ος αἰώνας π.Χ.), ὅπως εἶναι γνωστόν, εἶναι ὁ Ὅρκος τοῦ Ἱπποκράτη, ὁ ὁποῖος ἀναγνωρίζεται διεθνῶς ἀπὸ γιατροὺς καὶ μὴ, ὡς τὸ θεμέλιον τῆς ἱατρικῆς ἠθικῆς, κυρίως ὅμως γιὰ τοὺς γιατροὺς τοῦ Δυτικοῦ κόσμου. Ἀντιπροσωπεύει τὴν πατερναλιστικὴν παράδοση τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος ἢ, ὅπως εἶναι γνωστή, τὴν παλαιὰ ἱατρικὴ ἠθικὴ. Ἐμφανῆς εἶναι ἡ ἐπίδραση τοῦ ἱπποκρατικοῦ ὅρκου καὶ στοὺς μετέπειτα καὶ σύγχρονους κώδικες ἱατρικῆς ἠθικῆς, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποῖους εἶναι οἱ παρακάτω: The declaration of Geneva, τὸ 1948 (Διακήρυξη τῆς Γενεύης), International code of Medical Ethics, τὸ 1949 (Διεθνὴς Κώδικας Ἱατρικῆς ἠθικῆς), American Medical Association, AMA τὸ 1847 (ἀναθεωρήσεις 1903, 1912, 1947, 1957, 1980, 1984) κ.ἄ.

Τρία θεμελιώδη διδάγματα ἐξάγονται ἀπὸ τὸν ὅρκο τοῦ Ἱπποκράτη, γιὰ τὴν ἱατρικὴ ἠθικὴ:

α) Τὸ ἀμέριστο ἐνδιαφέρον καὶ ἡ εὐαισθησία τοῦ γιατροῦ γιὰ τὴν καλὴ ὑγεία τοῦ ἀρρώστου, γιὰ τὴν προφύλαξη καὶ προστασία ἀπὸ βλάβη καὶ ἀδικία. «Διαιτήμασί τε χρῆσομαι ἐπ' ὠφελείῃ καμνόντων κατὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμὴν, ἐπὶ δήλησει δὲ καὶ ἀδικίῃ εἴρηξην» (Ὅρκος Ἱπποκρ. 4).

Χωρὶς ἀμφιβολία ἡ πρώτη αὐτὴ ὑπόσχεση καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ γιατροῦ εἶναι ἓνα ἰδανικὸ διεθνῶς ἀποδεκτό. Δυστυχῶς ὅμως ἡ διάταξη αὐτὴ καταπατεῖται συνεχῶς, ὅπως μὲ τὰ πειράματα στοὺς ἀνθρώπους μὲ νέα φάρμακα καὶ νέες ἀνεξέλεγκτες μεθόδους.

Μερικὲς φορὲς τὰ πειράματα καὶ τὰ τῆσ (tests) αὐτὰ ἐκτελοῦνται χωρὶς τὴ γνώση καὶ τὴν ἔγκριση τοῦ ἀρρώστου μὲ τὸ ἀόριστο αἰτιολογικὸ, ὅτι ὠφελούν τὸ κοινωνικὸ σύνολο.

β) Ὁ γιατρός δὲν πρέπει νὰ συγκατατίθεται στὴν εὐθανασία καὶ στὴν ἔκτρωση. Πράγματι τὸ 5ο ἄρθρο τοῦ ὅρκου τοῦ Ἱπποκράτη ἀφορᾷ ἔμμεσα τὴν εὐθανασία καὶ τὴν ἔκτρωση: «Οὐ δώσω δὲ οὐδὲ φάρμακον οὐδενὶ αἰτηθεὶς θανάσιμον, οὐδὲ ὑφηγήσομαι ξυμβουλήν τοιήνδε ὁμοίως δὲ οὐδὲ γυναικὶ πεσοδὸν φθόριον δώσω».

(Συνεχίζεται)

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΝ Τῇ ΔΙΑΣΠΟΡᾷ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ Β' ΣΥΝΑΞΙΝ ΤΗΣ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ἹΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ (ΦΑΝΑΡΙΟΝ, 1-4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1994)

Παναγιώτατε, Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Πρωτίστως ἐπιτραπήτω νὰ ἐκφράσω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, τὰς εὐγνώμονας εὐχαριστίας μου διὰ τὴν τιμητικὴν ἀνάθεσιν ὅπως προβῶ εἰς 30λεπτον εἰσήγησιν πρὸς τὸ

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας
κ. **ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Ἱερὸν Σῶμα τῆς παρούσης Συνάξεως τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπὶ τοῦ θέματος, «Λειτουργικὰ προβλήματα ἐν τῇ Διασπορᾷ».

Ἦδη, Παναγιώτατε, καὶ μόνον τὸ γεγονός ὅτι ἐν τῇ ἀγρύπνῳ καὶ θεοφιλεῖ μερίμνῃ Σας ὑπὲρ τῶν τῆς Ἐκκλησίας καθόλου πραγμάτων, ἤχθητε ἐκ τοῦ Σεπτοῦ Κέντρου εἰς τὴν σοφὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ ἀναθέσητε εἰς ἐπὶ μέρους Συνέδρους Ἀδελφοὺς Ἱεράρχας εἰδικὰς *Εἰσηγήσεις*, ἐπὶ μειζόνων θεμάτων ἐκ τῶν κυριωτέρων τομέων τῆς συγχρόνου Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς — πρὸς οὐσιαστικώτερον συντονισμόν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάξεως — μαρτυρεῖ ἀσφαλῶς *ἐγγρηγορσιν, εὐαισθησίαν καὶ φιλοτιμίαν* οὐ τὰς τυχοῦσας, διὰ τὰς ὁποίας οἱ πάντες ὀφείλομεν νὰ συγχαρῶμεν καὶ εὐχαριστήσωμεν εὐλαβῶς τῇ τε Ὑμετέρῳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τοῖς περὶ Αὐτὴν Ἀδελφοῖς ἐν τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ.

Ἡ εὐλογημένη αὕτη πρωτοβουλία τῶν εἰδικῶν Εἰσηγήσεων, μετὰ τῆς βαρυσημάντου μάλιστα δηλώσεως ἐν τῇ σχετικῇ Πατριαρχικῇ Ἐπιστολῇ (ἀπὸ 30ῆς Ἰουνίου 1994 καὶ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 821), ὅτι αἱ ἐπακολουθοῦσαι τὴν συζήτησιν ἀποφάσεις θὰ τίθενται ἐν συνεχείᾳ εἰς ἐφαρμογὴν πρὸς βελτίωσιν τοῦ κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικοῦ βίου, ἐπιμαρτυρεῖ ὡσαύτως — ἐὰν βεβαίως ἐρμηνεύω ὀρθῶς — τὴν ὅλως ἀξιόπαινον ἐπιθυμίαν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τοῦ Σεπτοῦ Κέντρου γενικώτερον,

ὅπως τὸ τοιουτοτρόπως συγκαλούμενον, διὰ δευτέραν τῶρα φοράν, Ἱερὸν Σῶμα τῆς ἀπὸ περὶ Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, ἀποκατασταθῆ ὁσονούπω εἰς τὴν κανονικὴν αὐτοῦ θέσιν, ὅπερ *ἐπιβάλλουν ὑπὲρ ποτε καὶ ἄλλοτε ὄχι μόνον αἱ ἀδήριτοι ἀνάγκαι τῶν παρόντων καιρῶν, ἀλλὰ καὶ θεμελιῶδες ἀσίγαστον αἴτημα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας.*

Ἡ ἀναβάθμισις τοῦ Ἱεροῦ τούτου Σώματος, ἀπὸ ἀπλῆς ἀτύπου Συνάξεως εἰς Σύνοδον τῆς περὶ Ὑμᾶς Ἱεραρχίας, καθίσταται ἄλλωστε σημερον καὶ ἐξ ἐπόψεως πολιτειακῆς συγκυρίας εὐχερεστέρα καὶ ἀνώδυνος, ἐφ' ὅσον ἐξέλιπον εὐτυχῶς ἐπ' ἐσχάτων οἱ ὅλως *ἐξω-ἐκκλησιαστικοὶ* καὶ *ἐξω-θεολογικοὶ* λόγοι, οἱ ἐπὶ ἐπτὰ συναπτὰς δεκαετίας στερήσαντες τὸ Σεπτὸν Κέντρον τῆς *Συνοδικῆς παρουσίας* καὶ *συναφοῦς συμβολῆς* τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ἱεραρχῶν του.

Καὶ ὀφείλομεν μὲν ἀναμφιβόλως νὰ ὁμολογήσωμεν οἱ πάντες ἰδιαίτερας χάριτας εἰς τοὺς ἐνταῦθα περὶ Ὑμᾶς Σεπτοὺς Ἀδελφοὺς Ἀρχιερεῖς, ὅτι καθ' ὅλον τοῦτο τὸ δυσχειμέρονον διάστημα μετὰ πολλῆς σοφίας, συνέσεως καὶ καρτερίας στηρίζουν ἄχρι τοῦ νῦν καὶ διακονοῦν τὰς ἐντεῦθεν φωτεινὰς πρωτοβουλίας τοῦ ἐκάστοτε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅμως ἐξ ἴσου ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐπὶ τῷ βάρει τῆς Ἀρχιερατικῆς ἡμῶν συνειδήσεως καὶ εὐθύνης, ὅτι ἡ ἀνασύστασις καὶ ἐπαναλειτουργία τῆς *Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας*, ὡς ἀκαταλύτου θεσμοῦ ἐν ἐκάστη Ὁρθοδόξῳ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ — ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μάλιστα τοῦ ἅπαντα τὰ ἐκ Παραδόσεως καθηγιασμένα θεσμικὰ ὄργανα τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου φιλοτίμως ἀγωνιζομένου νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ ἀνασυγκροτήσῃ ἐπὶ τὸ λυσιτελέστερον νέου Πατριάρχου μας Βαρθολομαίου Α' — ἀποτελεῖ μέτρον ὅπερ θὰ ἀποβῆ ἀναντιρροήτως μόνον ἐπ' *ἀγαθῷ*, εὐκλείᾳ καὶ δόξῃ τόσον τοῦ Σεπτοῦ Κέντρου, ὅσον καὶ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Ἐπαρχιῶν Αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὁ ὁμιλῶν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξῃ εὐλαβῶς εἰς εἰδικὰ ἐν καιρῷ Ὑπο-

μνήματα πρὸς τὴν ἐνταῦθα Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον (ἤδη ἀπὸ τοῦ 1987).

Πρὸς τοῦτοις τοιαύτη ἐπὶ τὸ κανονικότερον ἀνασυγκρότησις τῶν καθ' ἡμᾶς δυνάμεων, θὰ εἶναι καὶ ἔργον ἀντάξιον Πατριάρχου ὄχι μόνον ἐν Θεῷ ρηξικελεύθου, ἀλλὰ καὶ εὐμοιρήσαντος, σὺν τῇ λοιπῇ Αὐτοῦ παιδείᾳ νὰ σπουδάσῃ ἐκτενῶς καὶ τὰ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, κλάδου ὡς γνωστὸν τῆς Θεολογίας, ἀποτελοῦντος οὐχὶ ἀπλῶς τὴν ἐτέραν, ἀλλὰ αὐτὴν ταύτην τὴν *σύστοιχον* (correlative) ὅσιν τῆς Δογματικῆς Διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας.

Πειστικότερα ὅμως, Παναγιώτατε, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, θὰ εἶναι ἀσφαλῶς ἀκόμη καὶ διὰ πάντα Ἀδελφόν, ἐνδεχομένως ἐπιφυλάξεις τρέφοντα, ὡς πρὸς τὸ ἐπίκαιρον καὶ ἀπαραίτητον τῶν ἄχρι τοῦδε λεχθέντων, ὅσα θὰ εἴπωμεν κατωτέρω ἐκτενέστερα, ἐν *ἐσωτάτῳ* δὲ καὶ *ὀργανικῷ* συσχετισμῷ πρὸς τὸ *ἄμεσον* θέμα τῆς ἀναθεθείσης μοι Εἰσηγήσεως.

* * *

Τὸ θέμα «Λειτουργικὰ προβλήματα ἐν τῇ Διασπορᾷ», ἐκ πρώτης ὄψεως ἴσως ἠθελε θεωρηθῆ ὡς ἐμπίπτον ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν χώρον τῆς *Πρακτικῆς Θεολογίας*, ἤτοι ὡς περιλαμβάνον ζητήματα μόνον αὐστηρῶς *λειτουργικο-λατρευτικῆς* τάξεως καὶ πράξεως, καὶ ἄρα ἐξαντλούμενον εἰς τὰ ὅρια τῆς τρεχούσης *Ποιμαντικῆς*, καὶ δὴ ἐν ἐξειδικευμένη ἐκάστοτε γεωγραφικῇ περιοχῇ (ἐν τῇ Διασπορᾷ).

Τοιαύτη ὅμως θεώρησις, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἦτο ἀπαράδεκτος ἐπιπολαία καὶ ὅλως ἀθεολόγητος, ὡς ὑποβιβάζουσα σιωπηρῶς τὴν *λατρείαν* τῆς Ἐκκλησίας εἰς *ὑπολατρείαν*, ἢ ἀπλῶς πολιτιστικὴν παράμετρον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου, θὰ ἦτο καὶ *κλασματικῆ*, ἤτοι αὐτόχρομα *αἰρετικῆ*, ὡς ἀδυνατοῦσα νὰ συλλάβῃ, εἰς τὴν *πληρότητά* τῆς, εἰς τὴν, οὕτως εἰπεῖν, «*πυρηνικὴν*» σπουδαιότητα καὶ ἱερότητά τῆς, τὴν λειτουργίαν καὶ ἐν γένει *λατρείαν* τῆς Ἐκκλησίας.

Δὲν εἶναι μυστικὸν οὔτε ἄγνωστον, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς στοιχειωδῶς θεολογοῦντας, ὅτι ἐκ τοῦ μυστηριακοῦ τούτου, *ζωοποιῶν* ἅμα καὶ *μορφοποιῶν*, κέντρου τῆς *λατρείας* προέκυψεν *ὀργανικῶς* ἀνὰ τοὺς αἰῶνας καὶ πᾶν ἄλλο *μόρφωμα* —θεσμικὸν ἢ καὶ *παροδικόν*— εἰς τὴν ἱστορικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε πρόκειται περὶ *Διοικήσεως*, *Μοναχισμοῦ*, *Τεραποστολῆς*, εἴτε ἄλλου τινός. Ὡς ἐκ τούτου, φυσικῶ τῷ λό-

γῳ, ἐκ τῆς *λατρείας* καὶ μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ *κρίνεται* αὐθεντικῶς καὶ νὰ *καθαγιάζεται* ἀληθῶς εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ Του καὶ πάσα πέραν τῆς *λατρείας* δράσις καὶ ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἢ ὅλη ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μέχρι καὶ τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν τοῦ ἔργου αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποτελοῦν μίαν *ἀδιαλείπτου* καὶ *συνεχῆ* *λατρευτικὴν ἐπίκλησιν*, διὰ νὰ μεταβληθῇ ἀκριβῶς ὁ *κόσμος* εἰς *Βασιλείαν Θεοῦ*. Ἄλλωστε ὁ ὑποκείμενος εἰς τὸ ὄνομα *λατρεία* ὄρος *λάτρα* σημαίνει, ὡς γνωστὸν, ὅλως ἐνδεικτικῶς δέ, τὴν περὶ *πασῶν* τῶν ἀναγκῶν τοῦ *ὄλου* οἴκου, καὶ *πάντων* τῶν ἐν αὐτῷ μερίμναν καὶ *θεραπείαν*. Καὶ *Οἶκος* Θεοῦ βεβαίως εἶναι ὄχι μόνον, ἢ τοῦλάχιστον ὄχι πρωτίστως, ὁ χειροποίητος *Ναός*, ὁ ἄψυχος εὐκτήριος *Οἶκος*, ἀλλὰ ὁ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ *λαὸς* τοῦ Θεοῦ, ὁ «οἰκονομούμενος» διὰ τῶν *Μυστηρίων* καὶ τοῦ λόγου ἀδιαλείπτως, εἰς ἁγιασμὸν τοῦ κόσμου παντός καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, κατὰ τὸ προαιώνιον σχέδιον τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον, ὅλως χαρακτηριστικῶς καὶ πάλιν, ὀνομάζομεν «*θείαν οἰκονομίαν*».

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, *ὅσα ἐνιαίως* καὶ *ἀδιασπάστως* *συνδέονται* ἐν τῇ *Ἱστορίᾳ* ὡς «*θεία οἰκονομία*», *δέον ἀπαραιτήτως* νὰ *θεμελιοῦνται*, νὰ *δικαιώνωνται* καὶ νὰ *καθαγιάζωνται* ὑπὸ τῆς *μῆς ἀδιαίρετον λατρείας*.

Καὶ διὰ νὰ ἐπιμείνωμεν ἀκόμη ὀλίγον ἐπὶ τῆς χαρακτηριστικῆς καὶ ἐξόχως διδακτικῆς πάντοτε Ὁρθοδόξου *ὀρολογίας*, ἃς ἐνθυμηθῶμεν σχετικῶς ὅτι ὁ ἐν τῇ *λατρείᾳ* «*Πρῶτος*» τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, λέγεται «*Προκαθημένος*» ὄχι μόνον καθ' ὃν χρόνον προκάθηται τῆς συγκεκριμένης εὐχαριστιακῆς τροπέξης, ἀλλὰ καὶ εἰς *πάσας* αὐτοῦ τὰς λοιπὰς σχέσεις πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ ὑπ' αὐτὸν πιστοῦς, ὅπως ἐπίσης λέγεται καὶ ἐνεργεῖ ὡς «*Προεστῶς*» ἀδιαλείπτως, οὐχὶ δὲ μόνον ὅταν *προϊσταται* δεόμενος καὶ ἱερουργῶν πρὸ τοῦ φρικτοῦ *Θυσιαστηρίου*.

Κατὰ ταῦτα, τὰ *καίρια* περὶ τὴν *λατρείαν* ἔχουν ἄμεσον ἀντανάκλασιν, συνέχειαν καὶ *προέκτασιν* εἰς τὴν καθόλου *Ἐκκλησιολογίαν*, ἐξίσου δὲ καὶ εἰς τὸ *Κανονικὸν Δίκαιον*, ἤτοι ἑυθυμίζουσαν *δίκην κανονιστικοῦ μεγέθους*, ὄχι μόνον τὸ ἐξωτερικόν, δηλαδὴ τὸ τυπικόν *σχῆμα* τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν συναφῶν ἐπὶ μέρους ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν, ἀλλὰ

και την εὐρυθμον και θεοφιλή λειτουργίαν τούτων, ἵνα, ὡς λέγομεν χαρακτηριστικῶς ἐν τῇ Εὐχῇ, «καὶ διὰ ὀρωμένων και δι' ἀοράτων», δοξάζεται τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας και ὁμοουσίον και Ζωοποιῦ και ἀδιαιρέτου Τριάδος, τῆς ἀποτελοῦσης τὸ μόνον πρότυπον τῆς ἐν κοινωσίᾳ θεοποιῦ ζῶης, ἥτοι τῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ ἀνωτέρω, ὅπως αὐτονόητα διὰ τὴν Ὁρθόδοξον αὐτοσυνειδησίαν, ἡ ταπεινότης μου ἀναγκάζεται νὰ ὑπενθυμίση εὐλαβῶς εἰς τὸ παρὸν Ἱερὸν Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, διὰ δύο κυρίως ἀξιωματικοὺς λόγους, και δῆ: Πρῶτον, διὰ νὰ αἰτιολογήσω πλήρως τὴν ἀπὸ μέρους μου ἀποδοχὴν τῆς ἀναθεθείσης μοι ἐντολῆς τῆς Εἰσηγήσεως, ὅπερ ἀσφαλῶς, μὴ ὦν εἰδικὸς Λειτουργιολόγος, δὲν θὰ εἶχον τολμήσει, ἐὰν τὸ θέμα ἀντιμετώπιζα ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς μόνον, ἥτοι τῆς ἱστορικοτεχνικῆς προβληματικῆς του. Δεύτερον δέ, τὸ και σπουδαιότερον, διὰ νὰ ἐπισημάνω εὐλαβῶς μετὰ πάσης ἐμφάσεως τὰς ἀπαραβάτους δογματικὰς συντεταγμένας, και τὰς οἰκοθεν ἐπιβαλλομένας θεολογικὰς προτεραιότητας, ὑπὸ τὰς ὁποίας δεόν νὰ ἐξετάζηται πάντοτε παρ' ἡμῖν τὸ θέμα τῆς λατρείας, τὸσον εἰς τοὺς παραδοσιακοὺς Ὁρθοδόξους χώρους ὅσον και ἐν τῇ Διασπορᾷ.

Τοῦτο ἄλλωστε εἶναι ἡ θεμέλιωδεστέρα συνέπεια και ὑποχρέωσις, πρὸ τῆς ὁποίας εὐρισκόμεθα, ὡς ἐκ τῆς κοινῆς ἡμῶν πίστεως και πεποιθήσεως, ὅτι ὀρθοδοξοῦντες παραμένομεν οἱ πάντες ἐν διαρκεῖ κοινωσίᾳ και δοξολογίᾳ, ὡς τὸ ἐνιαῖον και ὁμοούσιον εὐχαριστιακὸν Σῶμα τοῦ Κυρίου, ἀνὰ τὸν κόσμον ἅπαντα και εἰς τοὺς αἰῶνας, μόνον δὲ ὑπὸ τοιαύτην ἄκρως μυστηριακὴν προϋπόθεσιν τὸ Σῶμα τοῦτο τὸ εὐχαριστιακόν, δύναται νὰ παραμένῃ ὄντως ἀπαρομοίωτον ὡς «μεριζόμενον και μὴ διαιρούμενον», «ἐσθιόμενον και μὴδέποτε δαπανώμενον».

* * *

Κατόπιν τούτων, ἄς ἔλθωμεν εἰς τινὰ τῶν κυριωτέρων τιθεμένων σήμερον ἐπὶ μέρους λειτουργικῶν προβλημάτων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Διασπορᾷ:

α) Τὸ ἐκ τῆς αὐτῆς κοινῆς Πίστεως, και ἐκ τῶν Ἱ. Κανόνων εἰδικώτερον, ἐπιβαλλόμενον ἀδιαιρέτον καθεστῶς τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔχει ἀποβεῖ, σὺν τῇ παρῳδῳ τοῦ χρόνου, τὸ ὀξύτερον

και πλέον ἐπεῖγον θέμα εἰς τὰς Διορθοδόξους σχέσεις, καθὼς ἐπίσης και τὸ μεγαλύτερον σκάνδαλον διὰ τὰς συνειδήσεις τῶν μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν προσβλεπόντων Ἑτεροδόξων, ὡς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν διατηρήσασαν ἀναλλοιώτους διὰ τῶν αἰῶνων τὸσον τὰς δομὰς, ὅσον και τὸ φρόνημα τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας.

Τὸ πρῳτίστον λοιπὸν ἐν προκειμένῳ ἐρώτημα εἶναι: Πῶς εἶναι δυνατόν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, και ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ γενικώτερον, νὰ θεωρηθῆτε τελουμένη «κανονικῶς» και «ἀνενόχως» ἡ Ὁρθόδοξος λατρεία, ὅταν, ἡ ταυτότης και τὸ ὁμοούσιον αὐτῆς διατυμπανίζεται μὲν ρητορικῶς κατὰ θεωρίαν, πλὴν προδίδεται ἀνιέρως και βεβηλοῦται ἐν τῇ πράξει ὑπὸ κεχωρισμένων και ἀνεξαρτήτων Ὁρθοδόξων δικαιοδοσιῶν, πέραν τοῦ αὐστηρῶς τελετουργικοῦ χρόνου και χώρου τῆς λατρείας μηδαμῶς ἐν ἀληθείᾳ κοινωσίᾳ πίστεως και δράσεως εὐρισκομένων, ἂν μὴ και ἀναφανδὸν διαπληκτιζομένων; Πῶς δεόν νὰ νοήσωμεν τοὺς ἀποφασιστικοὺς ἐν προκειμένῳ λόγους τοῦ Κυρίου περὶ καταλλαγῆς πρῳτόν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ, και εἶτα προσφορᾶς τῆς λατρείας; (πρβλ. Ματθ. 5,24).

Βλέπομεν ἄρα ἤδη ἐκ προοιμίου ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ἐν τῇ Διασπορᾷ Ὁρθοδόξου δικαιοδοσίας δὲν εἶναι ζήτημα ἀπλῶς «νομοκανονικόν», ἡ ἔθνοφυλετικῶν μόνον φιλοδοξιῶν και ἀνταγωνισμῶν — ὡς συχνὰ δυστυχῶς παρανοούμενον ἡ σκοπίμως διαστρεβλούμενον διατυπῳται — ἀλλὰ πρῳτίστως και κυρίως εἶναι ζήτημα μυστηριακῆς και λατρευτικο-λειτουργικῆς φύσεως, ἐπομένως θεμελιώδους σεβασμοῦ και συνεπείας εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἐνδοτάτην οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἐν φόβῳ Θεοῦ και τὸ ταχύτερον δυνατόν ἐπιδιωκτέα ἐπίλυσις τοῦ ὀξυτάτου και ἄκρως πολυπλόκου καταστάτους προβλήματος τούτου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναζητηθῆ πέραν και ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῆς τάξεως τῶν εἰς Ὁρθόδοξον Συλλείτουργον παγίως ἀπ' αἰῶνων κρατούντων. (Συνεχίζεται)

«ΝΕΑΝΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ»

Διμηνιαῖο περιοδικὸ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἔκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Στὶς 32 ἐγχρωμες σελίδες του οἱ νέοι βρίσκουν ἐνδιαφέροντα θέματα. Τιμᾶται μόνο 100 δρχ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ, ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΓΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΙΟΥΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ*

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἐνδεδυμένη σήμερον λαμπρὰν στολήν, πανηγυρίζει τὴν θρονηκὴν τῆς ἑορτῆς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.

Καὶ εἶναι φυσικὸ νὰ χαίρει καὶ νὰ ἀγάλλεται γι'

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων
κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

αὐτό, ἐφ' ὅσον παρὰ τὴν πολυκύμαντη διαχρονικὴ τῆς πορεία, ἐξακολουθεῖ μὲ τὴν χάρι τῆς Θεοῦ, περιίπυτο ἀπὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν νὰ ζεῖ, νὰ κινεῖται καὶ νὰ μεταδίδει εὐθαρσῶς τὸ φῶς τοῦ Φαναρίου, τοῦ ἀνεσπερου αὐτοῦ Φάρου τῆς Ὁρθοδοξίας, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὅλης τῆς γῆς ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευήματος.

Ἡ χαρὰ δὲ αὐτῆ τῆς Νέας Ρώμης λαμβάνει ἀσφαλῶς μιὰ ἰδιαίτερη ἔμφραση, ἀφοῦ κατὰ τὴν εὐσημο ἡμέρα τῶν Γενεθλίων τῆς παρίστανται Τίμιοι Ἐκπρόσωποι τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης, οἱ ὅποιοι ἀκολουθοῦντες πιστὰ τὸ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1967 ἐγκαινισθέν ἀδελφικὸν ἔθος τῶν ἀμοιβαίων ἐπισκέψεων κατὰ τὶς ἑορτῆς τῶν Θρόνων, προσήλθον σήμερον ἐδῶ γιὰ νὰ συν-χαροῦν καὶ νὰ συν-εορτάσουν.

Ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ ἐπικοινωνίες αὐτὲς κατέχουν μιὰ ἰδιαίτερη καὶ συμβολικὴ θέση μέσα στὸ εὐρύτερο πλαίσιο τῶν διεκκλησιαστικῶν καὶ διαθρησκευτικῶν ἐπαφῶν, τῶν θεολογικῶν διαλόγων καὶ συναντήσεων τῆς Ὁρθοδοξίας γενικὰ μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, Ὁμολογιῶν καὶ Θρησκευμάτων, εἰδικότερα δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Διότι τοῦτο στηριζόμενον τόσον στὴν μακροαίωνα καὶ πλούσιαν ἱστορικὴν του παρακαταθήκην, ὅσον καὶ στὴν ἀκράδαντὴ του πεποίθησι, ὅτι ὁ διάλογος εἶναι τὸ μόνον ἐλπιδοφόρον μέσον ἐπικοινωνίας πρὸς πιθανὴν λύσιν τῶν ἀνθρωπίνων ἀντιθέσεων καὶ διαφορῶν, ἐφ' ὅσον ἐννοεῖται πρυτανεῦει ἡ καλῶς ἐννοουμένη λογικὴ, φιλοπόνως πάντοτε καλλιεργεῖ αὐτόν.

---

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 30ῆ Νοεμβρίου 1994 κατὰ τὴν ἑορτῆ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, στὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Τοῦτο ἄλλωστε γίνεται ἰδιαίτερα ἐκδηλο καὶ ἀπὸ τὶς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης δραστηριότητες τῆς Α.Θ.Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ὁ ὅποιος κατὰ ταῦτα ἀγωνίζεται γιὰ νὰ ἐφαρμόζεται στὴν πράξη τὸ περὶ τοῦ Πρωτοκλήτου ψαλλόμενον: «...τὸν Δεσπότην τῶν ὄλων, Ἀνδρέα, ἰκέτευε, εἰρήνην τῇ οἰκουμένη δωρήσασθαι...».

Διὸ καὶ ἐθεώρησε καλὸν ὁ Ἱ. Ἀμβων νὰ ὁμιλήσῃ σήμερον περὶ τῆς ἐννοίας, τοῦ χαρακτήρος καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ διαλόγου γενικὰ, καὶ τοῦ θεολογικοῦ τοιούτου εἰδικότερα.

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν Χορεία, Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί,

Ἐτυμολογικῶς ἡ λέξις διάλογος, παραγομένη ἐκ τοῦ διαλέγομαι, σημαίνει τὴν ἄμεσον συναναστροφὴν καὶ συνομιλίαν μετὰξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων (Πλατωνικὸς διάλογος) ἢ τὴν ἐν τῇ συναναστροφῇ ἀφήγησιν (Κικερωνικὸς διάλογος). Ἐφ' ὅσον δὲ ἐμπειριεῖται τὴν λέξις λόγος, ἡ ὁποία εἶναι ἴδιον τῆς λογικῆς κτίσεως, ἔπεται, ὅτι αὐτὸς εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰδικὰ στὸν ἄνθρωπο καὶ πραγματοποιεῖται διὰ τῶν αἰσθητηρίων τῆς γλώσσης. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου γίνεται περισσότερο ὁρατὴ στὸ λόγο παρὰ στὴν εἰκόνα του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Σωκράτης ἔλεγε: «μίλησε, γιὰ νὰ σὲ δῶ!».

Πλὴν ὅμως ὁ διάλογος εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ἔχει βιβλικὴν καὶ ἄρα θεϊαν τὴν προέλευσι καὶ ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τῆς λογικῆς κτίσεως. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ αὐτὰ πιστοποιεῖται κυρίως ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Χριστιανικὸς Θεὸς ὡς τριαδικὸς τὴν ὑπόστασιν καὶ διαλεκτικὸς τὴν ὄντολογίαν, διαλεκτικῶς ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν κατὰ τὴν πραγμάτωσι τοῦ σχεδίου τῆς οἰκονομίας Του. Τὸ δὲ δεύτερον καὶ ἐκ τῶν περισσοτέρων τῶν ἀκολουθῶν ἐννοιολογικῶν ζευγῶν: Θεὸς - Ἐωσφόρος, Θεὸς - ἄνθρωπος, ἄνθρωπος - ζῶον, ζῶον - φυτὸν, φῶς - σκότος, ἄτομα - ὕλη, ἄπειρον - πεπερασμένον, φωτιὰ - νερό, θερμὸν - ψυχρὸν, ἄρσεν - θήλυ, ἀλήθεια - ψεῦδος, καλὸν - κακόν, ὠραῖον - ἄσχημον, ἀγάπη - μῖσος, δικαιοσύνη - ἀδικία, ὁμιλία - σιωπὴ κ.λπ. Στὴ φύσις λοιπὸν τὰ πάντα «διαλέγονται». Καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι ἐξετίμησε ἰδιαίτερα ἡ ἐποχὴ μας, ἡ ὁποία καὶ γι' αὐτὸ ἔδωσε στὸν διάλογο,

ὡς μέσο ἐπικοινωνίας σὲ πολλοὺς τομεῖς, πρωτοφανή ἔκταση.

Ἐπειτα εἶναι αὐτονόητον, ὅτι ὁ συνεκτικὸς αὐτὸς δεσμὸς τῆς ὅλης κτίσεως, ἔχει μερικὲς προϋποθέσεις, χρησιμοποιεῖ ὀρισμένες μεθόδους καὶ ἀποβλέπει σὲ κάποιους σαφεῖς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, σκοπούς. Μεταξὺ τῶν προϋποθέσεων αὐτῶν, βασικὲς εἶναι τὸ ὅτι κάθε διάλογος πρέπει νὰ ἔχει μιὰ ἀπόσταση καὶ μιὰ διαφορὰ, μιὰ κοινὴ ρίζα, καὶ ἓνα κοινὸ σημεῖο ἀναφορᾶς. Πρέπει, ὅπως παρατηρεῖ καὶ σύγχρονος Ἱεράρχης τοῦ Θρόνου¹, νὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἓνα «ἦθος», διότι φαίνεται, ὅτι δυστυχῶς λίγοι διαθέτουν τὶς στοιχειώδεις προϋποθέσεις ἐνὸς εἰλικρινοῦς, εἰρηνικοῦ, δικαίου καὶ πολιτισμένου διαλόγου.

Τὰ μέλη, τὰ ὁποῖα διεξάγουν τὸν διάλογο συνήθως εἶναι ἔμφυχα ὄντα: ἄνθρωποι, ἄνθρωποι καὶ ζῶα, ἀλλὰ καὶ ἔμφυχα μετ' ἀνύχων: ἄνθρωποι καὶ ἔργα τέχνης, βιβλία, σπίτια² κ.λπ. Ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενό του θὰ μπορούσε ἴσως νὰ διακριθεῖ σὲ διάλογο ἰδεῶν, ὕλης, ἀγάπης, εἰρήνης, πολιτικῶν, θεολογικῶν κ.λπ. Τέλος ὡς πρὸς τὴ μορφή του σὲ φανερό, δηλαδὴ ἀκουστικὸ, ὀπτικὸ, γευστικὸ, ὀσφρητικὸ, ἀπικτὸ καὶ σὲ ἀφανῆ, δηλαδὴ μυστικὸ ἢ σιωπηλό. Μπορεῖ ἐπίσης νὰ ἴναι εὐρύς, στενός, οἰκουμενικός, τοπικός, ἐποικοδομητικός, στείρος κ.λπ.³

Καὶ ταῦτα μὲν γιὰ τὸν θύραθεν διάλογο, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν θεολογικὸν τοιοῦτον, δυνατὸν νὰ λεχθοῦν τὰ ἑξῆς:

Ἐπιπλέον, ὁ διάλογος μεταξὺ χριστιανῶν ὡς ἔχων ἀμετακίνητο καὶ σαφέστατο σκοπὸ τὸν θρίαμβο τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας ἐν ἀγάπῃ, καὶ κατὰ τοῦτο διακρίνεται ἀπὸ τὸν κοσμικόν, ἂν δὲν ἔχει ὡς βασικὴ προϋπόθεση τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπῃ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μάταιος, καὶ καταδικάζεται ἐκ τῶν προτέρων ὅπως κάθε ἄλλη μορφή ματαιότητος καὶ ἀμαρτίας⁴. Ὁ φόβος ὅμως τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀγάπῃ τοῦ ἀνθρώπου μεταφράζονται πρὸς συγκεκριμένα στὸν διάλογο ὅταν αὐτὸς διενεργεῖται ὡς ἔργο μετανοίας, εὐγνωμοσύνης, ὑπομονῆς, προσοχῆς καὶ προσευχῆς.

Στὴ χριστιανικὴ οἰκουμένη καὶ ἐπὶ διεθνούς κλίμακος, διεξάγονται σήμερον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ διμερεῖς

θεολογικοὶ διάλογοι, στοὺς ὁποίους ἐμπλέκονται ἐπὶ ἐπισήμου ἐκκλησιαστικοῦ ἐπιπέδου, ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία στὸ σύνολό της, ὅλες οἱ Ἀνατολικὲς Ἐκκλησίαι, ἢ Ρωμαιοκαθολικὴ, ἢ Ἀγγλικανικὴ, ἢ Παλαιοκαθολικὴ, οἱ ἐκ τῆς Μεταρρυθμίσεως προκύψασαι δύο μείζονες Διαμαρτυρούμενες Ἐκκλησίαι, ἢτοι τῶν Λουθηρανῶν καὶ τῶν Μετερρυθμιζομένων, οἱ νεότερες Προτεσταντικὲς Ὁμολογίαι τῶν Μεθοδιστῶν, τῶν Βαπτιστῶν, τῶν Μεννονιτῶν, τῶν Ὁπαδῶν τοῦ Χριστοῦ, τῶν Πεντηκοστιανῶν, καθὼς καὶ τμήματα τοῦ Εὐαγγελικαλικοῦ κινήματος.

Παράλληλα πρὸς τοὺς ἀνωτέρω, παγκοσμίου χαρακτήρος καὶ διαστάσεως διαλόγους, διεξάγονται καὶ πλείστοι ἄλλοι ἐπὶ περιφερειακοῦ ἢ ἐθνικοῦ ἐπιπέδου. Εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ ἀκαδημαϊκὲς συνδιασκέψεις τῆς Ὁρθοδοξίας μετὰ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλάμ⁵.

Ἡ μεγάλη ἐντάσεως δραστηριότητα αὐτῆ τῆς Ὁρθοδοξίας γενικὰ καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰδικότερα πάνω στὸν τομέα τῶν οἰκουμενικῶν ἐπαφῶν καὶ τῶν θεολογικῶν διαλόγων, χωρὶς ἀμφιβολία βαρύνει ἀποφασιστικὰ στὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ὡς «αἰῶνος τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως καὶ τῆς διαλογικῆς θεολογίας». Ὅποτε ἀμέσως τίθεται τὸ ἐρώτημα τοῦ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ἐπέτυχον μέχρι τοῦδε ἢ φαίνεται ὅτι θὰ ἐπιτύχουν τοῦ σκοποῦ τους, τουλάχιστον ὀρισμένοι διάλογοι ἢ ὄχι.

Καὶ εἶναι βέβαια γενικὰ γνωστόν, ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀξιολογήσεως τῆς πορείας τῶν διαλόγων καὶ πολὺ δύσκολον εἶναι καὶ ὄχι τῆς ἐποχῆς μας ἢ τουλάχιστον τοῦ παρόντος. Διότι πολλοὶ ἀσφαλῶς εἶναι οἱ παράγοντες οἱ ὁποῖοι διαδραματίζουν σημαντικὸ ρόλο σὲ μιὰ τοιαύτη ἀξιολόγησι. «Οὕτως, ἕκαστος τῶν διμερῶν θεολογικῶν διαλόγων παρουσιάζει ἰδιαίτερας δυσχερείας καὶ διεξάγεται ὑπὸ διαφόρους προοπτικὰς, διότι διάφοροι εἶναι ἀφ' ἐνὸς μὲν αἱ ἱστορικαὶ προϋποθέσεις τῶν διμερῶν σχέσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ θεολογικαὶ δυσχερείαι. Ἐν τούτοις, ὅλοι οἱ διμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι, λόγω τῆς ὀργανικῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν γενικωτέραν οἰκουμενικὴν κίνησιν, ἐμφανίζουν εἰς πολλὰ σημεῖα κοινὴν προβληματικὴν ὡς πρὸς τὴν ἐπιλογὴν τοῦ θεματολογίου καὶ ὡς πρὸς τὴν μεθοδολογίαν τῶν Μικτῶν Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν»⁶.

Στὸν ἱστορικὸν λοιπὸν τοῦ μέλλοντος, ὁ ὁποῖος

1. Στυλιανοῦ, Αὐστραλίας, Στὸ περιθώριο τοῦ διαλόγου, Ἀθήνα 1991, 13-21.

2. Π. Α. Μιχαηλῆ, Ἡ νεοελληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ τροπὴ τῶν καιρῶν. Τοῦ Αὐτοῦ, Αἰσθητικὰ θεωρήματα, Ἀθήνα 1972, III, 206.

3. Ἀθανασίου Παπᾶ, Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων, Προσφωνήσεις κατὰ τὰ ὀνομαστήρια τοῦ Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος (1974-1990), Θεσσαλονίκη 1994, 25-26.

4. Στυλιανοῦ, Αὐστραλίας, Ἔργ. μνημ. 14.

5. Δαμασκηνοῦ Ἐλβετίας, Ὁ ἀκαδημαϊκὸς διάλογος Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων, Ἐπιστημονικὴ Παρουσία Ἐστίας Θεολόγων Χάλκης, ἐν Ἀθήναις 1994, III, 167-192.

6. Τοῦ Αὐτοῦ, Ὁρθοδοξία καὶ κόσμος, Κατερίνη 1993, 366.

και περισσότερο τελειωτικόν θεολογικόν ύλικόν θὰ διαθέτει, ἀλλὰ και τὴν ἀπαιτούμενη χρονικὴ ἀπόστασι θὰ ἔχει, ἐναπόκειται νὰ ἀποφανθεῖ ἐπ' αὐτῶν. Ὅμως τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ ἐπιχειρήσει κανεὶς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων δεδομένων, τὴν ἐξαγωγὴν μερικῶν ρεαλιστικῶν διαπιστώσεων, ὅπως τῶν ἀκολουθῶν:

Ὅτι ὡς πρὸς τὸν στόχον τους οἱ θεολογικοὶ διάλογοι και οἱ συναντήσεις συνετέλεσαν στὴν ἄρση κατὰ τὸ δυνατὸν τοῦ ἀμοιβαίου πνεύματος δυσπιστίας ἐὰν μὴ και ἐχθρότητος μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὅρισμένοι διάλογοι ἀπέβλεψαν στὴν ἀλληλογνωριμία και τὴν ἐξοικείωσι δύο Ἐκκλησιῶν οἱ ὁποῖες δὲν συνδέονται ἀπαραίτητα μὲ οἰουσιδήποτε ἱστορικοὺς δεσμούς, ἕτεροι κυρίως τοπικοί, ἐπεδίωξαν κάποια συνεργασία, πρὸς ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπιση ποικίλων ποιμαντικῶν προβλημάτων, ἐνῶ ἄλλοι κινῶνται πάνω στὴ γραμμὴ τῆς τελικῆς ἀποκαταστάσεως «τῆς ἐν τῇ ὀρθῇ πίστει και τῇ ἀγάπῃ ἐνότητος» τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖες συγκροτοῦσαν πάλαι ποτὲ τὴν μίαν, ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας, εὐρέθησαν κεχωρισμένες ἀλλήλων.

Ὅτι ὁρισμένοι, ἔστω και λίγοι, διάλογοι ἔχουν λήξει ὡς πρὸς τὸ θεολογικὸν αὐτῶν σκέλος ἢ τμήματά του. Ὅμως λόγω διαφορῶν ἀπροβλέπτων και ἀπροσδοκῆτων ἐνεργειῶν μερικῶν ἐκ τῶν διεξαγόντων τὸν διάλογον Ἐκκλησιῶν ἢ παραφυάδων αὐτῶν, ὡς μὴ ὄφειλε, δημιουργήθηκαν ἐμπλοκὲς πού μποροῦν νὰ ματαιώσουν, αὐτὸ τοῦτο «νὰ τινάξουν ὅπως λέγεται στὸν ἀέρα», ὅλον τὸ μέχρι τοῦδε μὲ πολλοὺς κόπους και μόχθους ἐπιτελεσθὲν ἔργον.

Ἐξ ἄλλου και μετὰ τὸν τερατισμὸν τῶν θεολογικῆς ὑφῆς διαφορῶν, προβάλλει τὸ θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποδοχῆς (Reception) τῶν ἀπὸ κοινοῦ συμφωνηθέντων ὑπὸ τῶν ἐντολοδόχων τῶν διαλόγων Ἐκκλησιῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν φαίνεται πολὺ εὐκόλον, ἐφ' ὅσον τοῦτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ φέρει ἐπὶ τάπητος σωρείαν ὄλην λειτουργικῶν, δομικῶν τῆς Ἐκκλησίας, δικαιοδοσιακῶν, οργανωτικῶν, κανονικῶν, ἀμεσότερον ποιμαντικῶν κ.ἄ. προβλημάτων, πού διαφοροποιοῦν, ὡς γνωστόν, τὶς παραδόσεις και τὶς θεσμικὲς ἐκφράσεις τῶν Ἐκκλησιῶν.

Βέβαια μὲ τὸ θέμα τῆς ἀποδοχῆς συνδέεται ἄμεσα και τὸ ἐὰν και κατὰ πόσον οἱ Ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν διατυπώνουν τὴν ἐπίσημη διδασκαλία και γραμμὴ τῆς Ἐκκλησίας τους, ἢ ἀπλῶς και μόνον προσωπικὲς τους θεολογικὲς ἀπόψεις. Πάντως οἱ ἀνωτέρω κύριοι τομεῖς συνεπειῶν «δὲν προβληματίζουν τὴν κοινὴ πορεία πρὸς ἀποκατάστασι τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, διότι οἱ κοινὲς ἐκκλησιολογι-

κὲς και θεολογικὲς προϋποθέσεις θὰ ἐπιβάλουν τὴν ἄμεση και συνεπῆ διαδικασίαν προσαρμογῆς στὸ πνεῦμα τῆς κοινῆς παραδόσεως» (Ἐλβετίας Δαμασκηνός).

Ἄλλοι, και οἱ περισσότεροι διάλογοι, βρίσκονται στὴν ποικίλης ταχύτητος κανονικὴ τους γενικῶς πορεία. Ἄλλὰ και ἐδῶ ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὶς ὁποῖες λόγω τῶν νεοεμφανισθεισῶν ἐνδο- ἢ ἐξω-ἐκκλησιαστικῶν και λοιπῶν καταστάσεων, ἔγιναν διαφορὲς μονομερεῖς και ἀπὸ μακροῦ προγραμματισθεῖσες ἀνάδελφες «ρυθμίσεις», πού ἐπληξαν καίρια τουλάχιστον ὁρισμένες ἀπὸ τὶς γηγενεῖς Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες δυστυχῶς ὀδήγησαν στὴν ὑποβάθμισι τοῦ διαλόγου και ἀπειλοῦν ἀκόμη χειρότερον τὴν διακοπὴ του. Ἐλπίζουμε ἐν προσευχῇ και πιστεύουμε, ὅτι μὲ τὴν ἀμοιβαία καλὴ θέλησι θὰ παραμερισθοῦν τὰ ἐμπόδια αὐτά, ὥστε ὁ διάλογος νὰ ἐπανέλθει στὴν καθορισμένη θεματολογικὴ του τροχιά.

Τέλος, ὑπάρχουν διάλογοι πού συνεχίζονται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, μὲ ἀρκετὰ περιορισμένα ὅμως συγκλίνοντα στοιχεῖα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο φρεσικὰ δημιουργεῖ ἓνα οὕτως εἰπεῖν πνεῦμα «διαλογικοῦ καμᾶτου» και κάποιας ἀπροθυμίας, ἢ ὁποῖα ὅμως δὲν ἀποκλείεται νὰ προέρχεται και ἀπὸ ὁρισμένους ἄλλους, ὄχι σπάνια ἐξωθεολογικοὺς λόγους. Καὶ στὶς περιπτώσεις αὐτὲς ἴσως θὰ ἴταν ὠφέλιμη μιὰ Σαββατιαίου χαρακτηρὸς ἀνάπαυλα, ἐφ' ὅσον ἐννοεῖται ἡ περαιτέρω δραστηριοποίησι ἀποκαλύπτεται ὡς χίμαιρα.

Ὅπως πάντως και ἂν ἔχουν τὰ πράγματα, και ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς θεολόγους και τοὺς ἱεράρχας μας, πού μόχθησαν και πολλὴν κατηνάλωσαν φαιὰν οὐσίαν, γιὰ τὴν ἐν φόβῳ Θεοῦ και ἀγάπῃ ἀνθρώπου προώθησι τῆς ἱεράς ὑποθέσεως τῶν διαλόγων και μάλιστα συχνὰ ὑπὸ ὄλως ἀντιξόους και ἀπαραδέκτους τεχνικὰς συνθήκας.

Λέγομεν δὲ τοῦτο και διότι, ὡς μὴ ὄφειλε, μερικοὶ ἡμέτεροι εἰδήμονες και μὴ «ὑπερορθόδοξοι», διαφορῶν τάξεων και ἀποχρώσεων, τυπικοὶ τ.ἔ. συνήθως ἐκπρόσωποι τοῦ μυωπάζοντος ἐπαρχιωτισμοῦ, ἢ ἀκόμη χειρότερον τοῦ νεοπροτεσταντικοῦ πολιτικοκρατικοῦ καισαροπαπισμοῦ και τοῦ παρεκκλησιαστικοῦ νεοευνσεβισμού, εὐκαιρῶς ἢ ἀκαιρῶς καταφέρονται βαρέως σχετικῶς πρὸς τοὺς διαλόγους.

Και εἶναι βέβαια γνωστόν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸ της πολίτευμα και πνεῦμα, και ὡς ἐκ τοῦτου κριτικὴ μπορεῖ νὰ ἀσκήσει ἕκαστος βουλόμενος. Ὅμως ὀρθὴν και δικαίαν, μὲ σεβασμὸ και διάκρισι. Καὶ ὄχι κριτικὴ πεζοδρομίου, ἀποβλέπουσαν οὐ ἄλλους σκοποὺς ἤκιστα

ήθικους και χριστιανικούς, όπως την παραπληροφόρηση, τον αποπροσανατολισμό και ως εκ τούτου την παραπλάνηση του πληρώματος, προς κάλυψη των ιδίων άτασθαλιών, άτοπημάτων και συμφερόντων. Άλλού άς ζητήσουν λοιπόν οι κύριοι αυτοί διεξοδον από τα άδιέξοδά τους.

Άλλωστε οι θεολογικοί διάλογοι άποτελούν ένα κριτικό σημάδι (kritisches Zeichen), ένα σπουδαίο τομέα αυτοσυνειδησιακής μαρτυρίας, ό οποίος ως προς τους στόχους και την πορεία του τοποθετείται μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της παρουσίας και προσφοράς της Έκκλησίας στους χριστιανούς ειδικά, και σ' όλους τους ανθρώπους γενικότερα, και άρα σχετίζεται άμεσα προς τó έορτασθησόμενο κατά τó έτος 2.000 «Μεγάλο Ίωβηλαίο της ιστορίας της Έκκλησίας και του Κόσμου».

Γι' αυτό όταν ή Α. Άγιότης ό Πάπας Ίωάννης Παύλος Β' ήρωτήθη για τó Ίωβηλαίο είπεν: «Η Έκκλησία, ό Χριστιανισμός έχουν τó όραμά τους για τó τέλος του κόσμου. Υπό την προοπτική αυτή τó έτος 1.000 ή 2.000 είναι μιá χρονολογία όπως κάθε άλλη. Όμως από την άλλη πλευρά έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι προ 2.000 ετών γεννήθηκε ό Χριστός, 2.000 έτη ήταν ό Χριστός μαζί μας και ένήργησε στην ανθρώπινη ιστορία διά της Έκκλησίας. Άσφαλώς στο τέλος της Β' χιλιετηρίδος πρέπει κανείς να διερευνήσει την ίδια του συνείδηση: Πού βρισκόμαστε, πού μās έφερε ό Χριστός, πού παραστρατήσαμε από τó Ευαγγέλιο; Αυτό τó θέμα είναι άξιο μιάς πολυ βαθειάς αναλύσεως»⁷.

Πράγματι, ή άλλαγή της χιλιετηρίδος έχει μεγάλη σημασία, διότι αφήνουμε πίσω μας 1.000 έτη σχισμάτων των χριστιανικών Έκκλησιών και συχνών επίσης έντόνων ένδοχριστιανικών διαμαχών, 1.000 έτη χριστιανικού ήμπεριαλισμού, χριστιανικής κυριαρχίας, ήεραποστολικής δράσεως και άποικιοκρατίας⁸.

Διαπιστώνουμε μέ πικρία τίς κατά της ανθρώπινης άξιοπρεπείας διακρίσεις στις κοινωνίες μας. Οι ειδικοί προσπαθούν να επιβάλουν τή γνώση τους κατά της φιλοσοφίας της ζωής των λαϊκών, ενώ άρνούνται τους πόθους και τά αισθήματα αυτών. Οικονομική γνώση και ύλική κυριότητα έπηρεάζουν, χωρίς να προσέχουν και να λαμβάνουν υπόψη τίς άνάγκες και τή ζωή εκείνων που τους άφορούν. Πολιτικές αποφά-

σεις και ισχύς καθορίζονται από έπιλεκτους πολιτικούς και δυναμικές ομάδες, χωρίς να προβλέπεται και να επιτρέπεται ή συμμετοχή εκείνων των οποίων ή ζωή τά μέγιστα προσβάλλεται από τίς αποφάσεις αυτές.

Και ιδού μερικές από τίς χειροπιαστές τραγικές συνέπειες της καταστάσεως αυτής:

Σύμφωνα μέ τίς υπάρχουσες στατιστικές του ΠΣΕ και της οργανώσεως Christian Aid πάνω από τó ένα τέταρτο του πληθυσμού του κόσμου ζει σέ άπόλυτη φτώχεια, δύο δισεκατομμύρια ανθρώπων δέν έχουν καθαρό πόσιμο νερό, τριάντα έντε χιλιάδες νήπια και μικρά παιδιά πεθαίνουν καθημερινά από άστία, δεκατέσσερα έκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν έτησίως από ύποσιτισμό. Ένεκα έσωτερικών συγκούσεων, πείνας ή περιβαλλοντολογικής καταστροφής έγκαταλείπουν όλο και περισσότεροι άνθρωποι τήν πατρίδα τους. Είκοσι έξι έκατομμύρια ανθρώπων έχουν γίνει έσωτερικοί πρόσφυγες.

Παναγιώτατε,

Οί πιστοί ζητούν σήμερα από την Έκκλησία να εκπληρώνει τήν άποστολή της σωστά και μέ διαφάνεια, ώστε να τους βοηθήσει για τήν επικράτηση των ιδεωδών της αγάπης, της ειρήνης και της δικαιοσύνης σ' όλόκληρο τόν κόσμο. Άς προσέξουμε λοιπόν αυτό. Άς μη τους έγκαταλείψουμε και άς μη τους άναγκάσουμε να ζητούν άλλο τόν Θεό, άφου γνωρίζουμε, ότι «δέν ύπάρχει και δέν ύπήρξε άνθρωπος που δέν προσφέρει θυσίες στο Θεό ή τά είδωλά του» (F. von Baader). Άμήν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Άρχμ. Εύσεβίου, ΜΙΚΡΗ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ, Άθήνα 1994, Έκδοση Β', σσ. 304 (σχήμα 14Χ21 έκασ.).

Τά φιλοκαλικά κείμενα γνωρίζουν τίς τελευταίες δεκαετίες σημαντική άνθηση στον έλλαδικό — και όχι μόνο — χώρο. Στόν τομέα αυτό τήν πρωτοβουλία είχαν άλλοι έκδοτικοί οίκοι. Τώρα ή Άποστολική Διακονία δίνει τó δικό της στίγμα, εγκαινιάζοντας μιá σειρά μέ τίτλο «Μικρή Φιλοκαλία», στην όποία θα περιλάβει έκλεκτά πατερικά κείμενα, σέ άπόδοση στην νεοελληνική από τόν π. Εύσεβιο (Βίττη), λόγιο κληρικό και άσκητή. Στόν πρώτο τούτο τόμο, άνθολογούνται κείμενα σέ μετάφραση κατ' έπιλογήν από έργα των Όσίων Άντωνίου του Μεγάλου, Ησαία του Άναχωρητή, Κασσιανού του Ρωμαίου, Ηουχίου του Πρεσβυτέρου και Νείλου του Άσκητή.

7. J. Gawronski, Samenkörner des Sozialismus. Papst Johannes Paul II. kritisiert den «wilden Kapitalismus» und fordert: Rettet die «guten Dinge des Kommunismus», Die Woche 4.11. (1993) 21.

8. Τελικών άνακοινωθέν της Κεντρικής Έπιτροπής του ΠΣΕ τήν 28.1.1993 στο Γιοχάννεσμπουργκ.

Φαινόμενα τοῦ Δαιμονικοῦ καὶ τοῦ Παραλόγου. Θέσεις τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας*

Ἡ συμμετοχὴ τῶν μουμένων εἰς τὰ ἀπόκρυφα ταῦτα Μυστήρια γίνεται *μηχανικῶς καὶ αὐτομάτως*, ἤτοι δι' ἀπλῆς συμμετοχῆς καὶ χωρὶς ἀλλαγὴν τοῦ τρόπου τῆς προσωπικῆς τῶν ζωῆς. Ὅπως εἶνε καὶ ζοῦν, ἔτσι καὶ παραμένουν ἀπλῶς δὲ ἀλλάσσουν συνείδησιν. Μετὰ τὴν μῆσιν τῶν πιστεύουν, ὅτι εἶναι μέτοχοι θείας ζωῆς, αἰωνιότητος καὶ εὐδαιμονίας. Ἡ μῆσις δηλ. κατανοεῖται μαγικῶς καὶ φυσικῶς, καθ' ὃν τρόπον ἐνεργεῖ π.χ. ἡ ἀσπιρίνη, ἥτις, μετὰ τὴν κα-

τελείαν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον. Τὸ ἔργον τῶν εἶναι ἀντίστοιχον πρὸς τὴν, διὰ τῆς ἠρωϊνῆς καὶ τῶν ἄλλων ναρκωτικῶν οὐσιῶν, προσφερομένην «εὐδαιμονίαν» καὶ «σωτηρίαν», τὰ ὁποῖα, ἀντὶ νὰ ἐνισχύουν τὰ δεινοπαθοῦντα ἄτομα εἰς τὰς ποικίλας δυνάμεις τῶν καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν, διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ζωὴν καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν *θετικῶς* τὰς εὐθύναις καὶ τὰς δυσκολίας αὐτῆς, μὲ πνεῦμα ὑπομονῆς καὶ αἰσιοδοξίας, βυθίζονται, ἔτι μᾶλλον, τὰ θύματά τῶν εἰς βαθεῖαν ἀπόγνωσιν καὶ καταστρέφονται κάθε ἐλπίδα πρὸς βελτίωσιν καὶ δημιουργικότητα εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν, ἐνῶ, συγχρόνως, γαλουχοῦν ταῦτα μὲ ψευδαισθήσεις περὶ ἀποφυγῆς τῶν μετὰ θάνατον κολάσεων καὶ ἀπολαύσεως τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας.

Τοῦ κ. Μέγα Α. Φαράντου

τάποσιν, μᾶς ἀπαλλάσσει ἐκ τοῦ πονοκεφάλου! Ἔτσι δέ, περίπου, φαντάζονται καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Χριστιανῶν τὴν σωτικὴν ἐπενέργειαν τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἰδίως τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἥτοι ὡς μαγικὴν καὶ αὐτόματον, ἐπενεργούσαν θαύματα ζωῆς καὶ σωτηρίας, ἐκ τοῦ λόγου καὶ μόνον, ὅτι κοινῶν αὐτῶν!

Τέλος, ὅπως συνάγεται ἐκ μαρτυριῶν, τόσον ἀρχαίων, ὅσον καὶ νεωτέρων συγγραφέων, «τρόφιμοι» τῶν Μυστηριακῶν τούτων θρησκευτῶν ὑπῆρξαν καὶ εἶνε ἄτομα, εὐρισκόμενα εἰς ὀριακὰς κοινωνικὰς καὶ ἠθικὰς καταστάσεις, ἄτομα δηλ. ζῶντα ὑπὸ οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐξαθλίωσιν καὶ ἠθικὴν ἐξαχρείωσιν. Διογένης ὁ Λαέρτιος διηγεῖται, εἰς τὸ ἔργον του: Βίοι Φιλοσόφων, ὅτι εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα μύσται τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων ἦσαν, κυρίως, οἱ δούλοι, οἱ ἄνθρωποι δηλ. ἐκεῖνοι, οἵτινες, ζῶντες ὑπὸ δεινὰς καὶ ἀθλίας συνθήκας, εἶχον ἀπολέσει νόημα καὶ χαρὰν διὰ τὸν παρόντα κόσμον, καὶ ἐπεζήτουν, διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν εἰς τὰ Μυστήρια ταῦτα, τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν μεταθανάτιον ζωὴν, ἀκόμη καὶ διὰ θυσίας τῆς σωματικῆς ζωῆς τῶν.

Εἰς τὴν συνάφειαν ταύτην δὲ ἀποκαλύπτεται καὶ τὸ *φρικτὸν* ἔργον τῶν Μυστηριακῶν τούτων τελετουργιῶν, αἱ ὁποῖαι οὐδὲν τὸ θετικὸν προσφέρουν εἰς τὰ ἐν ἀπογνώσει τελούντα ταῦτα ἄτομα, ἀλλ' ἐξωθοῦν, περαιτέρω, αὐτὰ πρὸς τὴν

Τὰ φαινόμενα ταῦτα τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ καὶ τῆς δεισιδαιμονίας οὔτε καὶ εἰς τὸν χρόνον τῶν *Χριστιανικῶν* κοινωνιῶν ἐξέλιπον. Τούναντίον δὲ ἐπολλαπλασιάσθησαν, ἰδίως κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Μεσαίωνα, ἔνεκα τῆς εὐρείας κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐξαθλίωσεως τῶν Λαῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν σκανδάλων καὶ τῆς ἠθικῆς ἐξαχρείωσεως τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὰς ἐκ τῆς διαφθορᾶς τῆς ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, ἐνουθέτει τοὺς πιστοὺς τῆς νὰ βλέπουν ὄχι τὰς ἀμαρτίας τῆς κάτω Ρώμης, ἀλλὰ τὴν ἀγιότητα τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, — ἐν δόγμα εὐρέως καλλιεργούμενον καὶ παρ' ἡμῖν! Ὁ Λαός, ὅμως, ἔβλεπε, δυστυχῶς, τὰς ἀμαρτίας τῆς κάτω Ρώμης καὶ ἀπεμακρύνετο ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, κατέφευγε δὲ πρὸς ἀναζήτησιν γνησίας θρησκευτικότητος καὶ καθαρᾶς πνευματικότητος εἰς τὴν εὐδοκιμοῦσαν, διὰ τὸν λόγον τούτον, Παραθρησκείαν καὶ ἐγένετο, ἔτσι, βορὰ τῆς παντὸς εἴδους «μαύρης» Μαγείας καὶ τῆς Θρησκευτικῆς μαγγανείας. Ἡ Ρωμαϊκὴ ἐκκλησία δὲ, ἀντὶ νὰ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν καὶ εἰς βελτίωσιν, ἀπῆντα μὲ διώξεις, βασανισμοὺς καὶ θανατώσεις τῶν ἀντιφρονούντων, διὰ τῶν διαβοήτων Ἱεροδικειῶν τῆς, καταδικαζομένων ὡς αἰρετικῶν, μάγων, δαιμονισμένων κ.λπ.

Εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν, περὶ τὰ φαινόμενα ταῦτα τοῦ Ἀποκρυφισ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 737 τοῦ ὑπ' ἀρ. 18/1994 τεύχους.

σμού και του Δαιμονισμού, δὲν προτίθεμαι νὰ ἀναφερθῶ, ἐν προκειμένῳ, διεξοδικῶς. Τὸν τελευταῖον καιρὸν ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν πλείστα ὅσα διὰ τὰ ἐν Ἑλλάδι, δυσάρεστα, συμβαίνοντα, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν διάβρωσιν καὶ κρίσιν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Οἱ ὑπεύθυνοι φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογίας, καθὼς καὶ οἱ Παιδαγωγοὶ τοῦ ἔθνους ἔχουν χρέος νὰ ἀναλύσουν τὴν κοινωνικὴν πραγματικότητα καὶ νὰ ἀναζητήσουν τὰς *ιδιὰς τῶν* εὐθύνων, νὰ προβοῦν δὲ εἰς ἀναθεωρήσεις, συμφῶνως πρὸς τὰ *ἀϋθεντικὰ* περιεχόμενα τῆς Ἑλληνορθοδόξου πίστεως καὶ ἀγωγῆς ἐκεῖ, ὅπου διαπιστοῦνται ἀποκλίσεις καὶ ἐκτροπαί, ἀφοῦ ἔχει διαπιστωθεῖ, πλέον, ὅτι αἱ ἀξίαι αὐταὶ ἐξανθρωπίζουσι καὶ παρέχουσι τὸ προσήκον εἰς τὸν ἄνθρωπον νόημα.

Ἡ μηχανικῶς ὀργανωθεῖσα κοινωνικὴ ζωὴ καὶ τὸ ὑλιστικὸν πνεῦμα τῶν καιρῶν ἀπεστέρησαν τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον ἀπὸ κάθε γνήσιον ἐνδιαφέρον καὶ χαρὰν, ὅστις στρέφεται, διὰ τὸν λόγον τοῦτον, πρὸς κάθε κατεῦθυνσιν πρὸς ἀναζητήσιν γνησιωτέρας πνευματικότητος καὶ βαθυτέρας θρησκευτικότητος, ἡ δὲ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ δώσει ἀϋθεντικῶς τὰ μηνύματα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, καθὼς καὶ ἡ Παιδεία τὰ περιεχόμενα τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ἀγωγῆς, ἀφοῦ μόνον διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ὑπάρχει ἐλπίς νὰ διασωθεῖ ὅ,τι ἐναπέμεινε, καὶ νὰ ἐπιστρέψει, ὅ,τι ἐπλανήθη.

Περαιτέρω θὰ ἀναφερθῶ καὶ εἰς τινὰ ἄλλα Παρανορμῶν φαινόμενα πρὸς σχηματισμὸν μῆας, κατὰ τὸ δυνατόν, σφαιρικῆς περὶ αὐτὰ εἰκόνας. Ἐκ τούτων ἐπιλέγω τὰ γνωστὰ ὡς Spiritismus, τὰς Ὀπτασίας ἢ τὰ *Φαντάσματα*, καθ' ἡμᾶς, ἔχοντα σχέσιν πρὸς θεωρίας περὶ ἐπανεμφάνσεως ἀποθανόντων ἀτόμων ἢ τῶν ψυχῶν αὐτῶν κ.λπ., τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀπασχολήσει, σοβαρῶς, καὶ τὴν ἐπιστήμην. Συνοψίζω δέ, ἐδῶ, τὰ γνωστὰ εἰς ἐμὲ ἐπιστημονικὰ πορίσματα. Βασικὴν θέσιν τῆς ἐπιστήμης ἀποτελεῖ ἡ πεποίθησις, ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα τοῦ λεγομένου Spiritismus οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν πρὸς τὴν *ἐπέκεινα* τοῦ τάφου ζωὴν, πρὸς τὴν ἐπιστροφὴν δηλ. ἀποθανόντων ἢ τῶν Ψυχῶν αὐτῶν εἰς τὴν ἐδῶ ζωὴν, ἀλλ' ἔχουν τὴν ἐξήγησίν των εἰς ἐνδο-κοσμικὰς καὶ ἐνδο-ἀνθρωπίνιας αἰτίας.

Ἡ ἀποψις αὕτη τεκμηριώνεται διὰ τῶν ἀκολούθων, συνήθως: τὰ «Φαντάσματα» «ἐμφανίζονται», κατ' ἐξοχίην, εἰς στενοὺς οἰκείους των

καὶ φέρουν, πάντοτε, τὰ γνωρίσματα τῆς εἰκόνας ἀναμνήσεως τοῦ «βλέποντος» αὐτὰ, — ἀκόμη καὶ ὅτι φοροῦν τὰ γυαλιά των' ἐμφανίζονται δὲ πάντοτε ἐνδεδυμένα, καὶ οὐδέποτε γυμνά, καὶ πάντοτε ἀμέσως μετὰ τὰς πρώτας ὥρας ἢ ἡμέρας, ἀπὸ τοῦ θανάτου των, ἐνῶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ὑποχωρεῖ ἢ ὀπτασία αὐτῶν. Τὰ ἀνωτέρω ἐνισχύουσι τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι πρόκειται περὶ συναισθηματικῆς μᾶλλον φορτίσεως τοῦ «βλέποντος» αὐτὰ ἀτόμου. Τὸ ἄτομον τοῦτο δὲν ψεύδεται εἰς τὰς μαρτυρίας του, ἀλλὰ πρόκειται περὶ ὑποκειμενικῶν βιωμάτων, τὰ ὁποῖα προβάλλονται, ἀντικειμενικῶς, ὡς πραγματικά. Ἐπίσης' τὰ Φαντάσματα ταῦτα δὲν ἔχουν ἰδίαν ζωὴν καὶ δὲν ὀμιλοῦν — ὁ καθεὶς, ἃς σκεφθεῖ, ἐνταῦθα, τὰς ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του, ὡς τὸ ἄκρως ἀντίθετον! —, ἀλλὰ προκαλοῦν θορύβους καὶ τρομοκρατοῦν' δὲν γαληνεύουν καὶ δὲν ἡρεμοῦν τὸν «βλέποντα» αὐτὰ, ὅπως θὰ ἀνεμένετο νὰ προκαλεῖ ἢ «ἐπιστροφή» καὶ ἢ «θέα» ἐνὸς προσφιλοῦς προσώπου, ἀλλ' ἐκφοβίζουσι καὶ ταρασσουσι. Εἰς ὁμαδικὰς δὲ ὀπτασίας Φαντασμάτων «βλέπονται» ταῦτα, συνήθως, ὑπὸ ὄρισμένων μόνον ἀτόμων ἢ καὶ ὑφ' ἐνὸς μόνου, ἐνῶ τὰ ἄλλα ἄτομα ἀϋθυποβάλλονται δι' αὐτῶν.

Ὅπως ἤδη ἐλέχθη, τὰ φαινόμενα ταῦτα τοῦ Spiritismus ἐξηγοῦνται, ἐν πολλοῖς, ἐκ τῶν συγκυριῶν τῆς *παρούσης* καὶ οὐχὶ τῆς ἐπέκεινα τοῦ θανάτου ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἰκανότητα νὰ ἐναποθέτει εἰς τὸ Ὑποσυνείδητόν του *ἀπτικὰς* ἐντυπώσεις καὶ εἰκόνας, τὰς ὁποίας καὶ ἀναπαράγει ὑπὸ δεδομένας ψυχο-παθητικὰς καταστάσεις. Νευρικοὶ δὲ ἐρεθισμοὶ καὶ κλονισμοί, συνδεδεμένοι μὲ βιο-ηλεκτρικὰς διαδικασίας, μποροῦν νὰ προκαλέσουν ἰσχυρὰς φαντασιώσεις καὶ «ὀπτασίας», ὅταν τὸ ἄτομον εὑρεθεῖ ὑπὸ ἐκρῦθιμους συναισθηματικὰς καταστάσεις ἢ ἀποδιοργανωθεῖ ψυχο-πνευματικῶς. Τέλος ὀργανικαί, *παθολογικαί*, καταστάσεις ὀδηγοῦν εἰς ἐξαντικειμενίκευσιν ὑποκειμενικῶν βιωμάτων καὶ εἰς «θέαν» φανταστικῶν Ὀπτασιῶν, μὲ πλέον συνήθη τὰ φαινόμενα τῆς Σχιζοφρενίας.

Ἡ Σχιζοφρενία ἀποτελεῖ σύμπτωμα παθήσεων τοῦ ἐγκεφάλου, ὅταν π.χ. ἐπὶ μέρους κέντρα αὐτοῦ ἀπομονωθοῦν ἐκ τῆς ὀργανικῆς αὐτῶν συναφείας καὶ αὐτονομηθοῦν, μὲ συνέπειαν τὸν διχασμὸν τῆς προσωπικότητος τοῦ πάσχοντος ἀτόμου, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται μὲ πλείονα τοῦ ἐνὸς πνευματικὰ κέντρα. Τὰ σχιζοφρενικὰ

ταῦτα φαινόμενα ἐξελάμβανεν ἡ Ρωμαϊκὴ ἐκκλησία τοῦ Μεσαίωνα ὡς *δαιμονικά* καὶ προέβαλεν ὡς ἀδιάσειστον ἀποδεικτικὸν τεκμήριον περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν Δαιμόνων· ὑπέβαλε δὲ τὰ πάσχοντα ταῦτα ἄτομα εἰς παντὸς εἶδους ἐξορκισμοὺς καὶ βασανισμοὺς, διὰ νὰ «φύγουν» τὰ Δαιμόνια. Ἀργότερον, ὅμως, καὶ μὲ τὴν πρόδοον καὶ τὴν αὐτονόμησιν τῆς Ἰατρικῆς ἐπιστήμης ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κηδεμονίας, ὑπεβάλλοντο τὰ ἄτομα ταῦτα εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς νεκροψίαν, μετὰ τὸν θάνατόν των, καὶ διεπιστοῦτο, ὅτι ἐπασχον ταῦτα ἐξ ὀργανικῶν παθήσεων τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν νεύρων ἢ καὶ ἄλλων μελῶν τοῦ σώματός των, καὶ εἶχον ἀνάγκην στοργῆς καὶ περιθάλψεως, καὶ οὐχὶ κακοποιήσεως καὶ περιφρονησεως, ἧσαν δὲ ταῦτα οὐχὶ δαιμονισμένα, ἀλλὰ βαρέως ἀσθενοῦντα καὶ δυστυχημένα.

Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον, κυρίως, —μαζὶ καὶ μὲ τὸν εἰσορησάντα Ὁρθολογισμόν—, ἀπερρίφθη, κατὰ τοὺς Νεωτέρους χρόνους, ἡ ὑπαρξὶς τῶν Δαιμόνων, οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῆς κοσμικῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν Θεολόγων· καὶ οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων Προτεσταντῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν συντηρητικῶν Καθολικῶν. Ἀκριβῶς, διότι πλεῖστα ἐκ τῶν θεωρουμένων ὡς δαιμονικῶν ἦσαν παθολογικὰ φαινόμενα, ὀφειλόμενα εἰς ὀργανικὰς παθήσεις. Θὰ πρέπει, λοιπόν, νὰ εἴμεθα πολὺ προσεκτικοί, προκειμένου νὰ χαρακτηρίσομεν ἓν ἄτομον, πού παρουσιάζει παρα-νορμὰ ἐκδηλώσεις, ὡς δαιμονισμένον, ὅπου δὲ ἐμφανίζονται τοιαῦτα ψυχο-παθητικὰ φαινόμενα φρενοβλαβείας, σχιζοφρενίας κλπ., θὰ πρέπει νὰ σπεύδομεν, παραλλήλως πρὸς τὴν θρησκευτικο-πνευματικὴν ἡμῶν μερίμναν περὶ αὐτῶν, νὰ ὑποβάλλομεν ταῦτα εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν καὶ διάγνωσιν καὶ ἀντίστοιχον θεραπείαν. Ἡ Ἐκκλησία μας οὐδέποτε ἀπέριψε τὴν συνδρομὴν τῆς Ἰατρικῆς διὰ τὰς ἀσθενείας τῶν ἀνθρώπων, θὰ πρέπει δὲ εἰς τὸ κρεβάτι τοῦ ἀσθενοῦς νὰ συναντῶνται ἰατρὸς καὶ πνευματικὸς.

Καὶ διὰ νὰ ὀλοκληρώσω τὰ περὶ Φαντασμάτων: τὰ φαινόμενα ταῦτα τοῦ Spiritismus εἶναι ὑποκειμενικαί, μᾶλλον, προβολαὶ ὀπτικῶν εἰκόνων τοῦ Ὑποσυνειδήτου καὶ τῶν ἄλλων, ἀνεξιχνιάστων, δυνάμεων τῆς Ψυχῆς εἰς ἄτομα, βαθύτατα συνδεδεμένα πρὸς Ἀποθανόντας, καὶ παριστοῦν ἓν εἶδος ἐνσαρκώσεως τοῦ τεθνεώτος εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ἐπιζών-

τος, — οἱ ἄνθρωποι, ἐν τῇ ἀγάπῃ των, ζοῦν ἐν ἀλληλο-περιχωρήσει, καὶ ὁ ἓνας «μέσα» καὶ ὄχι «δίπλα» εἰς τὸν ἄλλον.

Ὑποκειμενικὴν δὲ προέλευσιν ἔχουν καὶ τὰ γνωστὰ ὡς Spruk, ἧτοι τὰ περὶ δῆθεν φωτογραφίσεως Φαντασμάτων ἢ μαγνητοφωνήσεως τῆς φωνῆς αὐτῶν. Καὶ ἐδῶ πρόκειται περὶ ψυχικῶν αὐτοματισμῶν ἀποθανόντων ἀτόμων, τὰ ὁποῖα στεροῦνται ἰδίας ζωῆς καὶ πνευματικότητος.

Ὅσα ἀνωτέρω ἐλέχθησαν, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν πρὸς τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς Ψυχῆς. Ἡ Ψυχὴ εἰσέρχεται, μετὰ θάνατον, εἰς μίαν ἄλλην, ποιοτικὴν, σφαίραν ὑπάρξεως καὶ ζωῆς, μὴ ἐμπίπτουσαν εἰς κοσμικὰ καὶ ἐμπειρικὰ κριτήρια ἐπαληθεύσεως ἢ διαψεύσεως.

Εἰς στενὴν καὶ ἄμεσον συνάφειαν πρὸς τὰ φαινόμενα τοῦ Spiritismus εὐρίσκειται καὶ τὸ πρόβλημα τῶν *Mediums*, τῶν ἀτόμων δηλ. ἐκείνων, τὰ ὁποῖα, προικισμένα μὲ εἰδικὰς, μυστικὰς, δυνάμεις, θεωροῦνται ὡς δυνάμενα νὰ λαμβάνουν καὶ νὰ μεταδίδουν μηνύματα ἐκ τοῦ Ἐπέκεινα, νὰ ἐρμηνεύουν τὸ μυστήριον τῶν ἐπιδράσεων τῶν Οὐρανίων σωμάτων ἐν σχέσει πρὸς τὴν δικὴν μας ζωὴν, νὰ προβλέπουν τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὴν προσωπικὴν ἡμῶν ζωὴν κ.λπ.

Τὸ κύρος καὶ ἡ ἀξιοπιστία τῶν *Mediums* τούτων ὑπεχώρησε καὶ ἐκλονίσθη ἰδίως μετὰ τὸ ἔτος 1924, «τὸ ἔτος τῶν Ἀποκαλύψεων», ὅπως ἀπεκλήθη, ὅτε κατωρθώθη εἰς δημοσίας καὶ ἐπισήμους συνεδρίας νὰ ἐξαπατηθοῦν, δι' ἐπιστημονικῶν πειραμάτων καὶ ἐπαληθεύσεων, μερικὰ ἐκ τῶν πλέον διασήμων, παγκοσμίως, *Mediums*. Ἐκτοτε, καὶ διὰ τῶν τελειοποιηθέντων, ἐν τῷ μεταξύ, ἐπιστημονικῶν ὀργάνων (μαγνητοφῶνων, μικρο-computers καὶ ἄλλων, ἄκρως, εὐαίσθητων μηχανημάτων), δὲν κατέστη, μέχρι τοῦδε, δυνατόν, νὰ ἐπαληθευθοῦν ἐπιστημονικῶς οἱ διάφοροι χρησιμοὶ τῶν *Mediums*. Τὰ *Mediums* ταῦτα, ἐπέκεινα τοῦ ἐπιστημονικοῦ λόγου καὶ τῶν δι' αὐτοῦ ἀποκτωμένων γνώσεων, οὐδὲν τὸ νέον ἠδυνήθησαν νὰ προσφέρουν, μέχρι σήμερον, εἰς θέματα, ἀφορῶντα π.χ. εἰς τὸ μυστήριον τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς καθημερινότητος, ὅπως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν π.χ. τρομοκρατῶν, ἐγκληματιῶν, ἢ τὴν ἀνεύρεσιν ἀπολεσθέντων ἀντικειμένων ἢ τὴν ἰατρικὴν διάγνωσιν παθήσεων, ἀσθενειῶν κ.λπ.

Πρόκειται, καὶ ἐδῶ, περὶ πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἀντλοῦν τὰ *Mediums* ταῦτα ἐκ τοῦ Ὑπο-

συνειδήτου τοῦ προσφεύγοντος εἰς αὐτά, διὰ παρα-ψυχολογικῶν μεθόδων, ἀφοῦ ἔχει, ὄντως, διαπιστωθεῖ, ὅτι τὰ Mediums ταῦτα, διὰ καταλήλου καὶ ἐντατικῆς ἀσκήσεως τοῦ Ὑποσυνειδήτου των, δύνανται νὰ φθάσουν εἰς τοιαύτας προσβάσεις.

Ἀνάλογα ἰσχύουν, περίπου, καὶ περὶ τῆς μαντικῆς Ἀστρολογίας. Ἀνεκαθεν ἐπιστεύετο καὶ ἰσχύει ἐπιστημονικῶς, κατ' ἐξοχήν, σήμερον ἢ ἄποψις, ὅτι τὸ Σύμπαν εἶναι εἷς ἐνιαῖος Ὄργανισμός, ὁ Μακρόκοσμος, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὡς ὁ μικρόκοσμος, ὑπόκειται εἰς πλήθος ἐπιδράσεων ἐπὶ τῆς ἀτομικῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἄρκει νὰ σκεφθεῖ τις τὴν ἀλλαγὴν τῶν διαθέσεων του ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν καιρικῶν συνθηκῶν, τῆς Σελήνης κ.λπ. Ἀκόμη καὶ τὴν ἐγκληματολογικὴν ἔρευναν ἀπασχολεῖ ἡ ἀναζήτησις τῆς ὑπάρξεως, τυχόν, συναφειῶν τῆς διαθέσεως τοῦ ἐγκληματίου, κατὰ τὸν χρόνον διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἰδιοτύπων περιβαλλοντικῶν, καιρικῶν κ.λπ. συνθηκῶν.

Εἰς τὴν βάσιμον ταύτην πεποιθήσιν στηρίζουν τὴν ἀξιοπιστίαν των καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Ἀστρολόγων συντασσόμενα Ὁροσκόπια μὲ βάσιν τὰ «ζώδια». Σχεδόν, δὲν ὑπάρχει ἐντυπον εὐρείας κυκλοφορίας, ἐκ τῶν σελίδων τοῦ ὁποίου νὰ ἀπουσιάζει τὸ Ὁροσκόπιον, ἀφοῦ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν του ἀντιπαρόχεται τοῦτο, μὲ ἀδιαφορίαν! Ὅσον βέβαιον, ὅμως, εἶναι, ὅτι αἱ κοσμικαὶ δυνάμεις ἀσκοῦν ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀκόμη δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Ζώων, τόσον βέβαιον εἶναι, ὅτι οὐδεὶς εἶναι εἰς θέσιν νὰ προσδιορίσει συγκεκριμένως καὶ ἐπακριβῶς τὸ εἶδος τῶν ἐπιδράσεων τούτων ἐπὶ τῶν συγκεκριμένων ἀτόμων. Τὰ Ὁροσκόπια ταῦτα ἀναφέρονται εἰς γενικότητάς τινας, σχετιζόμενας πρὸς τὰ γνωρίσματα τοῦ Ἀνθρωπίνου γένους, ὅπως π.χ. εἰς θέματα ὑγείας, ἐργασίας, σχέσεων, προσδοκιῶν κ.λπ., τῶν ὁποίων αἱ προ-βλέψεις ἐρμηνεύονται, ὑπὸ πολλῶν, «ὑπαρξιακῶς», δηλ. ὡς ἀναφερόμεναι εἰς τὸ ἄτομόν των. Ἄρκει, ὅμως, νὰ ἀναγνώσει τις πλείονα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἢ ἐβδομάδος Ὁροσκόπια, σχετιζόμενα πρὸς τὸ «Ζώδιόν» του, διὰ νὰ ἀντιληφθεῖ τὰς μεταξὺ των ἀντιφάσεις, ἢ καὶ ἄλλα, ἀνήκοντα εἰς ἕτερον «Ζώδιον», διὰ νὰ πεισθεῖ, ὅτι καὶ ταῦτα σχετίζονται πρὸς τὴν δικὴν του ζωὴν!

Τέλος, ἐπισημαίνω καὶ ἀναξιόπιστοι ἔχουν ἀποδειχθεῖ καὶ αἱ προφητεῖαι καὶ προγνώσεις, γνωσταὶ ὡς Präkognition, τῶν διαφόρων Μάγων

καὶ μελλοντολόγων περὶ τῶν μελλόντων νὰ συμβοῦν εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀτομικὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά π.χ. προανήγγειλαν τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐναρξίν τῆς χιλιετοῦς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς διὰ τὸ ἔτος 1874 ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ὄργανώσεως Ch. T. Russell, καὶ μετὰ τὴν διάψευσίν του, διὰ τὰ ἔτη 1914, 1925 καὶ 1945, ὑπὸ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ J. F. Rutherford· ἀλλὰ καὶ αἱ χρονολογίαι αὗται δὲν ἔτυχον ἐπαληθεύσεως. Ἐκτοτε δὲ κατέστησαν οὗτοι πλέον προσεκτικοὶ εἰς τὰς προφητικὰς των προ-βλέψεις.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προ-γνώσεων θὰ πρέπει νὰ διακριθοῦν αἱ προ-αισθήσεις ἀτόμων περὶ ἐπιεικέμενον τινὸς συμβάντος, —ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δυσαρέστου—, εἰς τὴν ζωὴν των, π.χ. ἀσθενείας, ἀτυχήματος κ.λπ., αἱ ὁποῖαι, συχνάκις, καὶ ἐπαληθεύονται. Τοῦτο συμβαίνει, κατὰ τὰ φαινόμενα, διότι τὸ ἄτομον, ἐκ ποικίλων λόγων ὠθούμενον, ἔχει προ-καταγράψει εἰς τὸ Ὑποσυνειδήτῳ του τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν εἰς αὐτὸ ὡς ἤδη γενόμενα, τὸ δὲ ἐπελθὼν ἀποτελεῖ, ἀπλῶς, ἐξωτερίκευσιν τοῦ ἤδη γενομένου. Ἐχει διαπιστωσθεῖ π.χ., ὅτι πολλοὶ νέοι, ὑπὸ τὸ βάρος τῶν δυσκολιῶν, ποῦ ἀντιμετωπίζουσιν, ἐπιζητοῦν, ὑποσυνειδήτως, τὸ ἀτύχημα, διὰ νὰ ἐπέλθει ἡ «κάθαρσις» ἐκ τῆς «τραγωδίας» των. Ἔτσι, οὐχὶ διότι ἔτρεχον μὲ ὑπερβολικὴν ταχύτητα, ἔπαθον τὸ ἀτύχημα, ἀλλὰ, διότι ἐπεζήτησαν, ὑποσυνειδήτως βεβαίως, τὸ ἀτύχημα, ἔτρεχον μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα.

Ἐκ τῶν παρα-νορμῶν φαινομένων, κυρίως, τὴν Τηλεπάθειαν ἀναγνωρίζει, σήμερον, ἡ ἐπιστήμη, ὡς ἔχουσιν θεμιτὸν χαρακτήρα, χωρὶς, ὅμως, καὶ νὰ δύναται νὰ ἐξηγήσει τὰς βαθυτέρας αἰτίας, ποῦ προσδιορίζουν ταύτην, ἀφοῦ παραμένουν ἄγνωστοι αἱ ἐγκείμεναι εἰς τὸ Ἀνθρώπινον δυνάμεις, εἰς τὴν ὁλότητά των. Ὡς Τηλεπάθεια δὲ ὀρίζεται μία τηλεγραφικὴ, ἐξ ἀποστάσεως καὶ ἄνευ μεσαζόντων, εἶδησις, ὑψίστης σημασίας διὰ τὸν ἀποδέκτην, ἣτις καὶ ἐπαληθεύεται, ἀργότερον, διὰ τῆς κανονικῆς ὁδοῦ, ὅπως π.χ. ἐν «μήνυμα», ποῦ «λαμβάνει» ἡ Μητέρα κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ της, εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τὸν ὁποῖον ἐπαληθεύεται μετὰ τινα χρόνον.

(Συνεχίζεται)

ΠΡΟΣ «ΠΛΗΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ» ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΧΑΛΚΗΔΟΝΙΩΝ;*

*Ἀπορίες, παρατηρήσεις καὶ ἐρωτήματα ἐπὶ τοῦ «Ἀνακοινωθέντος»
καὶ τῶν «Προτάσεων περὶ τὴν ἄρσιν τῶν ἀναθεμάτων»
τῆς Δ' ἐν Σαμπεζῦ Συνελεύσεως τῆς «Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου
μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν*

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τὰ κείμενα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ τῆς «Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν (Ἀρχαίων) Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν» καὶ δὴ τὸ Ἀνακοινωθὲν καὶ αἱ Προτάσεις περὶ τὴν ἄρσιν τῶν ἀναθεμάτων, ὡς ταῦτα δημοσιεύονται εἰς τὸ Δελτίον Εἰδήσεων τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «Ἐπίσκεψις» (ἔτος

Τοῦ κ. **ΝΙΚ. Ε. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ**
Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

24ο, Ἀριθμ. 498 τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1993), ἀναγκάζουν τὸν γράφοντα νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν Ἀντιχαλκηδονίων καὶ δὴ τοῦ μετ' αὐτῶν διαλόγου¹.

Κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν αὐτοτελῶς ὑπὸ τοῦ γράφοντος καὶ ἀναδημοσιευθεῖσαν ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς θρησκευτικὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας εἰσήγησιν αὐτοῦ, τὴν γενομένην τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1993 εἰς ἐκδήλωσιν τῆς Γραμματείας Νοτίου Εὐρώπης τῆς Παγκοσμίου Ἀδελφότητος Ὁρθοδόξων Νεολαίων «Σύνδεσμος» μὲ θέμα «Ἀρχαῖες Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίαι: Διάλογος

* **Σημείωσις «Ἐκκλησίας».** Αἱ παρουσιαζόμενα ἐν τῷ παρόντι δημοσιεύματι ἀπορία, παρατηρήσεις καὶ ἐρωτήσεις τοῦ Καθηγητοῦ κ. Νικ. Μητσοπούλου ἀποτελοῦν συμβολὴν εἰς τὰς συζητήσεις πρὸς ἐπίσημους καὶ ἄρσιν μερικῶν ἐμποδίων, τὰ ὅποια ἀκόμη ἐπιπροσθοῦν εἰς τὴν ἐπιθυμητὴν εὐτυχὴ κατάληξιν τοῦ ἐλπιδοφόρου Διαλόγου μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

1. Βλ. **Ν.Ε. Μητσοπούλου**, «Ἐν δύο φύσεσι» καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων (ἀνάτ. ἐκ τῆς «Καινῆς Κτίσεως» Ὀκτωβρίου 1991 καὶ Μαρτίου 1992), Ἀθήναι 1992. **Τοῦ αὐτοῦ**, «Ὁ ὅρος τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἡ ἄρσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν σημερινῶν Ἀντιχαλκηδονίων (ἀνάτ. ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας»), Ἀθήναι 1992. **Τοῦ αὐτοῦ**, «Ἡ θέσις τῶν Ἀντιχαλκηδονίων εἰς τὸν «Σύνδεσμον». Κριτικὴ ἀναφορὰ εἰς «ἀποφάσεις» τῆς 14ης Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Συνδέσμου, Ἀθήναι 1992. **Τοῦ αὐτοῦ**, Δογματικαὶ προϋποθέσεις τῆς ἐνώσεως τῶν Ἀντιχαλκηδονίων μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1993.

καὶ προσέγγισι», εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος δι' εἰσηγήσεων καὶ οἱ συμμετέχοντες εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ὡς ἄνω Διαλόγου Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος καὶ Καθηγητῆς κ. Βλάσιος Φειδᾶς, ὡς καὶ ὁ Θεολόγος καὶ νῦν κάτοχος τοῦ εἰδικοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν Κοπτικὴν Ἐκκλησίαν κ. Ἰωσήφ Φάλλας, ἐτονίζομεν ὅτι δογματικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἀντιχαλκηδονίων μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ὑπ' αὐτῶν ἀποδοχὴ τοῦ ὅρου τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων Δ', Ε', ΣΤ' καὶ Ζ' ὡς Οἰκουμενικῶν. Ἡ ἀποδοχὴ αὕτη συνεπάγεται καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῶν Συνόδων καὶ ἐπομένως καὶ τοῦ «ἐν δύο φύσεσι» (τῆς Δ') καὶ τοῦ «δύο φυσικὰς θελήσεις, ἦτοι θελήματα ἐν αὐτῷ (τῷ Κυρίῳ) καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων Πατέρων διδασκαλίαν... κηρύττομεν»² (τῆς ΣΤ')³.

Ἡ αὕτη θέσις ἀποτελεῖ καὶ τὸ κεντρικὸν σημεῖον τῆς εἰσηγήσεως ἡμῶν πρὸς τὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων, τῆς συνταχθείσης κατ' ἐντολὴν τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας εἴμεθα μέλος.

Τὴν αὕτην δὲ θέσιν ἔχουν ὡς κέντρον καὶ τὰ τρία σημεῖα τῆς εἰσηγήσεως τῆς ὡς ἄνω Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν θεμάτων ἀρμοδίας, πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐντεῦθεν καὶ θεωροῦμεν ἀπαραίτητον, ὅπως

2. Τοὺς ὅρους τῶν Δ' καὶ ΣΤ' Οἰκουμενικῶν Συνόδων βλέπε ἐν' **Ἰω. Καρμίρη**, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. Ι, Ἀθήναι 1960², σ. 173 ἐξ. καὶ σ. 221 ἐξ., καὶ τὰς ὡς ἄνω ἐκφράσεις τῶν ὁρων εἰδικώτερον, αὐτόθι σ. 175 καὶ σ. 223.

3. **Ν.Ε. Μητσοπούλου**, Δογματικαὶ προϋποθέσεις ..., σ. 13.

προτάξωμεν τῆς παρουσίας μελέτης ἡμῶν τὸ κείμενον τῆς εἰσηγήσεως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων ὡς τοῦτο διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου ὑπεβλήθη πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ
ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΟΚΑ-
ΝΟΝΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

Ἀθήνησι τῆ 2α Φεβρουαρίου 1994

Πρὸς

Τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἐνταῦθα

Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τῶν θεμάτων τῶν προκυψάντων ἐκ τῶν δύο «Δηλώσεων» τῶν ἐτῶν 1989 καὶ 1990 ὑπὸ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, περὶ τῆς πορείας τοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, εὐσεβάστως ἀναφέρει τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰ κάτωθι:

Μετὰ διεξοδικὴν συζήτησιν ἡ Ἐπιτροπὴ διαπιστοῖ ὅτι, ἡ πορεία τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων ἔφθασεν εἰς ἐπίσημον σημεῖον μὲ τὴν ὑπογραφήν τῆς παρ. 8 τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» τοῦ 1990 ὑπὸ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς. Διὰ τοῦτο ὁμοφώνως εἰσηγείται, ὅπως μὴ σπεύσῃ νὰ ἀποδεχθῇ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὰς «Δηλώσεις» ταύτας, καὶ θεωρεῖ ὡς ἀπαραιτήτους δογματικὰς προϋποθέσεις τῆς ἐνώσεως τῶν Ἀντιχαλκηδονίων μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας τὰς κάτωθι:

α) τὴν ἀποδοχὴν ὑπὸ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων τοῦ ὅρου τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διαλαμβάνοντος τὰς χριστολογικὰς ἐπισημάνσεις «ἐν δύο φύσεσι», καὶ κατ' ἀκολουθίαν, «δύο φυσικὰς θελήσεις, ἥτοι θελήματα ἐν αὐτῷ (τῷ Κυρίῳ) καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως», κατὰ τὴν τῶν ἁγίων Πατέρων διδασκαλίαν,

β) τὴν ἀναγνώρισιν τῶν Δ', Ε', ΣΤ' καὶ Ζ' Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὡς Οἰκουμενικῶν, ὡς καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῆς δογματικῆς διδασκαλίᾳς (τῶν «Ὁρων») αὐτῶν, δίχα ἐρμηνευτικῶν δηλώ-

σεων, ὡς περιλαμβάνει ἡ παρ. 8 τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» τοῦ 1990,

γ) τὴν ἀποθάρρυνσιν τῶν «συλλειτουργιῶν» ἢ καὶ ἄλλων «κοινῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων», ἐὰν καὶ ὅπου αὐταὶ ὑφίστανται, μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἐν ἐναντία περιπτώσει οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦν νὰ ἀρνοῦνται τὸν ὅρον τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τὰς Δ', Ε', ΣΤ' καὶ Ζ' Οἰκουμενικὰς Συνόδους, ὡς Οἰκουμενικὰς, παραμένουν (παρὰ τὴν ταυτότητα τῆς πίστεώς των εἰς τὰ ἄλλα —πλὴν τοῦ Χριστολογικοῦ— δόγματα, πρὸς τὴν πίστιν τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας), ἑτερόδοξοι. Δὲν θὰ πρέπει ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς Ἀντιχαλκηδόνιους ἀδελφοὺς ἡμῶν νὰ παρασύρῃ τοὺς Ὁρθοδόξους εἰς ἀποφάσεις καὶ ἐνεργείας δημιουργούσας συγχύσεις ὡς πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν λατρευτικὴν ζωὴν.

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ Ἀδελφός
Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ΑΠΟΡΙΑΙ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Ἀπορίες

Τὸ Ἀνακοινωθὲν καὶ αἱ Προτάσεις τῆς Δ' Συνελεύσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς βασιζόνται εἰς τὰς δύο γνωστὰς Δηλώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ 1989 καὶ τοῦ 1990, διὰ τὰς ὁποίας, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν λεχθέντων κατὰ τὴν εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Συμπροέδρου τῶν συνεδριῶν τοῦ Διαλόγου Μητροπολίτου Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ, μόνον «τρεῖς Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἥτοι τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ρουμανίας» ἐπίσημως ἔχουν ἐκφράσει τὴν συμφωνίαν των⁴.

Ἐντεῦθεν γεννᾶται ἡ ἀπορία. Πῶς χωρὶς νὰ ἔχουν γίνῃ ἀποδεκτὰ ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν τὰ τῶν δύο Δηλώσεων τοῦ 1989 καὶ 1990, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ συνήλθεν «ἵνα ἐξετάσῃ

4. Εἶπεν ἐπὶ λέξει ὁ Σεβασμιώτατος Ἑλβετίας: «Ἐπιθυμῶ νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι τρεῖς Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἥτοι τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ρουμανίας, ἐξέφρασαν ἐπίσημως τὴν συμφωνίαν καὶ ἱκανοποίησιν αὐτῶν διὰ τὰ ἐπιτευχθέντα εἰς τὸν Διάλογον ἀποτελέσματα καὶ ἀναμένουν μετ' ἐμπιστοσύνης τὰς ἐξελίξεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι θὰ καταστήσουν δυνατὴν τὴν τελείαν κοινῶν μετὰ τῶν δύο οἰκογενειῶν Ἐκκλησιῶν. Θετικαί εἶναι αἱ κρίσεις καὶ τῶν ἄλλων κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν» («Ἐπίσκεψις» ἔτος 24, ἀριθμ. 498, σ. 3).

την διαδικασίαν αποκαταστάσεως τῆς πλήρους κοινωνίας»; Καὶ πῶς καὶ πότε αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἔδωσαν ἐντολὴν⁵ πρὸς ἑξέτασιν τῆς διαδικασίας «ἀποκαταστάσεως τῆς πλήρους κοινωνίας», χωρὶς νὰ ἔχουν ἀποδεχθῆ τὰ τῶν Δηλώσεων; Συμφωνοῦν πράγματι αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἰς τὴν «ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους κοινωνίας» μετὰ τῶν ἀρνητῶν τῶν Δ', Ε', ΣΤ' καὶ Ζ' Οἰκουμενικῶν Συνόδων;⁶

Τὸ θέμα τῆς ἀποδοχῆς ὑπὸ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὡς Οἰκουμενικῶν, τὴν ὁποίαν ἀποδοχὴν καὶ μέλη τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς θεωροῦν προϋπόθεσιν τῆς

5. Συμφώνως πρὸς τὸ Ἀνακοινωθὲν «Κατὰ τὴν ἐντολὴν τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν (Ὁρθόδοξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων ἢ κατὰ τὸ κείμενον τοῦ Ἀνακοινωθέντος «τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν (Ἀρχαίων) Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν)... ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ... συνήλθεν... ἵνα ἐξετάσῃ τὴν διαδικασίαν ἀποκαταστάσεως τῆς πλήρους κοινωνίας» («Ἐπίσκεψις», ἐνθ' ἀν., σ. 4-5).

6. Ἦτο ἐτοιμὴ πρὸς παράδοσιν εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν» διὰ δημοσιεύσιν ἢ παρούσα μελέτη, ὅτε περιήλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν ὁ ἄρτι κυκλοφορηθεὶς τόμος τοῦ περιοδικοῦ «Νέα Σιών» τοῦ ἔτους 1992, ὁ περιέχων τὴν Εἰσήγησιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Διοδώρου «ἐν τῇ συσκέψει τῶν ἁγιοπάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1992)». Λέγει ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐν τῇ Εἰσηγήσει: «Αἰσιοδοξία ὡσαύτως ἐκφράζεται καὶ διὰ τὴν «θετικὴν», ὡς ὑποστηρίζεται, ἔκβασιν τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων, οἱ ὅποιοι ἐπανειλημμένως κατεδικάσθησαν διὰ τὴν ἐμμονὴν αὐτῶν εἰς τὴν αἵρεσιν καὶ κακοδοξίαν. Ἡ Ἀγιοπάτη ἡμῶν Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἐμμένει σταθερῶς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς τε Ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνος καὶ τὰς μετέπειτα Ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδους καὶ οὐδένα τῶν ὄρων αὐτῶν ἀθετοῦσα ἢ θέτουσα εἰς ἐπανεξέτασιν, ἔχει διακόψει καὶ τὸν μετ' αὐτῶν θεολογικὸν διάλογον. Δὲν ἀποκλείει ὅμως τὴν δυνατότητα ἐπιστροφῆς αὐτῶν καὶ ἐπανεντάξεως εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἀγιοπάτης ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἑτεροδόξοι γίνονται δεκτοὶ εἶναι γνωστός. Εἶναι ἡ πλήρης ἀποδοχὴ τῆς διδασκαλίας τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, διατυπωθείσης εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ὄρους καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἡ μερικὴ ἀποδοχὴ τῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦτέστιν ἡ ἐξαίρεσις ὄρων τῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὡς κατ' ἀρέσκειαν καὶ συμφέρον υἱοθετουμένων ὑπὸ ἑτεροδόξων, ὡς ἐν προκειμένῳ ὑπὸ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων, δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ σημεῖον ἐπαφῆς αὐτῶν μετὰ τῆς Ἀγιοπάτης ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸναντίον θὰ ἐμπλέξῃ αὐτὴν εἰς περιπετείας καὶ διαιρέσεις, αἵτινες θὰ ἀποδυναμώσουν τὸ ὕγιες σῶμα αὐτῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιβάλλεται, ὅπως ἐν ταύτῃ τῇ ἀδελφικῇ Συνάξει ἐνημερωσώμεν Ὑμᾶς, τοὺς Μακαριωτάτους ἀδελφοὺς ἡμῶν, περὶ τῆς ἀποχῆς τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τοῦ Διαλόγου τούτου, ὅστις, παρὰ τὴν θετικὴν ἐκτίμησιν τῆς προόδου αὐτοῦ, εἰ καὶ περαιτέρω ἐπὶ τὰ κρείττω ἐξελιχθσομένης, ἐὰν δὲν προϋποθέτῃ τὴν πλήρη ἀποδοχὴν τῆς Ὁρθοδόξου Διδασκαλίας, εἰς οὐδὲν θὰ ὠφελήσῃ» («Νέα Σιών» 84 (1992) 7).

Ἐνώσεως⁷, δὲν εἶναι προϋπόθεσις πλέον διὰ τὴν «πλήρη κοινωνίαν»;

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διὰ λόγους ἐπιστημονικῆς δεοντολογίας θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ παραθέσωμεν αὐτούσιον τὸ κείμενον τοῦ Ἀνακοινωθέντος μετὰ τῶν Προτάσεων. Ἐν τέλει τοῦ παρόντος θὰ προσθέσωμεν ὀλίγας εἰσέτι παρατηρήσεις καὶ συμπερασματικά τινα ἐρωτήματα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

«Κατὰ τὴν ἐντολὴν τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν ἢ Μικτῆ Ἐπιτροπῆ τοῦ Διαλόγου μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν συνήλθεν εἰς τὴν Δ' Συνέλευσιν αὐτῆς ἐν τῷ Ὁρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς Σαμπεζὺ Γενεύης τῆς Ἑλβετίας ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι τῆς 6ης Νοεμβρίου 1993, ἵνα ἐξετάσῃ τὴν διαδικασίαν ἀποκαταστάσεως τῆς πλήρους κοινωνίας.

Οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῶν δύο Ὁρθοδόξων ἐκκλησιαστικῶν οἰκογενειῶν καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτῶν συνητηθήμεν εἰς ἀτμοσφαιρᾶν προσευχῆς καὶ θερμῆς, ἐγκαρδίου καὶ χριστιανικῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης. Ἐν τῷ Ὁρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐτύχομεν τῆς εὐγενοῦς καὶ γενναίας φιλοξενίας τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου Α' διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἑλβετίας Δαμασκηνοῦ.

Οἱ 30 συμμετέχοντες προήρχοντο ἐξ Αἰγύπτου, Αἰθιοπίας, Ἀλβανίας, Αὐστρίας, Ἑλλάδος, Κύπρου, Ἰνδίας, Λιβάνου, Πολωνίας, Ρουμανίας, Ρωσίας, Ἑλβετίας, Συρίας, Τσεχίας, Μεγάλης Βρετανίας, Η.Π.Α. καὶ Φινλανδίας.

Αἱ ἐν ὀλομελείᾳ συνελεύσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, εἶχον ὡς συμπροέδρους τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Δαμιέττης κ. Μπισόι. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δαμασκηνοῦ εἰς τὴν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν αὐτοῦ ἐξήγησε τὴν ἀκολουθησομένην διαδικασίαν καὶ ἐτόνισεν ὅτι:

(Συνεχίζεται)

7. Βλέπε π.χ. Νικοπόλεως Μελετίου, Ἀπάντησις σὲ ἀπορίες γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἀντιχαλκηδονίων, ἐν «Ἐκκλησία» 69(1992)12: «Φυσικὰ γὰρ νὰ γίνῃ ἡ ἐνωσις... πρέπει νὰ ἀναγνωρίζουν (οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι) ἐπίσημα τὴς Οἰκουμενικῆς μας Συνόδους ποὺ μέχρι τώρα ἀρνοῦνται, δηλ. τὰς Δ', Ε', ΣΤ' καὶ Ζ'».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

'Αριθμ. Πρωτ. 1301

Εἰ δὴπου τοῖς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθόλου ὡς καθήκον ἱερὸν ἐπιβέβληται σέβεσθαι μὲν αἰέποτε καὶ τηρεῖν τὴν παραδεδομένην κανονικὴν τάξιν, ἐφ' ἧς σύνολον τὸ πᾶγκalon τῆς διοικήσεως καὶ τῆς πειθαρχίας ἐρείδεται ἐκκλησιαστικὸν σύστημα, παντὸς δὲ σκανδαλισμὸν ταῖς συνειδήσεσι τῶν πιστῶν καὶ ἀταξίαν καὶ ταραχὴν καὶ σύγχυσιν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει ἐπιφέροντος, ἀπέχειν' πολλῶ μᾶλλον τὸ καθήκον τοῦτο βαρύνει τοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, καὶ δὴ τοὺς τιμηθέντας τῷ θεῷ καὶ ὑψηλῷ τῆς ἀρχιερωσύνης βαθμῷ καὶ ἀξιώματι, ὧν τὸ φῶς ὀφείλει λάμπειν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, τὰ δὲ ἔργα καὶ ἡ ἀναστροφή καὶ ἡ πολιτεία πολλὴν ἔχει τὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ αὐστηρότεροι οὗτοι, ὁσάκις τοῦ ὁρθοῦ παρεκκλίνωσι, καὶ τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν βλάπτωσιν ἐρίδων καὶ διαιρέσεων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προΐξοντι γινόμενοι, κατὰ τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνες, κρίνονται καὶ αὐστηρῶς κολάζονται καὶ δὴ καὶ τοῦ ληφθέντος χαρίσματος ἀποστεροῦνται καὶ ἔξω τοῦ ἱεροῦ περιβόλου ἐκβάλλονται.

'Επειδὴ τοίνυν καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως Παῦλος, βοηθὸς παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Αὐστραλίας κ. Στυλιανῷ, αὐτοβούλως καὶ ἄνευ ἀδείας τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ ἐνεργῶν, ἀντὶ φωτὸς σκότος καὶ σκάνδαλον μέγα ἐν αὐτῇ γίνεταί, συνεργαζόμενος μὲν καὶ συλλειτουργῶν μετὰ καθηρημένων κληρικῶν καὶ παρασυναγωγῆν μετ' αὐτῶν στήσας, αὐτοανακηρυχθεὶς ἀργηγὸς τῆς οὕτω καλουμένης «Αὐτοκεφάλου Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας», πλείστα δ' ὅσα βαρῆα καὶ ἀντικανονικὰ καὶ ἀντιπειθαρχικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀνομήματα διαπράττων, ἐπὶ σκανδαλισμῷ καὶ ψυχικῇ λύμῃ τοῦ ἐν Αὐστραλίᾳ Ὁρθοδόξου πληρώματος, καὶ σκληροτραχήλως καὶ ἀμετανοήτως ἐν αὐτοῖς ἐμμένων, ἐπὶ ἐπιδιώξει ἀνοσιῶν ἰδιοτελῶν σκοπῶν, παρὰ τὰς ἀπὸ μέρους τῆς κυριάρχου Μητροῦς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κατ' ἐπανάληψιν πρὸς αὐτὸν γενομένης νουθεσίας καὶ προτροπᾶς μέχρι τῆς ὑστάτης στιγμῆς, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τὴν ἀντικανονικὴν καὶ πολλαχῶς ψυχοφθόρον τῷ ἐν Αὐστραλίᾳ Ὁρθοδόξῳ πληρώματι πολιτείαν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐμμονὴν τοῦ εἰρημένου ὑπ' ὄψει ἔ-

χοντες καὶ ἐπ' αὐτῆς διασκεψάμενοι, ἔγνωμεν, συμφώνως τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς κανόνισιν, καθυποβαλεῖν αὐτὸν τῇ ποινῇ τῆς ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἱερωσύνης καθαιρέσεως, καὶ εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν τοῦτον ἐπαναγαγεῖν.

'Εφ' ᾧ καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα καὶ ἐν Ἁγίῳ διακελευόμεθα Πνεύματι, ὅπως ὁ ἐξονομασθεὶς Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως Παῦλος Λαΐος, διὰ τὰ μέγала αὐτοῦ ἀντικανονικὰ ἐγκλήματα, καὶ τὴν ἀμετανόητον ἐν τῇ θεοστυγεῖ πολιτεία ἐμμονὴν, ὑπάρχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν καθηρημένος τοῦ ἀρχιερατικοῦ βαθμοῦ, γεγυμνωμένος τῆς χάριτος τῆς ἱερωσύνης, καὶ ἐστερημένος πάσης ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος ἐξουσίας ἢ τιμῆς, εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν τούντεῦθεν περιλαμβανόμενος καὶ ὡς λαϊκὸς Ἀπόστολος Λαΐος παρὰ πάντων γνωριζόμενος καὶ ὀνομαζόμενος.

Μηδεὶς δὲ ποτε τῶν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τολμησῇ συμφορέσαι αὐτῷ ἢ συλλειτουργῆσαι, μήτε τῶν χριστιανῶν τις ὡς Ἀρχιερέα ἢ κληρικὸν δέξηται ἢ τιμήσῃ ἢ τὴν αὐτοῦ ἀσπασίται δεξιὰν καὶ εὐλογίαν παρ' αὐτοῦ ἐκζητήσῃ, ἢ συμπράξῃ αὐτῷ ὡς Ἀρχιερεῖ ἢ Κληρικῷ, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ τοῦ ἀπὸ Κυρίου Παντοκράτορος.

'Επὶ τούτῳ δὲ εἰς ἔνδειξιν καὶ βεβαίωσιν ἐγένετο ἡ παρούσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ πράξις τῆς καθαιρέσεως, καταστρωθεῖσα ἐν τῷδε τῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ ἀπαρallάκτῳ ἀποσταλείσα καὶ τῷ Ἱερωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Αὐστραλίας κυρίῳ Στυλιανῷ, πρὸς ἐπ' ἐκκλησίας ἀνάγνωσιν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ κατάθεσιν εἴτα ἐν τοῖς ἀρχείοις αὐτῆς.

'Εν ἔτει σωτηριῷ α'λ'δ', κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον (ιε'), Ἐπινεμήσεως Γ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, ἀποφαίνεται

† Ὁ Χαλκηδόνος Ἰωακείμ

† Ὁ Ροδοπόλεως Ἱερώνυμος

† Ὁ Ἰμβρου καὶ Τενέδου Φάτιος

† Ὁ Πριγκηποννήσων Συμεὼν

† Ὁ Κολωνείας Γαβριὴλ

† Ὁ Πέργης Εὐάγγελος

† Ὁ Λύστρων Καλλίνικος

† Ὁ Δέρκων Κωνσταντῖνος

† Ὁ Τρανουπόλεως Γερμανὸς

† Ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«Ἡ ὀρθόδοξη γυναίκα στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη»

Εἶχαν μεγάλη ἐπιτυχία οἱ ἐργασίες τοῦ Διορθόδοξου Εὐρωπαϊκοῦ Συνεδρίου ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴ Λιβαδειὰ μὲ θέμα «Ἡ Ὄρθόδοξη γυναίκα στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη». Τὸ συνέδριο παρακολούθησαν ἐκπρόσωποι ἀπὸ ὅλες τὶς Ὄρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης ἐνῶ εἶχε ὡς εἰσηγητὲς ἐξέχουσες προσωπικότητες τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Οἱ Ὄρθόδοξες γυναῖκες κατέληξαν στὰ συμπεράσματα ποὺ ἀκολουθοῦν.

Ὁμόφωνα ἐπίσης ἐνέκριναν τὸ ψήφισμα μὲ τὸ ὁποῖο καταδικάζουν τὴν προσβολὴ τῆς ἱερότητας καὶ ἀξιοπρεπείας τῆς γυναικὸς ὁποῦδήποτε γῆς καὶ ταυτόχρονα ἐκφράζουν τὴν πλήρη καὶ ἀδελφικὴ ἀλληλεγγύη τους πρὸς τὶς τραυματισμένες καὶ χειμαζόμενες γυναῖκες τῆς Ἀλβανίας, τῆς Κύπρου καὶ τῆς πρώην Γιουγκοσλαβίας. Τὸ σημαντικότερο ὅμως ἦταν ὅτι ἀποφάσισαν νὰ ἰδρῦσουν σὲ συνεργασία μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὶς ἄλλες ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες «**Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ Ὄρθόδοξων Γυναικῶν**» μὲ ἀπώτερο στόχο νὰ συντονίσαι τὴν παρουσίαν καὶ μαρτυρίαν τῶν Ὄρθόδοξων γυναικῶν στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο. Ἀκολουθοῦν τὰ συμπεράσματα τοῦ συνεδρίου:

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας διοργάνωσε κατὰ τὸ τριήμερο 4-6 Νοεμβρίου 1994 στὴν Λιβαδειὰ διορθόδοξο εὐρωπαϊκὸ Συνέδριο μὲ θέμα «Ἡ Ὄρθόδοξη Γυναίκα στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη». Ἡ σύγκλησις τοῦ Συνεδρίου ὀφείλεται στὴν μέριμνα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὶς ἀνάγκες ποὺ ὑπάρχουν γενικώτερα, νὰ μελετήσῃ ὑπεύθυνα τὸ νέο προβληματισμὸ, ποὺ δημιουργεῖ ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐνοποίηση καὶ νὰ προετοιμάσῃ τὰ γυναικεία μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ συμμετάσχουν οὐσιαστικὰ στὸν εὐρωπαϊκὸ ἀνασχηματισμὸ.

Τὸ Συνέδριο προσέφερε ἄριστη εὐκαιρία στὰ μέλη του, ὥστε νὰ γνωρίσουν ἀπὸ ἄμεση ἐμπειρία τὴν θέσιν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς ὀρθόδοξης γυναικὸς στίς κατὰ τόπους Αὐτοκέφαλες Ὄρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν κοινὴ παράδοσιν καὶ τὸν κοινὸ πνευματικὸ πλοῦτον τῆς Ὄρθοδοξίας, ποὺ κατὰ κοινὴ ὁμολογία, χρειάζεται ἡ Εὐρώπη.

Μὲ βάση τὶς εἰσηγήσεις, τὶς ἀνακοινώσεις, τὶς συζητήσεις στὴν ὀλομέλεια καὶ στίς ὀμάδες, τὸ συνέδριο διατύπωσε τὰ κύρια πορίσματά του:

1. Ἡ θέσιν καὶ ἀποστολὴν τῆς ὀρθόδοξης γυναικὸς στὴν ἐνωμένην Εὐρώπην πρέπει νὰ ἐκτιμηθοῦν μὲ βάση

τὴν ἰδιαιτερότητα τῆς Ὄρθόδοξου Ἐκκλησίας, καὶ νὰ διαμορφωθοῦν σύμφωνα μὲ τὶς πνευματικὲς ἀρχὲς καὶ τὸ ἦθος τῆς. Ἰδιαίτερα ἡ ὀρθόδοξη γυναίκα καλεῖται νὰ ἐνσαρκώσῃ στὸν εὐρωπαϊκὸν χῶρον τὸ ζωντανὸ καὶ αὐθεντικὸ βίωμα τῆς Ὄρθοδοξίας, ποὺ εἶναι ὁ πῦλ ἀποτελεσματικὸς τρόπος νὰ διασώσῃ τὴν ταυτότητά της μέσα στὴν εὐρωπαϊκὴ θρησκευτικὴ χροάνη.

2. Ἡ συνείδησις καὶ ἡ καθολικότητις τῆς Ὄρθοδοξίας ἐπιβάλλουν τὴν πλήρη συμμετοχὴν τῆς ὀρθόδοξης γυναικὸς σὲ ὅλες τὶς δομὲς καὶ τὰ ὄργανα τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας. Πρὸ παντὸς ἔχει χρεὸς νὰ μεταφέρει καὶ νὰ ἀνανεώσῃ στὸν εὐρωπαϊκὸν χῶρον τὴν βιωματικὴν παράδοσιν τῆς Ὄρθοδοξίας, τῆς ὀμογένειας καὶ τῆς οἰκογένειας, τὸν ὀρθόδοξον τρόπο ζωῆς καὶ τὰ ὀρθόδοξα ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὀποῖα τὸν ἐκφράζουν. Ἐπιπλέον δικαιούται νὰ ἀποκτήσῃ ἰσότητιν θέσιν στὰ εὐρωπαϊκὰ κέντρα λήψης ἀποφάσεων καὶ νὰ μοιρασθῇ μὲ τὶς ἄλλες εὐρωπαϊκὰς γυναῖκες τὶς πολλαπλὰς εὐθύνες τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνοποιήσεως.

3. Ἡ ὀρθόδοξη γυναίκα, ἡ ὀποῖα αὐτοδικαίως συμμερίζεται τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος καὶ τὸ πλῆρωμα τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς, δὲν μπορεῖ νὰ αἰσθάνεται περιθωριοποιημένη ἢ ὑποτιμημένη ὡς πρὸς τὴν ἱερότητα καὶ πληρότητα τοῦ προσώπου τῆς. Τὴν ἰσότητιν θέσιν καὶ ἀξία τῆς μαζί μὲ τὸν ἄνδρα κατοχύρωσε ἡ Ὄρθοδοξία μὲ βάση τὴν Ἀγ. Γραφήν καὶ τὴν ἱερότητα τῆς παράδοσιν. Αὐτὴ βοήθη τὴν ὑψιστὴν ἐκφρασὴν τῆς στὸ μοναδικὸν πρόσωπον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καθὼς καὶ στὸ νέφος τῶν ἁγίων γυναικῶν. Συνεπῶς ἡ Ὄρθοδοξία δὲν γνωρίζει τὸ φεμινιστικὸν κίνημα μὲ τὶς ἀφορμὰς, τὶς μορφὰς, τοὺς προβληματισμοὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ δυτικοῦ σχήματος.

4. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν χειροτονία τῶν γυναικῶν, τὸ Συνέδριον ἐξῆρε τὸν πλοῦτον τῶν εὐκαιριῶν ἐκκλησιαστικῆς, λειτουργικῆς, μοναστικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀφιερώσεως καὶ διακονίας, τὶς ὀποῖες ἔχει καὶ πρέπει νὰ παρέχει στὴν γυναίκα ἡ Ὄρθοδοξη Ἐκκλησία. Αὐτὲς οἱ πολλαπλὰς εὐκαιρίες ἔχουν γι' αὐτὴ ἀπόλυτην προτεραιότητα.

5. Ἡ ὀρθόδοξη γυναίκα ὀφείλει νὰ γνωρίσῃ τὰ γυναικεία εὐρωπαϊκὰ κινήματα, τοὺς προβληματισμοὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τους, προκειμένου νὰ διαλεχθῇ μαζί τους καὶ νὰ μεταφέρει σ' αὐτὰ τὴν ὀρθόδοξον στάσιν ζωῆς. Ὡστόσο ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐνοποίηση ἐπιβάλλει τὴν ὀργάνωσιν τῆς μαρτυρίας καὶ διακονίας

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΝΙΚΑΙΑΣ κυρὸν ΙΑΚΩΒΟΝ (1936 - 1994)

*«Καὶ ἀπέθανε Σαμουήλ, καὶ συναθροίζονται πᾶς Ἰσραὴλ καὶ κόπτονται αὐτὸν καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ἐν Ἀρμαθαίμ».
(Α' Βασιλειῶν ΚΕ' 1)*

Σεβασμία τῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν χορεία,
Πενθηφόρε λαὲ τοῦ Κυρίου,

Μετὰ θλίψεως βαθυτάτης καὶ συνοχῆς καρδίας, ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας, ὁ Ἱερός Κληρὸς καὶ πᾶς ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ κηδεύει σήμερον τὸν ἑαυτοῦ ποιμένα,

τῶν ὀρθοδόξων γυναικῶν, ὥστε ἡ συμμετοχὴ τους στὶς εὐρωπαϊκὲς διεργασίες νὰ ἀποβεῖ πρὸς ἀποτελεσματικὴ. Πρὸς τὸ σκοπὸ τοῦτο τὸ Συνέδριον θεωρεῖ ἀναγκαία τὴν ἰδρυση «Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς Ὀρθοδόξων Γυναικῶν», ἡ ὁποία ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ σὲ συνεργασία μὲ τὴν ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ τὶς ἄλλες ὁμόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης θὰ συντονίσει τὴν παρουσία καὶ μαρτυρία τῶν Ὀρθοδόξων γυναικῶν στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο.

6. Τὸ Συνέδριον εὐελπιστεῖ καὶ ἀναμένει, ὅτι τόσο ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ὅσο καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία θὰ ἐξασφαλίσουν στὴν Ὀρθόδοξη γυναίκα τὴν δυνατότητα νὰ συμβάλλει καὶ αὐτὴ μὲ ἴσους ὅρους στὴν γέννηση μιᾶς νέας χριστιανικῆς Εὐρώπης.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τὸ διορθόδοξο εὐρωπαϊκὸ Συνέδριον ὀρθοδόξων γυναικῶν, τὸ ὁποῖο διοργάνωσε ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας τὸ τριήμερο 4-6 Νοεμβρίου 1994 στὴν Λιβαδειὰ μὲ ἐκπροσώπους ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνέκρινε ὁμόφωνα τὸ ἀκόλουθο Ψήφισμα:

Ἐκφράζει τὴν πλήρη καὶ ἀδελφικὴ ἀλληλεγγύη του πρὸς τὶς τραυματισμένες καὶ χειμαζόμενες Ὀρθόδοξες καὶ λοιπὲς γυναῖκες τῆς Ἀλβανίας, τῆς Κύπρου καὶ τῆς πρώην Γιουγκοσλαβίας.

Καταδικάζει τὴν προσβολὴ τῆς ἱερότητος καὶ ἀξιοπρεπείας τῆς γυναίκας, ὅπουδήποτε γῆς καὶ

Διαδηλώνει τὴν πεποίθησή του, ὅτι ὁ σεβασμὸς τῆς γυναικείας προσωπικότητας χαρακτηρίζει τὸ μέτρο πολιτισμοῦ τῆς κάθε ἀνθρώπινης κοινωνίας.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Θηβῶν καὶ Λεβαδείας)

τὸν Ἁγγελὸν καὶ Ἐπίσκοπον, τὸν μακαριστὸν Μητροπολίτην Νικαίας κυρὸν Ἰάκωβον.

Καὶ ὅπως πᾶς Ἰσραὴλ, ὡς ἀναφέρει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ἐκήδευσεν καὶ ἀπέδωκεν φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης εἰς τὸν προφήτην καὶ Ἱερέα αὐτοῦ Σαμουήλ, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τὸσαῦτα ἔτη θεοφιλῶς ἐκυβέρνησε καὶ τὰς προσευχὰς αὐτοῦ ὡς θυμίαμα διεβίβασε εἰς τὸν θρόνον τῆς

Τοῦ παν. ἀρχιμ. κ. **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ**

μεγαλωσύνης τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, οὕτω καὶ ὁ εὐσεβῆς καὶ φιλόχριστος Λαὸς τῆς κατὰ Νίκαιαν Τοπικῆς Ἐκκλησίας, προπέμπει εἰς τὸν τάφον καὶ παραδίδει εἰς τὴν μητέρα γῆν τὸ σῶμα τοῦ Ποιμένου καὶ Ἐπισκόπου, τοῦ μακαριστοῦ ἐν Ἱερᾶρχαις κυροῦ Ἰακώβου, ἵνα ἀναπαυθῆ ἐκ τῶν κόπων αὐτοῦ, ἡ δὲ μακαρία αὐτοῦ ψυχὴ δι' Ἁγγέλων «φαιδρῶν καὶ φωτεινῶν» ὡς παραδίδει ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία μεταφερθῆ εἰς οὐρανίους θαλάμους «ἐνθα ὁ τῶν ἑορταζόντων ἤχος ὁ ἀκατάπαυστος καὶ ἡ ἀνέκφραστος εὐφροσύνη τῶν καθορώντων τοῦ προσώπου τὸ ἄρρητον κάλλος» τοῦ ἐν Τριάδι Ἁγίου Θεοῦ (Εὐχὴ Θείας Μεταλήψεως).

Καὶ ἐκεῖνος, ὅστις ἐλάμπρυνε τὸν θρόνον τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως ἱερουργῶν καὶ κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας, καὶ ψάλλον διὰ τῆς σπανίας καὶ ἀγγελικῆς αὐτοῦ φωνῆς τὰ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας ὑμολογήματα, ἐγκαρδιῶνων κληρὸν καὶ λαόν, γίνεται σήμερον ὑπόθεσις λυπηρά.

«Ὁφθαλμοὶ γὰρ κατέδησαν, ἐδέθησαν πόδες, χεῖρες ἤσυχάζουσι καὶ ἀκοὴ σὺν αὐτοῖς, γλώσσα τῇ σιγῇ συνεκλείσθη» (Ἐξόδιος Ἀκολουθία εἰς Μοναχούς), διαπιστώνει ὁ ἱερός ὑμνογράφος ὁρῶν τὸ εὐτελέστατον τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ μετὰ τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐπαναλαμβάνει «Τί τὸ περὶ ἡμᾶς τοῦτο γέγονε μυστήριον, πῶς παρεδόθημεν τῇ φθορᾷ

καὶ συνεξεύχθημεν τῷ θανάτῳ;» (Νεκρώσιμος Ἀκολουθία).

Θανάτου ἐπίσκεψις, λοιπόν, ἰδοὺ τὸ συμβάν, θανάτου θῦμα ἰδοὺ τὸ ὀρώμενον, ἰδοὺ ἡ μοιραία ἐπαδὸς τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἠρπάγη ὁ πεφιλημένος Ἱεράρχης, «ὁ ἡδὺς τὸν λόγον καὶ

Ὁ ἀείμνητος Μητροπολίτης Νικαίας Ἰάκωβος.

ἡδίων τὸν τρόπον» (Γρηγορίου Θεολόγου Ἐπιτάφιος εἰς τὸν Μ. Ἀθανάσιον, Ε.Π.Ε. σελὶς 52). Ἦλθε καὶ δι' αὐτὸν ἡ ὥρα ἐκεῖνη, ἡ μόνη ὥρα ὡς βεβαιώνει ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὅτι «ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν» καὶ μεθίσταται ἀπὸ τῶν κόπων καὶ τὴν ταλαιπωρίαν εἰς τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν.

«Διότι οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι ἐστὶν ἐπ' ἀνθρώπῳ ὁ θάνατος, εἰ μὴ κακίας καθάρσιον, ἵνα τὸ σκεῦος πρὸς καιρὸν διαλυθῇ καὶ τῆς κακίας ἐκρυσθείσης ἀναπλασθῇ ἀμιγῆς κακίας» (Γρηγόριος Θεολόγος, Παραμυθητικὸς Λόγος, Ε.Π.Ε. σελὶς 394).

Ὁ μετ' ἐγκωμίων καὶ ἐπαίνων σήμερον ἀποιχόμενος Ἱεράρχης, κατὰ κόσμον Δημήτριος Παπαθανασίου - Γκίνης, γόνος τῆς ἱεροτόκου

καὶ εὐάνδρου γῆς τῶν Μεγάρων, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1936 ἀνατραφεὶς «ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου» ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν αὐτοῦ γονέων.

Λαβὼν τὴν ἐγκύκλιον αὐτοῦ κατάρτισιν ἐν τῇ ἀποπνεούσῃ ἱερὸν θυμίαμα Μεγαρικῆ κοινωνία, προσεκολλήθη ἐνὶ τῶν νεωτέρων εὐσεβῶν ἱερομονάχων, καὶ νῦν πνευματικῶ καθοδηγητῆ τῆς ἐν Μεγάρῳ Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἰωάννου Μακρυνοῦ, τῷ Ἀρχιμ. Δαμασκηνῶ Κατρακούλῃ, ὅστις ἐχειραγώγησεν αὐτὸν πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκκλησίας θυσιαστήριον, γεγονός ὅπερ ὑπῆρξε πόθος διακαῆς καὶ ἐπιθυμία ὑποκάριος τοῦ νεαροῦ τότε φοιτητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, μετ' ὀλίγον πτυχιούχου αὐτῶν.

Κεῖρεται μοναχὸς τὴν 21ην Ἰουλίου 1960 ἐν τῇ ἀνδρῶα τότε Μονῇ Ὁσίου Μελετίου Κιθαιρῶνος καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ τῇ 26ῃ Ἰουλίου, ἡμέρα τῆς μνήμης τῆς προστάτιδος τοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς, λαμβάνει διὰ τῶν χειρῶν τοῦ μακαριστοῦ καὶ πολιοῦ Ἱεράρχου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κυροῦ Ἰακώβου τὸν τοῦ Διακόνου βαθμὸν καὶ μετὰ δύο ἔτη τὸν τοῦ Πρεσβυτέρου.

Ἐπὶ διετίαν (1962-1964) διακονεῖ εἰς Σπάτα Ἀττικῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ δεκαετίαν (1964-1974) ἐν τῇ εὐαισθητῶ ἐργατοπύλῃ τῆς Ἐλευσίνος, ὅπου ἀποσπᾷ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ποιμνίου του, εἰς τὰς καρδίας τοῦ ὁποίου παραμένει ζῶσα καὶ ἐναργῆς ἄχρι τοῦ νῦν.

Ἀκολουθῶς ἐπὶ τετραετίαν (1974-1978) ἐργάζεται ὡς ἱεροκῆρυξ τῆς νεοπαγοῦς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος, ἀναντιρῶτως διακονήσας ὅπου ἡ Ἐκκλησία ἐνετείλατο αὐτῷ διακονίαν.

Τὸ ἔτος 1978 μεταβαίνει εἰς Στρασβοῦργον τῆς Γαλλίας δι' εὐρυτέρας μεταπτυχιακὰς σπουδὰς, καταξιωθεὶς διδακτορικοῦ διπλώματος τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς αὐτόθι Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἐπανακάμπτων εἰς τὴν ἡμεδαπὴν, προσλαμβάνεται ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1984, ἐκτιμηθέντος τοῦ ἤθους καὶ τῶν ἱκανοτήτων αὐτοῦ, προάγεται εἰς Ἀρχιερατοῦ Ἀὐτῆς, ἐν ἧ ἔθει διακονεῖ ἐπὶ ἑξαετίαν ὄλην (1984-1990) ὑπομονετικῶς καὶ δραστηρίως, ἐργασθεὶς διὰ τὴν στελέχωσιν τῶν

Γραφείων, ὥστε ἄχρι τοῦ νῦν ἅπαντες οἱ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου συνεργᾶται αὐτοῦ νὰ ἀναμνησκῶνται μετ' εὐγνωμοσύνης τοῦ ἐπεικειοῦς, τοῦ ἀπλοῦ, τοῦ ἀνεκτικοῦ καὶ μελιχίου χαρακτῆρος τοῦ τότε Ἀρχιεπισκοπῆς.

Τὴν θυσίαν καὶ τὴν ἐργατικότητα αὐτοῦ ἐκτιμῶσα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπιβραβεύουσα τὴν ἐν καιροῖς δυσχειμέρροις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀφοσιώσιν του, ἐκλέγει αὐτὸν Μητροπολίτην Νικαίας τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1990, καὶ λαμβάνει τὸν τρίτον τῆς Ἱερωσύνης βαθμὸν διὰ χειρῶν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ τὴν Κυριακὴν 7ην Ὀκτωβρίου 1990.

Εὐρισκόμενος εἰσέτι ὁ προκείμενος Ἱεράρχης ἐν ἀκμῇ ἡλικίας μόλις 59 ἐτῶν καὶ γεωργῶν τὴν ἄμπελον τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἦν ἐφύτευσε ἡ Δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου, ἡ ἀνεξιχνίαστος βουλή τοῦ Θεοῦ παραχωρεῖ καὶ δίδεται «σκόλοψ τῆ σαρκί» (Β' Κορ. Β' 7) καὶ «ἦψατο τῶν ὀστέων αὐτοῦ καὶ τῶν δερμάτων αὐτοῦ» (Ἰὼβ Β' 1-10).

Τοιουτοτρόπως δοκιμάζεται «ὡς χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ», καὶ πυροῦται ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, ἐπαναλαμβάνων μετὰ τοῦ πολυάθλου Ἰὼβ «Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐκ χειρὸς Κυρίου ἐδεξάμεθα, τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν; Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας» καὶ μετὰ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν».

Οὕτω διαδραμῶν διὰ κόπων καὶ πόνων πολλῶν τὴν θάλασσαν τῆς παρούσης ζωῆς κατέπλευσεν ἐπὶ τὸν εὐδιον λιμένα τῆς εὐφροσύνης, «ὅπου τῶν προφητῶν ὁ χορὸς, τῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων τὰ τάγματα καὶ ἅπας ὁ τῶν Δικαίων χορὸς» (Ἐξόδιος Ἀκολουθία εἰς Μοναχοῦς).

Μελίχιος ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης, προσηγῆς καὶ εὐχάριστος, πρᾶος καὶ εὐγενής, ὑπόδειγμα σεμνότητος καὶ ψυχικῆς μεγαλωσύνης. Ἄριστος λειτουργὸς, γλυκύτατος ὕμνωδὸς τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀσμάτων. Μικρὸς εἰς τὸ σῶμα ἀλλὰ μέγας εἰς τὴν ψυχὴν. Ἐπολιτεύθη ὡς φιλόστοργος, εὐαγγελικώτατος καὶ καλὸς ποιμὴν.

Ὡς Διάκονος, Πρεσβύτερος καὶ ὡς Ἐπίσκοπος εἰργάσθη διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἐν ταπεινώσει καρδίας, ἐν φιλανθρώπῳ διαθέσει, ἐν ἀφοσιώσει ὑποδειγματικῇ.

Ἐποίμανε τὸ ποιμνιον αὐτοῦ «μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλ' ἐκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ

προθύμως», νουθετῶν ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν χριστιανῶν του, ἐπιδιώκων «δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας» (Β' Τιμοθ. γ' 32).

«Νῦν ἀπέθετο τοὺς δερματίνους χιτῶνας» (οὐδὲ γὰρ ἐστὶ χρεία τοῖς ἐν τῷ Παραδείσῳ διάγουσι τῶν τοιούτων χιτῶνων). Κατέλιπε τὴν Αἴγυπτον, τὸν ἰλυώδη βίον. Ἐπέρασε οὐχὶ τὴν Ἐρυθρὰν ἐκείνην ἀλλὰ τὴν μέλαινα ταύτην καὶ ζοφώδη τοῦ βίου θάλασσαν.

Εἰσήλθεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐπὶ τοῦ ὄρους προσφιλοσοφεί τῷ Θεῷ. «Ἐλύσατο τὸ ὑπόδημα τῆς ψυχῆς, ἵνα τῆς ἀγίας γῆς ἐπιβατεύσῃ ἐν ἣ καθοράται Θεὸς» (Γρηγορίου Νύσσης, εἰς Μελέτιον Ἀντιοχείας ἐπιτάφιος λόγος).

Θὰ πρεσβεύῃ ὡς Ἱεράρχης εἰς τὸ οὐράνιον θυσιαστήριον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἱερᾶς αὐτοῦ Μητροπόλεως, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν πνευματικῶν του τέκνων, τῶν Ἱερῶν Μοναστηρίων τῆς φιλομονάχου γενετείας του.

Μακαριστὲ καὶ αἰοίδιμε Ἱεράρχα, χαίρων καὶ ἀγαλλώμενος πορεύου τὴν μακαρίαν ὁδόν.

Ἐκοπίασας ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ἠῤῥησας τὸ δοθέν σοι τάλαντον, τὴν ἀποστολήν σου ἐν τῷ κόσμῳ ἐξεπλήρωσας.

Ἡμεῖς οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὸν πλανήτην αὐτὸν τῆς γῆς, εὐχόμεθα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς σου.

«Χριστὸς σε ἀναπαύσει ἐν χώρᾳ ζώντων καὶ πύλας παραδείσου ἀνοίξει σοὶ καὶ Βασιλείας δέξοι πολίτην» (Νεκρώσιμος Ἀκολουθία).

ΙΑΚΩΒΟΥ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Νικαίας,

Αἰωνία ἡ μνήμη.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπ. Πισιδίας Μεθοδίου Φούγια, ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ. Ἀθήνα 1993, σχῆμα 14Χ21 ἐκατ., σσ. 315.

Ἡ περιοπούδαση αὐτῆ μελέτη ἀποτελεῖ μὴ διειδυτικὴ ἐμβάθυνση στὸ θέμα τῆς προσφορᾶς τῶν Ἑλλήνων Διδασκάλων καὶ Πατέρων γιὰ τὴν κατανόηση, ἐξάπλωση καὶ καθιέρωση τῆς Οἰκουμενικῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ «γράφτηκε μὲ τὴν πρόθεση νὰ ἀποτελέσῃ ἕνα κίνητρο ἀφηνίσεως τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὰ ἐθνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα, ἀλλὰ καὶ ὡς μὴ ἀκόμη ὑπόμνηση στὸν χριστιανικὸ κόσμον γιὰ τὴν ὀφειλὴν τους πρὸς τὸν περιφρονούμενον σήμερον Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, ἰδιαίτερα τὰ Ἑλληνικὰ θέματα».

Ο ΔΡΥΪ·ΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ (1922 - 1994)

Σεβασμιώτατε Ἀντιπρόεδρε τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς
Συνόδου Μητροπολίτα Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννη,
Σεπτῆ τῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν χορεία,
Τίμιον τῆς Ἐκκλησίας Πρεσβυτέριον,
Ἐντιμότετοι ἀρχόντες τῆς πόλεως ταύτης
Ἀπορφανισθὲν καὶ πενθοῦν ποίμνιον τῆς Ἀγιωτάτης
Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ
Κονίτισης,
Εὐλαβὲς Χριστῶνυμον Ἐκκλησίασμα,

Κεκοίμηται ἐν Κυρίῳ ὁ Μητροπολίτης Δρυϊνουπό-
λεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης κυρὸς Σεβαστιανός.
Κεκοίμηται «πιστεύων τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ Κυρίου ἐν
γῆ ζώντων» (Ψαλμ. 26,13) καὶ «προστίθεται ἤδη τοῖς

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμανδριτοῦ
κ. **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΜΕΝΤΖΕΛΟΠΟΥΛΟΥ**

οἰκείους τῆς πίστεως», ἵνα ἀναπαυθῆ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
μετὰ τῶν Πατέρων τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας,
ἐν τῷ χορῷ τῶν μακαρίων Ἱεραρχῶν, ὅπου ἤχος κα-
θαρὸς ἔορταζόντων.

«Πνεῦμα γὰρ Κυρίου ἐξέλιπεν ἀπὸ σκηνώματος».
Καὶ τὸ σκηνῶμα τοῦτο τοῦ μακαριστοῦ Ἱεράρχου, ἐν
ὑμνοῖς ἐξοδίοις καὶ τιμαῖς ταῖς ἀρμοζούσαις, κηδεύει
νῦν ἡ Ἐκκλησία. Ἡ καρδιά δὲ πάντων ἡμῶν, τῶν ἐν
θλίψει περιστοιχιζόντων τὸ Σεπτὸν αὐτοῦ σκηνῶμα,
ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῶν λόγων τούτων τῆς Σοφίας τοῦ
Θεοῦ «τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου οὐκ ὄλλυται ἐλ-
πίς», ἐλπίδος ἀγαθῆς πληροῦται, ὅτι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ἐν «ἀγαθοῖς ἀύλισθησεται».

Ὁ Σεπτὸς οὗτος Πατὴρ ἐν καρδίαις πολλαῖς ἐκ-
κεχάρακτο τὸ αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐνεστάλακτο ἀγάπης
καὶ στοργῆς πατρικῆς δρόσον. Μαρτυρεῖται τοῦτο ὑ-
πὸ τοῦ πλήθους τῶν παρισταμένων ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐ-
τοῦ πνευματικῶν του τέκνων, ἀδελφῶν καὶ οἰκείων.

Ἡ ἡμέρα αὕτη καθ' ἣν σαββατίζει τῆ σαρκὶ ὁ μέ-
γας οὗτος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν ταγὸς
καὶ πατὴρ καὶ διδάσκαλος εἶναι ὄντως ἱερά, διότι ἐν
τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐπατήθη ὁ θάνατος, ἐνίκηθη ὁ
Ἄδης. Μετέστη ὁ μακάριος «ἀπὸ τῶν λυπηροτέρων
ἐπὶ τὰ χρηστότερα καὶ θυμηδέστερα» ὅπου ἀνάπαυ-
σις καὶ χαρὰ πασχάλιος, ἐκχέουσα «τῆς καινῆς ἀρμο-
νίας τὸν αἰδίου νόμον» (Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς).

Ἦλθεν μὲν διὰ τὸν γεραρὸν Ἱεράρχην ὁ θάνατος.
Ἦλθεν οἶαν ὥραν ὁ Κύριος ὤρισεν, ὁ κυριεύων ζωῆς
καὶ θανάτου καὶ βάθει σοφίας ἀπειροῦ τὰ πάντα
πρὸς τὸ συμφέρον φιλανθρωπῶς οἰκονομῶν, ἀλλ ἡ-
μεῖς γνωρίζοντες καλῶς τὴν βιοτὴν αὐτοῦ χαίρομεν
καὶ σκιρτῶμεν, καὶ ἐν ἀγαλλιάσει τῷ ἐν Τριάδι Θεῷ
αἶνον καὶ δοξολογίαν ἀναπέμπομεν, διότι εἰς τοῦ δι-
καίου ἀνδρὸς τὸν θάνατον τί ἕτερον ἐπιτελεῖται εἰ μὴ
ὅτι θραύεται ὁ βόμβυξ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ σκώλη-
κος προβάλλει ἐλευθέρῃ ἢ χρυσοσάλις, ὅτι διαδέχεται
τὸ προαύλιον ὁ ναός, τὴν αὐλὴν ὁ οἶκος, τὸν χειμῶνα
ἢ ἀνοιξίς, τὸν ὠκεανὸν ὁ λιμὴν, τὸ ὄναρ ἢ ἐξέγερσις,
τὴν ξενιτεῖαν ἢ πατρίς, τὴν σκηνὴν ἢ τοὺς θεμελίους
ἔχουσα πόλις.

Ὁ πανυπερτέλειος καὶ καθαρὸς Θεὸς δὲν ἀποδέ-
χεται τὸν συμβιβασμὸν μὲ τὰ ἔργα τῆς φαυλότητος
καὶ ἀσφαλῶς δὲν θεωρεῖ γνησίαν τὴν ἐπισκοπικὴν
διακονίαν ποῦ μὲ τὴν πρόφασιν τῆς εἰρηνεύσεως ἢ
τῆς ταπεινώσεως ἀνοίγει τὴν δίοδον εἰς τὴν πρακτι-
κὴν τῆς σεσηπυῖας χοϊκότητος, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὴν
ἐπέκεινα προοπτικὴν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ τιμω-
τάτου ἀνθρωπίνου προσώπου. Ὁ ἀποιχόμενος ὅμως
τιμωτάτος καὶ καθαρώτατος Ἐπίσκοπος, ὁ μεγαλο-
φυῶς ὑπερβάς τὰς ἀντινομίας τοῦ χοϊκοῦ ἡμῶν περι-
βλήματος καὶ τοῦ δερματίνου χιτῶνος, ἀνεδείχθη πι-
στός ἄχρι θανάτου καὶ ἀνένδοτος καὶ ἀσυμβιβαστος
τηρητὴς τοῦ ἀρχαίου ἡμῶν κάλλους καὶ τῆς ἀγάπης
τῆς πρώτης.

Ὁ θάνατος τοῦ δικαίου διαβατήριόν ἐστὶ ζωῆς
τῆς αἰδίου καὶ κρείττονος, διότι δι' αὐτοῦ ἐπιτελεῖται
ἡ θεία εἴσοδος ἐν τῷ Ζῶντι Θεῷ.

Καὶ νῦν ὁ ἀποσηπτετήσας ἐκ τῶν ἐφημέρων καὶ
γεωδῶν Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς
καὶ Κονίτισης κυρὸς Σεβαστιανὸς ποιεῖται τὴν ἰδικὴν
του μεγάλην εἴσοδον, τὴν ἰδικὴν του μεγάλην συνάν-
τησιν μετ' Αὐτοῦ.

Εἰσέρχεται ἐν Αὐτῷ καὶ ἐναυλίζεται εἰς τὸ διηνε-
κὲς ἐν Αὐτῷ καὶ ἐνοῦται μετ' Αὐτοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας.
Εἰσέρχεται ἐν τῷ Θεῷ ὁ μισήσας τὰ ἔργα τῶν Νικο-
λαϊτῶν. Εἰσέρχεται ἐν τῷ Θεῷ ὁ φρονκτωρὸς Ἐπίσκο-
πος. Εἰσέρχεται ἐν τῷ Θεῷ ὁ θεηγόρος ὀπλίτης πα-
ρατάξεως Αὐτοῦ.

Ὁλόκληρος ὁ βίος τοῦ Σεπτοῦ Ποιμενάρχου φω-
τίζει τὴν Ἱστορίαν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας

ήμών, διότι ἐν αὐτῷ ἀστράπτουν ἡ καρτερία, ἡ ὑπομονή, ἡ γενναϊότης, ὁ ἥρωισμὸς καὶ ἡ ἀριστεία.

Ὁ τετιμημένος κυρὸς Σεβαστιανὸς ὑψοῦται φάρος ἀειφεγγῆς Ἐθνικὸς καὶ Ἐκκλησιαστικὸς, ἐκπέμπων

Ὁ ἀείμνητος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Σεβαστιανός.

καὶ προβάλλων λαμπρὰς εἰκόνας τῆς Ἱστορίας τοῦ γιγαντώδους Ἑλληνικοῦ Ἐθνους καὶ τῆς θεοπροβλήτου Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ εἰς τὸν «ὄντως ὄντα» ἐκδημήσας μακαριστὸς Ἱεράρχης ἀνεδείχθη καὶ ἀπεδείχθη ἐν τε λόγοις καὶ πράξεσι γνήσιος Ἕλλην καὶ ἀκραιφνῆς Ὁρθόδοξος. Ἀκέραιος, ἀκλινῆς, ἀπλοῦς, γενναῖος ἐβάδισεν ἀφοβὸς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος ἀνεὺ ἀμφικλινοῦς διψυχίας ἢ ταλαντεύσεως, μαχόμενος ὑπὲρ τῶν εὐγενεστέρων Ἰδεωδῶν τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρὶδος καὶ τῆς ἐγγυὸς ἀλυτρώτου εἰσέτι Βορείου Ἠπείρου.

Ἐτι δὲ μείζονα παρρησίαν ἐπεδείκνυτο ἀμυνόμενος τῶν ἀρχῶν τῆς Πίστεως τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἰδεολόγος καὶ ἀγωνιστῆς ὅτε ὑψοῦτο ἀκόμη ἐν τῇ

Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ τὸ σαπρὸν εἶδωλον τῆς τυραννικῆς ὀλιγαρχίας καὶ τῆς καταδολιεύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου ἦθους καὶ ἐνταῦθα πολλοὶ γραικῦλοι καὶ ἀφρονες διεφῆμιζον τὰ τεῖχη τοῦ αἰσχους, μὴ φειδόμενος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς, προκαλῶν τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ αἰῶνος τούτου, ἔκρουε ἠχηρῶς ἐν μέσαις Ἀθήναις ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Οἰκουμένῃ τὸ σήμαντρον τοῦ Γένους καὶ συνήγειρε τοὺς Πανέλληνας διὰ τὸ μέγα χρέος.

Ἡ ἥρωϊκῆ, ἔθναρχικῆ μορφή τοῦ ἀποικομένου Ἱεράρχου εἶχε παρὰ τοῦ Μεγάλου Θεοῦ τὸ προνόμιον νὰ ἐμφανίζηται τοῖς ὁμιληταῖς καὶ τοῖς ἐγγύτατα αὐτῇ ἰσταμένοις πραεῖα, ἀνεκτικῆ καὶ μειλίχια.

Ἐπέκρουπεν ὅμως τοσαύτην ἀκατάβλητον δύναμιν ἀντιστάσεως καὶ θάρρους ὥστε ὅτε ἐπρόκειτο περὶ τῶν Ἀληθειῶν τῆς Ἀμωμῆτου ἡμῶν Πίστεως ἢ περὶ τῶν Ἐθνικῶν Δικαίων δὲν ἐδίσταζεν νὰ συγκρουσθῆ μετὰ προσώπων κατεχόντων ὑψίστα ἀξιώματα ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ τῇ Ὑψηλῷ.

Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ πολὺς Ἱεράρχης ἐπέσεν ἀγωνιζόμενος. Εὐθυτενῆς, γενναῖος καὶ ἐνδοξος ὡς καθ' ὅλον τὸν βίον του ἀνεδείχθη καὶ ἀπεδείχθη. Μεγάλῃ μορφῇ ἐθνικῆ, μεγάλην προσωπικότης ἐκκλησιαστικῆ, μεγάλη καὶ γενναῖα ψυχῆ, βαδίζουσα ἡγεμονικῶς καὶ ἀρχουσα ἀξιωματικῶς.

Ἀλλὰ διὰ νὰ διαγράψωμεν νῦν τὴν ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ πορείαν τοῦ ἐκλιπόντος Πατρός, δεόν ὅπως εἴπωμεν ὅτι ὁ ἐκδημήσας Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης Σεβαστιανός, ὁ κατὰ κόσμον τὸ ἐπώνυμον φέρων Οἰκονομίδης ἐγεννήθη τὴν 20ὴν Ἰουνίου 1922 ἐν Καλογρηανοῖς Καρδίτης. Τέκνον εὐσεβῶν γονέων, ἔτρεφε παιδιόθεν τὸν πόθον πρὸς τὸ ἱερατικὸν ὑπόργημα. Ὡς ἐκ τούτου, μετὰ τὰς ἐγκυκλίους αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῇ ἰδιαιτέρῃ αὐτοῦ πατρίδι ἐφοίτησεν ἐν τῷ τότε Ἱεροδιδασκαλείῳ Κορίνθου. Ἐγγραφεῖς δὲ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ ἐν Ἀθήναις Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου ἀνεκηρύχθη πτυχιούχος αὐτῆς τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1949 ἀριστεύσας λαμπρῶς. Ἀκολούθως ἐξεπλήρωσε τὰς πρὸς τὴν φιλάτην ἡμῶν πατρίδα στρατιωτικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ὑπηρετήσας ἐπὶ 28 μῆνας καὶ ἐν τῇ Ἰθροσκευτικῇ Ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Στρατοῦ. Ἀπὸ τῶν φοιτητικῶν του δὲ χρόνων διηκόνησε μετὰ βαθείας ἐπιγνώσεως ἐν τῷ Κατηχητικῷ ἔργῳ τῆς Ἐκκλησίας. Εὐδοκίμων ἐν τῷ κηρύγματι τοῦ Θείου Λόγου προσελήφθη κατ' ἀρχὰς ὡς λαϊκὸς Ἱεροκήρυξ ὑπὸ θροσκευτικῶν συλλόγων καὶ ὑπηρετήσεν, τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας.

Ἐγγραφεῖς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἀσωμάτων Πετράκη τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐκάθη μονα-

χός μετονομασθείς Σεβαστιανός. Έχειροτονήθη ως διάκονος τῆ 30ῆς Αὐγούστου τοῦ 1956 ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου Λήμνου καὶ μετέπειτα Τρίκκης καὶ Σταγῶν κυροῦ Διονυσίου. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1957 διωρίσθη Ἱεροκῆρυξ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μητροπόλει Ἰωαννίνων προχειρισθείς εἰς πρεσβύτερον τὴν 26ην Ἰουνίου 1957 ὑπὸ τοῦ ἀεμνήστου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κυροῦ Δημητρίου.

Ὡς Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἐδίδαξεν ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ τῆς Ἱερᾶς Μοῆς Βελλᾶς, καθὼς καὶ ἐν τῷ παρ' αὐτῆ λειτουργοῦν Ἐκκλησιαστικῷ φροντιστηρίῳ θεολογικὰ μαθήματα Ὀμιλητικῆς, Λειτουργικῆς, Κατηχητικῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὡσαύτως ἐν τῇ ἐν Ἰωαννίνοις Ζωσμοαῖα Παιδαγωγικῇ Ἀκαδημίᾳ ἐδίδαξεν τὸ μάθημα τῆς Θρησκευολογίας καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ταῦτα δὲ χωρὶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ παραλείπη τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὡς Ἱεροκῆρυκος, κατηχητοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἰωαννίνων.

Ὅτε δὲ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ 1967 ἐξέλεξεν αὐτὸν ὡς Μητροπολίτην τῆς θεοτιμήτου ταύτης Μητροπόλεως κατέλαβε τὸν θρόνον, οὐχ ὡς τυραννίδα τινὰ ἢ τετραρχίαν ἢ κληρουχίαν, καθὼς εἶπεν ἡ Θεολόγος φωνή, ἀλλ' ὡς Χριστοῦ διακονίαν, φροντίζων τῆς τοῦ Λαοῦ σωτηρίας καὶ πάντα ποιῶν καὶ ὑπομένων εἰς οἰκοδομὴν πιστῶν καὶ καταρτισμὸν τῆς θεόθεν αὐτῷ πεπιστευμένης Ἐκκλησίας.

Παραλαβὼν τὴν διαποίμανσιν τῆς ἀκριτικῆς καὶ θεοφρουρήτου ταύτης Μητροπόλεως «προσείχε ἑαυτῷ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο αὐτὸν Ἐπίσκοπον ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ» γενόμενος τύπος τῶν πιστῶν ἐν πάσι. Ἀπὸ δὲ τοῦ σωτηρίου τούτου ἔτους, ἐπὶ 27 συναπτὰ ἔτη, ἕως τῆς παρελθούσης Δευτέρας, ὅτε ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα ἡ χαρὰ αὐτοῦ πληρωθῇ ἐκ τῆς θεοπτίας, κατεδαπάνησε ἑαυτὸν εἰς πλησμονὴν ἔργων ἀγαθῶν ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς λαχούσης αὐτῷ κανονικῆς εὐθύνης.

Καὶ ἐπειδὴ «τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου παράγει» (Α' Κορινθ. Ζ' 31) «καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα» (Α' Ἰωάν. Β' 17) ὁ ἀποιχόμενος Ἱεράρχης «χαρὰν χαίρων» μετατίθεται ἐν τῇ ἀγήρῳ ζωῇ, δεικνύων ὅτι «μετὰ πράξεως γινώσκων καὶ μετὰ γνώσεως πράττων, θρόνος καὶ ὑποπόδιόν ἐστι τοῦ Θεοῦ» (Μαξίμ. Ὁμιλ. ε', Ἐκατοντὰς α').

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐκοσμεῖτο δι' ἀρετῶν αἵτινες ἐμ-

πρέπουσιν ἀνδρὶ ἐμπειστευμένῳ τοιαύτην ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν. Ἴδιον αὐτοῦ ἦτο ἡ κοινωνικότης καὶ τὸ θεῖον τοῦτο αὐτοῦ ἰδίωμα ἀνεβίβαζεν αὐτὸν ἐν τοῖς ὄμασι καὶ τῶν δισταζόντων ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἐχθρῶν Αὐτῆς.

Τίς δὲν μαρτυρεῖ τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτοῦ ἀρετάς; Ἐξεπλήρου μετὰ πολλῆς τῆς ἀγάπης τὸ διδασκικὸν αὐτοῦ ἔργον, ὑπακούων τῷ θεοπνεύστῳ συγγραφεῖ τῷ λέγοντι: «Διδασκικὸν εἶναι χρὴ τὸν ἐπίσκοπον, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδασχὴν πιστοῦ λόγου». Ὄντως ἐξήλωσε τὸ ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἐπηρεχύνθη, δι' ὃ καὶ ἔργα εὐποιίας καὶ στοργῆς κοσμοῦν τὴν ἱεράν αὐτῆν γῆν, ἔργα ἰδικά του.

Ἄπαξ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεοφιλοῦς ἐργασίας τὸ ἄροτρον, ἐσπούδαζεν ὅπως ἀποβῇ «εὐθետος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν».

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ἐστερήθη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐκλιπόντος Μέλους Αὐτῆς, Ἱεράρχου συνδυάζοντος πάνυ ἀρμονικῶς συνείδησιν τῆς ὑπερκοσμίου ἀποστολῆς του μετ' ἀγάπης τρυφεράς, ἀτρόμητον παρησίαν μετὰ συγκινητικῆς ἐπιεικειᾶς, ἀφθαρτον ταπεινοφροσύνην μετὰ μεγαλειώδους ἀξιοπρεπείας, σοβαρότητα μετὰ μελιχρότητος καὶ ἀπλότητος τρόπων μετὰ εὐγενείας ἀπαραιμύλου, πραότητα καὶ ἀγάπη ἕως αὐτοθυσίας μετ' ὀργῆς ἐνώπιον τοῦ ψεύδους ὑφ' οἰανδήποτε μορφῆν.

Ὁ θάνατος, ὡς προεῖπομεν, γέννησίς ἐστι ἐν τῇ ἀληθινῇ ζωῇ καὶ ὄρος τῆς ἀναστάσεως.

Ἐκεῖ, Σεβ. Ἁγίε Ἀντιπρόεδρε τῆς Δ.Ι.Σ. Σεῖς ὅστις κοσμεῖτε σήμερον τὴν ἱεράν ταύτην Ἀκολουθίαν καὶ κρατεῖτε τὰ πρῶτα ἐν τῇ ὁμηγύρῃ ταύτῃ, εὐχηθεῖτε ἵνα εὐρεθῇ ἡ ψυχὴ τοῦ μεταστάντος ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός, ἀπολαμβάνουσα τὴν ἄμεσον υἰοθεσίαν, τὴν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον σχέσιν μετ' Αὐτοῦ, ὅστις οὐδόλως ὀρίζεται, τοῦ ὄντως ὑπάρχοντος Τρισαγίου Θεοῦ.

Σεβασμιώτατε,

Ἐν ὅσῳ ζῶμεν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, ἡ Ἀλήθεια ἀποκαλύπτεται διὰ λόγων. Πρὸ τοῦ σιωπηροῦ ὄμως τούτου σκηνώματος τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης κυροῦ Σεβαστιανοῦ, τὰ πάντα δοκιμάζονται ἐντὸς τοῦ μυστηρίου τῆς σιωπῆς.

Εἶναι ἀληθὲς ὁ ἀσκητικὸς λόγος τοῦ ἀββᾶ Ἰσαάκ, ὅτι «οἱ λόγοι εἶναι ὄργανον τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἡ δὲ σιωπὴ εἶναι τὸ μυστήριον τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». Ἄς παραδώσωμεν εἰς τὴν σιγὴν, εἰς τὴν χρυσὴν σιωπὴν ὅσα ὁ ἀδύναμος λόγος ἡμῶν δὲν ἠδυνήθη ἵνα συμπεριλάβῃ καὶ ἀπευθυνόμενοι τῷ ἀπερχομένῳ Πατρὶ ἅς εἴπωμεν αὐτῷ:

Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΓΙ' ΑΥΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Βάσει μαρτυριών του ίδιου στις 'Επιστολές του

'Αλλού σημειώνει: «Εἶχα καθηλωθεῖ στο κρεβάτι ἀπὸ τὴν ἀρρώστια... καὶ δὲν μποροῦσα οὔτε νὰ στρίψω. Ἔχω ἤδη πενήντα ἡμέρες μέχρι σήμερα σ' αὐτὴν τὴν κατάστασι... καὶ μὲ ἐ-

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Κ. ΠΑΛΛΗ
τ. Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μ.Ε.

ξασθένησε πολὺ ὁ πυρετός, ὁ ὁποῖος, μὴ ἔχοντας πὰ τί νὰ καταφάγει ἀπὸ τὸ ξηρὸ σῶμα μου,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 747 τοῦ ὑπ' ἀρ. 18/1994 τεύχους.

'Αλησμόνητε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Φεύγεις εἰς μίαν στιγμὴν κοσμογονικῶν πέριξ ἡμῶν ἀλλαγῶν.

'Αφίεις πενθοῦντα τὸν λατρεύοντά σε λαὸν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως.

'Αφίεις ὀδυνώμενα καὶ μὲ δακρύνοντας ὀφθαλμοὺς τὰ πνευματικά Σου τέκνα, ἅτινα ἠγάπησας ἀληθῶς καὶ ἐδίδαξας τὴν ἐμμονὴν ἐν τῇ φυλάξει τῶν Θερομυλῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἔθνους, «ποτὲ ἀπὸ τὸ χρέος μὴ κινουῦντα» ἀλλ' ἀκολουθοῦντά Σοι τῷ Κυρηναίῳ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως. «Ὅμως πανσέβαστε Δέσποτα Σεβαστιανέ, ἀναπαύου ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Μολυβδοσκεπάστου, ἀφ' ἧς πλειστάκις τὸν νικηφόρον παιάνα τῆς Ἀναστάσεως διαπρυσίως διεσάλπισες. Συνεχίζων τὴν ἱερουργίαν πέριξ τῶν θρόνων τοῦ Ἀρνίου εὐχου καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν περιλειπομένων ἐν τῷ κόσμῳ.

Ναί, πολυφίλητε Πάτερ, Σὺ ὁ ταπεινωθεὶς καὶ ἀλγήσας ὑπὲρ τῆς εὐκλείας καὶ δόξης τῆς Ἀγιοπάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους ὡς καὶ τῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς ἀδελφῶν ἡμῶν, ἀγάλλου καὶ εὐωχοῦ δικαίως ἐν τῇ εὐφραυνούσῃ δόξῃ τοῦ νικηφόρου Ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ, οὐτινος εὐλαβῆς ἀπεικονίσις ὑπῆρξες ἐν μέσῳ ἡμῶν διὰ βίου.

Αἰωνία Σου ἡ μνήμη, ἀνδρείε καὶ τιμώτατε Δέσποτα! Αἰωνία Σου ἡ μνήμη σεπτῆ ἀγωνιστῶν τῶν δικαίων τοῦ Γένους ἡμῶν! Αἰωνία Σου ἡ μνήμη πανσέβαστε Ἱεράρχα!

Σεβαστιανὸς κεκοίμηται, Ἀρχιερέων κλέος, αὐτοῦ εἰς ἀνάπαυσιν μυριώνυμον εὐχῶς. Ἀμήν.

τριγύριζε σὰν ἀναμμένο φυτίλι καὶ μοῦ ἐπέφερε χρονία ἀρρώστια ποὺ μὲ ὀδήγησε σὲ μαρasmus²². Καὶ ἀλλοῦ περιγράφει ὡς ἐξῆς τὶς ἀλλεπάλληλες ἐπιθέσεις τοῦ πυρετοῦ: «Ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα μέχρι σήμερα οἱ πυρετοί... πέφτουν ἐπάνω μου σὰν ἀλλεπάλληλα κύματα καὶ δὲν μὲ ἀφήνουν νὰ σηκῶσω κεφάλι»²³. β) *Υπέφερε ἐπίσης*, ἤδη ἀπὸ νέος, *ἀπὸ ἐνοχλήσεις τοῦ ἥπατος*, γι' αὐτὸ τὴν ἀρρώστια τοῦ αὐτῆ τὴν ὀνομάζει «νεανικὸν κακὸν» καὶ «ἀρχαίαν πληγὴν». Γράφει γι' αὐτὴν στὸν Ἐπίσκοπο Σαμοσάτων Εὐσέβιο: «...Στὴ συνέχεια μὲ ἔπιασε τὸ συκῶτι, ἡ ἀρχαία πληγὴ μου, καὶ μοῦ ἔκοψε τὴν ὄρεξη γιὰ φαγητό, ἐδιώξε τὸν ὕπνο ἀπὸ τὰ μάτια μου, καὶ μὲ κράτησε στὰ ὄρια ζωῆς καὶ θανάτου, ἐπιτρέποντάς με τόσο μόνο νὰ ζῶ ὅσο ποὺ αἰσθάνομαι τοὺς πόνους του»²⁴. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς ἀρρώστιας του, ὅπως γράφει, ἀναγκαζόταν νὰ κατεφεύγει σὲ θεορὰ (ιαματικά) λουτρὰ καὶ στὴ βοήθεια ἰατρῶν²⁵, οἱ ὁποῖοι, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν «τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς ὀδύνης» ποὺ αὐτὴ τοῦ προκαλοῦσε, τοῦ χορηγοῦσαν ἀναισθητικά²⁶. γ) *Υπέφερε ἐπί-*

22. 138, 164,6-12: «Ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας τοῦ σώματος πεπεδημένος ἐκείμην... καὶ τοῦ ἐπὶ κλίνῃς στρέφεσθαι ἐνδεῶς εἶχον. Πεντηκοστὴν γὰρ ταύτην ἡμέραν ἦγον ἐν τῇ ἀρρωστία... πολλὰ τῷ πυρετῷ δαπανηθεὶς, ὅς ἀπορία τῆς τρεφούσης αὐτὸν ὕλης τῆ ξηρᾶ ταύτης σαρκὶ οἷον θρυαλλίδι κεκαυμένη περιειλούμενος μαρασμῶδη καὶ χρονίαν ἐπίγαγεν ἀρρωστίαν».

23. 162,187,33: «Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ νῦν πυρετοί... ὡσπερ κύματα με ἐπιβατίζοντα, ὑπεσχεῖν οὐκ ἔα».

24. 138,164,13-16: «...τὰ δὲ ἐφεξῆς ἡ ἀρχαία πληγὴ μου, τὸ ἦπαρ τοῦτο διαδεξάμενον, ἀπέκλεισε μὲν με τῶν σιτίων, ἀπεδίωξε δὲ τῶν ὀμμάτων τὸν ὕπνον, ἐν μεθορίοις δὲ κατέσχε ζωῆς καὶ θανάτου τοσοῦτον ζῆν ἐπιτρέπον ὅσον τῶν ἀπ' αὐτοῦ δυσχερῶν ἐπαισθάνεσθαι».

25. 138,164,16-17: «Ὅστε καὶ ὕδασιν ἐχρησάμην αὐτοφυῶς θερμοῖς καὶ τινὰς παρ' ἰατρῶν ἐπιμελείας κατεδεξάμην». Βλέπε καί: 137,163,21-22: «Μῆνα ἤδη προσκαθέζομαι τῇ ἐκ τῶν αὐτοφυῶν θερμῶν ὑδάτων θεραπείᾳ ὡς δὴ τι ὄφελος ἐντεῦθεν ἔξω». Πρὸβλ. καὶ 193,218,14: «...ἐάνπερ διαρκέσαι πρὸς τὸ ἔαρ δυνηθῶμεν, ἀλλὰ μὴ προδιαμαρτωμεν ὑπὸ τοῦ κακοῦ τοῦ ἐν τοῖς σπλάγχχνος ἐνιδρυμένου».

26. 34,54,24-31: «Κράτιστον οὖν, κατὰ τὴν τῶν ἰατρῶν ἐπίνοιαν (πάντως δέ μοι πολλὴ ἀφθονία, διὰ τὴν σύνοικον ἀρρωστίαν, τῶν τοιούτων παραδειγμάτων), οἶ, ἐπειδὴν τὸ

σης, όπως γράφει, από «διάρροιας και επαναστάσεις σπλάγγων»²⁷. Και δ) Ὑπέφερε από τὰ δόντια του, που λόγω τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀρρώστιας του εἶχαν καταστραφεί²⁸.

Οἱ ἀσθενεῖς του αὐτῆς, ὅπως ὁ ἴδιος διαβεβαιώνει, συχνά, σὲ περιόδους ἐντάσεως καὶ θλίψεων, ὑποτροπίαζαν καὶ ἐπανεμφανίζονταν ὅλες μαζί ἢ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλη, ἐξαντλοῦσαν πλήρως τὶς σωματικὲς του δυνάμεις καὶ τὸν ὀδηγοῦσαν στὰ πρόθυρα τοῦ θανάτου. Ὁ ἴδιος δίνει πολὺ ἐκφραστικὲς καὶ ζωντανὲς περιγραφὲς αὐτῶν τῶν καταστάσεων. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτῆς που περιλαμβάνονται στὴν προηγούμενη παράγραφο, σημειώνουμε ἐπιλεκτικὰ καὶ τὶς ἑξῆς: «Δὲν εἶχα ποτὲ τόση δύναμη λόγου ὥστε νὰ μπορῶ νὰ περιγράψω καθαρὰ μιὰ τόσο παντοδαπὴ καὶ ποικίλη νόσο»²⁹. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα μέχρι σήμερα πυρετοὶ καὶ διάρροιας καὶ ἀναστατώσεις τῶν σπλάγγων μὲ σκεπάζουν ὡς ἀλλεπάλληλα κύματα καὶ δὲν μὲ ἀφήνουν νὰ σηκώσω κεφάλι»³⁰. Καὶ ἄλλοῦ: «Πάλι ξαναγύρισαν οἱ ἀρρώστιας μου καὶ βρίσκομαι πάλι κατάκοιτος στὸ κρεβάτι, μόλις σαλεύοντας, καὶ περιμένοντας κάθε ὥρα τὸ ἀναπόφευκτο τέλος τῆς ζωῆς μου»³¹. ἢ: «Ἀπόκτησα ἀρρώστια ἐπάνω στὴν ἀρρώστια, ὥστε ἀπὸ αὐτὸ νὰ εἶναι καὶ σ' ἓνα παιδί φανερό ὅτι ὅπωςδήποτε θὰ ἐκλείψει τὸ

τῆς ὀδύνης μέγεθος ὑπερβάλλη, ἀναίσθησιαν τῆ ἐπινοία ἐπιτεχνῶνται τῷ κἀνοντι, καὶ ταῖς ἡμετέραις αὐτῶν ψυχαῖς, ὡς μὴ ταῖς ἀφορηταῖς ὀδύνας συνέχεσθα, ἀναλγησίαν τῶν κἀκῶν συνεύξασθα».

27. 162,187,32-35: «Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ νῦν πυρετοὶ καὶ διάρροια καὶ σπλάγγων ἐπαναστάσεις, ὡςπερ κύματά με ἐπιβαπτίζοντα, ὑπερσχεῖν οὐκ ἔα».

28. 232,281,18-22: «Ἐδειξας ὅτι διὰ μὲν τῶν λαμπητῶν τὸ πᾶσι τοῖς μέρεσι τετονῶσθα κατεγγυά. Οὐ γὰρ ἔμοιγε καθ' ἡλικίαν τὸ τρώγειν, πάλαι τῶν ὀδόντων ἐκ τε τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῆς ἀρρωστίας ἐκτετριμμένων».

29. 162,187,30-35: «Οὐδ' εἶχόν ποτε τοσαύτην τοῦ λόγου δύναμιν ὥστε παντοδαπὴν οὕτω καὶ ποικίλην νόσον ἑναργῶς ἐξαγγεῖλαι...».

30. 162,187,32-35: «Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ νῦν πυρετοὶ καὶ διάρροια καὶ σπλάγγων ἐπαναστάσεις, ὡςπερ κύματά με ἐπιβαπτίζοντα, ὑπερσχεῖν οὐκ ἔα».

31. 30,52,7-10: «Πάλιν οὖν ὑπέστρεφε τὰ ἀρρωστήματα καὶ πάλιν ἐπὶ κλίνης κατάκειμαι, ἐπὶ μικρᾶς παντελῶς τῆς δυνάμεως σαλεύων καὶ μόνον οὐχὶ ἐφ' ἐκάστης ὥρας τὸ ἀναγκαῖον πέρρας τῆς ζωῆς ἐκδεχόμενος». Πρβλ. καὶ: 9,33,14-15: «Ἡμεῖς μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας, μικροῦ δεῖν, ὡςπερ τὰ φυτὰ ἐπὶ τῆς αὐτῆς χώρας ἀεὶ κατεχόμεθα, καὶ ἅμα τὸ λαθεῖν βιώσαντες ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἀγαθῶν ἀγομεν...» καὶ 100,133,15-16: «Ἐμὲ δὲ ἐπέλειπε παντελῶς τὸ σῶμα, ὡς μὴδὲ τὰ μικροτάτας κινήσεις δύνασθαι ἀλύτως φέρειν» καὶ: 136,162,21-23: «Εἰ γὰρ ἐν τῇ δοκοῦσῃ εὐεξία τῶν ἀπεγνωσμένων πρὸς τὸ ζῆν ἀσθενέστερον διεκείμην, γινώσκων ἕξῃ-σσι τι ἂν ἤμην ἐπὶ τῆς ἀρρωστίας».

σῶμα μου»³². ἢ: «Ἡ νόσος βιάζεται νὰ μὲ πάρει ἀπὸ αὐτὸν τὸν ὀδυνηρὸ βίον»³³. ἢ: «Μὲ ἔπιασε ἀρρώστια που μὲ κατέβασε ὡς τὶς πύλες τοῦ θανάτου»³⁴.

Αὐτῆς τὶς κρίσεις τῆς ἀρρωστίας του, ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος, τὶς προκαλοῦσαν ἢ τὶς ἀνακαλοῦσαν κάθε τόσο στὴν ἐπιφάνεια, ἢ καὶ τὶς ἐπέτειναν³⁵, διάφορες δυσμενεῖς γιὰ τὴν ὑγεία του συνθήκες καὶ καταστάσεις, μέσα στὶς ὁποῖες καθημερινὰ ζοῦσε.

Δυσμενεῖς γιὰ τὴν ὑγεία του συνθήκες καὶ καταστάσεις

Οἱ σπουδαιότερες ἀπὸ αὐτῆς τὶς δυσμενεῖς γιὰ τὴν ὑγεία του συνθήκες καὶ καταστάσεις εἶναι οἱ ἑξῆς:

Α) Τὸ ὑπερβολικὸ βῆρος τοῦ ἔργου καὶ τῶν εὐθυνῶν που εἶχε ἀναλάβει στοὺς ὧμους τους ὡς Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας, σὲ τόσο μάλιστα

32. 136,162,27-29: «...ἀσθενεῖαν ἐπὶ τῇ ἀσθενείᾳ προσεκτησάμην, ὥστε τὸ ἀπὸ τούτου καὶ παιδί φανερόν εἶναι ὅτι, πᾶσα ἀνάγκη, οἰγήσεται ἡμῖν τὸ ἔλτρον τοῦτο» καί: 200,228,36: «Ἡμᾶς ἀρρωστίαι ἐξ ἀρρωστίων διαδέχονται...» καί: 139,166,25-27: «Τὸ σῶμά μοι λοιπὸν ὑπὸ χρονίας νόσου κατανάλωται, ὡς μὴδὲ ἀπὸ τῆς κλίνης δύνασθαι μεταβαίνειν» καί: 140,167,5-8: «Τοῦ σώματος πάλαι μὲν μοι ὑπὸ μακρᾶς τῆς ἀρρωστίας πεπονηκότος, νῦν δὲ ὑπὸ τῶν συνεχῶν θλίψεων παντελῶς συντετριμμένον» καί 156,180,16-17: «Τὸ σῶμά μοι ὑπὸ μακρᾶς ἀρρωστίας ἀπείρηκεν» καί: 162,187,28-29: «Νῦν εἰμι ἀσθενὴς καὶ ἐξίτηλος παντάπασιν» καί: 193,218,6-14: «...Νυνὶ δέ... οὕτως ὑπὸ ἀδυναμίας διακίμαι ὥστε μὴδὲν ἀποδεῖν ἀραχνίου» καί: 196,219,25: «Τοσοῦτον γὰρ μέτεσιν ἡμῖν τοῦ βίου ὅσον ἀναστρεῖν μόνον».

33. 145,171,14-15: «ἡμᾶς ἐπείγει ἡ νόσος ἀπάραι λοιπὸν τοῦ ὀδυνηροῦ τούτου βίου».

34. 141,168,40-169,1: «...ὑπὸ ἀρρωστίας κατεσχέθη τῆς μέχρις αὐτῶν με τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου καταγαγούσης». Βλέπε καί: 198,222,22-28: «...γίνωσκε δέ... ὅτι ἡνίκα ταῦτα ἐπέστελλον, οὕτω διεκείμην φαύλως ὥστε πάσας με λοιπὸν τοῦ ζῆν τὰς ἐλπίδας ἐπιλελοιπέναι. Καὶ γὰρ οὐδὲ ἐξαριθμησάσθαι δυνατόν τῶν ἐπιγενομένων μοι συμπτωμάτων τὸ πλῆθος, καὶ τὴν ἀσθενεῖαν καὶ τὸ μέγεθος τῶν πυρετῶν καὶ τὴν κακοῦθειαν ὁποῖα: πλὴν ὅτι ἐκ πάντων ἐν τὸ συναγόμενον, πληρώσαι ἡμᾶς λοιπὸν τὸν χρόνον τῆς παροικίας τοῦ δυστήνου τούτου καὶ ὀδυνηροῦ βίου» καί: 196,219,22-26: «Εὐχόμεθα δὲ τῷ Θεῷ... φανῆναι σε ποτε τῇ πατρίδι, ἕως ἐομὲν ὑπὲρ γῆς καὶ τὸν ἀέρα τοῦτον ἀνέλκομεν. Τοσοῦτον γὰρ μέτεσσι ἡμῖν τοῦ βίου ὅσον ἀναστρεῖν μόνον».

35. 56,90,34-35: «Ἐπεγένετο δέ μοι καὶ τὸ τῶν ἀσχολιῶν πλῆθος ἐπιτεῖνον τὴν ἐκ φύσεως ἀρρωστίαν». Βλέπε καί: 140,167,5-13: «Νυνὶ δὲ ἐνδεῶς ἔχω καὶ αὐτοῦ τοῦ σώματος πάλαι μὲν μοι ὑπὸ μακρᾶς τῆς ἀρρωστίας πεπονηκότος, νῦν δὲ ὑπὸ τῶν συνεχῶν θλίψεων παντελῶς συντετριμμένου. Τὶς γὰρ οὕτως ἀδαμάντινος τὴν ψυχὴν, τίς οὕτω παντελῶς ἀσυμπαθῆς καὶ ἀνήμερος ὡς ἀκούων τοῦ πανταχόθεν ἡμᾶν προσβάλλοντος στεναγοῦ, οἷον ἀπὸ τίνος χοροῦ κατηφοῦς κοινόν τινα θρήνον καὶ σύμφωνον προσηχοῦντος, μὴ οὐχὶ παθεῖν τὴν ψυχὴν κατακαμφθῆναι εἰς γῆν καὶ ταῖς ἀμηχανοῖς ταύταις μερίμναις παντελῶς ἐκτακῆναι;».

δύσκολους καιρούς. Όπως τὸ διατυπώνει ὁ ἱδιος μέσα στίς ἐπιστολές του, ἦταν: «τὸ πλῆθος τῶν ἀσχολιῶν»³⁶ ἢ «τὸ πλῆθος τῶν συνεχόντων αὐτὸν πραγμάτων ἢ δυσκολιῶν»³⁷, ἢ «ἡ ὑπερβολικὴ ἐπιμέλεια»³⁸ ἢ «φροντίς»³⁹ ἢ «μέριμνα»⁴⁰ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἢ «οἱ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῶν Ἐκκλησιῶν κάματοι»⁴¹, ποὺ μὲ ἀθυμία πολλὴ ἔβλεπε νὰ μὴν τελεσφοροῦν⁴².

Γιὰ νὰ καταδειχθεῖ ἡ σχέση ὄλων αὐτῶν τῶν εὐθυνῶν πρὸς τὴ χειροτέρευση τῆς ὑγείας του, ἀρκεῖ νὰ παραθέσουμε δύο μόνο σχετικὰ χωρία ἀπὸ τὶς ἐπιστολές του: **α) 56,90,34-35:** «Μοῦ προστέθηκε δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀσχολιῶν, τὸ ὁποῖο ἐπέτεινε (χειροτέρευσε) τὴν ἀρρώστια μου ποὺ ἐκ φύσεως ἔχω»⁴³. Καὶ **β) 140,167,6-13:** «Τὸ σῶμα μου πρὸ πολλοῦ μὲν ὑπέφερε ἀπὸ τὴν μακρόχρονη ἀρρώστια μου, τώρα δὲ ἀπὸ τὶς συνεχεῖς θλίψεις ἔχει παντελῶς συντριβεῖ. Γιατί ποιός εἶναι σκληρὸς στὴν ψυχὴ, ποιός εἶναι τόσο ἀσυμπαθὴς καὶ ἀνήμερος, ὥστε, ἀκούγοντας τὸ στεναγμὸ ποὺ ἀπὸ παντοῦ μᾶς ἔρχεται σὰν κάποιος θρήνος κοινὸς καὶ ἀρμονικὸς ποὺ ἔρχεται ἀπὸ κάποιον κατηφῆ χορὸν, νὰ μὴν ὑποφέρει ψυχικὰ καὶ νὰ μὴν κατακαμφθεῖ εἰς τὴν γῆν

36. Ἐκτὸς τοῦ χωρίου 56,90,34-35 τῆς προηγουμένης ὑποσημείωσης, βλέπε καί: 20,39,23: «τὸ πυκνὸν τῆς ἀσχολίας τοῦτο ἐν ᾧ νῦν ἐσμεν» καί: 167,191,27: «πολλαῖς θλίψεσι καὶ ἀσχολίαις ἐνεχόμενοι».

37. 82,113,33-35: «Ὅταν πρὸς τὰ πράγματα βλέπωμεν καὶ τὰς δυσκολίας κατὰδωμεν ὑφ' ὧν πάσα ἀγαθοῦ ἐνέργεια οἶον ὑπὸ τινος δεσμοῦ ἐμποδιζομένη κατάχεται, εἰς ἀπόγνωσιν ἑαυτῶν ἐρχόμεθα παντελῆ». Βλ. καί: 30,52,2: «...Πραγμάτων συνοχὴν...».

38. 203,230,25: «(μὲ ἐμπόδιαν) αἱ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιμέλεια» καί: 76,110,16-17: «Ἡ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιμέλεια κατέχει με».

39. 267,336,13: «...φροντίς Ἐκκλησιῶν ἐπίκειται μοι ἀμύθητος» καί: 277,343,25-26: «...μυρίαῖς ταῖς κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν φροντίσιν ἡμῶν πεπεδημένος» καί: 251,309,36-37: «πολὺ τὸ πλῆθος τῶν περιεχόντων ἡμᾶς πραγμάτων καὶ φροντίσι μυρίαῖς συνέχεται ἡμῶν ἡ διάνοια».

40. 140,167,8-13: «Τίς οὕτω ἀδαμάντινος τὴν ψυχὴν... ὡς μὴ παθεῖν τὴν ψυχὴν καὶ κατακαμφθῆναι εἰς γῆν καὶ ταῖς ἀμυχανοῖς ταύταις μερίμναις παντελῶς ἐπακτῆναι».

41. 203,230,26: «(ἐνεπρόδιάν με) οἱ πρὸς τοὺς ἐπανισταμένους τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας ἀγῶνες».

42. 99,131,34-35: «...ἀπὸ μέσης ἀνεξεύξαμεν τῆς ὁδοῦ, ἀθυμήσαντες ὅτι ἀτελεῖς ἡμῖν ποιῶσι τοὺς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῶν Ἐκκλησιῶν καμάτους». Πρὸβλ. καί: 246,307,14-15: «Ὅταν ἴδω τὸ κακὸν εὐδοκούμενον καὶ τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν κεκμηκυῖαν καὶ ἀπαγορευοῦσαν πρὸς τὸ συνεχὲς τῶν ἐπιτηριῶν, ἀθυμίας πληροῦμαι» καί: 203,233,10-12: «Πάντως γάρ, εἰ καὶ ἀσθενῆ περιφέρωμεν σάρκα, ἀλλ' ἔως ἀναπνέομεν ὑπεύθυνοι ἐσμεν μηδὲν ἐλλυμπάνειν τῶν εἰς οἰκοδομὴν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ».

43. Βλέπε τὸ χωρίο στὴν ὑπ' ἀριθμὸν 35 ὑποσημείωση.

καὶ νὰ μὴν φθαρεῖ ἐντελῶς ἀπὸ τὶς ἀπειρες αὐτὲς μέριμνες»⁴⁴.

Β) Ἡ ὁδὴν καὶ ἡ θλίψη ποὺ δοκίμαζε γιὰ τὴν δυσάρεστη καὶ συχνὰ ἄθλια κατάσταση τῶν πραγμάτων μέσα στίς Ἐκκλησίες, ἡ ὁποία ὀφείλονταν στὰ ἐξῆς κυρίως αἰτία:

α) Στὴν περιφρόνηση τῶν δογμάτων ἢ τῆς πίστεως τῶν Πατέρων, ποὺ πολεμοῦσαν οἱ ποιητικὲς αἰρέσεις. **Τέτοιες αἰρέσεις ἦταν: 1)** Οἱ ἐπιβιώσεις τῶν παλαιότερων αἰρέσεων τῶν **Μανιχαίων, Οὐαλεντινῶν, Μαρκωνιτῶν** καὶ **Πεπουζηνῶν**, οἱ ὁποῖοι εἶχαν διαφορὲς «περὶ τῆς εἰς Θεὸν πίστεως». Ἔτσι, π.χ., οἱ Πεπουζηνοὶ ἐβλασφήμησαν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα (αὐτοὶ ὀνομάζονταν Παράκλητον τόσο τὸν Μοντανὸ ὅσο καὶ τὴν Πρίσκιλλα, ἐθεοποίησαν ἀνθρώπους)⁴⁵. **2) Ἡ αἵρεση τοῦ Σαβελλίου.** Αὐτὸς καὶ οἱ ὄπαδοί του χρησιμοποίησαν πρῶτοι τὸν ὄρον «ὁμοούσιος» γιὰ τὸν Υἱόν, ἀλλὰ κατανοοῦσαν τὸν ὄρον αὐτὸν ἐσφαλμένα, γιατί ἐταύτιζαν «οὐσίαν» καὶ «ὑπόστασιν». Ἔτσι, γι' αὐτοὺς, ὁ Θεός, ἀφοῦ ἦταν μιὰ «οὐσία» (ὁ Υἱὸς ἦταν «ὁμοούσιος» πρὸς τὸν Πατέρα), καὶ ἡ «οὐσία» κατ' αὐτοὺς εἶναι ταυτόσημη μὲ τὴν «ὑπόστασιν», ἦταν καὶ μιὰ «ὑπόστασις» (δηλαδή, ἓνα ὑποκείμενο, ἓνα Πρόσωπο), τὰ δὲ Τρία Πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος ἦταν «ἀνυπόστατα» (χωρὶς ἰδίαν ὑπόστασιν), ἦταν ἀπλὰ «προσωπεῖα» (μάσκες), κάτω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐμφανίζεται ὁ ἓνας Θεὸς ἀληλοδιαδόχως (ὡς Πατὴρ στὴ Δημιουργία, ὡς Υἱὸς στὴν Ἀπολύτρωση ὡς Ἅγιον Πνεῦμα στὴν Ἐκκλησία). Αὐτὴ ἡ αἵρεση, πρὸ πολλοῦ «κατασβεσθεῖσα παρὰ τῶν Πατέρων», ὅπως λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, ἀνανεώθηκε ἀπὸ μερικοὺς στὰ χρόνια του. Οἱ ὄπαδοί της τὸν συκοφαντοῦσαν καὶ τὸν διέβαλαν καὶ τὸν ἐδίωκαν ὡς «ὁμοουσιαστὴν», ἐπειδὴ ἐρμήνευε ὀρθοδόξως τὸ «ὁμοούσιον» τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ ὡς «τριθεϊστὴν», ἐπειδὴ ἐπίστευε στὴν Ἁγίαν Τριάδα. Πρὸς αὐτοὺς ἀπαντώντας ὁ Μ. Βασίλειος, διευκρινίζει ὅτι στὸ Θεὸ διαφέρει ἡ «οὐσία» ἀπὸ τὴν «ὑπόστασιν», ὅπως διαφέρει τὸ «κοινὸν» ἀπὸ τὸ «ἴδιον» (τὸ ἰδιαίτερον). Στὰ Τρία Πρόσωπα ἢ τὶς Τρεῖς Θεῖες Ὑποστάσεις «κοινὸν» εἶναι ἡ θεία οὐσία (ἡ ἀγαθότης, ἡ θεότης ἢ εἴ τι ἄλλο), ὥστε νὰ εἶναι: Θεὸς ὁ Πατὴρ, Θεὸς ὁ Υἱός, Θεὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἔχουμε τρεῖς Θεοὺς ἀλλὰ Ἐναν κατὰ τὴν οὐσίαν Θεὸν Τρισυπόστατον⁴⁶. (Συνεχίζεται)

44. Βλέπε τὸ χωρίο στὴν ὑπ' ἀριθμὸν 35 ὑποσημείωση. Βλέπε καί: 141,168,5-13 καί: 98,129,15-18.

45. Βλέπε: 188,202,36-203,18 καί: 261,235,3-326,31.

46. Βλέπε: 210,245,20-247,39 καί: 214,252,26-253,16 καί: 226,275,34-41.

Ο ΠΑΝΤΟΤΕ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑΣ ΠΡΟΣΔΕΧΟΜΕΝΟΣ*

Ἡ ἀποκατάσταση τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν Τριαδικὴ Θεότητα καὶ ἀκόμη τοῦ ἀνθρώπου μὲ τοὺς ἀνθρώπους - συνανθρώπους συναπαρτίζει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπολύτρωσης τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ μάλιστα τὸ κυριολεκτικὰ σχετικὸ **τριγωνικὸ σχῆμα**, θὰ ἔλεγα, οἱ **τριδιάστατες ἢ τριμερεῖς, τριαδικές ἀγαθές σχέσεις** τοῦ ἐγὼ μὲ τὸ Ἐσὺ ὡς ἐμεῖς καὶ Ἐκείνου μὲ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΔΡΟΥΔΙΑ**, Καθηγητοῦ -
Εἰδικοῦ Ἐπιστήμονος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας

ἐμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, μὲ ἄλλες λέξεις οἱ **σχέσεις** τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ **Θεανθρώπου** καὶ τοῦ **συνανθρώπου** - τῶν **συνανθρώπων** συναποτελοῦν μιὰ ὑποδειγματικὴ «ἀγαπητικὴ»¹⁹ κοινωνία καὶ ἐπικοινωνία ἀγάπης «μετ' ἀλλήλων». Αὐτὴ ἡ κοινωνία «ἐν ἐπικοινωνία ἀγαπῆ» ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα μία ἀγαθὴ σχέση ὡς κατάσταση **καταλλαγῆς, διαλλαγῆς καὶ συνδιαλλαγῆς** τους, ὅπως ἐπίσης **ἀπαλλαγῆς** ἀπὸ τὸ πολυειδές καὶ ποικιλώνυμο κακό, καθὼς καὶ **ἀλλαγῆς - μεταλλαγῆς** ὅλων μας πρὸς τὸ καλό.

Ἐννοώντας αὐτὰ τὰ νοήματα, θὰ μπορούσαμε νὰ κατανοήσουμε τὸ μέγα μυστήριό τῆς ἀποκατάστασης τοῦ ἀνθρώπου, μὲσφ τῆς συμφιλίωσης, τὸ θαῦμα τῆς συνδιαλλαγῆς - τῆς «καταλλαγῆς» του μὲ τὸν Θεό, καὶ συνεπῶς μὲ τοὺς συνανθρώπους, ὅπως εὐστοχα τὸ διατυπώνει ὁ «ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν»²⁰, λέγοντας: «διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν **καταλλαγὴν** ἐλάβομεν»²¹. Προσῆλθε πάντως ὁ προσδοκώμενος Θεάνθρωπος καὶ ἦλθε λοιπὸν «ὁ **Ἐρχόμενος**»²², γιὰ νὰ ἀποκατα-

λάξει τὰ πάντα - «ἀποκαταλλάξει τὰ πάντα εἰς αὐτὸν εἰρηνοποιήσας»²³. Ἔτσι ἐπομένως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικρατήσῃ παντοῦ καταλλαγὴ (νὰ καταλλαγιάσουν οἱ ταραχές) καὶ ἡ διατάραξη τῶν **διαπροσωπικῶν σχέσεων θεανθρώπων καὶ συνανθρώπων**, εἶπαμε, νὰ ἀποκατασταθεῖ. Ἀσφαλῶς πρέπει νὰ κυριαρχήσῃ ἡ ἀποκαταλλαγὴ - ἡ εἰρήνη - οἱ εἰρηνικὲς σχέσεις οἱ θεανθρώπινες, συνανθρώπινες καὶ πανανθρώπινες. Κατ' ἐπέκταση ἐπακολουθεῖ λοιπὸν ἡ πολυμερῆς συμφιλίωση.

Ἐπισυμβαίνει ἀκολουθῶς ἐκείνη ἡ «φιλίωση», γιὰ τὴν ὁποία γράφει, κατὰ ἀνυπέρβλητο τρόπο, ἕνας ἔξοχος Ἕλληνας λογοτέχνης (πολὺ ἀπὸ πολλοὺς παρεξηγημένους Κρητικὸς²⁴): «Φιλίωσαμε, δόξα σοι ὁ Θεός... νιώθω πάλι τὸ Θεὸ σὰ γείτονα, σὰ φίλο, σὰ δανειστή ποῦ μοῦ χάρισε τὸ χρέος. Ἄλαφρωσα»²⁵. Καὶ συνεχίζει συμπληρωματικά: «μὰ μονάχα σωτηρία ἢ φιλίωση... γιὰ φιλίωση κινήσαμε, γιὰ ἀγάπη, ὄχι γιὰ πόλεμο... Παρθένα Μαρία, φέρε εἰρήνη καὶ γλύκα στὴν καρδιά μας... στὴν καρδιά τοῦ κόσμου. Γι' αὐτὸ μαθὲς σταυρώθηκε ὁ Γιὸς σου»^{25α}!

Αὐτὴ ἡ συμφιλίωση συνεπάγεται τὴν οἰκειότητα μὲ Ἐκείνον καὶ τὴν υἰοθεσία μας ἀπὸ μέρους Του. Πῶς ὅμως ἐπιτελεῖται αὐτή; Βλ. ἀποκαθιστάμεθα «οἰκείοι τοῦ Θεοῦ»²⁶ καὶ ἀποβαίνομε «υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος»²⁷, ἀφοῦ «πάντες... υἱοὶ Θεοῦ ἔστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»²⁸. Ἐπομένως «οἱ πρώην ἀπάτη»²⁹ πλανηθέντες, μὲ ἐπίπτωση καὶ ἐπακόλουθό τῆς τὴν ἐπιφυλακτικότητα, δυσπιστία καὶ οὐσιαστικὴ ἄρνησή τους ἔναντι τοῦ Δημιουργοῦ τους, διατελώντας ἔκτοτε μὲ «τὸν μὲν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντός»³⁰, καθὼς παράλληλα «μετ' ἀλλήλων ἀπάν-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 743 τοῦ ὑπ' ἀρ. 18/1994 τεύχους.

19. Πρβλ. «τῆς ἀγαπητικῆς ὁμιλίας» Μεγ. Βασιλείου, Ἐπιστολὴ 191, Ἀμφιλοχίῳ ἐπισκόπῳ Ἰκονίου. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 55ος, σ. 216 (30). — «τὸ ἀγαπητικὸν καὶ φιλάδελφον καὶ συνδευτικὸν πρὸς ὁμόνοιαν» Νικήτα Σερρών, Ὑπόμνημα εἰς τοὺς λόγους Ἀ'-ΜΑ' Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 63ος, σ. 225 (28).

20. Β' Τιμοθ. α' 11.

21. Ρωμ. ε' 11. — Πρβλ. «Ὁ Χριστός... γεννᾶται... διὰ νὰ φέρῃ τὴν καταλλαγὴν, τὴν συμφιλίωσιν καὶ τὴν ἐνότητα» Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις. Περιοδικὸ «Ἐπίσκεψις», ἀρ. φύλ. 451, 25.12.1990. — «καταλλαγέντες Θεῷ» Κοσμά ποιητοῦ, Κανὼν Χριστουγέννων, ὠδή ε', τροπάριον 2ο.

22. Πρβλ. «εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὄνοματι Κυ-

ρίου» ψαλμ. 117, 26. — Μάρκ. ια' 9. — Θ. Λειτουργία, Ἐπινίκιος Ὑμνος. — Πρβλ. καὶ μνημ. Ματθ. ια' 3.

23. Κολ. α' 20.

24. Βλ. Ἰ. Δροῦλια, Ἐνα τρίπτυχο - μία τριλογία, Σάρατ, Μπέργμαν, Καζαντζάκης (Γρεῖς γραφές τους), Ἀθήνα 1988, σ. 22.

25. καὶ 25α. Ν. Καζαντζάκη, Οἱ Ἀδερφοφάδες, Ἀθήνα 1963, σσ. 185, 276, 282.

26. Ἐφεσ. β' 19.

27. Ρωμ. θ' 26.

28. Γαλ. γ' 26.

29. Ἰωσήφ Ὑμνογράφου, Κανὼν τῆς Θεοτόκου - Ἀκαθίστου Ὑμνου, ὠδή η', τροπάριον 3ο.

30. Πλάτωνος, Τίμαιος (ἡ περὶ φύσεως φυσικός) 28 C.

των τῶν ἀνθρώπων», σὲ **σχέσεις διαταραγμένες**, ἔχουν ἐφεξῆς πλήρως ἀποκατασταθεῖ. Πάντως, ὅπως εἶναι αὐτονόητο, ἡ ἀποκατάσταση αὐτῆ, μὲ μεταστροφή τῶν σχέσεων αὐτῶν σὲ ἀγαθές, ἐπισυμβαίνει μετὰ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Λυτρωτῆ, τοῦ προσδοκώμενου Σωτήρα καὶ τῆ σταυρική Του αὐτοθυσία. Εἶναι ἐμφανὲς ὅτι «ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ»³¹ ἔγινε «υἱὸς ἀνθρώπου»³² καὶ ἔτσι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας ἦλθε «διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν»³³, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Προμηθεὺς γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἐνσαρκώθηκε καὶ προσφέρθηκε δηλαδὴ ὁ Λυτρωτῆς ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τοὺς θνητοὺς, ἀπὸ φιλία - ὑπεραγάπη, θὰ λέγαμε, γιὰ ἀμοιβαία ἀγάπησιν μὲ τὰ ἀνθρώπινα πλάσματά Του!

* * *

Ὅμως ἐμεῖς πῶς ὑποδεχόμεστε τὸν Προσδοκώμενο; Πῶς τὸν δεχόμεστε; Τὸν προσδεχόμεστε; Τὸν ἀποδεχόμεστε; Ποιά ἡ ἀνάλογη ἀνταπόκρισή μας στὴν ἀγάπη Του, μάλιστα 19 αἰῶνες καὶ πλέον, «μετὰ τὴν ἔλευσιν Αὐτοῦ»³⁴; Ὑπάρχει ἄραγε «ἀντέρωτας», κατὰ Πλάτωνα³⁵, στὴ σημαντικὴ αὐτὴν περίπτωση «ἀγαπήσεως»; Ὁ «Εὐεργέτης»³⁶ ἔχει ἐμφανισθεῖ. Ὁ Λυτρωτῆς ἔχει ἔλθει. Ἐγινε, εἶπαμε, «υἱὸς ἀνθρώπου»³⁷ ὁ ὄντως «Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζώντος»³⁸. Naί, «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί»³⁹. Μήπως θυμόμαστε ὅμως ἡ ἀναλογιζόμεστε, πῶς τὸν ὑποδέχθηκαν οἱ ἄνθρωποι; Πῶς ἔγινε δεκτὸς «ὁ Ἐρχόμενος» στὴ Βηθλεέμ; Beth-lehem στὰ ἔβραϊκά σημαίνει σπιτί ψωμοῦ⁴⁰ (= ἄρτοποιεῖο - ἄρτοποιεῖο). Ἄς παρατηρήσουμε πάντως πόσο ὀξύμωρο εἶναι ὡς σχῆμα λόγου («κατ' εὐφημισμὸν»), καὶ τί ἀντίφαση ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ τοπωνύμιον — ἡ

ὄνομασία τοῦ τόπου ἐκεῖνου, γιὰ μιὰ περιοχὴ ἢ ὁποῖα στάθηκε τόσο ἀπάνθρωπα ἀφιλόξενη πρὸς τὸν **Φιλάνθρωπο Θεάνθρωπο!** Ὅταν ἦταν νὰ τεχθεῖ ὁ «Ὑπερούσιος»⁴¹, δὲν βρέθηκε χωρὸς ἀνθρώπινος νὰ καταλύσει καὶ κατάλληλο περιβάλλον γιὰ νὰ παραμείνει προσωρινὰ ἡ ἐπίτοκος Θεοτόκος, στὴ Βηθλεέμ. Στὸ σπιτί τοῦ ψωμοῦ, «οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι»⁴²! Δὲν ὑπῆρχε κάπου, κάπως, κάποιος χωρὸς ἀνάλογος νὰ ἀποθέσει ἡ Θεοκνήτρια τὸ θεανδροικὸ νεογνόν. Δὲν συναπαντήθηκε ἄλλωστε **ἄνθρωπος φιλάνθρωπος** νὰ τοὺς συμπαρασταθεῖ. Πρβλ. παρόμοια συμπεριφορὰ στὸν παράλυτο τῆς Βηθεσδά. Beth-hesdz σημαίνει σπιτί συμπαράστασης, ἀλληλεγγύης, ἐλεημοσύνης, φιλανθρωπίας⁴³! Ἐκεῖ ὅμως, στὸ μέρος ἐκεῖνο, παραπονέθηκε ὁ παράλυτος, ἀποκρινόμενος σὲ ἀνάλογη ἐπερώτηση τοῦ Ἰησοῦ πῶς: «Κύριε ἄνθρωπον οὐκ ἔχω»⁴⁴ — **δὲν ἔχω ἄνθρωπο!** Δὲν ὑπῆρχε ἄνθρωπος - συνάνθρωπος στὸ σπιτί τῆς συμπαράστασης νὰ συμπαρασταθεῖ στὸν πάσχοντα ἄνθρωπο. Πρβλ. αὐτὸ τὸ γεγονός μὲ τὴν ἀνάλογη ἀναζήτησιν στὴν ἀρχαία Ἀθήνα ἀπὸ τὸν κυνικὸ φιλόσοφο Διογένη, λέγοντας «Ἄνθρωπον ζητῶ»⁴⁵!

Κατέφυγε, ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ Θεογεννητρια σὲ σπήλαιο - σταῦλο! Ἐγιναν ἔτσι προσωρινὰ ἡ Θεομήτωρ καὶ ὁ Θεάνθρωπος σπηλαιόβιοι! Βλ. «*Λαθῶν ἐτέχθη ὑπὸ τὸ σπήλαιον*»⁴⁶. Αὐτὴ ἡ λέξις «λαθῶν» εἶναι Μετοχὴ ἀορίστου β', τοῦ ρήματος λανθάνω, ποῦ σημαίνει: μένω ἀπαρατήρητος, δὲν γίνομαι ἀντιληπτός, διαφεύγω τὴν προσοχή⁴⁷. Πρβλ. «*λάθρα βιώσας*»⁴⁸.

(Συνεχίζεται)

31. Ἰωάν. α' 34, 50, ια' 4.

32. Ματθ. η' 20, ιζ' 9.

33. **Αἰσχύλου**, Προμηθεὺς Δεσμώτης 123.

34. Πρβλ. *περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου* Πράξ. Ἄποστ. ζ' 52.

35. Βλ. «*ποθεῖ καὶ ποθεῖται, εἰδωλον ἔρωτος ἀντέρωτα*» Πλάτωνος, Φαῖδρος (ἢ περὶ καλοῦ ἠθικοῦ) 255 D. — Ὁ «ἀντέρωτας» - ἀντέρωτας εἶναι ὁ ἀμοιβαῖος ἔρωτας. Βλ. **Δ. Δημητράκου**, Μέγα Λεξικὸν ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, τόμ. Α', σ. 618. — Ἀντιπρβλ. «*ὑπερφιλῶν οὐκ ἀντιφιλεῖται*» Ἀριστοτέλους, Ἠθικὰ Νικομάχεια I. 1164 α 4-5.

36. Βλ. «*Χριστόν, ὡς εὐεργέτην*» καὶ «*Χριστέ... ὡς εὐεργέτην*» Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Κανὼν ἱαμβικὸς Χριστουγέννων, ὠδὴ δ', τροπάριον 2ο καὶ ὠδὴ ε', εἰρμός.

37. Ματθ. ια' 19, ιβ' 8.

38. Βλ. «*σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζώντος*» Ματθ. ιστ' 16.

39. Α' Τιμοθ. γ' 16.

40. Βλ. **Βηθλεέμ**, σὲ Θ.Η.Ε. τόμ. 3ος, στ. 834.

41. Πρβλ. «*τὸν Ὑπερούσιον*» **Ρωμανοῦ** τοῦ **Μελωδοῦ**, Κοντάκιον Χριστουγέννων, ἤχου γ'.

42. Λουκ. β' 7.

43. **Μάρκου Σιώτου**, **Βηθεσδά**, σὲ Θ.Η.Ε. τόμ. 3ος, στ. 831.

44. Ἰωάν. ε' 7. — Ἀντιπρβλ. «*ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐλεήσει*» Ἠσαΐας θ' 18.

45. Βλ. **Διογένης** ὁ **Κύων** (Κυνικὸς φιλόσοφος), σὲ **Νεώτερον Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν «Ἠλίου»**, τόμ. 6ος, σσ. 75-76.

46. 1ο τροπάριον, ἤχου πλαγ. β', Ἐσπερινοῦ Χριστουγέννων. — Πρβλ. «*γεννᾶται μέσα σὲ φάτην, σὲ σπήλαιο ζῶντων*» Ἄθαν. Ἀρμάου, Σκέψεις καὶ γνώμες '89, Χριστουγεννιάτικες ματιὲς στὴν ἐπικαιρότητα, Ἀθήνα χ.χρ. (1990), σ. 204.

47. Βλ. **λανθάνω**, σὲ **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 5ος, σ. 4260. — **Ζαφ. Γαβαλά**, μνημ. ἔργ. σ. 100.

48. Τὸ ἐπίρρημα **λάθρα** σημαίνει κρυφά, μυστικά, χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτό. **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 5ος, 4240. — Βλ. ὅτι «*Ἰωσήφ... ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτὴν*» Ματθ. α' 19.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Βαρουσήμαντοι έπισημάνσεις.

Ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος έν τή προσφάτω βαρουσημάντω «Πατριαρχική Άποδείξει επί τοίς Χριστουγέννοις», ήτις δημοσιεύεται είς άλλας σελίδας του παρόντος τεύχους τής «Έκκλησίας», άφου έπισημαίνει τās έκφευγούσας τήν άνθρωπίνην κατανόησιν διαστάσεις του Μυστηρίου τής σαρκώσεως του Υίου του Θεού, προσθέτει ότι «τò ιστορικόν γεγονός τής Γεννήσεως του Χριστου δέν έξαφανίζεται είς τò άπομεμακρυσμένον και άνεπανάληπτον παρελθόν, αλλά διαφυλάσσεται είς τήν Έκκλησίαν ώς πάντοτε παρούσα χάρις και άναβιούται είς τήν ύπαρξιν του πιστου, καθιστάμενον ζωτικόν γεγονός, τò όποίον σφραγίζει και μορφώνει τήν όλην αυτου ζωήν».

Μόνον διά τής άνανεώσεως έν τή καρδιά αυτών του ύπερφνους Μυστηρίου τής Θείας Ένανθρωπήσεως θα δυνηθούν οί άνθρωποι να καταστήσουν τήν φθαρτήν αυτών φύσιν «φάτην, χωρίον και χώραν του άχωρητου» και θα προφυλαχθούν εκ των «άμαθών και άστηρίκτων» αυτοκλήτων σωτήρων, οί όποιοι, — ώς τονίζει ο Παναγιώτατος — «προωθούν τούς ιδίους αυτών άνθρωπισμούς, επαγγελόμενοι είς τόν κεκοπιακότα σύγχρονον άνθρωπον μίαν νέαν έποχήν, ένα νέον, άνευ Χριστου, παράδεισον. Κατ' ούσίαν οί καινότροποι ούτοι άνθρωπισμοί συνθέτουν θλιβεράν εικόνα ύπαρξιακής συγχύσεως, άπουσίας του Θεου, και θανάτου, ένα φαύλον κύκλον έντός του όποίου διασπάται και ή αίσθησις και ή συνείδησις του ανθρώπου» και δημιουργούνται «φοβία και άγωνία, συνθήκαι ύπάρξεως, τās όποιās προσδιορίζει ή έλλειψις έλπίδος, ο πόνος και ή θλίψις».

Ίδιαιτέρως διά τούς κύκλους των πιστων πρέπει να έπισημανθῆ, ότι έν των αιτίων, τὰ όποία προκαλούν τήν θλιβεράν ταύτην κατάσταση είναι και ή εύθαρσώς κατά έπιγραμματικόν τρόπον καταγγελλομένη υπό του Σεπτου Οικουμενικού Πατριάρχου άπαράδεκτος κατάσταση τής ψευδούς εύλαβείας, ήτοι «ή υπό τò κάλυμμα τής εύσεβείας θρησκευτική αυθάδεια, ή όποία εκδηλοΰται ώς άνυπακοή είς τούς θείους τής

Έκκλησίας θεσμούς» (Ο νοών νοείτω τήν υπό τής Συντάξεως έπισημανσιν και ύπογράμμωσιν τής βαρουσημάντου πατριαρχικής καταγγελίας).

Ρεαλιστικά καταγγέλαι.

Η επί τή έορτή των Χριστουγέννων πρόσφατος Ποιμαντορική Έγκύκλιος του Μακαριώτατου Αρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ κατήγγειλε κατά ρεαλιστικόν τρόπον τούς πολέμους έν τή πρώην Γιουγκοσλαβία, τὰ δεινά των Κυπρίων «υπό τò πέλμα του τουρκικού στρατου», τήν καταπάτησιν των άνθρωπίνων δικαιωμάτων έν Βορειώ Ηπειρώ, τήν βίαν, τήν τρομοκρατίαν, τās ληστείας, τήν πείναν, τήν πτωχείαν, τήν άνεργίαν, τήν κερδοσκοπίαν, τόν άτομισμόν, τόν κοινωνικόν ρατσισμόν.

Χαρακτηριστικώς ο Μακαριώτατος προσέθεσε και τὰ έξής: «Χάσαμε τήν άνθρωπιά μας, κάθε εύαισθησία, λησμονήσαμε τò χριστιανικό μας καθήκον. Άδιαφορούμε συχνά για τήν ίδια μας τήν οίκογένεια, για τὰ παιδιά μας... Η πορνογραφία έχει έξευτελίσει τò άνθρώπινο σώμα και έχει μεταβάλει τή γενετήσια πράξη σέ χυδαίο θέαμα. Η Τηλεόραση αντί να ύπηρετεί εκπαιδευτικούς σκοπούς, προσφέρει μιá εύτελή και χειρίστης ποιότητος ψυχαγωγία. Οί άγγελίες με τὰ “ρός τηλεφωνα” κατακλύζουν όλους τούς σταθμούς, αλλά και τīs σελίδες σοβαρών έντύπων. Τὰ πάντα παίρνουν τήν μορφή συναλλαγής επί χρήμασιν».

Πάντα ταύτα, ώς προσθέτει ο Μακ. Προκαθήμενος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, όφείλονται είς τήν απομάκρυνσιν εκ του Χριστου και του νόμου του Ευαγγελίου Του. Όθεν, μόνον ή έπιστροφή είς Αυτον «θα μάς χαρίσει τήν ειρήνη, τήν έλευθερία από τὰ δεσμά του πάθους, τή δικαιοσύνη, τὰ άγαθά τής φιλανθρωπίας Του, θα μάς σηκώσει από τήν πώση και θα μάς οδηγεί στή σωτηρία».

Σχέσεις Όρθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών.

Κατά τò πρόσφατον ταξίδιον Του είς τήν Κεντρικήν Ευρώπην ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος έπεσκέφθη

καὶ τὴν ἐν Βελγίῳ γνωστὴν φιλορθόδοξον ρωμαιοκαθολικὴν Μονὴν Chevetogne καὶ ὠμίλησεν ἐν αὐτῇ ὡς ἤδη ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Ἐκκλησίας», περὶ τῶν σχέσεων Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ. Κατὰ τὴν ὁμιλίαν του ταύτην ὁ Σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων ἐτόνισε καὶ τὰ ἑξῆς:

«Κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας δεκαετίαις ἔχει πραγματοποιηθῆ τεραστία πρόοδος πρὸς τὴν ἀδελφικὴν προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὅχι ἀπλῶς ἤρθησαν τὰ ἀναθέματα τοῦ 1054, ἀλλὰ σημερον ἡ σχέσις τῶν Ἐκκλησιῶν Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως εἶναι πολὺ περισσότερον ἀδελφικὴ ὅσον πρὸ τοῦ σχίσματος ἐντὸς τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας, ὅταν ὁ Λατινικὸς καὶ ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανισμὸς λόγω τῆς γεωγραφικῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς γλωσσικῆς διαφορᾶς ἐδυσκολεύοντο νὰ κατανοήσουν ἀλλήλους.

»Βεβαίως ἐμπόδια ὑπάρχουν πολλὰ. Ἡ πρόσφατος ἀναβίωσις τῶν συγκρούσεων ἐν ταῖς περιοχαῖς τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Οὐνίας ἀποτελεῖ τὸ χαρακτηριστικώτερον παράδειγμα ἐνὸς συγχρόνου μεγάλου προβλήματος.

»Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ Οὐνία ἀποτελεῖ τραυματικὴν ἐμπειρίαν διὰ τὴν Ἀνατολήν, καθ' ὅσον προὔξενε τραγικὴν αἰμορραγίαν ἐν τῷ σώματι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὅπως τραυματικὴ ἐμπειρία ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἡ καταστροφικὴ εἰσβολὴ τῆς Δ' Σταυροφορίας ἐν τῷ χώρῳ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας».

«Ποιοτικὸν ἐπίτευγμα».

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὁμιλῶν ἐν Χάγῃ περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου βήματος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου, ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἐκφράζομεν τὴν ἀνάγκην ἐπανευρέσεως ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ διεθνεί συμπράξει τῆς προτεραιότητος κοινωνικῶν μᾶλλον ἢ ἀτομοκεντρικῶν καὶ ἐξουσιοκεντρικῶν κριτηρίων δικαιοσύνης. «Ἡ δικαιοσύνη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν», ἐσημείωσεν ὁ Ἀριστοτέλης. Τάξις ἐξασφαλιζουσα τὸν «κόσμον» τῆς πόλεως, τὴν κοσμιότητα τῆς κοινωνίας τῶν σχέσεων καὶ οὐχὶ τὴν θωράκισιν ἀτομικῶν καὶ ὁμαδοποιουμένων

συμφερόντων ἢ ἐκκλησιαστικῶν κρατικῶν βλέψεων. Τολμῶμεν νὰ πιστεύομεν ὅτι τὸ Εὐρωπαϊκὸν Κοινοτικὸν Δίκαιον δύναται νὰ ἀποτελέσῃ οὐσιώδη παράγοντα πολιτιστικῆς συγκλίσεως καὶ καρποφόρου συνεργασίας τῶν λαῶν καὶ παραδόσεων τῆς Εὐρώπης, ἐὰν ἀποβλέψῃ εἰς ὄραμα ἐνότητος οὐχὶ ἀποκλειστικῶς ὀργανωτικῆς καὶ χρηστικῆς...».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς χαρακτηριζούσης πάντοτε τὸν λόγον Του ἐπιγραμματικῆς διατυπώσεως, εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἡμεῖς, ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ τῆς παρουσίας τῶν ὑφ' ἡμῶν πομαιομένων Ὁρθοδόξων Μητροπόλεων καὶ Ἐνοριῶν ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς διακονίας τοῦ ἐκκλησιολογικοῦ ὁράματος τῆς ἄλλοτε ἀδιαιρέτου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, κομίζομεν εἰς τὸ σημερον ἐγγεῖρημα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνοποιήσεως συμβολὴν μαρτυρίας: Ὅτι ἡ οἰκουμενικότης καὶ ἡ καθολικότης δὲν εἶναι ποσοτικὸν μέγεθος, εἶναι ποιοτικὸν ἐπίτευγμα. Ὅτι ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐνότης ἀπαιτεῖ οὐχὶ μόνον σχεδιασμοὺς οἰκονομικῆς συγκλήσεως καὶ δικαϊκοῦ, πολιτικοῦ, ὀργανωτικοῦ συντονισμοῦ, ἀλλὰ καὶ κοινὸς ἄξονας συναντήσεως τῶν διαφοροποιημένων παραδόσεων, ἄξονας νοηματοδοτήσεως τῆς κοινωνίας τῶν προσώπων, τῆς ἀνθρωπίνης κοινότητος, τῶν σχέσεων συμβιώσεως».

«Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις εἶναι οἰκουμενικὴ».

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, —κατὰ τὴν ὁμιλίαν Του πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐν Gand Βελγίου Ὁρθοδόξου Κοινότητος—, ἀναφερόμενος εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐτόνισε μετὰ κρυσταλλίνης διαυγείας εὐσυνόπτως καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἡ σύγχρονος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι «ἀνατολικὴ» μόνον ὡς πρὸς τὴν μορφήν τῆς λατρείας καὶ ὡς πρὸς τὴν γεωγραφικὴν κατανομήν τῆς πλειονότητος τῶν Ὁρθοδόξων λαῶν. Ὅμως ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως καὶ τὴν βίωσιν τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἐπιμένομεν νὰ διασώζωμεν τὴν οὐσίαν τῆς κοινῆς εἰς Ἀνατολήν καὶ Δύσιν ἀρχαίας «Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας», ὅπως ἐξεφράζετο καὶ ἐβιοῦτο ἀδιαιρέτος κατὰ τοὺς ὀκτῶ

πρώτους μετά Χριστόν αιώνας, πρὶν δηλαδή ἢ βαθμιαία ἀποξένωσις λόγῳ γεωγραφικῶν ἀποστάσεων καὶ γλωσσικῶν διαφορῶν ὀδηγήσῃ εἰς βαθμιαίαν διαφοροποίησιν καὶ τελικῶς εἰς τὸ ὀδυνηρὸν σχίσμα μεταξὺ Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, «ἡ Ὁρθόδοξος πίστις, —ὡς συμπεραίνει ὁ Παναγιώτατος—, δὲν εἶναι “ἀνατολική”, ἀλλ’ οἰκουμενική, ἀποτελεῖ τὴν κοινὴν κληρονομίαν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν δύναται νὰ ἐπανεύρῃ τὰς ρίζας του καὶ ὁ Δυτικὸς Χριστιανός. Δι’ αὐτῆς δύναται νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ τὴν πίστιν τῆς ἀρχαίας Δυτικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐποχῆς τῶν Πατέρων, πρὸ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ὀρθολογισμοῦ τῆς Σχολαστικῆς Θεολογίας».

Εἰς ταῦτα ὁ Παναγιώτατος προσέθεσεν εὐστόχως καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἀφοσίωσις τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν ἠνωμένην Ἐκκλησίαν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ κατηγορηθῇ ὡς στατικὸν λείψανον τοῦ παρελθόντος καὶ ὡς ζῶν ἀπολίθωμα. Βεβαίως ἡ κατηγορία αὕτη ἀποτελεῖ συγχρόνως ἀναγνώρισιν, ὅτι ὄντως ἡ Ὁρθοδοξία διέσωσεν ἀμετάβλητον τὴν ἀρχαίαν κοινὴν Χριστιανικὴν πίστιν».

«Ἡ Ὁρθόδοξη Γυναίκα στὴν Εὐρώπη»

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος, —ὁ ὁποῖος ἔχει καταστήσει τὴν ποιμανομένην ὑπ’ αὐτοῦ Ἱεράν Μητροπόλιν ἀκτινοβόλον κέντρον ποιμαντικῆς δραστηριότητος, ἀντιαιρετικῆς ἀγῶνης, προβολῆς τοῦ μοναστικοῦ ιδεώδους, κοινωνικῆς διακονίας, ἀκτινοβολίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ προωθήσεως ἐκδηλώσεως ὑγιῶς Οἰκουμενισμοῦ—, εἶχε τὴν ρηξικέλευθον πρωτοβουλίαν νὰ ὀργανώσῃ προσφάτως ἐν τῷ Πνευματικῷ Κέντρῳ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας τὸ καὶ εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» μνημονευόμενον Εὐρωπαϊκὸν Συνέδριον πρὸς σφαιρικὴν καὶ διονυχιστικὴν ἐξέτασιν τοῦ σπουδαιοτάτου θέματος «Ἡ Ὁρθόδοξη Γυναίκα στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη».

Διαπρεπεῖς Ἕλληνες καὶ ξένοι εἰσηγηταὶ προέβαλον πτυχὰς τῶν στόχων τοῦ Συνεδρίου, ὅπερ συνεκλήθη διὰ «νὰ ἐπισημάνει τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συγκροτοῦν τὸν ὀρθόδοξο τρόπο

ζωῆς, νὰ δείξει τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν οἰκουμενικὴν παρακαταθήκην τῆς Ὁρθοδοξίας, νὰ ἐπιανεκτιμήσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοση γιὰ τὴν γυναίκα, νὰ εὐαισθητοποιήσῃ τὴν ὀρθόδοξον γυναίκα καὶ νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν, δράσιν καὶ διακονίαν στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Εὐρώπης, νὰ προωθήσῃ τὴν ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ὀρθόδοξων γυναικῶν στὸν εὐρύτερον εὐρωπαϊκὸν χώρον καὶ νὰ συμβάλῃ ἐννοίῃ τῆς Εὐρώπης».

Κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν τὸ Συνέδριον ἐσημείωσεν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν καὶ κατέστη συνειδητὴ ἢ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τῆς πραγματοποιήσεως τῶν αἰτημάτων, τὰ ὁποῖα διευτυπώθησαν εἰς τὰ τελικὰ συμπεράσματα καὶ μηνύματα τῶν συνέδρων. Ὅθεν ὀφείλονται συγχαρητήρια εἰς τὴν Ἱ. Μητροπόλιν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος πρωτοπριακοῦ Συνεδρίου.

Ε. Δ. Θ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΤΡΙΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ «ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ»

Ἡ ἐπιτυχημένη σειρά «Θεωρία καὶ πράξις» ἐμπελουτίζεται μὲ τὴν ἐκδοσὴν τριῶν ἀκόμη βιβλίων ποῦ παρουσιάζουν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον:

* Ἀρχιμ. Γερβασίου Ι. Ραπτοπούλου, ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ καὶ οἱ κακοδοξίαι τοῦ Παπισμοῦ. Ἀριθμὸς 10. Ἀθήνα 1994, σελίδες 248.

Οἱ κυριότερες αἰρετικὲς «ἐκκλησίαι» ποῦ δροῦν στὴν Ἑλλάδα, ἡ διδασκαλία τους καὶ ἡ ὀρθόδοξη ἀπάντησις σ’ αὐτὴν. Ἐπίσης, ἐκθεση καὶ ἀναίρεσις ὅλων τῶν κακοδοξιῶν τοῦ Παπισμοῦ.

* Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Π. Ἀβαγιανοῦ, ΤΟ ΙΕΡΟ ΕΥΧΕΛΑΙΟ, φάρμακο ζωῆς καὶ σωτηρίας. Ἀριθμὸς 11. Ἀθήνα 1994, σελίδες 104.

Ἐκλαϊκευμένη ἀλλὰ πλήρης ἐκθεση τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴ σύστασιν, τὸ σκοπὸν, τὰ σωστικὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου, μὲ ἐπιλογή ὕμνων καὶ εὐχῶν του (κείμενο μεταφραση).

* Εὐαγγέλου Γ. Καρακοβούνη, θεολόγου, ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ. Τί λέει ἡ Ψυχολογία - Ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας. Ἀριθμὸς 12. Ἀθήνα 1994, σελίδες 88.

Ἡ περιέργεια καὶ ἡ ἀγνοία σπρώχνουν ἀρκετοὺς χριστιανούς στὴν «ἐξέτασιν» καὶ τὴν «ἐρμηνείαν» τῶν ὄνειρων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάπτυξιν «ὄνειροφιλολογίας» (ὄνειροκρίτες, καζαμίες κ.ἄ). Τί λέει, ὅμως, ἡ Ψυχολογία γιὰ τὰ ὄνειρα καὶ ποῖα εἶναι ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς διαφωτίζει μὲ πειστικότητα τὸ παρὸν βιβλίον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ι. 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

Με αντικείμενο τὰ σύγχρονα προβλήματα και τὴν ἀνταπόκριση τοῦ κλήρου σ' αὐτὰ συνήλθε πρὸ ἡμερῶν στὴν Ἱ. Μονὴ Πεντέλης, ἡ Σύναξη τῶν Ἱερέων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Στὴ Σύναξη ἡ ὁποία ἄρχισε μὲ θ. Λειτουργία στὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεὶμ ὁ ὁποῖος τόνισε τὸ ἀναλλοίωτο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀλλὰ και τὴν ἐπίταση τῶν συγχρόνων προβλημάτων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ βροῦν λύσεις στὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐγιναν πολλὲς εἰσηγήσεις και ἀκολούθησε συζήτηση μεταξὺ τῶν συνέδρων και ἐλήφθησαν ἀποφάσεις. Τὸ μεσημέρι παρέτέθη ἐπίσημο γεῦμα.

Ι. Μητρόπολις Γουμένισσης

Με προεξάρχοντα τὸν Σεβ. Μητρο. Γουμένισσης κ. Δημήτριο συμπαραστατούμενο ἀπὸ πολλοὺς κληρικούς και ἡγουμένους Ἱ. Μονῶν ἀμέσως μετὰ τὴ θ. Λειτουργία ἐγίνε ἡ θεμελίωση τοῦ κεντρικοῦ Μοναστηριακοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Εἰρήνης στὸ ὀμώνυμο Μοναστήρι τῆς στὴ Γρίβα. Οἱ ἐργασίες γιὰ τὸ Ναὸ ἤδη ξεκίνησαν και προχωροῦν με ἱκανοποιητικὸ ρυθμὸ, χάρις και στὴ συμπαράσταση φιλομαρτύρων προσκυνητῶν ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν συνεργοὶ σ' ἓνα ἔργο πνευματικῆς θωρακίσεως τῶν συνόρων τῆς πατρίδος μας.

Ι. Μητρόπολις Ζιχνῶν

Μεγάλῃς ἐθνικῆς σημασίας ἔργο ἐπιτελεῖ ὁ Σεβ. Μητροπ. Ζιχνῶν κ. Σπυρίδων με τὴν ἀγιογραφικὴ κατοχύρωση τῆς Ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας, γεγονὸς ποὺ προσπαθεῖ ψυχὴ τε και σῶματι νὰ διακηρύξει πρὸς κάθε κατεύθυνση. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ διένειμε δωρεὰν 3.000 βιβλία με τὸ θέμα: «Μαρτυρίες τῆς Ἁγίας Γραφῆς γιὰ τὴ Μακεδονία, τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο και τοὺς Ἑλληνες τῆς Μακεδονίας».

— Συχνά, κάθε βδομάδα, γίνονται ραδιοφωνικὲς και τηλεοπτικὲς ἐκπομπὲς με τὴν εὐθύνη και τὴν ἐπιμέλεια τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, οὕτως ὥστε και με σύγχρονους τρόπους και μεθόδους νὰ διδάσκεται και νὰ καλλιεργεῖται ὁ εὐσεβὴς λαὸς μας.

— Σχολὴ Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἵδρυσε ἡ ἀνύστακτη μέριμνα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζιχνῶν, οὕτως ὥστε νὰ ἐξαλειφθεῖ τὸ φαινόμενο τῆς ἐλλείψεως ἱεροψαλτῶν ἢ και ἱερέων ἀκόμη ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Μητροπολιτικῆς του περιφέρειας.

Ι. Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αἰγιαλείας

Λειτουργεῖ και ἐφέτος ἡ Σχολὴ Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱ. Μητρο. Καλαβρύτων και Αἰγιαλείας. Στὸ πρῶτο ἔτος σπουδῶν ἐνεγράφησαν 25 νέοι μαθητὲς ἐπὶ συνόλου ἐξήκοντα (60) μαθητῶν. Ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ ὑποδειγματικὰ ὑπὸ τὴ διεύθυνση και τὴ διδασκαλία ἀρίστων Ἱεροψαλτῶν.

Ι. Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

Στὶς 23 Ὀκτωβρίου ὁ σύλλογος πολυτέκνων «Ἄγιος Γεώργιος» γιόρτασε τὴν ἡμέρα τῶν πολυτέκνων στὸν Ἱ. Ναὸ τῶν Ἁγ. Πάντων Θεσσαλονίκης με πανηγυρικὴ θ. Λειτουργία. Στὸ τέλος τῆς θ. Λειτουργίας τελέσθηκε ἡ βάπτισμα τοῦ τετάρτου τέκνου οἰκογενείας τοῦ Συλλόγου και δόθηκαν χρηματικὰ ἔπαθλα.

Ι. Μητρόπολις Χίου

«Ἵπὲρ ἀστέγων» πῆρε πρόσφατα σημαντικὲς ἀποφάσεις ἡ Ἱ. Μητρόπολις Χίου. Με ἀπόφαση τοῦ Σεβ. Μητρο. Χίου κ. Διονυσίου παραχωρεῖται στὸ χωρὸ τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς ἔκταση 25 στρεμμάτων προκειμένου νὰ ἀνεγείρει ἐκεῖ ὁ ΟΕΚ ἐργατικὲς κατοικίες. Σύμφωνα με δήλωση τοῦ Σεβ. Μητρο. Χίου κ. Διονυσίου με τὴν ἀπόφαση αὐτὴ ὑλοποιεῖται ἡ πρὸ μηνῶν ἐξαγγελθεῖσα δωρεὰ τῆς Ἐκκλησίας ποὺ ἔχει σὰν στόχο τὴν παροχὴ θαλαπρωῆς και στέγης σὲ οἰκογένειες ποὺ τὴν ἔχουν ἀνάγκη.

Ριζαρείος Ἐκκλ. Σχολὴ

Με πανηγυρικὴ θ. Λειτουργία και στὴ συνέχεια ἐκδήλωση, συνεχίστηκε τὴν Κυριακὴ 27 Νοεμβρίου στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς Σχολῆς στὸ Χαλάνδρι ὁ ἐορτασμός γιὰ τὴ συμπλήρωση 150 χρόνων ἀπὸ τὴ λειτουργία τῆς Ριζαρείου Ἐκκλ. Σχολῆς.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἀπὸ τὸ 1844 μέχρι σήμερα ἡ Ρ.Ε.Σ. διέγραψε μιὰ ἱστορικὴ πορεία προσφέροντας ταυτόχρονα στὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία ἀλλὰ και στὸ Ἔθνος πολὺτιμες ὑπηρεσίες, ἀναδεικνύοντας ἀπὸ τὰ θρανία σπουδαῖες φυσιογνωμίες.

Ι. Μονὴ Βλατάδων

Καινούργιο Μουσεῖο φιλοξενεῖ ἀπὸ τώρα και εἰς τὸ ἐξῆς τοὺς θησαυροὺς τῆς Μονῆς Βλατάδων, τοῦ παλαιότερου βυζαντινοῦ μοναστηριοῦ τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ συνεχίζει τὴν ἀδιάλειπτη λειτουργία του ἀπὸ τὴν ἵδρυσή του, τὸν 14ο αἰ. μέχρι σήμερα. Τὸ νέο σκευοφυλάκιο τῆς μονῆς ἐγκαινιάστηκε στὰ μέσα Ὀκτωβρίου ἀπὸ τὸν ἡγουμένό της Μητροπολίτη Τυρο-

λόης και Σερεντίου κ. Παντελεήμονα, καθηγητή του Α.Π.Θ. Στο νέο σκευοφυλάκιο φυλάσσεται ή πλούσια συλλογή εικόνων και λειτουργικών σκευών, χειρόγραφα και γλυπτά τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπό τή Μονή Βλατάδων ἀλλά και ἀπό τὰ μετόχιά της.

Συναυλία Βυζαντινῆς Μουσικῆς

Τὸ Σωματεῖο Ἱεροσολιτῶν Θεοσίνης «Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός» ἔδωσε στίς ἀρχές Νοεμβρίου συναυλία στήν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Α.Π.Θ. στὰ πλαίσια τῶν ΚΘ' Δημητριῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτη τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Σοφίας Χαριλάου Ταλιαδώρου.

Τὸ Σωματεῖο Ἱ. Δαμασκηνός ἰδρύθηκε τὸ 1918 στή Θεσ/νίκη μὲ σκοπὸ τὴν διατήρηση, καλλιέργεια και διάδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλ. Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Πρὸς τοῦτο δημιουργήθηκε ἡ μεγάλη χορωδία ἀπὸ ἐπίλεκτα μέλη τοῦ Σωματείου πού κατὰ καιροὺς συμμετέχει σὲ διάφορες ἐκδηλώσεις.

Ἡ πρώτη συναυλία δόθηκε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Θεσ/νίκης ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ χοράρχη Κ. Πρίγγου.

Ψήφισμα

Γ. Σ. Τμήματος Ποιμαντικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Ἡ Γ.Σ. τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς συνελθοῦσα σήμερον τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1994, εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν τοῦ ἀκ. ἔτους 1994-95, μετὰ ἀπὸ εἰσήγησιν τῶν ἀρχαιοτέρων καθηγητῶν και συζήτησιν ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀκολουθοῦ ψηφίσματος.

Ἡ Γ.Σ. συμμετέχουσα ὁλοψύχως εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῶν 150 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης και ἀναμνησθεῖσα τῶν λαμπρῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποῖας αὐτὴ προσέφερεν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν ὡς και εἰς τὴν κατανόησιν τῶν λαῶν ἰδίως τῶν ὁμόρων ἕως τῆς ἀδοκίτου ἀναστολῆς τῆς λειτουργίας αὐτῆς, ἀπεφάσισεν:

α) ὅπως ἐκφράση εἰς τὴν Α.Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον τὴν χάριν της διὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ θεολογικοῦ τούτου καθιδρύματος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,

β) ὅπως συμπαρασταθῆ εἰς τὴν Πατριαρχικὴν πρωτοβουλίαν πρὸς ἐπαναλειτουργίαν αὐτῆς και ὅπως ζητήση τὸσον ἀπὸ τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς τῆς Τουρκίας, ὅσον και ἀπὸ ὅλους τοὺς ὁποῦδήποτε γῆς φορεῖς παιδείας τὴν ἐνεργητικὴν συνεισφορὰν αὐτῶν, προκειμένου τὸ πνευματικὸν τοῦτο Ἰδρυμα νὰ προσφέρῃ ἐκ νέου τὰς ὑψίστας ὑπηρεσίας του εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἰρήνην, τὴν καταλλαγὴν και συναδέλφωσιν τῶν λαῶν.

Διὰ τὸ Τμῆμα Ποιμαντικῆς

Ὁ Πρόεδρος

Παναγιώτης Ἰ. Μπούμης

— Τὸ Τμῆμα Ποιμαντικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετονομάσθηκε μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 315 Προεδρικὸ Διάταγμα (ΦΕΚ 166/6-10-94 τ. Α') σὲ Τμῆμα Κοινωνικῆς Θεολογίας.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

Τὴν ἐλπίδα του ὅτι ἡ Τουρκικὴ κυβέρνηση θὰ χορηγήσει τὴν ἄδεια ἐπαναλειτουργίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ἐξέφρασε πρόσφατα ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος. Ἡ Σχολὴ παραμένει κλειστὴ ἀπὸ τὸ 1971 μὲ τουρκικὸ νόμο. Ὁ Οἰκ. Πατριάρχης πιστεύει ὅτι παρὰ τὶς ἀντιξοότητες οἱ τουρκικὲς ἀρχές θὰ δώσουν τὴ σχετικὴ ἄδεια.

Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης

Στὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης ὁργανώθηκε ἀπὸ 3 μέχρι και 5 Νοεμβρίου 1994 ἀπὸ τὸν Σύνδεσμο Κρητῶν Θεολόγων τὸ Παγκρητίο Θεολογικὸ Συνέδριο ὑπὸ τὴν αἰγίδα και μὲ τὴν φιλοξενία τοῦ Σεβ. Μητροπ. Κισάμου και Σελίνου κ. Εἰρηναίου. Ἐλαβαν μέρος 250 σύνεδροι, Σχολικοὶ Σύμβουλοι και Ἱερεῖς ἀπ' ὅλη τὴν Κρήτη. Παρέστησαν Ἀρχιερεῖς τοῦ νησιοῦ. Στὸ Συνέδριο ἔστειλε μῆνυμά του και ὁ Παναγ. Οἰκουμ. Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, εἶχε δὲ ὡς θέμα του: «Τὰ προβλήματα τῶν νέων μας και ἡ Ὁρθόδοξη ἀγωγή στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση». Τὰ ἐπὶ μέρους θέματα ἀνέλυσαν οἱ ὁμιληταί: Ἀρχ. Φιλόθεος Φάρος, Καθηγ. Χρῆστος Γιανναράς, Πρωτ. Κων/νος Στρατηγόπουλος και Καθηγ. Δημήτριος Τσαούσης και Κων/νος Νεονάκης.

— Ὁλοκληρώθηκαν στὴν Ὁρθ. Ἀκαδημία Κρήτης οἱ ἐργασίες 15νθήμερου Σεμιναρίου μὲ θέμα «Εἰσαγωγή στὴν Ὁρθοδοξία», στὸ ὁποῖο ἔλαβαν μέρος 68 ἄτομα ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ Ἀμβούργου, μετὰξὺ τῶν ὁποίων ἦταν και πολλοὶ διακεκριμένοι ἐπιστήμονες. Τὸ πρόγραμμα «Ζῶσα Ὁρθοδοξία» ἐφαρμόζεται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μὲ ἐπιτυχία ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία. Σκοπὸς του εἶναι νὰ διευκολύνει στελέχη και ἄλλους χριστιανοὺς διαφόρων Ὁμολογιῶν νὰ γνωρίσουν τὴν Ὁρθοδοξία. Κατὰ τὰ 26 ἔτη λειτουργίας τῆς Ἀκαδημίας χιλιάδες ἑτερόδοξοι ἔλαβαν μέρος σ' αὐτὸ τὸ πρόγραμμα.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἀπὸ τὶς 11 μέχρι 23 Ὀκτωβρίου 1994 ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος πραγματοποίησε ποιμαντορικὴ ἐπίσκεψη στὴν ὁμορφὴ και φιλόξενη χώρα τοῦ Καμερούν, ἔδρα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀκκρας. Ὁ Σεβ. Μητροπολ. Ἀκκρας κ. Πέτρος, ἡ Κυβέρνηση, οἱ ἀρχές και ὁ εὐσεβὴς Ὁρθόδοξος λαὸς ἐκδήλωσαν μὲ κάθε τρόπο τὴν ἀγάπη και τὸν σεβασμὸ τους στὸν ὑψηλὸ ἐπισκέπτη ὁποῖος μὲ τὴν παρουσία του ἐνίσχυσε τὸ μεγάλο ἱεραποστολικὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖται και σ' αὐτὴ τὴ χώρα.

Ἄνακοινωθὲν

Ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ τοῦ Γ' συνήλθεν ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ἀπὸ 27ης μέχρι καὶ τῆς 30ῆς Νοεμβρίου, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐν Ἀλεξανδρεία, ἀποτελούμενη ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου 1ον) Ἐριμουπόλεως κ. Παύλου, 2ον) Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρωτορίας κ. Παύλου, 3ον) Νουβίας κ. Διονυσίου, 4ον) Κεντρώας Ἀφρικῆς κ. Τιμοθέου, 5ον) Καρθαγίνης κ. Εἰρηναίου, 6ον) Ἀξώμης κ. Πέτρου, 7ον) Λεοντοπόλεως κ. Τίτου, 8ον) Ζιμπάμπουε κ. Χρυσοστόμου 9ον) Ἀκκρας κ. Πέτρου 10ον) Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλῆς Ἐλπίδος κ. Παύλου, ἀπουσιάζοντος κανονικῆ ἀδείᾳ διὰ λόγους ὑγείας. Μεταξὺ τῶν θεμάτων ποὺ συνεζητήθησαν, τὰ σπουδαιότερα εἶναι:

1ον. «**Μετονομασία Ἱερῶν Μητροπόλεων**». Οὕτω ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Νουβίας μετωνομάσθη εἰς Ἱερὰν Μητρόπολιν Χαροῦμ καὶ παντὸς Σουδάν.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀκκρας, μετωνομάσθη εἰς Ἱερὰν Μητρόπολιν Καμερόν καὶ Πάσης Δυτικῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εἰρηνοπόλεως μετωνομάσθη εἰς Ἱερὰν Μητρόπολιν Κέννας καὶ Εἰρηνοπόλεως.

Ὁ Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀξώμης εἰς Ὑπέροτιμον καὶ Ἐξαρχὸν Πάσης Αἰθιοπίας καὶ Ἐρυθραίας.

2ον. **Ἰδρυσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καμπάλας καὶ Πάσης Οὐγκάντας.**

3ον. **Πλήρωσις κενῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.**

Ἐπληρώθη ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κέννας καὶ Εἰρηνοπόλεως, διὰ μεταθέσεως εἰς αὐτὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρθαγίνης κ. Εἰρηναίου. Ἐπληρώθη ἡ νεοϊδρυθεῖσα Ἱερὰ Μητρόπολις Καμπάλας καὶ Πάσης Οὐγκάντας, δι' ἐκλογῆς εἰς αὐτὴν τοῦ Θεοφιλοτάτου Ἐπισκόπου Οὐγκάντας κ. Θεοδώρου.

4ον. **Ἱεραποστολὴ εἰς ὅλην τὴν Ἀφρικὴν.**

5ον. **Αἱ περιοδεῖαι τῆς Α. Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου κ.κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ Γ' εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις:**

Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρωτορίας, Ζιμπάμπουε, Εἰρηνοπόλεως, Κέννα, Οὐγκάντα, Ἀξώμης Αἰθιοπία - Τζιμπουτί, Ἀκκρας καὶ Πάσης Δυτικῆς Ἀφρικῆς (Καμερόν).

6ον. **Οἱ Διάλογοι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν.**

7ον. **Αἱ κεναὶ ἰδίαι Ἐφημεριακαὶ θέσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀδύνατον νὰ πληρωθοῦν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου μόνον.**

8ον. **Ἡ ἐπικρατοῦσα κατάστασις εἰς τὴν Ἀφρικὴν.**

9ον. **Τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Πατριαρχείου.**

10ον. **Ὁ προγραμματισμὸς ἐργασίας εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις καὶ τὴν Ἱεραποστολήν.**

11ον. **Ἀνεγνώσθησαν αἱ Ἐκθέσεις τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, διὰ τὰς Ἱερὰς αὐτῶν Μητροπόλεις.**

12ον. **Προϋπηρεσία τριῶν ἐτῶν ἀπαιτεῖται διὰ τὴν εἰς ἀρχιερέα προαγωγήν.**

Ἀποτελεῖ ἱστορικὸν γεγονός διὰ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας καὶ τὴν ὅλην Ὁρθοδοξίαν, καὶ σημεῖον τῶν καιρῶν, ἡ ἐκλογή τοῦ πρώτου Ἀφρικανοῦ Μητροπολίτου καὶ Μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου.

(Ἐκ τῆς Γραμματείας τῆς Ἱ. Συνόδου)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τοὺς μῆνες Σεπτέμβριο - Ὀκτώβριο 1994 ἐγκαινιάσθη ἡ λειτουργία πολλῶν κατηχητικῶν Σχολείων (Λονδίνο, Νευροκόπι, Θεολογικὴ Σχολὴ Σόφιας, παρεκκλήσι πανεπιστημίου Σιούμην, Ἀσένοβγκραντ, Φιλιπούπολη κ.ἄ.). Ὅταν ἡ Ἐκκλησία ἀποκτήσει ἀρκετὰ στελέχη, ὁ θεσμὸς θὰ γενικευθεῖ.

— Ἡ ἔριδα γιὰ τοὺς κοιμητηριακοὺς ναοὺς τῆς Σόφιας συνεχίζονται. Οἱ σχισματικοὶ κατέλαβαν τὸ γραφεῖον τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» καὶ μετ' ἐγγράφου τοῦ δημάρχου ΑΙ. Јапчевев ἐξασφάλισαν τὴν κατοχὴν του, ἀφοῦ ἡ Ἀρχὴ τοὺς ἀναγνώρισε ὡς κανονικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπεία μετ' ἐπικεφαλῆς σχισματικὸν πρεσβύτερο (19.9.1994). Ἡ σκανδαλώδης ἐπέμβαση τοῦ δημάρχου ἀνάγκασε τὸ Διευθυντὴ Ὁρησκευμάτων ΗΓ. Матанов μετ' ἐγγράφου του (№ 388/23.9.1994) νὰ ἐπισημάνει τὶς παρανομίες καὶ παρατυπίες καὶ νὰ τονίσῃ ὅτι ἡ ἐνέργεια αὐτὴ δὲν παράγει νομικὰς συνέπειες.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος διαμαρτυρήθηκε ἔντονα γιὰ τὴν ἐνοικίαση τῆς μονῆς Gradešniški σὲ ἰδιώτες ἀπὸ τὸν καθηρημένο πρῶην Βράτζης Καλλίνικο (28.9.1994). Ἡ μονὴ μεταπράπηκε σὲ ἄντρο ἐκβιαστών, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν αἴτιοι συγκρούσεων καὶ φόνων στὸ χωριὸ Lehevo. Κάποτε ὁ πειρασμὸς τῶν χρημάτων βγάξει στὸ σφυρὶ καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὄσια!

— Στὶς 28.9.1994 ἡ Χριστιανικὴ Ἐνωση Νεολαίας στὴ Φιλιπούπολη μοίρασε στὸ λαὸ 10.000 ἐνημερωτικὰ φυλλάδια (αἰρέσεις, δογματικὴ διδασκαλία, λειτουργικὴ ζωὴ).

— Ὁ πατρ. Μάξιμος δέχθηκε τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῆς Ἀλβανίας καὶ τὸν πρεσβευτὴ τῆς χώρας αὐτῆς (3.10.1994). Συζήτησαν γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα τῶν δύο χωρῶν. Οἱ ἐπισκέπτες ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμία τους γιὰ ἐμβάθυνση τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ οἱ φιλοξενούντες ἐξεδήλωσαν τὴν πρόθεσίν τους νὰ ὀργανώσουν προσκυνηματικὸ ταξίδι στὸ Βεράτι, ὅπου φυλάσσονται τὰ λείψανα

του άγ. Γοράσδου, μαθητή των άγ. αδελφών Κυρίλου και Μεθοδίου.

— Ο μητρ. Δράμας Διονύσιος, συνοδευόμενος από 30 μοναχές, ως φιλοξενούμενος πραγματοποίησε επισκέψεις στις μονές Ρίλας και Μπατοκόβου, στο ναό του άγ. Άλεξάνδρου Νέφσκι κ.ά. (3-5 Οκτωβρίου 1994).

— Ο Angel Veličkov στο ύπ' αριθμ. 41 φύλλο της Čarkoven vestnik (10-16 Οκτωβρίου) άφιέρωσε άρθρο του στον κοιμηθέντα άγιορείτη γέροντα Παΐσιο με τίτλο «Και σήμερα ζουν άγιοι».

— Με πρωτοβουλία του Ιστορικού Μουσείου Φιλιππουπόλεως στην πόλη πραγματοποιήθηκε έπιστημονική σύναξη με θέμα «Διδακτική γραμματεία στη Βουλγαρία τον 19ο αιώνα» (12-13 Οκτωβρίου). Την άπασχόλησαν και τὰ έγχειρίδια Θρησκευτικών.

— Νέα άπόπειρα των σχισματικών ν' άποσπάσουν από τους πατριαρχικούς τον κοιμητηριακό ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (14.10.1994). Το άπόγευμα της ίδιας ήμέρας ο ναός έπιστράφηκε στους νόμιμους κατόχους του.

— Οι όρθόδοξες χριστιανικές αδελφότητες πραγματοποίησαν προσκύνημα και συνέλευση στη μονή της Ρίλας (18-19 Οκτωβρίου).

— Στις 25.10.1994 σε αίθουσα του Λαϊκού Οίκου της Κουλτούρας (Σόφια) έγκαινιάστηκε έκθεση αυθεντικών μεσαιωνικών και βουλγαροαναγεννησιακών τοιχογραφιών (Άγ. Νικολάου Μελενοϊκού, Άγ. Γεωργίου Μεγάλου Μεσημβρίας, μονής Τρογιάν).

— Η επέτειος των 80 ετών του πατρ. Μαξίμου γιορτάστηκε με σεμνό τρόπο στη μονή Τρογιάν (29.10.1994). Μετά τη λειτουργία οι έπίσημοι προσκεκλημένοι παρακάθισαν σε έορταστική τράπεζα.

— Στην πόλη Σλίβεν οργανώθηκε το πρώτο φεστιβάλ ανατολικοορθόδοξης χορωδιακής μουσικής (29-30 Οκτωβρίου). Πραγματοποιήθηκαν μουσικές εκτελέσεις από χορωδίες και έγιναν σχετικές εισηγήσεις.

— Η Βουλγαρική Έπιτροπή του Έλσίνκι συντάσσει εισήγηση που θα την άπευθύνει προς τη Γερουσία των ΗΠΑ και σε Όργανώσεις για τ' άνθρωπινα δικαιώματα. Κατηγορεί τη Βουλγαρία για παράβαση των θρησκευτικών δικαιωμάτων και έλευθεριών και διαμαρτύρεται για άκύρωση της έγγραφής στα μητρώα (άναγνώριση) 39 θρησκευτικών κοινοτήτων από το Υπουργικό Συμβούλιο. Στις δραστηριότητες της Έπιτροπής ύπάρχει άρκετός φαρισαϊσμός, υποκρισία, σκοπιμότητες οικονομικής φύσεως (έξαγορά τους με συνάλλαγμα, μισθοδότησή τους από ΗΠΑ κ.ά.) και άδιαφορία για τὰ πλήγματα που δέχεται ή Όρθοδοξία από τις έπεμβάσεις της Πολιτείας στα έσωτερικά της ζητήματα. Τα μέλη της «κλείνουν» τὰ μάτια τους και μπροστά στις έγκληματικές ενέργειες άρκετών επικινδύνων αιρέσεων.

— Στη Δημοτική Βιβλιοθήκη της Σόφιας φιλοξενή-

θηκε έκθεση βιβλίων με τίτλο «Λαϊκοί έθνεγέρτες, άγιοι, κληρικοί, διαφωτιστές» (31.10- 8.11.1994).

— Στο Διορθόδοξο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για τη γυναίκα, που όργάνωσε ή μητρ. Θηβών και Λεβανδείας (4-6 Νοεμβρίου 1994), με θέμα «Η όρθόδοξη γυναίκα στην Ένωμένη Ευρώπη», ή Έκκλησία της Βουλγαρίας εκπροσωπήθηκε από τη γιατρού Πίγκα G. Dimitrova. Στην εισήγησή της άνέπτυξε πτυχές του θέματος «Η όρθόδοξη γυναίκα στη Βουλγαρία».

— Οι θεμελιώσεις, άνακαινίσεις, άνεγέρσεις και έγκαινια ναών είναι πολύ συνηθισμένο γεγονός τελευταία: Όσίας Παρασκευής έξ Έπιβατών στο Rugite (14.10.1994), Άγ. Γεωργίου Τροπαιοφόρου στο Madan (17.10.1994), Άγίου Δημητρίου στο Ljaski (23.10.1994), Άγ. Δημητρίου στο Radomir (26.10.1994), Άγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Gabrovnica (29.10.1994) κ.ά.

Δ. Β. Γ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ό Πάπας Ιωάννης - Παύλος Β', έν τώ Μηνύματι αυτού προς τον Παναγιώτατον Οίκουμηνικόν Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίον επί τη θρονική έορτή της Έκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως (30 Νοεμβρίου), έτόνισεν, έκτος των άλλων, τὰ έξής: «Η αύγή της τρίτης χιλιετίας θα έπρεπε να μάς εύρη πλησιεστέρους προς την ένότητα, την όποίαν μαζί έπιζητούμεν... Έπιθυμώ διακαώς, κατ' αυτά τὰ προπαρασκευαστικά έτη δια τὸ Ιωβηλαίον έτος 2000 να εύρωμεν τρόπους στενοτέρας συνεργασίας της (Ρ)Καθολικής Έκκλησίας με την Όρθόδοξον». Έν συνεχεία ο Πάπας, έκλαμβάνων ως λελυμένον τὸ έν τη πράξει άλτον και έκκρεμές πρόβλημα της Ούνιας, προσθέτει: «Τώρα, άφου έλύσαμεν(;) έν ζήτημα, όπερ ήμπόδιζε σοβαρώς την όρμηήν ήμών προς νέας προόδους, δυνάμεθα να έπαναλάβωμεν την πορείαν του Θεολογικού διαλόγου κατὰ τὸ συμφωνηθέν πρόγραμμα, έξεταζόντες τὰ έκκλησιαστικά και κανονικά επακόλουθα της μυστηριακής δομής της Έκκλησίας. Ούτως όδεύομεν προς την άμεσωτέραν θεώρησιν της διαρθρώσεως της έκκλησιολογικής κοινωνίας».

— Ό Πάπας Ιωάννης - Παύλος Β', επί τη 28η παγκοσμία ήμέρα ειρήνης (1η Ιανουαρίου 1995) άπηύθυνεν εις όλον τον κόσμον Μήνυμα με θέμα: «ή γυνή παιδαγωγός της ειρήνης». Έν τώ Μηνύματι τούτω καλούνται αί γυναίκες να συντελέσουν εις την άπομάκρυσιν της βίας και των πολέμων. Δια να έπιτευχθή αυτό, άπαραίτητος προϋπόθεσις είναι τὸ να άναγνωρίζεται και προάγεται ή προσωπική αξιοπρέπεια της γυναίκος.

— Ό Πρόεδρος του Παπικού Συμβουλίου δια την «δικαιοσύνην και ειρήνην» καρδινάλιος Roger Etchegaray, έν συνεντεύξει τύπου έξ άφορμής του Μηνύματος του Πάπα δια την Ημέραν της παγκοσμίου ειρήνης, άνεκοίνωσεν ότι ή «Άγία Έδρα» κατὰ τὸ Παγ-

κόσμιον Συνέδριον Γυναικῶν τὸν Σεπτέμβριον 1995 ἐν Πεκίνῳ θὰ προβάλλῃ τὸ αἷτημα διὰ τὴν πλήρη ἐξίσωσιν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς μορφώσεως.

—Τὸ Δελτίον Πληροφοριῶν τοῦ Ἰδρύματος «Pro Oriente» ἐξέφρασε χαρὰν διὰ τὸ ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ 1971 σύμβουλος αὐτοῦ ἰησουΐτης Alois Grillmeier εἶναι εἰς τῶν ὑπὸ τοῦ Πάπα ἐκλεγέντων ἐσχάτως καρδινάλιων. Ἄλλὰ, σὺν τῇ ἐκφράσει τῆς χαρᾶς, τὸ Δελτίον σημειοῖ ἐκπληξιν διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐκλογὴν ταύτην καὶ ἐπὶ πλέον δὲν παραλείπει νὰ παραθέσῃ καὶ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ Τύπῳ τοῦ Μοναχοῦ δημοσιευθεῖσαν πληροφορίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ γνωστὸς διακεκριμένος Γερμανὸς Θεολόγος Ρωμαιοκαθολικὸς Καθηγητῆς Hans Küng ἐχαρκτήρισε τὰς προσφάτους ἀνακηρύξεις καρδινάλιων ὡς «προσβολὴν (Affront) ἐναντίον τῆς Γερμανικῆς (Ρ)Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς». Ἐνῶ πολλοὶ ἀνέμενον νὰ γίνῃ καρδινάλιος ὁ Πρόεδρος αὐτῆς ἐπίσκοπος Karl Lehmann, ἐξελέγη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἰησουΐτης Grillmeier, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Küng ἐκδηλώνει σεβασμὸν, ἀλλὰ δὲν διστάζει νὰ προσθέσῃ: «Ἄλλὰ νὰ γίνεταί καρδινάλιος εἰς 84ετής, ὁ ὁποῖος ἐξ αἰτίας τῆς ἡλικίας του δὲν δύναται νὰ συμμετάσχῃ εἰς τὴν προσεχῆ ἐκλογὴν τοῦ Πάπα, εἶναι μία «καθαρὰ Ἄλλοθι-ἐκλογὴ» (eine reine Alibi-Wahl) διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἑνὸς προσοδευτικοῦ γερμανοῦ καρδινάλιου, ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ παίξῃ ρόλον ἐν τῷ ἐρχομένῳ Κογκλαβίῳ».

—Τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἐγένετο ἐν Βενετία Συμπόσιον διακεκριμένων ἡγετικῶν στελεχῶν ἀφ' ἑνὸς ἑνδεκα Ἀνατολικῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν. Ἐν τῷ Συμποσίῳ τούτῳ ἐπεσημάνθησαν τρεῖς προσεχεῖς στόχοι: 1) Ἐπαναπροσδιορισμὸς τῆς αὐθεντικῆς ταυτότητος τῶν ὡς ἄνω Ἐκκλησιῶν διὰ καταλλήλου ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφωτικῶν προσπαθειῶν. 2) Περισοτέρα συνεργασία καὶ πνευματικὴ ἀνταλλαγὴ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων. 3) Βελτίωσις τῶν σχέσεων πρὸς τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Ὡσαύτως διεπιστώθη, ὅτι ἡ κατάστασις καὶ τὰ προβλήματα εἶναι διαφορετικὰ εἰς ἑκάστην τῶν ἐπὶ μέρους Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν. Πάντως εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι οὐδὲν ἀνεκοινώθη περὶ προσπαθείας πρὸς βαθμιαίαν αὐτοκατάργησιν καὶ ἐξάλειψιν τῆς Οὐνίας, ὡς θὰ ἀνεμένομεν οἱ Ὁρθόδοξοι.

Ε.Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς ἡ «Εὐαγγελικὴ Ὑπηρεσία Τύπου» (Evangelischer Pressedienst) τῆς Αὐστρίας, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων τῆς Αὐστρίας, κατὰ πρόσφατον φθινοπωρινὴν συνεδρίαν αὐτῆς (Νοέμβριος 1994) ἐν Göttweig ἀπεφάσισε τὴν εἰσοδὸν αὐτῆς εἰς τὸ «Οἰκουμενικὸν Συμβού-

λιον τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Αὐστρίας» (Ökumenischer Rat der Kirchen in Österreich). Ὡς ἀνεκοινώσεν ἐν συνεντεύξει τύπου ὁ Πρόεδρος τῆς Συνόδου Ἀρχιεπίσκοπος Βιέννης καρδινάλιος Hans-Herrmann Groer, ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἣτις εἶναι καρπὸς «πολυετῶν προπαρασκευαστικῶν συνομιλιῶν» ἐλήφθη διὰ τῆς συγκαταθέσεως («durch die beglaubigte Zustimmung») τοῦ Πάπα. Ὡς ἐτόνισεν ὁ καρδινάλιος, ἡ εἰσοδὸς τῆς μεγίστης αὐστριακῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ἐθνικὸν «Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν» σημαίνει ὄχι ἀλλοίωσιν τῆς ταυτότητος τῆς ἐν Αὐστρίᾳ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἐπιδιώξιν «ἐνότητος δι' ἐσωτερικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐν τῇ κοινῇ προσευχῇ καὶ ὕμνολογίᾳ» (ein Einssein durch inneres Wachsen u gemeinsamen Gebet und Singen). Ἐν τῷ Αὐστριακῷ «Οἰκουμενικῷ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν», συμφώνως πρὸς τὸ νέον Καταστατικὸν αὐτοῦ, θὰ συνεργάζωνται 10 ἐκπρόσωποι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, 9 προτεστάνται (διαφόρων ὁμολογιῶν) καὶ 10 ἄλλοι, ἐκπροσωποῦντες κατὰ τὸ πλεῖστον τὰς διαφόρους ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἐκάστη τῶν ὁποίων, κατὰ μέγεθος, ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ ἑνὸς ἢ δύο προσώπων.

Εἰς ταῦτα θὰ ἠδυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος Συμβουλίῳ ἔχει ἡγετικὸν ρόλον ὁ πολὺ ἐκτιμώμενος ἐν αὐτῷ διὰ τὴν φωτεινὴν δρᾶσίν του Ὁρθόδοξος Ἑλλήν Σεβ. Μητροπολίτης Αὐστρίας καὶ Ἑξαρχος Οὐγγαρίας καὶ Μεσευρώπης κ. Μιχαήλ. Ὡσαύτως πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι πρὸς ἑνταξιν τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν τῆς Αὐστρίας εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦτο συνετέλεσε τὰ μέγιστα ἡ διευθυνομένη καὶ ἐμπνευομένη ὑπὸ τῆς δραστηρίας Ἡγουμένης καὶ ἐξαρχέτου Θεολόγου Christine Gleixner Ἐπιτροπῆ δι' οἰκουμενικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βιέννης (Diözesankommission für ökumenische Fragen der Erzdiözese Wien). Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, διὰ τῆς συνεργασίας καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Μιχαήλ, ἐπραγματοποίησε πολλὰς ἐκδηλώσεις καρποφόρου οἰκουμενικοῦ διαλόγου μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν ἐν Βιέννῃ. Ἄν ληφθῇ δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι παρόμοια τοπικὰ Οἰκουμενικὰ Συμβούλια ὑπάρχουν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Αὐστρίας (λ.χ. ἐν Graz), καθίσταται φανερόν, ὅτι αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Αὐστρίας συμβάλλονται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὑποδειγματικοῦ πρωτοποριακοῦ τοπικοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Τοῦτο ὑποβοηθεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος «Pro Oriente», ὅπερ σήμερον δρᾷ οὐ μόνον ἐν Βιέννῃ (ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ δραστηρίου Alfred Stirnemann), ἀλλὰ καὶ ἐν Graz (ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ διακεκριμένου Καθηγητοῦ Philipp Harpoucourt καὶ διὰ τῆς συνεργασίας ἐκλεκτῶν Καθηγητῶν τοῦ Ἰνστιτούτου Οἰκουμενικῆς Θεολογίας (Institut für Ökumenische Theologie und Patrologie), οἳ εἶναι λ.χ. οἱ J. B. Bauer καὶ Γρηγόριος Λαρεντζάκης, οἱ ὁποῖοι ὡσαύτως συνεργάζονται στενῶς μετὰ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Μιχαήλ.

Ε. Ε.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

Άρθ. Πρωτ. 633

Έν Ναυπλίω τῆ 7-9-94

ΠΡΑΞΙΣ

Περὶ συστάσεως Ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀργολίδος εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Βασιλείου Λυγουριῦ Ναυπλίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Πνευματικὸ Κέντρο Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου».

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει: α) τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 29 τοῦ Ν. 590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», β) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων», ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ἄρθρον 67 τοῦ Ν. 590/77 καὶ γ) τὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας ἀπορροεούσας ὑποχρεώσεις ἡμῶν πρὸς δημιουργίαν Πνευματικῶν καὶ Φιλανθρωπικῶν ἔργων πρὸς κάλυψιν τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν τοῦ Χριστεπυνύμου Πληρώματος,

ἀποφασίζομεν

τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ».

Ὁ τρόπος διοικήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ ἐν λόγῳ Ἰδρύματος θὰ διέπεται ὑπὸ εἰδικοῦ Κανονισμοῦ, ὡς κατωτέρω, ἐγκρινομένου παρὰ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ δημοσιευομένου εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Ἀργολίδος Ἰάκωβος

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Ἄρθρο 1

Τίτλος - Ἔδρα

Στὴν Ἐνορία τῆς Ἁγίας Τριάδος Λυγουριῦ τοῦ Δήμου ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ, τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀργολίδος, συτήνεται Πνευματικὸ Ἰδρυμα τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ στὸ ἰσόγειο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου μὲ τὴν ἐπωνυμία «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ» καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὸν παρόντα κανονισμό.

Ἄρθρο 2

Σκοπὸς

Σκοπὸς τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου εἶναι ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῆς θρησκευτικῆς, ἀνθρωπιστικῆς καὶ πολιτιστικῆς συνείδησης τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Λυγουριῦ καὶ κυρίως τῶν νέων, μὲ βάση τὶς αἰώνιες ἠθικὲς ἀξίες τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἄρθρο 3

Μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν

Οἱ παραπάνω σκοποὶ θὰ ἐπιτευχθοῦν:

1) Μὲ τὴν ἐνεργοποίηση καὶ ἀξιοποίηση τοῦ ἀνθρώπινου πνευματικοῦ δυναμικοῦ τῆς ἐνορίας καὶ τὴ συνδρομὴ ἱκανῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων, κληρικῶν, λαϊκῶν, καὶ φίλων τοῦ Δήμου Ἀσκληπείου.

2) Μὲ τὴν Πνευματικὴ, Λειτουργικὴ, Κατηχητικὴ καὶ Ποιμαντικὴ Διακονία τῆς Ἐνορίας (θεῖο Κήρυγμα, ἐσπερινὲς ὁμιλίαι, θεία Λειτουργία καὶ Κατηχητικὰ Σχολεῖα).

3) Μὲ τὴν ἐρευνα καὶ προώθηση σὲ δημόσιαι συζητήσεις τῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς κατοίκους τῆς Ἐνορίας καὶ τοῦ Δήμου Ἀσκληπείου γενικότερα (ὀργάνωση διαλέξεων, σεμιναρίων καὶ δημόσιων συζητήσεων).

4) Μὲ τὴν ὀργάνωση φιλανθρωπικῶν, θρησκευτικῶν, πολιτιστικῶν, κοινωνικῶν, ψυχαγωγικῶν ἐκδηλώσεων, ἐκδρομῶν, κατασκηνώσεων καὶ ἐκθέσεων.

5) Μὲ τὴ συγκέντρωση λαογραφικοῦ ὕλικου γιὰ τὴ συνέχιση τῆς λαϊκῆς τοπικῆς παράδοσης καὶ τὴ δημιουργία Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου.

6) Μὲ τὴ δημιουργία ὁμίλου παραδοσιακῶν χορῶν, μουσικῆς μπάντας, χορωδίας, πινακοθήκης, βιβλιοθήκης, κινηματογραφικῶν προβολῶν καὶ θεατρικῶν παραστάσεων.

7) Μὲ τὴ χρηματοδότηση περιοδικῶν ἐκδόσεων, μελετῶν, ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, βιβλίων κλπ., σχετικὰ μὲ τὴν ἱστορία, τὴν παράδοση καὶ τὰ μνημεῖα τοῦ Δήμου Ἀσκληπείου.

Ἄρθρο 4

Κεντρικὴ Ὁργάνωση - Διοίκηση

Τὸ Πνευματικὸ Κέντρο ὑπόκειται στὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐπιτροπεία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀργολίδος καὶ διοικεῖται ἀπὸ 7μελὲς Συμβούλιο, ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ:

α) Τὸν ἐκάστοτε Πρόεδρο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίου Βασιλείου, ὡς πρόεδρο (ἐφόσον δημιουργηθεῖ ἐνορία) ἢ τὸν ἐκάστοτε πρόεδρο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίας Τριάδος, ἢ τὸ νόμιμο ἀναπληρωτὴ του.

β) Έναν εκπρόσωπο του Δήμου Άσκληπείου, οριζόμενο με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

γ) Έναν εκπρόσωπο της Δημοτικής Έπιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης του Δήμου Άσκληπείου (Δ.Ε. Π.Α.Α.Σ.), οριζόμενο από το Δ/κό Συμβούλιο.

δ) Έναν εκπρόσωπο του Προοδευτικού Συλλόγου Λυγουριού «Ο ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ», οριζόμενο από το Συμβούλιο.

ε) Έναν εκπρόσωπο του Δημοτικού Σχολείου Λυγουριού, οριζόμενο με απόφαση του Συλλόγου διδασκόντων.

στ) Έναν εκπρόσωπο του Γυμνασίου Λυγουριού, οριζόμενο με απόφαση του Συλλόγου διδασκόντων.

ζ) Έναν εκπρόσωπο του Λυκείου Λυγουριού, οριζόμενο με απόφαση του Συλλόγου διδασκόντων.

Κρίνεται σκόπιμο στο Δ/κό Συμβούλιο να υπάρχει εκπροσώπηση των γυναικών.

Τα μέλη του Δ/κού Συμβουλίου διορίζονται για μία τριετία από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο Άργολίδος, ύστερα από έγγραφη πρόταση του Προέδρου του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου.

Το Δ/κό Συμβούλιο του Πνευματικού Κέντρου συγκροτείται σε σώμα εκλέγοντας Άντιπρόεδρο, Ταμία και Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 5

Άρμοδιότητες

Άρμοδιότητες του Δ/κού Συμβουλίου του Πνευματικού Κέντρου είναι οι εξής:

1) Αποφασίζει σε κάθε θέμα που αφορά στην εκπλήρωση των επιδιωκόμενων σκοπών του με σχετική πλειοψηφία των παρόντων μελών και σε περίπτωση ίσοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

2) Συνεργάζεται με το Έκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ίερού Ναού Άγίου Βασιλείου ή Άγίας Τριάδος και την Τοπική Αυτόδιοίκηση για την προαγωγή και επίτευξη των σκοπών του και διορίζει και το αναγκαίο προσωπικό του Κέντρου.

3) Μεριμνά για την εξεύρεση οικονομικών πόρων και την καλή και σωστή λειτουργία του.

4) Συνέρχεται τακτικά κάθε τρίμηνο και έκτακτα μετά από πρόσκληση του Προέδρου, ή αίτηση τριών τουλάχιστων μελών του Δ/κού Συμβουλίου. Για την ύπαρξη απαρτίας πρέπει να παρευρίσκονται ο Πρόεδρος ή με έντολή του ο Άντιπρόεδρος και τὰ τρία τουλάχιστον από τὰ μέλη του Δ/κού Συμβουλίου.

Άρθρο 6

Βιβλία, Λογιστικά και Γραμματείας

Το Πνευματικό Κέντρο διατηρεί διαχειριστικά Βιβλία (βιβλίο Πρακτικών, Ταμείου, Πρωτόκολλο και σχετικούς φακέλλους). Ο ετήσιος Προϋπολογισμός και Απολογισμός του Ίδρύματος εγκρίνεται από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Ί. Μητροπόλεως Άργολίδος. Τὰ δὲ βιβλία και γραμμάτια εισπράξεων θεωρούνται από την Ί. Μητροπολη Άργολίδος.

Άρθρο 7

Πόροι του Πνευματικού Κέντρου

Πόροι του Ίδρύματος θα είναι:

1) Έτήσια επιχορήγηση από τον Ένοριακό Ίερό Ναό

του Άγίου Βασιλείου, της Άγίας Τριάδος ή και των δύο.

2) Από κάθε φύσεως προαιρετικές εισφορές, δωρεές ή κληρονομίες και κληροδοτήματα.

3) Έσοδα από τις ίδιες τους τις έκδηλώσεις και λοιπές δραστηριότητες του Κέντρου.

4) Από κάθε παροχή του Κράτους ή άλλη νόμιμη επιχορήγηση.

Άρθρο 8

Το τυχόν χρηματικό πλεόνασμα της διαχείρισης κατατίθεται σύμφωνα με τὰ ισχύοντα για τούς ένοριακούς Ί. Ναούς.

Τις τραπεζικές επιταγές για την ανάληψη των καταθέσεων συνυπογράφουν ο Πρόεδρος και ο Ταμίας του Δ/κού Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Άρθρο 9

Σφραγίδα, τελικές διατάξεις

Το Πνευματικό Κέντρο φέρει σφραγίδα με τον τίτλο «Ι. Μ. ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ» και την κυκλική επιγραφή: «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΥΓΟΥΡΙΟΥ». Στο κέντρο της σφραγίδας να σχηματίζεται ή εικόνα του Άγίου Βασιλείου.

Άρθρο 10

Κατάργηση

Το Πνευματικό Κέντρο καταργείται με απόφαση του Μ.Σ. της Ίερας Μητροπόλεως Άργολίδος, όταν δεν εκπληρώνει τούς σκοπούς του. Κάθε κινητό και άκίνητο περιουσιακό του στοιχείο, ακόμη και οικονομικό, μεταβιβάζεται χωρίς καμία άλλη ενέργεια, στον Ένοριακό Ίερό Ναό του Άγίου Βασιλείου ή στον αντίστοιχο της Άγίας Τριάδος.

Άρθρο 11

Ο παρών Κανονισμός ισχύει από τότε που θα δημοσιευθεί, σύμφωνα με το Νόμο, στο επίσημο δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» και την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κάθε τροποποίησή του μπορεί να γίνει με απόφαση του Δ.Σ. και ύστερα από έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου.

Άρθρο 12

(Κάλυψη δαπάνης)

Από τις διατάξεις του Κανονισμού αυτού προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου της Ίερας Μητροπόλεως Άργολίδος το ύψος της οποίας δεν μπορεί να προσδιοριστεί.

Έν Ναυπλίω τῆ 7-9-1994

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο Άργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ
ΙΕΡΑ ΑΝΔΡΩΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΜΑΚΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Προοίμιον

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἔνεακοσιοστῶ ἔνενηκοστῶ τετάρτῳ διὰ πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Μακαριωτίσσης προβαίνομεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ, ἀφορῶντος εἰς τὴν ὀργάνωσιν, τὴν διοίκησιν, τὸν πνευματικὸν βίον καὶ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, συμφώνως πρὸς τοὺς θεῖους καὶ Ἱεροῦς Κανόνας, τὰς μοναχικὰς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΙΔΡΥΣΙΣ - ΣΚΟΠΟΣ

Ἄρθρον 1

Ἱδρυσις

Ἡ παρὰ τῇ Δομβραίνῃ τῆς Βοιωτίας ἰδρυθεῖσα τὸν 12ο αἰῶνα Ἀνδρῶα Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τῆς Μακαριωτίσσης ἀνεσυστήθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 254/18-7-1992 Προεδρικοῦ Διατάγματος δημοσιευθέντος εἰς ΦΕΚ 140, τ. Α΄, εἰς Ἀνδρῶα Κοινοβιακὴ Ἱερὰ Μονή.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς

Σκοπὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι ὁ ἁγιασμὸς καὶ ἡ ἐν Χριστῷ τελείωσις τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς μέσω τῆς ἀκριβοῦς μοναχικῆς πολιτείας ὅπως τὴν διέγραψαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες εἰς τοὺς θεοπνεύστους καὶ αἰωνίου κύρους μοναστικούς κανονισμοὺς αὐτῶν καὶ κατωχύρωσαν ἐκκλησιαστικῶς αἱ Ἅγιοι Σύνοδοι μὲ τοὺς θεῖους καὶ Ἱεροῦς καὶ ἀμεταιθέτους Κανόνας τῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Ἄρθρον 3

Ὁ Ἐπίσκοπος τὸ ὄρατὸν σημεῖον τῆς ὀργανικῆς ἐνόπτητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Ἀδελφότης ὀφείλει νὰ ἀποδίδῃ τὴν πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἀρμόζουσαν τιμὴν καὶ τὸν προσήκοντα σεβασμὸν, ἔχει συμφώνως τοῖς Ἱεροῖς Κανόσι καὶ τῷ Καταστατικῷ Χάρτῃ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς κάτωθι δικαιοδοσίας:

α) Μνημονεύεται ἐν πάσαις ταῖς Ἱεραῖς ἀκολουθίαις καὶ λοιπαῖς ἁγιαστικαῖς πράξεσι, αἱ ὁποῖαι τελοῦνται ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, συμφώνως τῇ κανονικῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξει.

β) Ἐπικυροῖ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐκάστοτε νέου Ἠγουμένου καὶ ἐγκαθιδρύει αὐτόν.

γ) Ἐγκρίνει τὴν περὶ κουράς ἢ χειροτονίας ἀδελφοῦ τινος ἀπόφασιν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

δ) Ἐγκρίνει τὴν ὑπὸ τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου χορηγούμενην εἰς τοὺς ἀδελφούς ἀδειαν ἀπουσίας ἐκ τῆς Ἱε-

ρᾶς Μονῆς πέραν τῶν εἴκοσι (20) ἡμερῶν καὶ μέχρι τριῶν (3) μηνῶν. Ἄδεια μεταβάσεως ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς εἰς τὸ ἔξωτερικὸν χορηγεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ε) Ἐλέγχει τὴν νομιμότητα τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἄρθρον 4

Συγκρότησις τῆς Μοναστηριακῆς Ἀρχῆς

Ἡ Μοναστηριακὴ Ἀρχὴ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοβίου συγκροτεῖται κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν:

α) ἀπὸ τὸν Ἠγούμενον,

β) ἀπὸ τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον καὶ

γ) ἀπὸ τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 5

Ἠγούμενος

Ὁ Ἠγούμενος, ὡς ποιμὴν καὶ κεφαλὴ τῆς Ἀδελφότητος, πρέπει νὰ συγκεντρώη τὰς βασικὰς ἀρετὰς τῆς ἀγάπης, τῆς μακροθυμίας καὶ τῆς διακρίσεως, νὰ ἔχη ἀποκτήσει διὰ τῆς πολυχρονίου βιοτῆς καὶ ἀσκήσεώς του ὡς ὑποτακτικοῦ ὅλην τὴν ἐπιστήμην τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ὡς αὕτη ἐκφράζεται ὑπὸ τῆς αἰωνοβίου ἀγιορειτικῆς παραδόσεως, προσέτι δὲ νὰ διακρίνεται διὰ τὸ ὀρθόδοξον ἦθος καὶ τὴν διοικητικὴν ἰκανότητα καὶ νὰ διαθέτῃ γνῶσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

1. Καθήκοντα καὶ δικαιοδοσίαι Ἠγουμένου.

α) Ὁ Ἠγούμενος, ὡς πνευματικὸς πατήρ, ἔχει μόνος τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς. Ἐπιβλέπει «ἀγρύπνῳ ὄμματι» ἐπὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῶν καταστάσεως, νοουθετῶν, στηρίζων καὶ καθοδηγῶν αὐτοὺς διὰ τῆς διδασχῆς καὶ τῆς ἀξιωματικῆς αὐτοῦ πολιτείας. Προλαμβάνει πᾶσαν ἐκτροπὴν καὶ ἐλέγχει πᾶσαν παράβασιν, συμπτώσων ἐν ἀγάπῃ μετὰ τῶν τυχόν παρεκτρεπομένων ἀδελφῶν.

β) Συγκαλεῖ πρὸς πνευματικὴν οἰκοδομὴν τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος εἰς τακτὰ χρονικὰ διαστήματα ὀριζόμενα ὑπ' αὐτοῦ.

γ) Προϊσταται τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ πρωτοστατεῖ εἰς τὴν ἀγρυπνίαν, εἰς τὴν νηστείαν, εἰς τὴν σιωπὴν καὶ εἰς πᾶσαν σωματικὴν ἀσκήσιν.

δ) Ἐποπτεῖ ἐπὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐρύθμου λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας, τοὺς κοινοβιακοὺς θεσμοὺς καὶ τὰς ἐπιταγὰς τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

ε) Προτείνει εἰς τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον τὴν πρόσληψιν δοκίμων, τὴν κουράν τῶν ὀρίμων πρὸς τοῦτο καὶ τὴν χειροτονίαν τῶν καταλλήλων ἀδελφῶν.

στ) Προεδρεύει τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, ἀμφοτέρων συγκαλουμένων ὡς ἀναφέρουν τὰ οἰκεία ἄρθρα.

ζ) 'Ορίζει έγγραφως τὸν ἀντικαταστάτην αὐτοῦ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀπουσίας του. Τοιοῦτου μὴ ὀριζομένου, ὡς ἀντικαταστάτης ἀναλαμβάνει αὐτοδικαίως ὁ ἀρχαιότερος τῆ τάξεϊ ἐκ τῶν ἀδελφῶν.

η) 'Εκπροσωπεῖ τὴν 'Ιεράν Μονὴν ἐνώπιον διοικητικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς καὶ παντὸς ἐν γένει φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου, κωλυόμενος δὲ δι' οἰονδήποτε λόγον ἀναπληροῦται ὑπὸ ἀδελφοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου, τῆς ἀναπληρώσεως ταύτης ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

θ) 'Υπογράφει πάντα τὰ ἔγγραφα τῆς 'Ιεράς Μονῆς, ὡς καὶ τὰ διπλότυπα εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν.

ι) Χορηγεῖ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἀδειαν ἀπουσίας ἐκ τῆς 'Ιεράς Μονῆς μέχρις εἴκοσι ἡμερῶν.

ια) 'Ορίζει τὸ διαιτολόγιον καί, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου, τὰ ἐτήσια διακονήματα τῶν ἀδελφῶν.

2. Γεροντία.

Εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων του ὁ 'Ηγούμενος ἔχει περὶ αὐτὸν συμβουλευτικὸν σῶμα, τὴν Γεροντίαν, μέλη τῆς ὁποίας εἶναι οἱ κατ' ἀρχαιότητα πέντε (5) πρῶτοι ἀδελφοὶ τῆς 'Ιεράς Μονῆς, μετὰ τῶν ὁποίων συζητεῖ τὰ κατὰ τὴν κρίσιν του σοβαρώτερα θέματα.

3. 'Εκλογή 'Ηγουμένου.

α) Μετὰ τὴν καθ' οἰονδήποτε τρόπον κένωσιν τῆς θέσεως τοῦ 'Ηγουμένου, ὡς τοποτηρητῆς ἀναλαμβάνει ἀμέσως καὶ αὐτοδικαίως ὁ ἀρχαιότερος ἐκ τῶν μελῶν τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου, τὸ ὁποῖον συγκαλεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀναφέρει γραπτῶς εἰς τὸν οἰκσῖον 'Επίσκοπον τὴν τε χηρείαν τῆς θέσεως τοῦ 'Ηγουμένου καὶ τὴν πρὸς ἀνάδειξιν του διαδόχου αὐτοῦ ἡμέραν διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς, δι' ἣν ὁ 'Επίσκοπος ὀρίζει τὸν ἐκπρόσωπον αὐτοῦ. 'Ακολουθῶς τὸ 'Ηγουμενοσυμβούλιον ρυθμίζει τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου 'Ηγουμένου ὡς ἑξῆς:

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς κενώσεως τῆς θέσεως συγκαλεῖ τὴν Σύναξιν τῆς 'Αδελφότητος πρὸς γνωστοποίησιν τοῦ περιεχομένου τῆς τυχόν γραπτῆς διαθήκης τοῦ κοιμηθέντος ἢ παραιτηθέντος 'Ηγουμένου διὰ τὴν ἐνδεχομένην ὑπόδειξιν ἐνὸς ἢ περισσοτέρων ἀδελφῶν πρὸς διαδοχὴν αὐτοῦ. 'Ὡσαύτως ἀναγγέλει ἐγγράφως τὴν ἡμέραν διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς.

β) 'Η ἐκλογή διεξάγεται τὴν ἐνάτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς κενώσεως τῆς θέσεως τοῦ 'Ηγουμένου, εἰς λίαν δὲ ἐκτάκτους περιπτώσεις οὐχὶ πέρα τῆς δεκάτης πέμπτης ἡμέρας, ὅποτε προαναγγέλεται ἐγγράφως ὑπὸ τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου ἕξ ἡμέρας ἐνωρίτερον.

γ) Τὰ τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς ρυθμίζει 'Εφορευτικὴ 'Επιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ τοποτηρητοῦ καὶ δύο ἀδελφῶν, τοῦ ἀρχαιότερου καὶ τοῦ νεωτέρου τῆ τάξεϊ. Χρὴ γραμματέως τῆς 'Εφορευτικῆς 'Επιτροπῆς ἐκτελεῖ ὁ νεώτερος ἀδελφὸς ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς.

δ) Τῆς ἐκλογῆς προηγεῖται τριήμερος νηστεία καὶ προσευχή, ὥστε διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ 'Αγίου Πνεύματος νὰ ἀναδεικνύεται ὁ πλέον κατάλληλος διὰ τὴν ὑψίστην αὐτὴν ἐν τῇ Μονῇ διακονίαν.

ε) Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἔχουν οἱ τυχόν διὰ γραπτῆς διαθήκης ὑποδεικνυόμενοι ὑπὸ τοῦ κοιμηθέντος ἢ παραιτηθέντος 'Ηγουμένου, τῆς ὑποδείξεως μὴ οὔσης δεσμευτικῆς διὰ τὴν ἀδελφότητα. 'Ὡσαύτως καὶ πάντες οἱ ἔχοντες συμπληρώσει τοῦλάχιστον δεκαετίαν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς (τοῦτου ἐκφαινομένου καὶ ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς 'Ι. Μητροπόλεως) καὶ πενταετὴ τοῦλάχιστον συνεχῆ ἐγκαταβίωσιν ἐν αὐτῇ, προτιμωμένων τῶν ἱερομονάχων. Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἔχουν ἅπαντες οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς ἀδελφοί.

στ) 'Η ἐκλογή διεξάγεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐντὸς τοῦ ναοῦ μετὰ τὸ πέρασ τῆς θείας Λειτουργίας, ἐνθα παραμένουν μόνον οἱ ἔχοντες δικαίωμα ψήφου ἀδελφοί. Μετὰ ταῦτα κλείονται αἱ θύραι τοῦ ναοῦ καὶ ἄρχεται ἡ διαδικασία τῆς ἐκλογῆς, ἐλεγχομένης κατὰ πρῶτον τῆς ἀπαρτίας.

ζ) 'Η 'Αδελφότης εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τῶν 4/5 τῶν δικαιουμένων ψήφου ἀδελφῶν. Μὴ ἐπιτευχθείσης τῆς ἄνω ἀπαρτίας ἢ ἐκλογή διεξάγεται μετὰ τριήμερον ἐὰν παρίσταται τὸ ἡμισυ σὺν ἑνα τῶν ἀδελφῶν.

η) Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἕκαστος ἀδελφὸς προσερχόμενος ἱεραρχικῶς λαμβάνει παρὰ τῆς 'Εφορευτικῆς 'Επιτροπῆς ψηφοδέλτιον ἀναγράφον τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλογίμων καὶ ἀποσυρόμενος σημειοῖ διὰ σταυροῦ ἐν μόνον ὀνομα. 'Ακολουθῶς ρίπτει τὸ ψηφοδέλτιον ἐντὸς ἐσφραγισμένης ἐνώπιον τῆς 'Αδελφότητος ψηφοδόχου καὶ ὑπογράφει εἰς τὸν ὑπὸ τῆς 'Εφορευτικῆς 'Επιτροπῆς καταρτισθέντα κατάλογον τῶν ἐκλογέων. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ψηφοφορίας ἀσφραγίζεται ἡ ψηφοδόχος καὶ καταμετροῦνται αἱ ψήφοι ἐνώπιον τῆς 'Αδελφότητος.

θ) 'Ὁ λαβὼν τὸ ἡμισυ σὺν ἑνα τῶν ψήφων ἐκλέγεται 'Ηγούμενος. Μὴ ἐπιτευχθείσης τῆς ἀπολύτου ταύτης πλειοψηφίας ἐπαναλαμβάνεται μετὰ τῶν δύο λαβόντων τὰς περισσοτέρας ψήφους.

Τούτων δὲ ἰσοψηφισάντων ἐὰν μὲν ἀμφοτέροι εἶναι κληρικοὶ ἐκλέγεται ὁ ἀρχαιότερος, ἐὰν δὲ ὁ εἷς εἶναι κληρικὸς καὶ ὁ ἕτερος μοναχὸς ἐκλέγεται ὁ κληρικὸς. 'Ακολουθῶς ὁ τοποτηρητῆς ἀναγγέλει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς.

ι) Τυχόν ἐνστάσεις ὑποβάλλονται εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἀναγγελίαν καὶ γίνονται δεκταὶ ἐὰν συγκεντρώσουν τὴν πλειοψηφίαν τῶν 2/3 τῶν παρόντων ἀδελφῶν. 'Εὰν ἀκυρωθῇ ἡ ἐκλογή καὶ δὲν συντρέχουν ἄλλοι λόγοι, διεξάγεται εὐθὺς νέα ψηφοφορία.

ια) 'Επὶ παντὸς ἀπροβλέπτου κατὰ τὴν ὅλην διαδικασίαν τῆς ψηφοφορίας ἀποφασίζει τελεσιδικῶς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ Σύναξις τῆς 'Αδελφότητος.

ιβ) Περαιτωθείσης τῆς ὅλης διαδικασίας συντάσσεται πρακτικόν, ὅπερ ὑπογράφεται παρὰ πάντων τῶν ψηφισάντων ἀδελφῶν καὶ ὑποβάλλεται ἐντὸς τριήμερου εἰς τὸν οἰκεῖον 'Επίσκοπον διὰ τὰ περαιτέρω.

ιγ) 'Ὁ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκλεγείς 'Ηγούμενος εἶναι ἰσόβιος.

4. Χηρεία θέσεως 'Ηγουμένου

'Η θέσις τοῦ 'Ηγουμένου χηρεύει:

- α) ἔνεκα θανάτου,
 β) ἔνεκα παραιτήσεως, ἡ ὁποία γίνεται δεκτὴ διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῆς 'Αδελφότητος καὶ
 γ) ἔνεκα παύσεως, ὡς ἀκολουθῶς:

Ἐὰν συμβῆ ποτε ὁ Ἠγουμένος νὰ παραχαράττη τὴν ἀκρίβειαν τοῦ μοναχικοῦ βίου ἢ νὰ ἀθετῆ τι ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, δὲν θὰ ἐξα- νίστανται πάντες οἱ ἀδελφοί, ἀλλὰ οἱ πρεσβύτεροι τῆ τά- ξει θὰ ὑπενθυμίζουσι εἰς αὐτὸν ἠπίως καὶ μετὰ τοῦ προσή- κοντος σεβασμοῦ τὸ σφάλμα του καὶ θὰ ὑποβοηθοῦν αὐ- τὸν εἰς διόρθωσιν οὐχὶ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις. Καὶ μόνον ἐὰν τελικῶς ἐμμένῃ εἰς τὸ σφάλμα, τὸ Ἠγουμενοσυμβού- λιον ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος καὶ συγκαλεῖ τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος δι' ἐγγράφου εἰδοποιήσεως.

Ἡ Σύναξις ὡσαύτως συγκαλεῖται καὶ ἐν περιπτώσει ἀ- νεπαρκείας τοῦ Ἠγουμένου εἰς τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόν- των του ἔνεκα ἀσθενείας προκαλούσης ἀνικανότητα ἢ οἰοσδήποτε ἄλλου σοβαροῦ λόγου.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Συνάξεως περὶ τυχόν παύσεως τοῦ Ἠγουμένου λαμβάνεται διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν με- λῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Διὰ τὰ περαιτέρω ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Ἠγουμένου μεριμνᾷ ὁ τοποτηρητὴς μετὰ τοῦ Ἠγουμενο- συμβουλίου κατὰ τὴν προαναφερθεῖσαν ἐν τῇ παραγράφῳ 3 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ τάξιν.

Ἄρθρον 6

Ἠγουμενοσυμβούλιον

1. Συγκρότησις Ἠγουμενοσυμβουλίου

α) Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον ὡς διοικητικὸν σῶμα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι τριμελὲς μὲν ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀ- δελφῶν δὲν ὑπερβαῖνῃ τοὺς δεκαπέντε (15), πενταμελὲς ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀδελφῶν δὲν ὑπερβαῖνῃ τοὺς εἴκοσι πέντε (25) καὶ ἑπταμελὲς πέρα τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, συμ- περιλαμβανομένου πάντοτε καὶ τοῦ Ἠγουμένου ὡς προέ- δρου.

β) Τὰ μέλη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου, ὡς ἐμπειπιστευ- μένα τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ κοινοβίου, πρέπει νὰ χα- ρακτηρίζονται ἀπὸ τὴν ἀκρίβειαν καὶ συνέπειαν τῆς μονα- χικῆς ζωῆς, τὸ ταπεινὸν φρόνημα, τὸ ὀρθόδοξον ἦθος, τὴν διοικητικὴν ἰκανότητα καὶ τὸ πνεῦμα συνεργασίας.

γ) Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον συγκαλεῖται τακτικῶς μὲν ὑπὸ τοῦ Ἠγουμένου ἅπαξ τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δὲ εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἠγουμένου ἢ τοῦ ἀντικαταστάτου αὐτοῦ εἴτε ὑπὸ τοῦ τοποτηρητοῦ εἴτε ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ Ἠγου- μενοσυμβουλίου.

δ) Εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν παρίστανται ἐπὶ τριμε- λοῦς τὰ δύο (2) μέλη του, ἐπὶ πενταμελοῦς τὰ τρία (3) καὶ ἐπὶ ἑπταμελοῦς τὰ τέσσερα (4) μέλη του.

ε) Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Ἐπὶ ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ Ἠγουμένου. Ἐπὶ ἀτο- μικῶν πνευματικῶν θεμάτων χωρεῖ ἀρνησικυρία τοῦ Ἠ- γουμένου.

στ) Ἀναπλήρωσις μέλους τινός τοῦ Ἠγουμενοσυμβου- λίου χωρεῖ ἔνεκα θανάτου, παραιτήσεως, παύσεως ἢ μα- κρᾶς ἀπουσίας αὐτοῦ.

2. Ἐκλογὴ Ἠγουμενοσυμβουλίου

α) Ἡ ἐκλογὴ τῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου γί- νεται ἀνὰ πενταετίαν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ λήξις τῆς θητείας τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου συμπέσῃ μὲ τὴν χρεῖαν τοῦ Ἠγουμένου, τότε παρατείνεται ἡ θητεία του μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέου Ἠγουμένου.

β) Ἡ ἐκλογὴ διεξάγεται ἐντὸς τῆς τελευταίας ἑβδομά- δος πρὸς τῆς λήξεως τῆς θητείας τοῦ προηγουμένου Ἠ- γουμενοσυμβουλίου.

γ) Τὰ τῆς διεξαγωγῆς ρυθμίζει Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Ἠγουμένου καὶ δύο ἀδελφῶν, τοῦ ἀρχαιότερου καὶ τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει.

δ) Δικαίωμα ἐκλέγεσθαι ἔχουν οἱ συμπληρώσαντες πενταετίαν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Μοναχολόγιον.

ε) Ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς συντα- χθέντος ψηφοδελτίου, ἀναγράφοντας τὰ ὀνόματα τῶν ὑ- ποψηφίων, σημειοῦνται δύο (2) σταυροὶ ἐπὶ τριμελοῦς Ἠ- γουμενοσυμβουλίου, τέσσαρες (4) σταυροὶ ἐπὶ πενταμε- λοῦς καὶ ἕξ (6) ἐπὶ ἑπταμελοῦς.

στ) Ἐπὶ πάσης ἰσοψηφίας προκρίνεται ὁ ἀρχαιότερος τῆ τάξει ἀδελφός.

ζ) Οἱ δύο πρῶτοι ἐπιλαχόντες ὀρίζονται ὡς ἀναπληρω- ματικὰ μέλη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καὶ μὲ τὴν αὐτὴν διάρκειαν θητείας.

η) Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ διαδικαστικὰ θέματα (δικαίωμα ψήφου, ἐνοστάσεις, πρακτικὰ κ.λπ) ἀκολουθεῖται ἡ τάξις ἢ τηρουμένη εἰς τὴν ἐκλογὴν Ἠγουμένου. Ἡ ἐγκρισὶς τοῦ Μητροπολίτου, εἰς ὃν ἐντὸς πέντε (5) ἡμερῶν ἀνακοινούν- ται τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς, παρέχεται γραπτῶς.

θ) Ἄμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του τὸ Ἠγουμε- νοσυμβούλιον συνερχόμενον εἰς πρώτην συνεδρίαν ὀρίζει ἐκ τῶν μελῶν του, ἐκτὸς τοῦ Ἠγουμένου, ἐν ὡς Γραμμα- τέα καὶ ἐν ὡς Ταμίαν.

3. Κένωσις θέσεως Ἠγουμενοσυμβουλίου

α) Κένωσις θέσεως τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου γίνεται ἔνεκα θανάτου, παραιτήσεως ἢ παύσεως μέλους τινός αὐτοῦ.

β) Μέλος τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου παύεται ὅταν ἀ- πουσιάσῃ ἀδικαιολογῶς ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς συνάξεις ἢ παρακωλύῃ καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὴν λειτουργίαν αὐ- τοῦ.

γ) Ἡ παύσις ἢ ἀποδοχὴ τῆς παραιτήσεως κρίνονται ὑπὸ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

4. Καθήκοντα καὶ δικαιοδοσίαι Ἠγουμενοσυμβουλίου

α) Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον συγκαλεῖ τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος.

β) Ἀποφασίζει περὶ προσλήψεως δοκίμων, κουρᾶς καὶ χειροτονίας ἀδελφῶν.

γ) Παρέχει εἰς τοὺς ἀδελφούς ἀδειαν ἀπουσίας ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς πέρα τῶν εἴκοσι (20) ἡμερῶν, ἐν συνδυα- σμῷ πρὸς τὰ ἐν ἀρθρῷ 3 (δ) διαλαμβανόμενα.

δ) Συντάσσει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολο- γισμὸν καὶ ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς τὸν οἰκείον Ἐπίσκοπον.

ε) 'Υπογράφει πᾶν διοικητικῆς φύσεως ἔγγραφο ἐξερχόμενον τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς.

στ) 'Αποδέχεται ἢ ἀποποιεῖται δωρεὰς ἢ κληρονομίας, συνάπτει δάνεια, προβαίνει εἰς ἀγορὰς καὶ πωλήσεις ἀκινήτων οἰκοδομητικῆς ἀξίας, ἀποφασίζει διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν οἰκοδομικῶν συγκροτημάτων, διαχειρίζεται πᾶσαν κινήτην καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς Μονῆς, μεριμᾷ διὰ τὴν προμήθειαν πάντων τῶν ἀναγκαίων ἐφοδίων, ἐν γένει δὲ ἐνεργεῖ καὶ φροντίζει διὰ πᾶν ἕτερον θέμα μὴ ρητῶς ἀναφερόμενον ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ συντελοῦν εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τοῦ Κοινοβίου. Προσέτι μεριμᾷ δι' ὅλας τὰς ἀτομικὰς ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἱατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν αὐτῶν.

ζ) 'Επιστατεῖ τῶν ἀρμοδίων διακονητῶν διὰ τὴν ἀσφαλῆ φύλαξιν τῶν ἁγίων λειψάνων, ἱερῶν σκευῶν καὶ τῶν τυχόν τιμαλῶν, παλαιῶν βιβλίων, χειρογράφων καὶ ἄλλων πολυτίμων ἀντικειμένων, ἅτινα εἶναι κατακεχωρημένα εἰς εἰδικὸν κατάλογον.

η) 'Εκ τῶν μελῶν τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου ὁ 'Ηγούμενος, ὁ Γραμματεὺς καὶ ὁ Ταμίας κρατοῦν τὰ κλειδιά τοῦ Ταμείου, ἐν τῷ ὁποίῳ φυλάσσονται ὑπ' εὐθύνη των τὰ χρήματα, τὰ τυχόν τιμαλφῆ, χρεώγραφα, ὁμόλογα, συμβόλαια κ.τ.δ.

5. Καθήκοντα Γραμματέως

α) 'Ο Γραμματεὺς διεξάγει τὴν πάσης φύσεως ἀλληλογραφίαν καὶ συντάσσει τὰ πρακτικὰ τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως τῆς 'Αδελφότητος.

β) Τηρεῖ τὰ βιβλία Εἰσερχομένων καὶ 'Εξερχομένων 'Εγγράφων (Πρωτόκολλον), Πρακτικῶν τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου, Πρακτικῶν τῆς Συνάξεως τῆς 'Αδελφότητος, 'Υλικῶ (Κινητῆς Περιουσίας), τὸ Μοναχολόγιον, τὸ Βιβλίον 'Εγγραφῆς Δοκίμων, τὸ Κτηματολόγιον καὶ τὸν Κατάλογον 'Αγίων Λειψάνων, Κειμηλίων καὶ Πολυτίμων 'Αντικειμένων.

γ) Φυλάσσει τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς καὶ τὴν σφραγίδα αὐτῆς.

6. Καθήκοντα Ταμείου

α) 'Ο Ταμίας διενεργεῖ εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς δι' ἐνσφραγίστων καὶ ἐπικυρωμένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου του γραμματίων, προσυπογραφομένων ὑπὸ τε τοῦ 'Ηγουμένου καὶ τοῦ Γραμματέως. 'Ωσαύτως ἐνεργεῖ κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολίτου ἀναλήψεις χρημάτων παρὰ Τραπεζῶν καὶ οἰωνδῆποτε ἄλλων πιστωτικῶν ὀργανισμῶν ἀνεξαιρέτως.

β) Τηρεῖ τὰ βιβλία Ταμείου καὶ Καθολικοῦ 'Εσόδων καὶ 'Εξόδων.

'Αρθρον 7

Τηρούμενα Βιβλία

'Εν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ τηροῦνται μερίμνη τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου τὰ κάτωθι βιβλία:

α) Βιβλίον Πρακτικῶν 'Ηγουμενοσυμβουλίου.

β) Βιβλίον Πρακτικῶν Συνάξεως τῆς 'Αδελφότητος

γ) Βιβλίον Εἰσερχομένων καὶ 'Εξερχομένων 'Εγγράφων (Πρωτόκολλον).

δ) Μοναχολόγιον.

ε) Βιβλίον 'Εγγραφῆς Δοκίμων.

στ) Κτηματολόγιον.

ζ) Βιβλίον 'Υλικῶ (Κινητῆς Περιουσίας).

η) Βιβλίον Ταμείου.

θ) Καθολικὸν 'Εσόδων καὶ 'Εξόδων.

ι) Κατάλογος 'Αγίων Λειψάνων, Κειμηλίων καὶ Πολυτίμων 'Αντικειμένων.

'Αρθρον 8

Σφραγίς

'Η σφραγίς τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς εἶναι κυκλική, φέρουσα εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς τὴν μορφήν τῆς 'Υπεραγίας Θεοτόκου κύκλῳ δὲ τὴν ἐνδειξιν:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

- ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΑΚΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ

'Αρθρον 9

'Η Σύναξις τῆς 'Αδελφότητος

α) 'Η Σύναξις ('Ολομέλεια) τῆς 'Αδελφότητος, ἀποτελοῦσα τὸ ἀνώτατον διοικητικὸν ὄργανον τῆς Μονῆς, ἀπαρτίζεται ἐκ πάντων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ Μοναχολόγιον αὐτῆς ἀδελφῶν.

β) Συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ παρόντι 'Εσωτερικῶ Κανονισμῶ ἄλλως προβλεπομένων περιπτώσεων, τακτικῶς μὲν δις τοῦ ἔτους, ἤτοι α) κατὰ μῆνα 'Ιανουάριον πρὸς ἐνημέρωσιν τῆς 'Αδελφότητος ἐπὶ τῆς ἐν γένει πορείας τῆς Μονῆς, καὶ β) κατὰ μῆνα Αὐγουστον πρὸς ἀνάθεσιν τῶν διακονημάτων διὰ τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος, ἐκτάκτως δὲ πρὸς ἀντιμετώπισιν λίαν σοβαρῶν θεμάτων τῆς Μονῆς καὶ πρὸς τροποίησιν τοῦ παρόντος 'Εσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

γ) Εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τῶν 2/3 τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων δι' ἃς ὀρίζεται ἐν τῷ παρόντι 'Εσωτερικῶ Κανονισμῶ. Μὴ ἐπιτευχθείσης τῆς ὡς ἄνω ἀπαρτίας τῶν 2/3 ἡ Σύναξις συνέρχεται πάλιν εἰς ὀριζομένην νέαν ἡμερομηνίαν, ἐφ' ὅσον παρίστανται τὸ ἡμισυ σὺν ἓνα τῶν ἀδελφῶν.

δ) Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων δι' ἃς ἄλλως ὀρίζεται ἐν τῷ παρόντι 'Εσωτερικῶ Κανονισμῶ.

ε) Τῶν Συνάξεων τηροῦνται πρακτικὰ, ὑπογραφόμενα παρὰ πάντων τῶν παρόντων ἀδελφῶν.

στ) 'Απαξ τῆς ἐβδομάδος ὑπὸ τοῦ 'Ηγουμένου ἢ, κωλυομένου αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ ἀντικαταστάτου του, δέον ὅπως συγκαλεῖται ἡ Σύναξις τῆς 'Αδελφότητος συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν δοκίμων, πρὸς συζήτησιν πνευματικῶν θεμάτων διὰ τὸν καταρτισμὸν καὶ τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν τῶν ἀδελφῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'
ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Άρθρον 10
Συγκρότησις

- α) Ἡ Ἀδελφότης συγκροτεῖται ἐκ πάντων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς ἀδελφῶν.
β) Ἡ σειρά ἀρχαιότητος τῶν ἀδελφῶν καθορίζεται ἀπὸ τὴν προτεραιότητα ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Μοναχολόγιον.

Άρθρον 11
Κοινοβίαισις

- α) Ἡ συγκαταρίθμησις τῶν προσερχομένων μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς γίνεται κατόπιν προσεκτικῆς δοκιμασίας πρὸς διαπίστωσιν τῆς γνησίας διαθέσεως καὶ τοῦ ἐνθέου ζήλου αὐτῶν διὰ τὴν μοναχικὴν ζωὴν.
β) Ὡς κατώτατον ὄριον ἡλικίας διὰ τὴν ἐγγραφὴν ὑποψηφίου εἰς τὸ Βιβλίον Ἐγγραφῆς Δοκίμων τῆς Μονῆς ὀρίζεται τὸ 18ον ἔτος συμπληρωμένον.
γ) Ἡ εἴσοδος δοκίμου εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν γίνεται κατόπιν ὑποβολῆς ἐγγράφου αἰτήσεως αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.
δ) Ἡ διάρκεια τῆς δοκιμασίας ὀρίζεται εἰς τρία ἔτη, συμφώνως πρὸς τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ὅμως δύναται νὰ συντμηθῇ ἢ καὶ νὰ ἐκταθῇ αὕτη τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ἡγουμένου καὶ ἀποδοχῇ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.
ε) Πρὸ τῆς κουράς ὁ δόκιμος ἀδελφὸς ὀφείλει νὰ διακανονίσῃ τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν του καὶ νὰ ἀποδευσμευθῇ ταύτης.
στ) Ἀποκλείεται ἢ κατὰ τύπους μόνον ἐγγραφὴ εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς, Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αἰώνιου καὶ ἀκαταλύτου δεσμοῦ μεταξὺ Γέροντος καὶ ὑποτακτικοῦ, ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἐπιτρέπεται μετὰ πεμψις, μετεγγραφὴ ἢ ἀπόσπασις ἀδελφοῦ εἰς ἑτέραν Ἱερὰν Μονὴν ἄνευ τῆς ἀβιάστου καὶ μοναδικῶς ὑπευθύνου γνώμης καὶ συγκαταθέσεως τοῦ Ἡγουμένου, ὡς τοῦτο ρητῶς ὀρίζεται παρὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων.
ζ) Ἡ εἰσοχὴ ξενοκούρου εἰς τὴν Ἀδελφότητα ἀποκλείεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'
ΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ

Άρθρον 12
Λατρεία

- α) Εἰς τὸ Κοινόβιον ἀκολουθεῖται λειτουργικὸν πρόγραμμα ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὸ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τηρούμενον, τὸ ὁποῖον ἔχουν καθαγιασθεῖ ἢ ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ζωὴ καὶ ἀσκήσις τῶν ἁγίων ἀνδρῶν.
β) Αἱ ἀκολουθίαι θὰ ἀναγιγνώσκωνται καὶ θὰ ψάλλωνται

εὐκρινῶς, θὰ τελοῦνται δὲ εὐτάκτως καὶ κατὰ τὸ ἀγιορειτικὸν τυπικόν. Γενικῶς θὰ καταβάλλεται φροντίς διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν τελειότεραν διεξαγωγὴν αὐτῶν.

γ) Ἀγρυπνίαι τελοῦνται κατὰ τὰς Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἑορτὰς ὡς καὶ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ ὀριζόμενας ἑορτὰς ἁγίων.

δ) Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, αἱ ἱεραὶ εἰκόνες, τὰ ἀντικείμενα τῆς λατρείας, τὰ ἱερά ἄμφια, τὸ μουσικὸν ὄφος καὶ πᾶν τὸ ἔχον σχέσιν μὲ τὴν θεῖαν λατρείαν ὀφείλει νὰ ἔχη ὡς πρότυπον τὴν ἐν γένει βυζαντινὴν καὶ εἰδικώτερον τὴν ἀγιορειτικὴν παράδοσιν.

Άρθρον 13
Τράπεζα

α) Ὁ χώρος τῆς τραπέζης θεωρεῖται ἱερός, ὡς ὁ ναός, διότι πάντα τὰ τοῦ μοναχοῦ ἀποβλέπουν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς κατὰ Χριστὸν τελειώσεώς του. Διὰ τοῦτο ὀφείλουν νὰ συμμετέχουν ἐν αὐτῇ πάντες οἱ ἀδελφοὶ τρώγοντες ἐν σιωπῇ καὶ παρακολουθοῦντες τὴν ἀνάγνωσιν.

β) Γενικῶς ἀποκλείεται ἡ κρεωφαγία. Εἰς τὴν τράπεζαν ἐκάστην Δευτέραν, Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν (πλὴν τῶν καταλυσιμῶν ἡμερῶν) δὲν παρατίθεται ἔλαιον καὶ οἶνος, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν λόγοι ὑγείας διὰ τινὰς ἀδελφούς, αὐστηρῶς ἐξεταζομένης τῆς περιπτώσεως ἐκάστου ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου.

Άρθρον 14

Πνευματικὰ καθήκοντα τῶν ἀδελφῶν

α) Ἡ καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀδελφῶν διεξάγεται πάντοτε ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ τῆς μακραίωνος μοναστικῆς παραδόσεως τεθεσπισμένων κανόνων καὶ διατάξεων ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν ἀλληλοσεβασμῷ καὶ ἐν πνεύματι ἐνότητος καὶ φιλαδελφίας.

β) Εἰς τὰς μεταξὺ των σχέσεις οἱ ἀδελφοὶ τηροῦν μετὰ σχολαστικότητος τὴν ἱεραρχίαν. Οἱ μικρότεροι ὑπακούουν καὶ σέβονται τοὺς μεγαλύτερους, οἱ δὲ μεγαλύτεροι ἀγαποῦν καὶ συμπαρίστανται θετικῶς εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μικρότερων.

γ) Εἰς τὰς συζητήσεις θὰ ἀποφεύγεται τόσον ἢ κατάκρισις, ἢ κρίσις καὶ ὁ ἀπλοῦς ἀκόμη σχολιασμός ἢ ψιθυρισμός, ὅσον καὶ ὁ ἔπαινος.

δ) Οἷονδήποτε σφάλμα ἀδελφοῦ πρέπει νὰ γίνεται ἀφορμὴ περισσώτερας προσεγγίσεως καὶ συμπαράστασεως ἀπ' ὅ,τι ἡ ἀρετὴ του, ὅπως μᾶς διδάσκουν οἱ ἅγιοι Πατέρες: «Ἀπλῶσον τὸν χιτῶνά σου ἐπὶ τὸν πταίοντα καὶ σκέπασον αὐτόν. Καὶ ἐὰν μὴ δύνη ἐφ' ἑαυτὸν ἐπιθεῖναι τὰ πταίσματα καὶ δέξασθαι τὴν παιδείαν καὶ τὴν αἰσχύνην ἀντ' αὐτοῦ, κἂν ὑπόμεινον, καὶ αὐτὸν μὴ καταισχύνης» (Ἀββᾶ Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, Ἀσκητικά, Λόγος ΝΗ').

ε) Ὁ ἀδελφὸς ὀφείλει πρωτίστως —ἐκτὸς μόνον εἰς περιπτώσιν ἀσθενείας ἢ ὑπαρξίς τῆς ὁποίας ἐλέγχεται μετὰ σχολαστικότητος ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου— νὰ συμμετέχη

είς πάσας τὰς ἀκολουθίας καὶ νὰ φροντίζη κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν νὰ κατανοῇ τὰ νοήματα τῶν ψαλλομένων καὶ ἀναγινωσκομένων, διότι οὕτω θὰ δυναθῆ, διὰ τῆς πολυχρονίου ἐντρυφήσεώς του εἰς αὐτά, νὰ ἀποκτήσῃ «νοῦν Χριστοῦ». Ὁ ναὸς εἶναι διὰ τὸν ἀδελφόν «πύλη τοῦ Οὐρανοῦ», διὰ τῆς ὁποίας ἐπικοινωνεῖ μὲ τὴν θριαμβεύουσαν ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίαν ὡς «ἡγορασμένος ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ Ἀρνίῳ» (Ἄποκ. ιδ' 4).

στ) Εἰς πάσας τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, ὡς καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ, οἱ μοναχοὶ φέρουν ράσον καὶ κουκούλιον, εἰς ὅσας δὲ ἐκ τῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων προβλέπει ἡ μοναχικὴ παράδοσις φέρουν καὶ τὸ μέγα σχῆμα.

ζ) Ἐκαστος ἀδελφὸς ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ καθημερινῶς τὸν ἀτομικὸν του κανόνα, ὁ ὁποῖος διὰ μὲν τὸν μεγάλο-σχημον ἀποτελεῖται ἀπὸ δώδεκα (12) κομβοσχοῖνια τῶν ἐκατῶν (100) κόμβων καὶ ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι (120) μεγάλας μετανοίας, διὰ δὲ τὸν μικρόσχημον ἀπὸ ἕξ (6) κομβοσχοῖνια τῶν ἐκατῶν (100) κόμβων καὶ ἀπὸ ἐξήκοντα (60) μεγάλας μετανοίας.

η) Εἰς τὴν καθημερινὴν ἀτομικὴν προσευχὴν συμπεριλαμβάνονται ἀπαραίτητως οἱ «Χαιρετισμοὶ» τῆς Κυρίας Θεοτόκου καὶ ἡ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ μονολόγιος «εὐχή», διὰ τὴν συστηματικὴν καλλιέργειαν τῆς ὁποίας ἕκαστος ἀδελφὸς θὰ συνεργάζεται μετὰ τοῦ Γέροντος. Εἰς τοῦτο ὁ ἀδελφὸς θὰ βοηθηθῆ μεγάλως καὶ ἀπὸ τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἀσκή, οἰανδῆποτε ἐργασίαν ἢ διακόνη-μα καὶ ἂν ἐκτελῇ.

θ) Οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἀποφεύγουν αὐστηρῶς τὰς πολυτελεῖς ἐνδυμασίας. Ὁ μοναχὸς πρέπει νὰ εἶναι ἀπέριτος καὶ ταπεινὸς εἰς τὴν ὄλην του ἐμφάνισιν, ἐφ' ὅσον κατὰ τὸν ἀββᾶν Ἡσαΐαν «εὐκόσμησις σώματος, ψυχῆς ἐστὶ καταστροφή» (Λόγος ΚΘ'). Ἡ αὐτὴ θεμελιώδης ἀρχὴ ἰσχύει καὶ διὰ τὸ κελλίον, τὰ ἀπαραίτητα ἀτομικὰ εἶδη καὶ τὴν ἐν γένει σωματικὴν διαίταν τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς. Μόνον διὰ τὰ ἱερὰ ἄμφια, τὰ ἱερὰ ἀντικείμενα καὶ πᾶν ὅ,τι χρησιμοποιοῦνται ἐν τῷ ναῷ θὰ καταβάλλεται ἡ δέουσα φροντίς καὶ ἐπιμέλεια ἢ ἀρμόζουσα εἰς τὰ τῆς θείας λατρείας.

ι) Μία ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς μοναχικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἀκτημοσύνη. Κατὰ συνέπειαν τὸ κελλίον, τὸ ἐνδυμα, τὰ ὑποδήματα καὶ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἀτομικὰ εἶδη τοῦ μοναχοῦ δὲν εἶναι ἰδικὰ του. Ἄπλως τοῦ παραχωροῦνται ἀπὸ τὴν Μονὴν διὰ νὰ τὸν ἐξυπηρετοῦν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπιγείου ζωῆς του. Διὰ τοῦτο τὰ χρησιμοποιεῖ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς, γνωρίζων ὅτι ἡ ἐξ ἀμελείας καὶ κακῆς χρήσεως καταστροφή των εἶναι ἱεροσυλία.

ια) Οἱ ὑποτακτικοὶ θὰ ὑπακούουν ἀδιακρίτως εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Ἡγουμένου, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἀναφέρουν λεπτομερῶς καὶ ἐπακριβῶς πάντα τὰ κρύφια τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας των διὰ τῆς παραδεδομένης μοναχικῆς ἐξαγορεύσεως. Ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ μόνον θὰ ἐξομολογοῦνται καὶ μυστηριακῶς, πλην τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν ὁ Ἡγού-

μενος θὰ εἶναι μοναχός, ὁπότε θὰ ἐξομολογοῦνται εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου ὀριζόμενον Πνευματικόν. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τῆς ἀπολύτου καὶ ἀδιακρίτου ὑπακοῆς καὶ ἀναφορᾶς τοῦ ὑποτακτικοῦ πρὸς τὸν Γέροντα ἀποτελεῖ τὴν φυσικωτάτην ἀπόρροιαν τοῦ πνευματικοῦ καὶ αἰώνιου δεσμοῦ ὁ ὁποῖος ἐνώνει τὰς δύο ψυχάς.

Ἄρθρον 15

Διακονήματα - Ἐργόχειρα

α) Ἐὰν πρῶτιστον καθήκον τοῦ μοναχοῦ εἶναι ἡ λατρεία καὶ ἡ προσευχὴ, δεύτερον ὅμοιον πρὸς αὐτὸ εἶναι ἡ ἐργασία. «Ἐπεὶ», λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, «διπλοῦς ὁ ἀνθρώπος, διπλοῦν εἶναι προσήκει καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς σπούδασμα, πόνους τε σώματος καὶ ψυχῆς ἀσκήμασι κάτορθούμενον» (Ἀσκητικαὶ Διατάξεις, Δ', 3). Κατὰ συνέπειαν πάντες οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἐργάζονται, ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών του, ἐκτελοῦντες μετὰ ζήλου καὶ ἐπιμελείας καὶ τὰ εὐτελέστερα τῶν ἐργῶν μετὰ τὴν σκέψιν ὅτι πᾶσα ἐν τῇ Μονῇ ἐργασία εἶναι προσφορὰ πρὸς τὸν Θεόν.

β) Εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἀδελφῶν περιλαμβάνονται κατὰ πρῶτον λόγον τὰ ἀνεκαθεν κεκανονισμένα μοναστηριακὰ διακονήματα (ἀρχοντάρης, οἰκονόμος, δοχειαρῆς, μάγειρος, ἐκκλησιαστικός, κηπουρός κ.λπ.).

γ) Ἡ ἀνάθεσις τῶν διακονημάτων γίνεται κατὰ τὴν τακτικὴν Σύναξιν τοῦ Αὐγούστου (ὄρα ἄρθρον 9β παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ). Εἰς τὴν διακριτικὴν δὲ δικαιοδοσίαν τοῦ Ἡγουμένου ἐναπόκειται ἡ τυχὸν ἐπιβαλλομένη δι' οἰονδῆποτε λόγον ἀλλαγὴ διακονήματος ἀδελφοῦ τινος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 16

Ἄβατον

Ἡ Μονὴ διατηρεῖ τὸ ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ ἀρχαίων Μοναστηρίων καθιερωθὲν «ἄβατον» διὰ τὰς γυναῖκας, εἰς τοὺς χώρους διαμονῆς καὶ ἐργασίας τῶν μοναχῶν, τὸ ὁποῖον ἀπεδείχθη ἀσφάλεια καὶ σωτηρία διὰ τὰς μοναχικὰς κοινότητας.

Ἄρθρον 17

Φιλοξενία

α) Οἱ ἐπισκέπται τυγχάνουν τῆς κατὰ τὸ δυνατόν καλύτερας ὑποδοχῆς καὶ φιλοξενίας. Τὴν διακονίαν ταύτην ἐπιτελεῖ κατάλληλος ἀδελφός, ὁ «ἀρχοντάρης», μετὰ προσηθείας, συνέσεως καὶ σοβαρότητος.

β) Μετὰ τῶν ἐπισκεπτῶν ἐρχεται εἰς ἐπαφὴν καὶ συνομιλίαν, πλην τοῦ ἀρχοντάρη, ὁ Ἡγούμενος καὶ οἱ ὑπὸ τούτου ἔχοντες εἰδικὴν εὐλογίαν ἀδελφοί.

γ) Οἱ ἐπισκέπται κατ' ἀρχὴν γίνονται δεκτοὶ εἰς μίαν ἐπίσκεψιν. Διὰ τὴν παραμονὴν γνωστῶν προσώπων ἐπὶ περισσοτέρας ἡμέρας καὶ μέχρι μιᾶς ἐβδομάδος ἀποφασίζει ὁ Ἡγούμενος, διὰ μεγαλύτερον δὲ χρονικὸν διάστη-

μα τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

δ) Οἱ φιλοξενούμενοι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέρχονται εἰς τοὺς τόπους διαμονῆς καὶ ἐργασίας τῶν ἀδελφῶν ἄνευ εὐλογίας.

ε) Ἡ Ἱερὰ Μονὴ παραμένει ἀνοικτὴ εἰς ἡμέρας καὶ ὥρας καθοριζόμενας ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ὅπωςδῆποτε δὲ παραμένει κλειστὴ κατὰ τὸ πρῶτον τριήμερον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Ἄρθρον 18

Πειθαρχικὸς ἔλεγχος

α) Ὁ πειθαρχικὸς ἔλεγχος ἀσκεῖται κατὰ πρῶτον λόγον καὶ ἐν παντὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου, ὅστις καὶ ἐπιβάλλει τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων προβλεπόμενα ἐπιτίμια μετὰ διακρίσεις καὶ ἀγάπης, ἀποβλέπων εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ σφάλλοντος ἀδελφοῦ.

β) Εἰς περίπτωσιν ὑποτροπῆς ἢ βαρυτέρου τυχόν παραπτώματος, τὸν πειθαρχικὸν ἔλεγχον ἀσκεῖ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

γ) Ἐὰν δέ, ὃ μὴ γένοιτο, συμβῆ παράπτωμα ἐπισύρον καὶ κανονικὰς κυρώσεις ἢ ἀπειλοῦν τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς Μονῆς, τότε ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος ἡ Σύναμις τῆς Ἀδελφότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ἄρθρον 19

Πρόσοδοι

Πρόσοδοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι:

- α) Οἱ ἐκ τοῦ κηροῦ τῆς ἐκκλησίας προερχόμενοι.
- β) Οἱ ἐκ τοῦ ἐργοχείρου τῶν ἀδελφῶν.
- γ) Αἱ πάσης φύσεως δωρεαί.
- δ) Πάν ἄλλο ἔσοδον ἐκ χρηστῆς καὶ νομίμου πηγῆς.

Ἄρθρον 20

Διάθεσις προσόδων

Αἱ πρόσοδοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διατίθενται:

- α) Διὰ τὰς πάσης φύσεως ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν (διατροφὴν, ἐνδυμασίαν, ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν κ.τ.ῶ.).
  - β) Διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων.
  - γ). Διὰ τὴν προμήθειαν καὶ συντήρησιν πάντων τῶν συντελούντων εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς Μονῆς.
  - δ) Διὰ τὴν ἐκδοσιν φυλλαδίων πρὸς δωρεὰν διανομήν.
  - ε) Διὰ τὴν φιλοξενίαν προσκυνητῶν.
  - στ) Δι' ἐλεημοσύνην καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις ἀγάπης.
- Διὰ πᾶσαν δαπάνην μὴ περιλαμβανομένην μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω ἀποφασίζει τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 21

Πᾶν θέμα μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ παρόντος Ἑσω-

τερικοῦ Κανονισμοῦ ρυθμίζεται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἄρθρον 22

Ἡ τυχὸν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβληθησομένη τροποίησις τοῦ παρόντος Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ ἀποφασίζεται ὑπὸ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, εὐρισκομένης ἐν ἀπαρτίᾳ ἐὰν παρίστανται τὰ 4/5 τῶν μελῶν αὐτῆς, τῆς ἀποφάσεως λαμβανομένης διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν παρόντων. Τῆς ὥς ἄνω ἀπαρτίας μὴ ἐπιτυγχανομένης ἐφαρμόζονται τὰ διαλαμβανόμενα ἐν ἄρθρῳ 9(γ) τοῦ παρόντος Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

ΤΟ ΗΓΟΥΜΕΝΟΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ὁ Ἡγούμενος

Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΖΙΑΜΠΑΡΑΣ

Τὰ μέλη

Ἱεροδιάκονος ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Μοναχὸς ΑΡΣΕΝΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 2866

Π Ρ Α Ξ Ι Σ

Τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν Ἰδρύματος μετὰ τὴν ἐπιωνυμίαν «ΙΑΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ»

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει

α) Τὴν παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 29 καὶ τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ ν. 590/1977 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) Τὴν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

γ) Τὴν ποιμαντικὴν εὐθύνην Ἡμῶν εἰς τὸν τομέα ἀγωγῆς τῆς νεότητος, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ὁποίας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2397/16-12-1987 πράξεως Ἡμῶν συνεστήσαμεν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπιωνυμίαν «Ἰδρυμα Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν»,

δ) Τὴν ἀνάγκην ἀσκήσεως ἀμέσου ἐποπτείας ἐπὶ τῶν ὀργάνων καὶ ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος, συστηματικῆς παρακολουθήσεως καὶ συντονισμοῦ τοῦ ἔργου αὐτῶν πρὸς εὐδωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος

Ἀποφασίζομεν:

Τροποποιούμεν τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Ἰδρύματος διὰ τῆς προσθήκης ἐν τέλει αὐτοῦ παραγράφου ὑπὸ στοιχείῳ ι), ἐχούσης ὡς ἀκολουθῶς:

«ι) Δύναται ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος νὰ τοποθετεῖ ἕνα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὡς Διευθυντὴν τοῦ Ἰδρύματος Νεότητος, ὁ ὁποῖος θὰ ἔχη ὅλην τὴν δικαιοδοσίαν καὶ εὐθύνην τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας αὐτοῦ πρὸς ὑλοποίησιν τῶν εἰς τὸ ἄρθρο 2 τοῦ παρόντος στόχων, κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ὁ χρόνος θητείας αὐτοῦ θὰ εἶναι ἀόριστου διαρκείας, τερματίζεται δὲ ὁποτεδῆποτε κατὰ τὴν ἀνεξέλεγκτον κρίσιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου».

Ἀθῆναι, 8 Νοεμβρίου 1994

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθ. Πρωτ. 4049
Διεκπ. 1412

Άθήναι τῆ 29.12.1994

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν ἱεροδιάκονον
Άγάπιον Άϊτσιδην,
κατὰ κόσμον Χαρίτωνα, τοῦ Βασιλείου
Κληρικὸν τῆς Ἱ. Μητρ. Γουμενίσσης,
Άξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου
(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάλῳ κειμένῳ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1, τὴν 7ην Φεβρουαρίου 1995 ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Τρίτην καὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινὴν ἵνα δικασθῆς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι ἅπαντα, λόγῳ τῆς φύσεώς των, κρίνεται σκόπιμον ὅπως μὴ ἀναφερθῶσι ἐν τῷ παρόντι Κλητηρίῳ Ἐπικρίματι συνωδὰ ταῖς διατάξεις τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 110 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ὡς αὐταὶ τίθενται καὶ ἰσχύουν δυνάμει τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Ν.590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
† Ὁ Σιδηροκάστρου ΙΩΑΝΝΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Άρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, παρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Ἐωμᾶ Κυψέλης
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 13ῃ Δεκεμβρίου 1994
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799/16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Ἰωάννου Βουλαγαμένης
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 14ῃ Δεκεμβρίου 1994
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799/16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Θεράποντος Ζωγράφου
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 22ᾳ Δεκεμβρίου 1994
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Κοιμήσεως Θεοτόκου Καστανέας Λεύκτρου Μεσσηνίας
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δη-

μοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆ θέσεως.

Ἐν Γυθείῳ τῆ 5ῃ Δεκεμβρίου 1994

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἁγίου Γεωργίου Κεραμῶν καὶ 2) Ἁγίου Παύλου Πολιχνίτου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῆ 7ῃ Δεκεμβρίου 1994

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. Μητροπολιτικῷ ναῷ

Ἁγίου Νικολάου Δήμου Σαμίων

καλοῦμεν τοὺς βουλομένου ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σάμῳ τῆ 9ῃ Δεκεμβρίου 1994

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου, ἤτοι ὀδηγοῦ αὐτοκινήτου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν κλάδου ΔΕ, παραχωρηθείσης ταύτης διὰ τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Ν. 1476/84 καὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. Φ.031/259/Α1/31/18.1.85 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων καὶ ἔχοντας ὑπ' ὄψει 1) τὸν ὑπ' ἀριθ. 34/1986 Κανονισμὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ΦΕΚ 60/30.4.86 τ. Α' καὶ 2) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 70/388/16.2.1994 Ὑπουργικὴν ἀπόφασιν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας α) ὑγιᾶς καὶ ὀρθῶς περὶ τὴν πίστιν τῆς Ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, β) βίον ἀδιάβλητον ὡς ὁ Εὐαγγελικός Νόμος ἐπιτάττει καὶ γ) τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ κανονισμῶν προβλεπόμενα οὐσιαστικὰ καὶ τυπικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ὑποβάλλωσι σχετικὴν αἴτησιν προκειμένου νὰ καταλάβουν τὴν ὡς ἄνω θέσιν.

Ἐν Τρικάλαις τῆ 10ῃ Ἰανουαρίου 1995

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Μονεμβασιάς καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.

Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οἶκον. Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Πατριαρχικὴ ἀπόδειξις ἐπι τοῖς Χριστογενένοις.

Ἐόρτια Γράμματα.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ὀδοιορικὸν εἰς Ἑλληνορθόδοξα Κέντρα τῆς Αὐστραλίας.

Μητροπ. Κορίνθου Παντελεήμονος, Ἐπιστολὴ περὶ προσευχῆς. Μητροπ. Ν. Σμύρνης Ἀγαθαγγέλου, Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν».

Μητροπ. Σεργῶν Μαξίμου, Μοναχὸς Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, Ὑμνογράφος τῆς Μ.Χ.Ε.

Μητροπ. Κερκύρας Τιμοθέου, Δίλωσις - καταγγελία ἐνώπιον τῆς Πανευρωπαϊκῆς Διασκέψεως.

Μητροπ. Φωκίδος Ἀθηναγόρα, Ἡ σχέση τοῦ γιατροῦ μετὰ τὸν ἄρρωστο.

Ἀρχιεπ. Αὐστραλίας Στυλιανοῦ, Λειτουργικὰ προβλήματα ἐν τῇ Διασπορᾷ.

Μητροπ. Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων Ἀθανασίου, Περὶ τῆς ἐννοίας, τοῦ χαρακτήρος καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ διαλόγου γενικὰ καὶ τοῦ θεολογικοῦ τοιοῦτου εἰδικότερα.

Μέγα Α. Φαράντου, Φαινόμενα τοῦ Δαιμονικοῦ καὶ τοῦ Παραλόγου.

Νικ. Ε. Μητσόπουλον, Πρὸς πλήρη κοινωνίαν μετὰ τῶν Ἀντιχάλκηδονίων.

Οἶκουμενικὸν Πατριαρχεῖον (καθαίρεισι βοηθοῦ ἐπισκόπου). Ἱερᾶς Μητροπ. Θηβῶν, «Ἡ Ὁρθόδοξη γυναῖκα στὴν Ἐνωμένην Εὐρώπην».

Ἀρχιμ. Σερ. Παπακώστα, Ἐπικήδειος εἰς τὸν Μητροπολίτην Νικαίας Ἰάκωβον.

Ἀρχιμ. Σερ. Μεντζελοπούλου, Ἐπικήδειος εἰς τὸν Μητροπολίτην Δρυϊνουπόλεως Σεβαστιανόν.

Παναγ. Κ. Πάλλη, Ἡ ὑγεία τοῦ Μεγ. Βασιλείου καὶ οἱ δυσμενεῖς γι' αὐτὴν συνθήκες καὶ καταστάσεις.

Ἰωάννου Δ. Δροῦλια, Ὁ πάντοτε προσδοκώμενος καὶ πάντας προσδεχόμενος.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Πράξεις συστάσεως ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων.

Παράρτημα.